

James and Death. Patent Bordered Steel Plate

1

John Carter Brown.

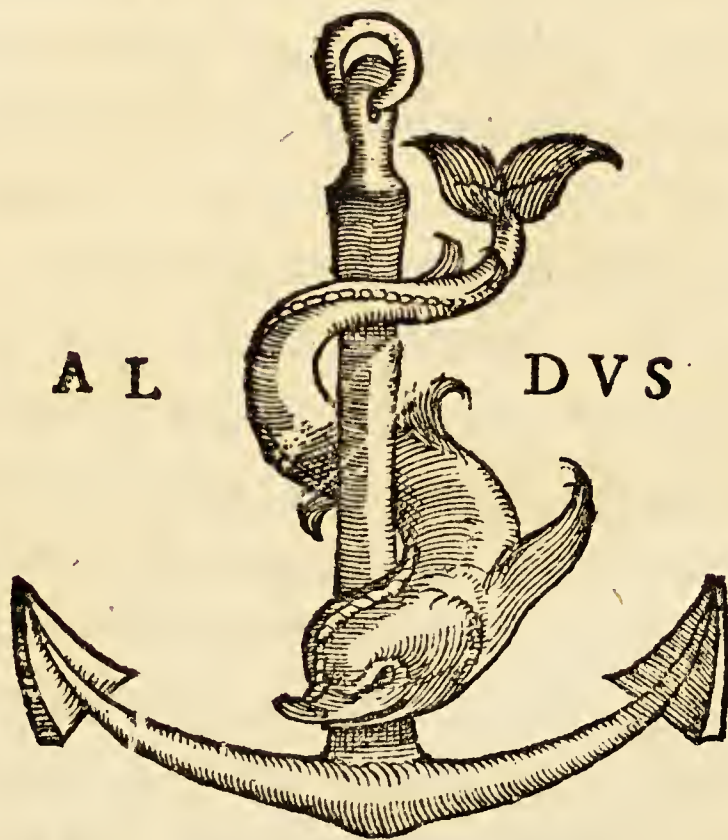
TIBVLLVS

CVM. COMMENTARIO

ACHILLIS. STATII

LVSITANI

Cum Priuilegio Senatus Veneti

VENETIIS. ∞ DLXVII

In Aedibus Manutianis

19 Libr usq ad fol
141. vbi. vniuers 29

Libr hinc 199.

Libr quater 234

ACHILLES. STATIVS

FABIO. FARNESIO

S A L.

S I ueteris beniuolentiae nostrae memoria nulla exstaret, tuq. mihi non antea notus, non uel maxime carus fuisses, tua me tamen uirtus tam multorum celebrata sermonib. impulisset, ut quocumq. possem officij genere, in tot hominum studiis, meam quoq. ipse singularem erga te uoluntatem atq. obseruantiam declararem. Nunc autem aetatis cum uirtute ad crescentis tuae testis, laudator, admirator deniq. prope familiaris, cupiebam scilicet non tam laudare te laudatissimum, quam ex eo quanta in primis laetitia adficerer, ceteris ostendere. Nec eo contentus, conabar etiam per omnis gradus & quasi flexus aetatis tuae, rarae quoq. istius indolis & uirtutis incrementa testari.

A 2

Etenim

Etenim inlustrissima Farnesior . ipse
ortus familia, & Romani ut soli ac no-
minis, sic ingenii heres ac decoris,
tanta te gente, & patria dignum prae-
buiſti. uel quidem etiam utramq. tuis
laudib. ornauiſti. Quod eo tibi debet
eſſe glorioſius, quod perditiffimis hi-
ſce morib. atq. temporibus, labente
paſſim, uel ruente potius ad uitia iu-
uentute, unus ipſe tuae gentis, & Ro-
manae memor uirtutis ſtetiſti, & ad
eam doctrinae ac uirtutis excellen-
tiam aduleſcens perueniſti, ad quam
ne uiri quidem magno ſtudio ac labo-
re audent aſpirare. Quod utiq. mi-
rum etiam tum fuiſſet, cum res Morib.
antiquis ſtabat Romana uiriſq. Ergo
ego adductus & ueteri amicitia no-
ſtra, & ingenii tui admiratione, quod
tibi iucundiſſimum fore iudicauit uir
eruditiffimus Fuluius Vrſinus tuus,
atq. idem meus, ad te perlibenter mit-
to lucubrationem uidelicet in Tibul-
lum meam. Quo poeta quid fingi poſ-
ſit

fit elegantius, non uideo. quid tibi
Romano homini Romano poeta mit-
ti possit gratius, nescio. Quod cum
ita sit, tibi gratificandi studio singula-
ri meo quid esse possit aptius, non di-
spicio. Sed quo consilio hunc ego ip-
sum, atq. optimum quemq. poetam
latinum tanto opere excoluerim, neq.
tu nescis, & edito Catulli commenta-
rio ceteris antea demonstraui. Vale.
Dat. Romae. Kal. Iuniis.

∞ D L X V I I.

— 1103 —

ACHILLIS . STATII

LVSITANI

Commentarius Tibulli.

ALBIO Tibullo quod praenomen fuerit, non constat, cum Romanum equitem tria habuisse nomina necesse sit. Fulgentius Placiades in expositione antiquorum sermonum Flacci Tibulli cuiusdam meminit, comoediarum scriptoris. Quos autem sequi, atque imitari Tibullus in primis studuerit, declarat Diomedes Grammaticus, apud quem sic est: Elegias praecipui scripserunt apud Romanos Propertius, Tibullus, Gallus, imitati Graecos, Callimachum & Euphorionem. Atque alibi idem. Tibullus, Gallus, Bibaculus, imitati Callimachum, & Euphorionem. Quis enim Tibullus fuerit, & ex eius, quam alij scripserunt, vita potest intellegi, & quam sit idem hoc ipso in genere scriptor excellens, mollissimi eius versus ostendunt, & grauissimorum auctorum testimonia declarant. certe quidem Martialis elegiae scriptorem significare cum vellet, periphrasi est usus, Tibullo ipsi per honorifica: est enim apud illum in . II II I. Cum sis improbior Massiliane, Quam qui compositos metro Tibulli In Stellae recitat domo libellos. Eum enim honorem Tibullo detulit, qui Graecis poetis tribui so-

A 4 let,

COMMENTARIUS

let, cum eorum nomine, quo maxime sint vsi ipsi, genus carminum appellatum fuisse legimus. Est illud autem mea quidem sententia animaduersione non indignum, singulos Poetae huius libros singulis, diuersisq. amicarum eius, aut alterius cuius nominibus esse distinctos. In primo enim libro frequens, atq. vnum omnino nomen, Delia. In secundo, Nemesis. In tertio, Neaera. Quartus deniq. liber Cherinti, ac Sulpiciae amores fere continet. At Ouidius, in Elegia de Tibulli morte, Deliae, Nemesisq. tantum meminit. quo maior esse in amore Propertij laus videtur, qui una Cynthia contentus vixit. quasi enim Tibulli multos non
 » probans amores dixit, Cynthia prima fuit, Cynthia
 » finis erit. Et Ouidius, Vel tua, cuius opes Cynthia
 » sola fuit.

9
ALBII . TIBULLI
EQVITIS . ROMANI
LIBER . I

*DIVITIAS alius fuluo sibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor adsiduus vicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent.
Me mea paupertas vitae traducat inertem,
Dum meus adsiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore vites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper acervos
Praebeat, & pleno pingua musta lacu.
Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu vetus in trivio florida ferta lapis.
Et quodcumq. mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolae ponitur ante Deos.
Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quae templi pendeat ante fores.
Pomosisq. ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut saeva falce Priapus aues.
Vos quoq. felicitis quondam, nunc pauperis agri
Custodes, fertis munera vestra lares.
Tunc vitula innumeros lustrabat caesa iuencos,
Nunc agna exigui est hostia parva soli.
Agnæ cadet vobis, quam circum rustica pubes
Clamet, io messes, & bona uina date.*

Iam

*Iam modo non possum contentus viuere paruo,
Nec semper longae deditus esse uiae:
Sed canis aestiuos ortus vitare sub umbra
Arboris, ad riuos praetereuntis aquae.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam ue sinu pigeat, fetum ue capellae
Desertum oblita matre referre domum.
At vos, exiguo pecori, furesque, lupiq.
Parcite. de magno est praeda petenda grege.
Hic ego pastoremq. meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, nec vos e paupere mensa
Dona, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq. luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq. requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est: satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quam iuuat immites ventos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos, igne iuuante, sequi.
Hoc mihi contingat. sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O, quantum est auri, pereat, potiusq. smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra, Messalla, marique,*

Ut domus hostiles praeferat exuias.
Me retinent uinctum formosae uincl a puellae :
Et sedeo duras ianitor ante fores .
Non ego laudari cupio, mea Delia : tecum
Dummodo sim, quaeso segnis, inersq. uocer .
Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu .
Flebis, & arfuro oppositum me Delia lecto,
Tristib. & lacrimis oscula mixta dabis .
Flebis : non tua sunt duro praecordia ferro
Vineta, nec in tenero stat tibi corde silex .
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum .
Tu manes ne laede meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis .
Interea, dum fata sinunt, iungamus amores .
Iam veniet tenebris mors adoperta caput .
Iam subrepet iners aetas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti .
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inferuisse iuuat .
Hic ego dux, milesq. bonus. vos signa, tubaeq.
Ite procul, cupidis vulnera ferte viris .
Ferte & opes. ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq. famem .

Et teneat culti iugera magna soli] In veteribus
libris pro Magna, Multa, legebatur. quae le-
ctio eo esse probabilior videtur, quod eo modo multi
omnino,

omnino, yq. optimi scriptores locuti sunt. Idem enim
 » in. II. elegia. III. Vt multo innumeram iugere
 » pascat ouem. aut, ut paullo etiam melius est in ve
 » teri libro, Vt multa innumera iugera pascat oue. Et
 » in. III. Aut ut multa mei renouarent iugera tau
 » ri. Ouid. in. IIII. de Ponto. Et teneat glacies iu
 » gera multa freti. Cicero similiter in. V. in Ver. li
 » bro, Nec id solum actum est, ut hi minus multis iu
 » gis arent. Et Pauca iugera, non Parua dici fere
 » solent ab Horat. in. III. Ode XVI. - Siluaq. iuge
 » rum Paucorum - a Vergilio in. IIII. Georg. - cui
 » pauca relictæ Iugera ruris erant - ab Ouidio,
 » Maenia, quae campi iugera multa tenent. Atq.
 » in. III. Fast. Iugeraq. inculti pauca tenere soli.
 » A Martiali in. I. Hoc nemus aeterno cinerum sa
 » crauit honore, Frenius, & culti iugera pauca soli.
 » Graeci sic copiosum hominem significant. Basil. de
 » capienda e paganorum scriptis utilitate. Ἡμῖν δὲ
 » ἀρα εἰ μὴ τὰ πυνδὶς τοῦ μουσῆ προσεῖν τάλαντα καὶ
 » πλέθρα γῆς τόσα καὶ τόσα. Quem labor
 » adfiduus uicino terreat hoste] Huius, inquit,
 » sint amplae possessiones, qui militiam tolerat. post
 » victoriam enim militibus agri hostiles diuidi so
 » lebant, ut et veteranis in Coloniam deductis quan
 » tum ad alendum esset satis agri dabatur. Terre
 » ri autem vicino hoste, sub ipsumq. conflictum,
 » etiam fortissimi viri solent. auctor in problematis
 » Aristoteles. Martia cui somnos classica
 » pulsa fugent] In eandem sententiam Horat. in. V.
 » Nec

22 Nec excitatur classico miles truci. Ea vero noctur-
 na etiam fuisse signa, Siliij Italici verba in. VIII.
 22 demonstrant illa, Nocturna q. classica velle. Sed
 apud Stobaeum cum multa similia Bacchilidis
 & huic apta loco, atq. sententiae, tum illud maxi-
 22 me - χαλκίων Δ' ἐκέτι σαλπίγγων κτύπος ἔδε σιλᾶ-
 22 ται μελίφων ὕπνος. Απὸ τῶν βλεφάρων ἄμος, ὃς δάλκε
 22 κέαρ. Me mea paupertas] Et tamen diui-
 tem illum fuisse videtur Horatius significare, cum
 22 dicit, Di tibi diuitias dederant. Nisi alium potius
 Albiū illum volumus intellegere, de quo alibi et-
 22 iam dixerit, Stupet Albius aere. Dum
 meus adsiduo luceat igne focus.] Hinc scili-
 cet duxit, quod de Tibullo dixit Statius in. I. Sil-
 22 uar. Divesq. foco lucente Tibullus. Alij aliud, ut
 qui aquam in primis laudat, Tibullus ignem ma-
 ximi facit, idq. praecipuum esse domus ornamen-
 22 tum saepe significat Homerus. Πῦρ γὰρ μοι πρῶτι-
 22 σον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω. Atq. alibi. Αἰδομένε
 22 δὲ πυρὸς γεραῶλερὰς οἶκος ἴδεσθαι. Martialis in. x.
 22 Focum perennem dicit, τὸ ἀέναν πῦρ, exprimens.
 quod Adsidium dicit Tibullus.

Erat autem in veteribus libris pro, Adsiduo, Exi-
 guo. quod ei, quam tantopere amplectebatur, te-
 nuitati conuenit. Verg. Ignem exiguum dixit in.
 22 I. Georg. Et quamuis igni exiguo properata made-
 22 rent. Sed si Adsidium malumus, ἀέναν intellega-
 mus. Sin illud malumus, luculentum caminum,
 quo utendum Trebatio in hibernis Cicero cense-
 bat.

bat.

Ipse seram teneras maturo tempore
 uites] *Tempestiue. Eodem fere modo Propertius*
 in. III. ad Bacchum, Ipse seram vites, pangamq.
 ex ordine colles. - grandia poma manu]
 exquiri enim solent poma ad serendum, uel odore,
 uel magnitudine praestantia. - et pleno
 pinguia musta lacu.] de lacu vini post in. II.
 in illud, Tu quoq. deuotos Bacche relinque lacus.
 Nam ueneror] Veneramur, cum etiam aliquid
 a Deo precamur. quo sane modo dictum mi vide-
 tur illud a Vergilio in. I. Georg. In primis venera-
 re deos.] Et a Iulio Capitolino in Marci Antonini
 philosophi vita, Qui cum Lucillam matrem Mar-
 ci in uiridario venerantem simulacrum Apollinis
 uidisset. Multa omnino sunt apud Ciceronem eius
 rei testimonia. - seu stipes habet] cuiusmodi
 stipiti Pompeium comparans Lucanus scripsit in.
 I. Qualis frugifero quercus sublimis in agro Exu-
 uias veteres populi, sacrataq. gestans Dona du-
 cum, nec iam ualidis radicibus haerens, Ponde-
 re fixa suo est, nudosq. per aera ramos Effundens,
 trunco, non frondibus efficit umbram. Sed quam-
 uis primo nutet casura sub Euro, Tot circum sil-
 uae firmo se robore tollant, Sola tamen colitur. Ex
 eodem genere est illud Quintiliani in. x. Ennium
 sicut sacros vetustate lucos adoremus, in quib.
 grandia, & antiqua robora iam non tantam ha-
 bent speciem, quantam religionem. Seu ue-
 tus in triuio florida ferta lapis] In veteri libro
 Guidonis

Guidonis *Ascanij Sfortiae Cardinalis, & Vaticano*
altero Florea, non Florida legitur. In eodem ta-
men libro post, illo in versu, Cum posti florida ser-
ta darem, nihil est immutatum. Eiusmodi florea
ferta vulgus Italiae nunc Festoni vocat. ab eo sci-
licet, quod poetae Festas frondes in hoc genere di-
cunt. Quod autem in triuijs dixit, Compitalia, opi-
nor, ipsa intellexit. qui dies, ut Varro auctor est, La-
rib. sacer erat. Lares vero ipsi, ut Festus tradit,
amplissimis coronis ornabantur, quos ornari bis in
anno Augustus instituit. auctor Tranquillus. E-
iusmodi lapidem intellegens Propertius dixit, Et
quicumq. sacer qualis ubiq. lapis. Triuia uero ip-
sa τριόδος videtur dixisse Moschus de amore fugi-
tino, εἴ τις ἐνὶ τριόδοισι πλανώμενον εἶδεν ἔρωτα.
 - nouus educat annus] *Aut aliarum gentium*
rationem secutus Nouum annum ab autumno inci-
pientem intellexit, aut a nouo fructuum prouentu,
et copia Nouum dixit. redeuntem scilicet, atq. in se
sua per vestigia volutum. Libatum agrico-
lae ponitur ante Deos] Hoc est, quod Graeci
dicunt τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖν. Sic enim Porphy-
rius loquitur περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων. In veteri-
bus, quos uidi, libris est, Libatum agricolae poni-
tur ante deum. In Angeli Colotij libro fuisse intelle-
go, Libatum agricolam ponitur ante Deum. illud
non improbandum, hoc uidetur esse rectius. nam &
agricolas, & ruricolas dictos ipsos deos demon-
strat idem in. II. Redditur agricolis gratia caeli-
 tibus.

„ tibus. Atq. hoc ipso in lib. Ille deo sciet agricolae.
 „ Et Ouid. in. I. Tristium, Et te ruricola Lampsace
 „ tuta deo. Atq. haud satis scio an hi dicti sint etiam
 „ Graecis, ῥόμιοι θεοὶ. ut non unius Apollinis, aut
 etiam Iouis nomen id fuerit. Romae enim in Mel-
 norum domo in ueteri saxo inscriptum sic erat.

NOMIOIΣ ΘΕΟΙC

ΙΟΥΑΙΟC

ΜΑΙΟΡ

ΑΝΤΟΝΙΝΟC

Legi autem possit etiam, Agricolae deo. quo modo Pro-
 pertio dictum in. IV. uidetur illud in fabula Vor-
 „ tumni, Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
 „ Inpositus fronti langueat ante meae. Ponere au-
 tem, hoc modo, & Figere saepe posuerunt optimi
 „ scriptores. Propertius in. II. Suscipere & Veneri
 „ ponere uota iuuat. Iulius item Obsequens in Appij
 „ Claudij, & M. Perpernae consulatu, Sacrificatum
 „ tum a Romanis, dona q. in templo posita. Proper-
 „ tius item in. II. Figendi uerbo sic usus dixit, Ma-
 „ gna ego dona tua figam Cytherea columna. Et
 „ Vergilius, Suspendi ue tholo, aut alta ad fastigia fi-
 „ xi. Linius in. XXXIIII. ab V.C. Et ante fixa fi-
 „ etilia deorum inridentes. Ante deum autem, non si-
 „ ne ritu ac caerimonia dixit. Idem enim in. II. Car-
 „ men ut ornatos diceret ante deos. Ponere ante sic
 „ quoq. dixit Horat. in. II. Ser. Aut positum ante
 „ mea, quia pullum in parte catini &c. Flaua
 „ Ceres, tibi sit nostro de rure corona] tibi dice-
 „ tur,

tur, consecratur. Idem alibi, Tota tibi est hodie. De
 nostro vero rure propterea, opinor, dixit, quod fru-
 ges, aliunde per vim raptas, dis offerre nefas erat.
 cuius rei auctorem adducit Porphyrius. Festus
 Pompeius Praemetium esse scribit, quod praeliba-
 tionis causa ante metitur. cuiusmodi corona hu-
 ius loci e frugum texta primitiis videtur esse. ac pro-
 pterea legendus ille superior versus ita fortasse sit,
 Libatum agricolae ponitur ante deo. ut intellega-
 tur ante libatum, & ut Festus loquitur, praeliba-
 tum. Pomosisq. ruber custos ponatur in
 hortis, Terreat ut faeva falce Priapus aues.)
 Custos Priapus hortorum esse dicitur, itaq. vel
 ex hoc loco emendemus licet Bibaculi hendeca-
 syllabum apud Tranquillum de Inlustris Gramm.
 Et illos custodis videt hortulos Priapi, non, ut vul-
 go legunt, Custodes. Sed erat hoc loco in veteri li-
 bro, Terreat & faeva. Vos quoq. felicitis
 quondam, nunc pauperis agri Custodes,
 fertis munera uestra lares) Felicem dicit ferti-
 lem, ac fructuosum. Fertis munera, ut & Graece
 Theocrit. Μετὰ πᾶνα τὸ δ᾽ ἄτερον ἄδλον ἀποισῆ.
 Lares vero, ut supra diximus, hi sunt, qui in a-
 gris colebantur, ac propterea Compitales Sueto-
 nio dicuntur in Octavii Augusti vita. Scribit e-
 nim. Compitales Lares ornare bis in anno insti-
 tuit, vernis floribus, & aestivis. Sed idem in.
 IIII. ad Messallam, vicem suam, ac fortunae cō-
 mutationem dolens, - quamvis Fortuna, ut mos est

B

, illi,

- „ illi, me aduersa fatiget. Nam mihi cum magnis
 „ opibus domus alta niteret, Cui fuerant Flauii di-
 „ tantes ordine sulci, Horrea secundis indeficien-
 „ tia mensis, Cuiq. pecus denso pascebant agmine
 „ colles, Et domino satis, & nimium furq. lupoq.
 „ Nunc desiderium superest. Tunc uitula)
 Lustratio tum fiebat maioribus hostijs, res cum
 esset ipsa amplior. -cadet uobis] immolabitur.
 „ Callimachus ἐνδε πολλῇ Θῆκε τελεσφορίῃ ἐπεκτῆ-
 „ σιον ἢ ἐνὶ πολλοῖ Ὑσάλιον πίπλους ἔπ' ἰχθιον ὃ ἀναλαῶ
 „ ροί. Idem Tibull. in I V. -nec illis Semper inaurato
 „ taurus cadit hostia cornu. Et Ouid. in. III. Amor.
 „ Pro reditu victima vota cadit. -quam circum
 rustica pubes Clamet] multi omnino libri, Cla-
 mat. morem ut illum veterem fuisse significet. Ver.
 in. I. Georg. verbis simillimis eadem de re utitur.
 „ Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Cui tu
 „ lacte fauos, & miti dilue Baccho. Terq. nouas
 „ circum felix eat hostia fruges, Omnis quam cho-
 „ rus, & socij comitantur ouantes, Et Cererem cla-
 „ more uocent in tecta. Quo loco Seruius apte ad hunc
 „ etiam locum interpretans illud, Et Cererem cla-
 „ more uocent in tecta. Inuocant, inquit, copiam fru-
 „ mentorum. Quod autem, Vocent, dixit Vergilius,
 hoc quoq. priorem lectionem Clamet, plane confir-
 mat. - & bona uina] Bona, non sine reli-
 gione posuit. sic etiam Bonae fruges, Bona Iuno,
 & Bona verba dicuntur. Iam modo non
 possum] idest, possum. Terentius in Phormio-
 „ ne,

ne, Is senem per epistulam pellexit modo non mon-
tes aureos pollicens. Sed impedire sententiam ui-
detur, quod sequitur, Nec semper. &c. Sed no-
tandum illud, non sic, Modo nec dici, quo modo di-
citur, Modo non. namq. Modo non, quod ualet Pro-
permodum, aut Prorsus, adfirmatiue ponitur, re-
cte sic cum uerbo Possum iungitur. ac idem ver-
bum, cum, Nec, coniunctum, plane negat. quasi di-
cat, Possum omnino paruo contentus uiuere, nec
longae uiae semper esse deditus. Itaq. & Teren-
tius, ut supra posui, locutus est, & Ver. in. 1 x. Aen.
Sed perisse semel satis est, peccare fuisset Ante
satis, penitus modo non genus omne perosos Fe-
mineum - Et Quintilianus in prooemio libri pri-
mi, Modo non, adfirmans posuit. Quis enim, in-
quit, non de iusto, aequo, ac bono, modo non & uir
pessimus, loquitur. -tenisse bidentem] Ve-
teres etiam libri multitudinis numero, Bidentes.
- increpuisse.] Verg. eodem modo Increpitare
dixit. Non agnam ue sinu pigeat, fetum
ue capellae] In veteribus libris, Agnamq. fe-
tumq. & pro Pigeat, repetitum, Pudeat. At
uos, exiguo pecori furesq. lupiq. Parcite]
Idem in. 1111. ad Messallam, Et domino satis, &
nimium furiq. lupq. -de magno est prae-
da petenda grege.] abest a quibusdam veterib.
libris, Est. Et placidam soleo spargere
lacte Palem] Palen, Graeco accusatiuo, in non
nullis veteribus libris legitur. Ouidius idem si-
gnificans

- gnificans dixit . Et tepido lacte precare Palem ,
 - nec uos e paupere mensa] In veteribus mul-
 tis libris, Neu uos, & De paupere. Porphyrius au-
 tem in. II. περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμφύχων . Parcitem,
 aut frugalitatem potius illam veterum multis o-
 mnino uerbis persecutus ad Antiphanis, Menan-
 dri, Sophoclis testimonia addit deinde Theophrasti
 hoc . Δια πολλῶν δὲ ὁ Θεόφραστος τῶν παρ' ἐκάστοις
 πατριῶν ἐπιδείξας ὅτι τὸ παλαιὸν τῶν δυσίων διὰ
 τῶν καρπῶν ἦν ἐτ' εἰπὼν πρότερον τῆς πόας λαμβά-
 νομένης καὶ τὰ τῶν σπονδῶν ἐξηγῆται τοῦτον τὸν τρόπον,
 τὰ μὲν ἀρχαῖα τῶν ἱερῶν νηφάλια παρὰ πολλοῖς
 ἦν νηφάλια δὲ εἶναι, τὰ ὑδροσπονδα, τὰ μετὰ ταῦτα με-
 λίσπονδα . τοῦτον γὰρ ἑτοίμον παρὰ μελίῃων πρῶτον
 ἐλάβομεν τὸν ὑγρὸν καρπὸν . εἴτ' ἐλαιόσπονδα . τέλος
 δ' ἐπὶ πᾶσιν τὰ ὕστερον γεγενότα οἰνόσπονδα .

Quae Theophrasti uerba hoc de genere poetarum
 uersus illustrant . Fictilia antiquus] Ve-
 terem Romanorum morem declarat, opinor, Dio-
 nysius Halicar. Dis cenas in sacris laribus su-
 perq. mensas ligneas canistris atq. fictilibus appo-
 nendi. Idem Tibullus Eleg. x. - nec bella fuerunt
 Faginus astabat cum scyphus ante dapes. In di-
 uitijs habitata fictilia, Martialis etiam significat.
 Lautus erat priscis Porsena fictilibus . Fictiles
 etiam deos ipsos faciebant. Propertius in. II. Fictilibus
 creuere deis haec aurea templa. Et Iuue-
 nalis Sat. xi. Fictilis, & nullo uiolatus Iuppiter
 auro . Plinius in. xxxiv. Mirumq. mihi uide-

tur, cum statuarum in Italia tam vetus origo sit
 , potius lignea, aut fictilia deorum simulacra in delu-
 , bris dicata usq. ad deuictam Asiam, unde inrepsit
 & luxuria. Et in . xxxv. Nec enim tum effigies
 deum erant laudatissimae. nec paenitet nos illor.
 , qui tales coluere. Aurum enim & argentum ne
 , dis quidem conficiebant. durant etiamnum ple-
 , risq. in locis talia simulacra. Fastigia quidem tem-
 , plorum in urbe crebra & municipijs mira cae-
 , latura & arte firmitateq. aevi sanctiora auro. cer-
 te innocentiora. in sacris quidem etiam inter has
 opes, non murinis, crystallinis ue, sed fictilibus pro-
 libatur sympullis. Idem Tib. post. Neu pudeat pri-
 sco uos esse e stipite factos, Sic veteres aedes incolui-
 stis aui. Tum melius tenuere fidem, cum paupere
 cultu Stabat in exigua ligneus aede deus. - de
 , facili] parabili. Sic Horat. Facilem Venerem di-
 , xit. - satis est requiescere lecto] Hoc
 , quoq. magni faciens Catullus, Desideratoq. ac-
 , quiescimus lecto. - solito membra leuare
 , toro] est in veteri libro, Referre, non Leuare. ut
 idem sit, quod reddere vel quieti, vel, quod malim,
 , labori. Securum somnos igne iuuante
 , sequi] Imbre, in veteribus non nullis. Versus ue-
 , ro ipsi Sophoclis, qui adducuntur a multis, sunt in
 , Graecorum sententijs, πρὸς ναυτιλίαν. Τὸ τοῦτο χάρι-
 , μα μείζον ἀνθρώποις ποτὲ τῆς γῆς ἐπιφαισάντα καὶ
 ὑπὸ σέγῃ πυκνῆς ἀκοῦσαι ψεκᾶδος ἀδούση φρένι.
 , Illud uero ipsum, quod Securum dixit, omnino ex-

- » primit & δούσιν φρενά. - & tristes ferre po-
 » test pluuias] *Horat. nec tristes hyadas.*
 O, quantum est auri pereat, potiusq. smarag-
 di] *Ordo uerborum alius in veteri libro, isq. con-*
cinnior, & faciliior ad intellegendum, O quantum
est auri potius, pereatq. smaragdi. Sed pro Pereat,
legendum cenſeo, Pereant. Ut domus ho-
 stiles praeferat exuias] *Hoc e genere sunt &*
 » *Propertij illa, Vel tibi Medorum pugnaces ire per*
 » *hostes, Atq. onerare tum fixa per arma domum.*
 » *Et illa Suetonij, Domus priscorum ducum arse-*
 » *runt, hostilibus adhuc spolijs adornatae.* Me
 retinent uinctum formosae uincla puellae]
 Ut Philippum apud *Horat. uincla mercennaria.*
 Non ego laudari cupio] *magno consensu libri*
veteres, Curo, pro, Cupio. Et teneam mo-
 riens deficiente manu] *Ouidius in elegia de Ti-*
 » *bullo, totidem verbis, Me tenuit moriens deficiente*
 » *manu. Atq. hic quoq. Te, pro, Et, in veteribus li-*
bris. - arfuro positum me Delia lecto]
Compositum. hoc de lecto & illud Propert. in. II.
 » *Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno,*
 » *Nec sit in Attalico mors mea fixa toro.* Tristi-
 bus & lacrimis oscula mixta dabis] *Propert.*
 » *Osculaq. in gelidis pones suprema labellis.*
 - non tua sunt duro praecordia ferro Vincta]
In multis veteribus pro Vincta, Iuncta. quae va-
rietas in similibus his verbis scribendis saepe ex-
 » *sistit. Sic apud Verg. illud, - an umquam tibi fistu-*
 » *la*

1) la cera iuncta fuit. in veteri tamen libro, *Vincta*.
 quod non recusarem, nisi Tibulli auctoritas apud
 2) me pluris esset, quam scriptoris librarij fides. ille
 3) enim in. II. sic, *Fistula*, cui semper decrescit ha-
 4) rundinis ordo. Nam calamus cera iungitur usq.
 5) minor. — non tua sunt duro praeccordia
 6) ferro *Vincta*: *Homerus Iliad.* ω. σιδήρειον ἦτορ
 dicit. — nec in tenero stat tibi corde si-
 7) lex] *Ennius apud Festum Pompeium*, *Lapideō*
 8) sunt corde multi, quos non miseret neminis. Et O-
 9) uid. Et tua sunt silicis circum praeccordia uenae.
 10) Et rigidum ferri semina pectus habet. — sed
 parce solutis Crinibus, & teneris Delia parce
 11) genis] *Sic Ouid.* Parce tamen lacerare genas,
 12) nec scinde capillos. Interea, dum fata fi-
 nunt] *Notum Catulli illud*, eandem in senten-
 13) tiam, *Viuamus, mea Lesbia, atq. amemus.* &
 quae sequuntur. Iam subrepet iners ae-
 14) tas] *sic Iuuenalis.* — obrepat non intellecta sene-
 15) ctus. — nec amare decebit] *Ouid.* Turpe
 16) senex miles, turpe senilis amor. Dicere nec
 cano blanditias capiti.] *Haud paulo melius*
in veteribus libris, *Dicere nec cano blanditias ca-*
pite. id est nos iam canos. *Canum vero caput sic di-*
 17) xit, ut & *Catul.* *Suscitat, & cano uulturium capi-*
 18) ti. *Lucianus in Alexandro* Πολιδὸν ἀνδρα sic dicit.
 19) Οὐτε ἰατρῶν ἀνέπωντα, οὐτε πολιῶν ἀνδρὶ ποικῶν.
 — ego composito securus aceruo] *In cellis, uel*
promptuarijs. Dites despiciam] *Quibus-*
 dam

dam in veterib. libris ordo hic, *Despiciam di-*
tes. aptissime uero ipsam significat αὐτάρκειαν.
 „ quem Sotades apud Stobaeum μέτρου βίον appellat.
 apud quem multa in hanc sententiam. Idem alibi,
 „ Et regum magnae despiciantur opes.

ELEGIA. II

ADDE merum, uinoq. graues compesce dolores,
 Occupet ut fessi lumina uicta sopor:
 Neu quisquam multo persusum tempora Baccho
 Excitet, infelix dum requiescit amans.
 Nam posita est nostrae custodia saeua puellae.
 Clauditur & dura ianua firma sera.
 Ianua difficilis dominae, te uerberet imber,
 Te Iouis imperio fulmina missa petant.
 Ianua iam pateas uni mihi uicta querellis,
 Nec furtim uerso cardine aperta sones.
 Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
 Ignoscas: capiti sint precor illa meo.
 Te meminisse decet, quae plurima uoce peregi
 Supplice, cum post floridaserta darem.
 Tu quoq. ne timide custodes Delia falle.
 Audendum est. fortes adiuvat ipsa Venus.
 Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina temptat,
 Seu reserat fixo dente puella fores.
 Illa docet furtim molli decedere lecto,
 Illa pedem nullo ponere posse sono:
 Illa uiro coram nutus conferre loquaces,
 Blandaq.

Blanda. compositis addere uerba notis .
Nec docet hoc omnes , sed quos nec inertia tardat .
Nec uetat obscura surgere nocte timor .
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe ,
Securum in tenebris me facit ipsa Venus .
Nec sinit occurrat quisquam , qui corpora ferro
Vulneret , aut rapta praemia ueste petat .
Quisquis amore tenetur , eat tutusque , sacerq .
Qualibet . insidias non timuisse decet .
Non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis ,
Non mihi , cum multa decidit imber aqua .
Non labor hic laedit , reseret modo Delia postes ,
Et vocet ad digiti me taciturna sonum .
Arcite luminib . seu uir , seu femina fias
Obuia . celari uult sua furtiva Venus .
Neu strepitu terrete pedum : neu quaerite nomen ,
Neu prope fulgenti lumina ferte face .
Quis & imprudens adspexerit , occulat ille ,
Perq . deos omnes se meminisse neget .
Nam fuerit quicumq . loquax , is sanguine natam ,
Is Venerem e rapido sentiet esse mari .
Nec tamen huic credet coniux tuus , ut mihi uerax
Pollicita est magico saga ministerio .
Nunc ego de caelo ducentem sidera uidi :
Fluminis haec rapidi carmine uertit iter .
Haec cantu finditq . solum , manesq . sepulchris
Elicit , & tepido deuocat ossa rogo .
Nunc ciet infernas magico stridore cateruas :
Iam iubet , adspersas lacte , referre pedem .

Cum

Cum libet, haec tristi depellit nubila caelo :

Cum libet, aestiuo prouocat orbe nives .

Sola tenere malas Medae dicitur herbas ,

Sola feros Hecates perdomuisse canes .

Haec mihi composuit cantus, quis fallere posses :

Ter cane, ter dictis despue carminibus .

Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam .

Non sibi, si in molli uiderit esse sinu .

Tu tamen abstineas alijs . nam cetera cernet

Omnia : de me uno sentiet esse nihil .

Quid credam . nempe haec eadem se dixit amores

Cantibus, aut herbis soluere posse meos .

Et me lustrauit taedis, & nocte serena

Concidit ad magicos hostia pulla deos .

Non ut totus abesset amor, sed mutuus esset ,

Orabam : nec te posse carere uelim .

Ferrens ille fuit, qui, te cum posset habere ,

Maluerit praedas stultus, & arma sequi .

Ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas ,

Ponat & in capto martia castra solo :

Totus & argento contextus, totus & auro ,

Insideat celeri conspiciendus equo :

Ipse boues mea si tecum modo Delia possim

Iungere, & insolito pascere monte pecus ,

Et te dum liceat teneris retinere lacertis ,

Mollis, & inculta sit mihi somnus humo .

Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo

Prodest . cum fletu nox uigilanda uenit .

Nam neq. tum plumae, nec stragula picta soporem ,

Nec

Nec sonitus placidae ducere posset aquae .
 Non Veneris magnae uiolaei numina uerbo ,
 Et mea nunc poenas impia lingua luit .
 Non feror incaestus sedes adysse deorum ,
 Sertaq. de sanctis eripuisse focis .
 Non ego tellurem genib. perrepere supplex ,
 Et miserum sancto tundere poste caput .
 Non ego, si merui, dubitem procumbere templis ,
 Et dare sacratis oscula luminibus .
 At tu, qui laetus rides, mala nostra caueto .
 Mox tibi non uanus saeuiet ipse Deus .
 Vidi ego, qui iuuenum miseros lusisset amores ,
 Post Veneris uinclis subdere colla senem ,
 Et sibi blanditias tremula componere uoce ,
 Et manib. canas fingere uelle comas .
 Stare nec ante fores puduit , carae ue puellae
 Ancillam medio detinuisse foro .
 Hunc puer , hunc iuuenis turba circumstetit arta :
 Despuit in mollis & sibi quisq. sinus .
 At mihi parce Venus. semper tibi dedit a seruit
 Mens mea. quid messes uris acerba tuas .

Adde merum] sic in. III. etiam loquitur. I puer,
 „ & liquidum fortius adde merum. Et Martial.
 „ in. X. Addat cum mihi caecubum minister. Et
 „ idem in Xenys , - adde falerna puer .
 - uinoq. graues compesce dolores] Magno.
 omnes consensu libri veteres pro , Graues, Nouos,
 idest maximos, mirabiles. quo modo, opinor, poeta
 „ dixit,

» dixit, Pollio & ipse facit noua carmina.

Neu quisquam multo perfusum tempora Bac-
 » cho] sic post, elegia. VII. - & multo tempora fun-
 » de mero. Quamquam in veteribus libris fere o-
 » mnibus Percussum, non Perfusum. Cuiusmodi est
 » Ouidianum illud, Aleaq. & multo tempora quas-
 » sa mero. & Euripideum illud in Cyclope, Ἀλλ' ἔ-
 » δωκα κύλικα τινόσκων ὅτι τρώσει νῦν οἶνος.

- dum requiescit amans] veteres libri omnes
 sic, ut olim Aldus, Amor, non, Amans. quale &
 » Catullinum illud, Credo ut tum grauis acquiescat
 » ardor. Clauditur & dura ianua firma
 fera] pro Firma fere in veterib. libris, Fulta. quo
 » modo Ouidius. Atq. erit opposita ianua fulta fera.
 » Idem tamen Tibullus post, in elegia. VIII. Quae
 » cumq. opposita est ianua firma fera. Sed ibidem
 tamen veterib. in libris pro, Firma, Dura, legeba-
 tur.

Ianua difficilis dominae] conuitia-
 ri ianuis amantes solent. Propertius ad ianuam,
 » Te non ulla meae laesit petulantia linguae, Quae
 » solet irato dicere tota loco. In veteribus autem li-
 bris melioribus, non Dominae, sed Domini.
 itaque lenonem ipsum forte intellegit. Nec

furtim uerso cardine aperta fones] Fur-
 » tim uerso: tacito. Idem post, in eleg. VI. Car-
 » dine nunc tacito uertere posse fores. Sed pro,
 Nec, Neu, fere in omnibus libris. Et

mala si qua tibi dixit dementia nostra] si quid
 iratus contumeliosum dixi. Cuiusmodi est Sopho-

» cleum

- 22 *cleum illud in Oedipo Tyranno. Αλλ' ἤλθε μὲν*
 23 *δὴ τοῦτο τοῦνείδος τάχ' ἂν ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον, ἢ*
 24 *γνώμῃ φρενῶν. — capiti sint precor illa*
 25 *meo] sic olim quasi prouerbio dicebant. Caelius*
 26 *in epist. ad Cic. Te ad. ix. cal. Iun. subrostrari,*
 27 *quod illorum capiti sit, dissiparant perisse. Seneca*
 28 *in. IV. epist. idem prope, quod Tibullus. Quidquid,*
 29 *inquit, mali dixi, mihi, & capiti meo. Te*
 30 *meminisse decet, quae plurima uoce peregi*
 31 *Supplice] Supplicem uocem ἱκετηρίδα φωνὴν saepe*
 32 *in hymnis Orpheus dicit. Sed est in libris. v. Et,*
 33 *non, Te. — cum postea florida ferta darem]*
 34 *Ianua apud Propertium in. I. Et mihi non desunt*
 35 *turpes pendere corollae. Et Ouid. in. I. de rem.*
 36 *amoris. Effice nocturna frangatur ianua rixa,*
 37 *Et tegat ornatas multa corona fores. In Sfortiae li*
 38 *bro, non Darem, sed Dabam. Audendum est.*
 39 *fortes adiuuat ipsa Venus] Fortes adiuuat ipsa*
 40 *Venus. hoc uero totum non est huius poetae γνῆ-*
 41 *σιον. quamquam scriptis in libris legebam. Ouidij*
 42 *certe simillima sunt illa in. II. Fast. Exitus in du*
 43 *bio est: audebimus ultima dixit, Viderit, audentes*
 44 *forsq. uenushq. iuuat. Et in. x. Metam. Audentes*
 45 *deus ipse iuuat, de Atalanta atq. Hippomene.*
 46 *De amore Euripides in Hippolyto. Εχω δὲ τόλμης*
 47 *καὶ δράσας διδάσκαλον ἐν τοῖς ἀμηχάνοισιν ἄπορώ-*
 48 *τατον ἔρωτα, πάντων δυσμαχώτατον θεόν. Claudia*
 49 *nus ad Probinum, Fors iuuat audentes, prisca sen-*
 50 *tentia uatis. — seu quis iuuenis noua*
 51 *limina*

limina temptat] *pro Iuuenis, in multis, Iuue-*
num. Noua vero limina dicit, pro nouo ama-
tore. Si quis recens amator ad nouas fores ac-
cessit. Seu referat fixo dente puel-
la fores] Dentem, pro clauis posuit. partem,
pro toto. Germanicus in prognosticis. Qua-
lis ferratos subicit clauicula dentes, Succutit et fo-
rib. producit uincula claustris. - molli de-
cedere lecto] In uno libro, Discedere.
Illa pedem nullo ponere posse sono] Crepi-
tus pedum is a Cicerone dicitur. ergo sine sono, si-
lentio. Sic Columella de cultu hortorum, Inuigila-
te viri, tacito nam tempora gressu Diffugiunt,
nulloq. sono conuertitur annus. Idem opinor Ti-
bullus alibi, Et strepitu nullo posse referre pedem.
- nutus conferre loquaces] in veterib. libris
etiam Proferre, pro, Conferre. Simile huic illud
Ouidianum. Me spectet, nutusq. meos, uul-
tumq. loquacem. Blanda q. compositis ad
dere uerba notis] Est in veterib. libris non Ad
dere, sed Abdere. in alijs, Reddere. Ouid. in.
III. Amor. in eandem sententiam, Quid iue-
num tacitos inter conuiuia nutus, Verbaq. com-
positis dissimulata notis. Ex quo intellegitur le-
gendum potius, Abdere. Simillima, totumq.
hunc locum inluſtrant veteris poetae illa, Quasi
in choropila ludens, datatim dat sese, & com-
munem facit, alium tenet, alij nutat, alibi manus
est occupata, alij peruellit pedem, alij dat anulum.
„ spectat -

ſpectandum a labris, alium inuocat, cum alio can-
tat, attamen alijs dat digito notas . - decet
hoc omnes] in veterib. libris erat , Docet .
- tenebris] de nocte. Idem alibi . Haec mihi te
adducit tenebris . *Securum in tenebris*
me facit ipſa Venus] Eſt in veterib. libris. αἰβ
διλον tamen exiſtimatur . commentum enim eſſe
Auriſſae cuiusdam dicitur . Pontani fuerat, Vſq.
meum cuſtos ad latus haeret amor . In nonnullis
libris fuerat , Non mihi nocte ſopor , non mihi no-
cte quies . In alijs erat , quod putatur rectius , Ille
deus certae dat mihi ſigna viae . quod ſi eſt , Ipſe
pro Ille legi malim . Sed in hac varietate, & im-
portunorum hominum licentia , ſuſpecta mihi ſint
omnia , potiusq. ſit ἐπιχαρμειὼν illud ἀπιſεῖν . In
libro Sfortiae legebam, Praeſidio noctis ſentio ad-
eſſe deam . *Quisquis amore tenetur , eat*
tutusq. ſacerq. Qualibet] Propert. in. III. ean-
dem in ſententiam . Nec tamen eſt quiſquam , ſa-
croſ qui laedat amantes . Scironis media ſic licet
ire via . Quisquis amator erit, Scythicis licet am-
bulet oris , Nemo adeo , ut noceat , barbarus eſſe
ſolet . Philoſtratus in vita Leonis ſophiſtae , iner-
mes amantes eſſe, Leonis ipſius verbis docet. Οὐ γὰρ
πολεμικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ μεσικῶν οἱ ἐρῶντες δέον-
ται . Sed eſt in manuſcriptis pro Qualibet, Quoli-
bet . - inſidias non timuiſſe decet] in li-
bro Sfortiae , Nec timuiſſe . *Non mihi pi-*
gra nocent hibernae frigora noctis] Pigra
frigora,

frigora, ab affecto. Sic opinor a poetis *Pigrum ge-*
lu, vel quod stet. Et uocet ad digiti me ta
 citurna sonum] *In Vaticano, Tacitura. Ve-*
lius Longus, de Orthographia, idem significans,
 „ Deinde, *Quid, Quod, & uoces non simplices, ha-*
 „ bent tamen significationem, quamuis scribi non

„ possint. nam & digitorum sono pueros ad respon-

„ dendum ciemus. - seu uir, seu femina fias]
In veteri. l. Fiat. - celari uult sua furta Ve-
nus] *Sappho in asmate quodam in nectendis, &*
 „ *inueniendis dolis ingeniosissimam artificem* *δολό-*
 „ *πλοκον* uocat. *Ouid. in II. de arte amandi in eam*
 „ *sententiam, Praecipue Cytherea iubet sua sacra ta-*
 „ *ceri, Admoneo ueniat ne quis ad illa loquax. Con-*
 „ *dita si non sunt veneris mysteria cistis, Nec caua*
 „ *vesanis ictib. aera sonant, Attamen inter nos me-*
 „ *dio versantur in usu, Sed sic inter nos, ut latuisse*
 „ *uelint. Neu strepitu]* *in quibusdam libris,*
Ne strepitu. Neu prope fulgenti lumina
ferte face] *quam de nocte manibus pueri gestare*
 „ *consueuerunt. Propert. in. I. Ebria cum multo tra-*
 „ *herem uestigia Baccho, Et quaterent sera nocte fa-*
 „ *cem pueri. Si quis & imprudens adspexe-*
rit] *in veteri libro, qui Marcelli Pont. Max. fuit,*
 „ *& in Vaticano, Si quid, non, Si quis. - is fan-*
 „ *guine natam]* *cruenta eius origo non lenem sui*
 „ *uolatoribus illam fore declarat. Sic Ouidius de*
 „ *simys ex gygantum sanguine natis, - sedet illa pro-*
 „ *pago, Contemprix superum, saeuacq. auidissima*
 „ *caedis,*

caedis, Et uiolenta fuit, scires e sanguine natam.
 Is Venerem e rapido sentiet esse mari. Idem
 in. III. Nam te nec uasti genuerunt aequora pon-
 ti. Ferocissimi enim sunt e mari geniti. A. Gellius
 in. xv. cap. xxi. Ferocissimos, & immanes, & alie
 nos ab omni humanitate, tamquam e mari geni-
 tos, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona,
 & Lestrygonas. Seneca in Hippolyto de Venere,
 Diua non mihi generata ponto. Non nulla hic
 quoq. uarietas. in veteribus enim libris etiam
 sic. Is Venerem e rapido sentiat esse mari.
 - ut mihi uerax Pollicita est magico saga mini-
 sterio] In Vaticano est, pro Pollicita, Sollicita. ut
 sit, magam ipsam vereri, ne tuus huic credat con-
 iux. Eiusmodi sit illud fortasse Ouidij. Sollicitor,
 nullos esse putare deos. aut illud potius eiusdem Ti-
 bulli in Eleg. v. ut est in veteribus libris, Carmine
 cum magico pertinuisset anus. Fulminis
 haec rapidi carmine uertit iter] Magno con-
 sensu libri veteres, non, Fulminis, sed, Fluminis. Ut
 & apud Ouidium, qui totidem prope verbis hunc
 ipsum locum ita tractat. Illa reluctantem cursu de-
 ducere lunam Nititur, & tenebris abdere solis e-
 quos. Illa refrenat aquas, obliquaq. flumina sistit.
 Illa loco siluas, uinaq. saxa mouet. Per tumulos
 errat, sparsis discincta capillis, Certa. de tepidis
 elicit ossa rogis. Medea quoq. apud eundem Oui.
 eodem modo, - cum uolui ripis mirantibus amnes
 In fontes rediere suos. Idem alibi apud Tibullum

5) *si quis est error inoleuit similiter, Illis eriperes ver-*
 5) *bis mihi sidera caeli Lucere, & puras fulminis esse*
 5) *uias. Legendum, Fluminis. Haec cantu fin-*
 5) *ditq. solum] In veteri Sfortiae libro, Fuditq.*
 5) *solum. Sed illud rectius. Sic enim etiam Ouid. in.*
 5) *1. de remedio amoris, Me duce, non tumulto prodi-*
 5) *re uidebitur umbra, Non anus infami carmine*
 5) *rumpet humum. Ouid. in 1. Elegiarum de lena to-*
 5) *tum hunc locum paene expressit, Illa magas artes,*
 5) *Aeaeaq. carmina nouit, Inq. caput liquidas arte*
 5) *recuruat aquas. Scit bene quid gramen, quid tor-*
 5) *to concita rhombo Litia, quid ualeat uirus aman-*
 5) *tis equae. Cum uoluit, toto glomerantur nubila cae-*
 5) *lo, Cum uoluit, puro fulget in orbe dies. Sanguine*
 5) *si qua fides stillantia sidera uidi, Purpureus lunae*
 5) *sanguine uultus erat. Hanc ego nocturnas uersam*
 5) *uolitare per umbras Suspikor, & pluma corpus a-*
 5) *nile tegi. Suspikor, & fama est, oculis quoq. pu-*
 5) *pula duplex Fulminat, & geminum lumen ab or-*
 5) *be uenit. Euocat antiquis proauos, atauosq. sepul-*
 5) *chris, Et solidam longo carmine findit humum.*
 5) *Iam ciet infernas] omnes fere veteres libri non*
 5) *Ciet, sed Tenet. quod probandum uidetur propter*
 5) *id, quod addit, Referre pedem. Iam iubet,*
 5) *adpersas lacte, referre pedem.] Lycophronis*
 5) *interpreter idem tradidit. Cum libet, aesti-*
 5) *uo conuocat orbe niues] in nonnullis rectius*
 5) *opinor, Cum libet aestiuas conuocat ore niues.*
 5) *Sola tenere malas Medae dicitur herbas] In*
 5) *quibusdam*

quibusdam veteribus libris, non Herbas, sed, Ar-
 tes. in quibusdam utrumq. Sola feros He-
 cates perdomuisse canes] Lycophronis inter-
 pres Sophronem auctorem adducit, Hecatae canes
 immolari solitos, quod baubantes, latrantesq. uisa
 dissipent. - quis fallere posses] aut alios
 posses fallere, aut ipsa latere. Ter cane, ter
 dictis despue carminibus] infamis anus prae-
 cepta. Servius in illud poetae - Numero deus im-
 pare gaudet. quemcumq. superiorum ternario. nu-
 mero delectari, scribit. De terna uero despueendi ra-
 tione, ac deprecatione, multa Plinius in. XXV I I I.
 e quibus haec. Sed & alios efficaces eius usus re-
 cognoscat uita. ita despuius comitiales morbos,
 hoc est contagia regerimus, veniam quoq. a deis
 spei alicuius audacioris petimus, in sinum spuen-
 do. Etiam eadem ratione terna despueere depreca-
 tione in omni medicina mos est, atq. effectus adiu-
 uare. Deinde post, Salpae torporem sedari quo-
 cumq. membro in stupente, si quis in sinum exspuat.
 Quod propterea etiam posui, quod pertinere non ni-
 hil existimem ad illud in fine elegiae, Despuit in
 molles & sibi quisq. sinus : & quod hoc loco pro De-
 spue, quibusdam in libris, Exspue. Idem Plinius
 in. XXVI. carmen eiusmodi ter dicendum adducit
 totiens despuentibus. Experti, inquit, adfirmaue-
 re, plurimum referre, si uirgo imponatur nuda, ie-
 iuna, ieiuno, & manu supina tangens dicat, Ne-
 gat Apollo pestem posse crescere, quam nuda vir-

- „ go restinguat, atq. retrorsa manu ter dicat, to-
 „ tiensq. despuant ambo. vide prouerbiū, In sinum
 inspuere. Dictis vero carminibus despuere illum
 iubet, ex anicularum consuetudine, de qua Theo-
 „ criti interpret in *δαλυσία* sic scribit: *Φθύζειν δὲ τὸ*
 „ *πύειν εἰώδασι δὲ αἱ γράται ὅταν ἐπάδωσιν ἐπιπύειν.*
 „ Idem Tibullus post, Carmine cum magico praeci-
 „ nuisset anus. Ex quo intellegimus, anicularum ma-
 gicum fuisse ministerium. Quod autem dixit Theo-
 criti interpret, ἐπάδειν, ualet, quod hoc loco Cane-
 re, & ἐπώδαι idem omnino sunt, quod hoc in gene-
 re Carmina. Se quoq. caede putabant expiari cae-
 si sanguinem ter in os exspuentes. sic enim de eo
 tradit interpret Apollonij in illud in. IIII. Argon.
 „ *Τρὶς δ' ἀπέλειξε φόνε τρὶς δ' ἄγος ἐπύσ' ὀδόντων.*
 „ post multa enim alia deinde haec. *Ἐπειτα τῶ αἵμα-*
 „ *τος αὐτῶ λαβόντες τρὶς εἰς τὸ σῶμα ἐπύον. τοῦτο δὲ*
 „ *ἐποίουν πρὸς τὸ ἐξιλάσασθαι δολοφονίαν.*
 Euripides in *Medea* idem prope uidetur significa-
 „ re, quod & Plinius. Si quis, inquit Plinius, paeni-
 „ teat ictus eminus, comminusue illati, & statim
 „ exspuat in mediam manum, leuatur illico percussi
 „ a poena. Euripidis sunt illa: *Προσιτνεῖ νεκρῶ ὦ-*
 „ *μοξε δ' ἄδυσ, καὶ περιπύξας χέρας κινεῖ προσα-*
 „ *δῶν τοιαῦδε.* Non sibi, si in molli uiderit
 esse sinu] veteres libri cum priore Aldina edi-
 tione plane consentiunt. nec enim, Sinu, sed, Toro,
 habent. in isdem uero libris, pro Esse, Ipse.
 Tu tamen abstineas aliis] est in veteribus non
 nullis,

nullis, non Tamen, sed Tantum. - de me

uno sentiet esse nihil.] Hoc quoq. loco in veterib. libris non Esse, sed uel, Ipse, uel, Ille.

- nempe haec eadem se dixit amores Cantibus, aut herbis soluere posse meos] Rectum

hoc quoq. Sederat in veteri libro, Fallere, non Sol

uere. Sicut & Ver. - insanum si fallere possit amo-

rem. Sed idem Verg. in. IV. Aen. Haec se carmini

bus promittit soluere mentes Quas uelit, ast alijs

duras immittere curas. Et Horat. A. A. Solutus

ambulat ueneficae Scientioris carmine.

Et me lustrauit taedis] Lustramentum per sacrificium, atq. incantationem. tertium illud non adhibet per ueneficium. De lustratione magica et-

iam Ouid. in. VII. Metam. Multifidasq. faces in

fossa sanguinis atra, Tingit, & infectas geminis

accendit in aris, Terq. senem flamma, ter aqua,

ter sulphure purgat. Et in. X. eiusdem operis. Siue

aliquid nocuit, magico lustrabere ritu. Idem post de

lustratione cum sulphure, Ipseq. te circumlustrauit

sulphure puro, Carmine cum magico praecinisset

anus. Anus enim saga adhibebatur. Ouid. in. II.

de arte amandi, Et ueniet, quae lustret anus le-

ctumq. locumq. Praeferat & tremula sulphur, &

oua manu. Concidit ad magicos hostia

pulla deos.] Dis inferis, nigris, furnisq. hostys

faciebant. Pullam hostiam sic dixit, ut & Horat.

Pullam agnam, in primo Sermonum. Sat. VIII.

-scalpere terram Vnguibus, & pullam diuellere

„ mordicus agnam. Ad magicos vero deos, id est, *Dis*
 „ magicis. Sic Ouid. Pontur ad patrios barbarae
 „ praeda deos. Non possum hoc tempore deorum ma-
 gicer. nomina commemorare hoc, quae sunt apud
 interpretem Orationis Gregori Nazianzeni eius,
 quae inscribitur. *ἐν ἀντετυκὸς*. Non ut to-
 tus abesset amor] In veteri libro Sfortiae, & Va-
 ticano, haud paulo melius, ac numerosius, non, *Vt*,
 sed, *Ego*, Non ego totus abesset amor: cum superio-
 „ re idem plane numerus, Quisquis amore tenetur,
 „ eat - quo modo prius etiam Aldus ediderat. Ego,
 inquit, sacrificium dum sit eiusmodi, deos orabam,
 non illud, ut amore omnino solueret, sed ut amare-
 mus inter nos. nec enim, si possim maxime, te uelim
 carere, teq. non amare. - qui, te cum pos-
 set habere] veteres libri, quemadmodum & olim
 Aldus, Possit, non Posset. Sententia uero non dissimi-
 lis est Elegiae. x. Sed, Habere, quod dixit, proprio in
 „ amore verbo est usus. Sic Ver. Postquam nos Ama-
 „ ryllis habet. & Terent. in Andria, Quis heri Chry-
 „ sidem habuit. quod & monuit Aristoteles, *καὶ τοῦ*
 „ *ἔχειν*. - uictas agat ante cateruas] In
 triumpho. Legi etiam possit, *Vinctas* quae mutatio
 his in vocibus alterius in alteram saepe accidit.
 Hanc, opinor, lectionem confirmare uidentur Na-
 zarri uerba in Panegyrico, Constantino Caesari di-
 „ cto. Non agebantur quidem, inquit, ante currum
 „ uincti duces, sed incedebat tandem soluta nobili-
 „ tas. Nisi Reges tantum, ac duces ante currum uin-

Et agebantur. Agere uero ante, quasi uno uerbo
 composito Anteagere. Sic Verg. in. III. Georg. Sae-
 nit & in lucem stygijs emissa tenebris Pallida The-
 siphone, morbos agit ante metumque. Ponat &
 in capto martia castra solo] Martia castra sic
 quoq. dixit Manilius in. IIII. In bellum ardentis
 animos, & martia castra. Totus & argen-
 to contextus] Quis triumphantis habitus fue-
 rit, e Dionysi Halicarnasei scriptis, aliorumq. sci-
 ri potest. Sed in ueteri libro hoc loco non Contextus,
 sed Contectus, erat. Ipse boues mea si
 tecum modo Delia possim Iungere] est & in
 ueteri libro, Modo sim tecum. Sed illud etiam ual-
 de concinnum. Ego, inquit, si tecum modo id faciam,
 possim boues iungere, & quae sequuntur.
 - & insolito pascere monte pecus] Distin-
 ctum in ueteri libro, In solito quod ipsum placet.
 Et te dum liceat] in ueteri libro Sfortiae, Et te
 cum liceat. Sed illud probabilius. Mollis,
 & inculta sit mihi somnus humo] In ueteribus
 nonnullis, omnino melius, Mollis in inculta sit mi-
 hi somnus humo. Sic alibi Pedes dicit incultos, Ex-
 pressa incultis uua dedit pedibus. Sene. in. XIII.
 epist. de primis illis mortalibus simillimis usus ver-
 bis, dixit, Mollem somnum illis dura tellus dabat.
 Ouid. in. II. de arte amandi, in eandem prope sen-
 tentiam, in quam Tibul. Clausa tibi fuerit promissa
 ianua nocte, Perfer, in immunda ponito corpus hu-
 mo. At in. III. patientiam quoq. suam declarans.

„ Ergo ego sustinui forib. tam saepe repulsus Ingeni-
 „ um dura ponere corpus humo. Propert. in. I. eodem
 „ modo, quo Tibullus hoc loco, Et datur inculto tra-
 „ mite dura quies. Quid Tyrio recubare to-
 ro sine amore secundo] est in Sfortiae libro pro
 Toro, Solo, Amorem uero secundum idem signifi-
 „ cans alibi, Felix, cui placidus leniter adflat amor.
 - cum fletu nox uigilanda uenit.] Idem post e-
 „ leg. VII. Est mihi nox multis euigilanda malis.
 Nam neq. tum plumae] Hoc enim totum est, so-
 mnos quod inuitat leues. Non Veneris Ma-
 gnae] parum, multumue, deficit certe hoc loco ali-
 quid. Sic enim video & ab alijs hoc fuisse adnota-
 tum, & meo quodam veteri libro admoneor, ut id
 putem. praesertim cum superiora, & quae sequun-
 tur, non usq. quaq. inter se cohaereant, nisi quis di-
 cat ad querellam illum institutam redire. aut si
 quid hoc aptius illi in mentem ueniat. Sed pro,
 Non, est in veteribus libris, Num. omnino melius.
 ut & olim Aldus edidit. Veneris magnae:
 „ Proper. in. III. Et Veneris magnae uoluitur ante
 „ pedes. Et mea nunc poenas impia lin-
 gua luit] Sic idem post in eleg. III. uerba uocat
 „ impia, dicta in deos. Non dicta in sanctos impia uer-
 „ ba deos. Euripides in Hercule furente Αφρονα λόγον
 „ dicit: Αφρόνα λόγον έρανών μακάρων κατέβαλε ως
 „ αρ' ου' δένουσι θεοί - Et Rhianus - μακάρεσιν έ-
 „ πι λόγον αινόν ιάπαι.
 Sed erat etiam in veteribus libris, pro Luit, Tu-
 lis.

lit. Alij monent in veterib. etiam libris sic legi,
Vt mea nunc poenas impia lingua luat.

Non feror incaestus] *Hic quoq. Num pro, Non,
 legendum, ex veteribus libris.* Sertaq. de

sanctis eripuisse focis] *De sanctis altaribus. Fu-
 mida cingatur Florentib. ara coronis.*

Non ego tellurem] *hi duo uersus in veterib. li-
 bris post sequentes duos leguntur. itaq. olim Aldus
 edidit.* - & miserum sancto fundere po-

ste caput] *Quod calamitatis est, magniq. doloris
 argumentum. idq. post Varianam cladem fecisse di-
 citur Octavius. Sed pro Sancto in veteri libro Sfor-
 tiaae legebatur, Tacto.* - dubitem procum

bere templis] *Lucret. Nec procumbere humi
 prostratum, & pandere palmas Ante deum delu-
 bra.*

Mox tibi non uanus saeuiet ipse
 Deus] *in veterib. libris est, Mox tibi non unus
 saeuiet usq. Deus.*

Vidi ego, qui iuuenum
 miseros lusisset amores.] *in multis veterib. li-
 bris, non, luuenum, sed Iuuenem. ut sit, Vidi ego iu-
 uenem, qui miseros amores lusisset, eundem post se-
 nem, & quae sequuntur. Idem alibi, non multum*

*dissimili sententia, Vidi iam iuuenem, premeret
 cum serior aetas, Maerentem stultos praeterisse
 dies. Quae figura in optimis auctorib. insolens
 non est. In Sfortiaae libro, pro Lusisset, Laesisset.*

Et sibi blanditias] *id uero esse miserrimum, ille
 docet senarius, Τέρον ἐπ' αὐτῆς ἐχάτι κακὴν τύχην. Quo
 de alienissimo ad amandum tempore plura post in
 eleg.*

eleg. VIII.

turba circumstetit arta] *In*
veterib. quibusdam, Circumterit atra.

Despuit in mollis & sibi quisq. sinus] *Quid*
esset, In sinum despuere, iam dictum. nisi hic illud si
gnificet, rideri propterea senem, vulgoq. contemni.

» *Plautus in Curg. Qui constitit, culpatur, consputa-*
tur, vituperatur. Eodem modo Theocritus in Βεκο

» *λίκω. Τοιάδε μὲν δίδωμι, τῆς εἰς ἐὼν ἐπύσσε κόλπον.*
- tibi dedita seruit Mens mea.] In veteri libro

Sfortiae, non Dedita, sed Debita. Sed illud, opinor,
rectius. Dedita enim, id est ualde data. ut & Fe-

» *stus interpretatur. Idem Tibullus in. II. Tu pro-*
cul euentura uides, tibi deditus augur. Et Lucret.

» *in. III. Et simul in pugnae studio quod dedita*
mens est, Corpore cum reliquo pugnam caedesq. pe-

» *tescit. Ouid. quoq. in. II. Amor. Hos tua sentimus*
populus tibi deditus arma. - quid messes

uris acerba tuas.] Proverbium id fuisse apparet.

A D . M E S S A L L A M

E L E G I A . I I I

IBITIS Aegeas sine me, Messalla, per undas,

O utinam memores ipse, cohorsq. mei.

Me tenet ignotis aegrum Phaeacia terris.

Abstineas auidas mors precor atra manus.

Abstineas mors atra precor. non hic mihi mater,

Quae legat in maestos ossa perusta sinus,

Non soror, Assyrios cineri quae dedat odores,

Et

Et fleat effusis ante sepulchra comis :
Delia non usquam : quae me cum mitteret urbe ,
Dicitur ante omnes consuluisse deos .
Illa sacras pueri sortes ter sustulit : illi
Retulit e triuijs omnia certa puer .
Icta dabant reditum . tamen est deterrita numquā .
Quin fleret , nostras respiceretq. uias .
Me ego solator , cum iam mandata dedissem ,
Quaerebam tardas anxius usq. moras .
Ut ego sum causatus , aues dant omnia dira .
Saturni sacram me tenuisse diem .
Quoties ingressus iter , mihi tristitia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem .
Nudeat inuito ne quis discedere amore .
Aut sciat egressum se prohibente deo .
Quid tua nunc Isis tibi Delia . quid mihi profunt
Illa tua totiens aera repulsa manu .
Quidue pie , dum sacra colis , pureq. lauari
Te memini , & puro secubuisse toro .
Tunc dea , nunc succurre mihi . nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis .
Mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat ,
Usq. die , resoluta comas , tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in Pharia .
Ut mihi contingat patrios celebrare penates ,
Reddereq. antiquo menstrua turalari .
VAM bene Saturno uiuebant rege prius , quam
Tellus in longas est patefacta uias .

Non

Non dum caeruleas pinus contempserat undas,
 Effusum ventis praebueratq. sinum,
 Nec uagus ignotis repetens compendia terris
 Presserat externa nauita merce ratem.
 Ille non ualidus subiit iuga tempore taurus,
 Non domito frenos ore momordit equus.
 Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
 Qui regeret certis finib. arua lapis.
 Ipsae mella dabant quercus, ultroq. ferebant
 Obuia securis ubera lactis oues.
 Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
 Inmiti saeuus duxerat arte faber.
 Nunc Ioue sub domino caedes, & uulnera semper.
 Nunc mare, nunc leti mille repente uiae.
 Parce, pater. timidum non me periuria terrens,
 Non dicta in sanctos impia verba deos.
 Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
 Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
 Hic iacet inmiti consumptus morte Tibullus.
 Messallam terra dum sequiturq. mari.
 Sed me, quod facilis tenero sum semper amor,
 Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
 Hic choreae, cantusq. uigent, passimq. uagantes
 Dulce sonant tenui gutture carmen aues,
 Fert cassiam non culta seges, totosq. per agros
 Floret odoratis terra benigna rosis.
 Ac iuuenum series teneris immixa puellis
 Ludit, & adsidue proelia miscet Amor.
 Illic est enicumq. rapax mors venit amanti,
 Et

Et gerit insigni myrtea ferta coma .
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant .
Tisiphoneq. in pexa feros pro crinib. angues
Saevit, & huc illuc impia turba fugit .
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
Stridet, & aeratas excubat ante fores .
Illic Iunonem temptare Ixionis ausi
Versatur celeri noxia membra rota ,
Porrectusq. novem Titius per iugera terrae .
Adsiduas atro viscere pascit aves .
Tantalus est illic, & circum, stagna : sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim .
Et Danaï proles, Veneris quod numina laesit ,
In caua Lethaeas dolia portat aquas .
Illic sit quicumq. meos violavit amores ,
Optavit lentas & mihi militias .
At tu casta precor maneat, sanctiq. pudoris
Adsideat custos sedula semper anus .
Haec tibi fabellas referat, positaq. lucerna
Deducat plena stamina longa colo :
At circa grauib. pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus .
Tunc veniam subito : nec quisquam nuntiet ante ,
Sed videar caelo missus adesse tibi .
Tunc mihi, qualis erit, longos turbata capillos,
Obuia nudato Delia curre pede .
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis .

Hoc

Hoc de Messalla quid tandem statuerem, diu, multumq. dubitavi. nam, cum Tibulli aequalem illum fuisse necesse sit, Bibaculo, & Catone, & Catullo posteriorem fuisse oportet. & tamen auctor quisquis est libri de inlustrib. grammaticis, quo loco de grammaticorum appellatione multa disserit, horum supparem videtur facere. sic enim est

» apud illum: Messalla Corvinus in quadam epist.
 » non esse sibi dicens rem cum Furio Bibaculo, nec
 » cum Sigida quidem, aut litteratore Catone, &
 » quae sequuntur. Aut igitur Messalla hic diutissime vixit, aut illorum se scripta non attigisse significat. Unde vero Messalla dicatur docet Seneca in libro de breuitate uitae, cap. XIII. Sane

» & hoc ad rem pertineat, quod Valerius Corvinus
 » primus Messanam vicit, & primus ex familia
 » Valeriorum, urbis captae in se translato nomine, Messana appellatus est, paullatimq. vulgo
 » permutante litteras, Messalla dictus est.

Phaeacia tellus] Ouid. in elegia de morte Tibulli, Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia

» Tellus Ignotum vili supposuisset humo.

Abstineas auidas mors precor atra manus] In omnib. fere libris veteribus, Mors modo nigra manus. Sed illud propter eam, quae sequitur, iterationem aptius. Ouid. in elegia de Tibulli morte, Scilicet omne sacrum mors importuna profanat, Omnib. obscuris inicit illa manus.

» Enus. At ipsum dicendi genus ab optimis auctoribus

» bus

bus frequentatum. Cic. in. III. ad Att. Quod
 me ad vitam uocas, unum efficis, ut a me manus
 abstineam. Plautus in Pseudolo. Credo in tene-
 bris conspiciatus si sis me, abstineas manum. Et
 in Poenulo, Deos quoq. aedepol & amo, & metuo.
 quib. ego tamen abstineo manus. Nigram quoq.
 mortem Theocritus dixit. Θάνατος τε καὶ ἐκ πλά-
 γης περ ἐόντας εἰλεμελας. - non hic mi-
 hi mater] Sequitur post illa, apud Ouidium,
 Hic certe manib. fugientes pressit ocellos Ma-
 ter, & in cineres ultima dona tulit. In uotis so-
 lebat esse, mori in patria. alibi, triste putabatur,
 Theocr. in epigram. Καὶ γὰρ ἐγὼ τοιῶτον ἔχω πότ-
 μον. ἀντὶ δὲ πολλὰς Πατρίδος ὀδυρεῖν κείμεναι ἐφρασά-
 μενος. Et alibi, Εὐμὴν ἔθαψαν ἑταῖροι ἐπὶ ξείνῃς
 ξένον ὄντα. Quae legat in maestos ossa
 perusta sinus] Sic Propert. An poteris siccis
 mea fata reponere ocellis, Ossaq. nulla tuo nostra
 tenere sinu. Et in. IV. idem Propert. Ossaq. le-
 gisti, non illa aetate legenda Patris - Et, ut opi-
 nor, idem Propert. alibi. Noli nobilibus, noli
 conferre beatis, Vix uenit extremo qui legit ossa
 die. Legebant autem ossa, ac deinde compone-
 bant. Idem alibi Propert. Tu mea compones, et
 dices, Ossa, Properti, Haec tua sunt.
 Assyrios cineri quae dedat odores] Sic ali-
 bi. Urantur pia tura focis, urantur odores,
 Quos tener e terra diuite mittit Arabs. Et in
 eandem sententiam in. III. Pars quae sola me
 supe.

„ superabit corporis, ossa Incinctae nigra candida
 „ veste legent, Et primum annoso spargent collecta
 „ lyaeo, Mox etiam niueo fundere lacte parent.
 „ Post haec carbaseis umorem tollere uentis, Atq. in
 „ marmoreo ponere sicca domo. Illic quas mittit
 „ diues Panchaia merces, Eoiq. Arabes, diues &
 „ Assyria. Et nostri memores lacrimae fundan-
 „ tur eodem, Sic ego componi versus in ossa velim.
 Quod autem odorib. ossa condirentur, id uero
 externum fuit. Quod significare Corn. Tacit.
 „ uidetur in XVI. de Poppaeae corpore. Corpus,
 „ inquit, non igni abolitum, ut Romanus mos, sed
 „ regum externorum consuetudine differtum odori-
 „ bus conditur, tumultuq. Iuliorum infertur. At,
 quando primum coepta sint cremari corpora,
 Plin. in .VII. nat. hist. tradit. Illa fa-
 cras pueri sortester sustulit.] Hae lignae
 nonnumquam fuerunt, in quib. aliquid erat
 scriptum. & in situlam aquae plenam conicie-
 bantur. quod e Plauti Casina potest intellegi. non-
 numquam etiam sortes versib. reddebantur, nisi
 si etiam in ligneis tabellis versus erant inscripti.
 Sed harum meminit Aelius Spartianus in Ale-
 „ xandro Seuero. Ipse, inquit, cum vatem consu-
 „ leret, hos accepisse dicitur uersus, & primis
 „ quidem sortibus: Te tenet imperium caeli, ter-
 „ raeq. marisq. Cum uero primas sortes dicat, plu-
 res fuisse facile intellegis, & cur ter illam sortis sus-
 tulisse Tibullus dixerit. Puerum uero e triuijs
 dicit,

dicit, *τοχόλα*, qui cum sortibus in uicis appareret
aut uocatus temere, minimeq. suspectus tollendis
sortibus. - illi Rettulit etriuiis omnia

certa puer] Pro Illi veterib. in libris, Ille, ac pro
Omnia, Omina. Cuncta dabant reditum]

In veterib. libris, Reditus, multitudinis numero-
- deterrita numquam.] Nusquam, in veterib.
libris. Quin fleret] Quam fleret, in non-

nullis. in nonnullis, Cum fleret. quod idem ualet.

Sententia uero ipsa difficilior, & propter Cum par-
ticulae lectionem, & usum verbi Deterrita. Nam,
si omnia bona omnino signa fuerant, cur deterrere
tur, ut fleret. facilius illud erat, & aptius, opinor,
teneri illa non potuit, quin fleret, & quae sequun-
tur. Nisi pro T amen particula, Tantum legamus.
hoc sane sensu, bona omnino erant omina, quibus
id proficiebat tantum, ne deterreretur umquam il-
la, cum me discedentem multis lacrimis prosequeretur.
Saturni sacram me tenuisse diem

In veterib. libris est, Timuisse, pro Tenuisse. Quod
ad eius uero diei religionem attinet, nihil dum in-
ueni, quo quid explicem. dubitari potest, diem ne Sa-
turni cuiusq. dicat hebdomadis, an Saturnalio-
rum tempus. hoc probabilius. multa enim illis die-
bus agere nefas erat. Legitur etiam in veteribus
libris, Saturni aut sacram. Offensum in

porta] De pedis offensione, Valerius Max. Pli-
nius, ceteriq. permulta. insignes etiam loci sunt,
Ouidij in Amoribus. Omina sunt aliquid. modo,

D „ cum

cum discedere uellet, Ad limen digitos restitit iēta
 Nape. Et apud eundem Laodamia, Res tuus of-
 fenso limine signa dedit. Et in libris Metam. de
 Myrrha, Ter pedis offensi signo est renocata.
 - prohibente deo.] Malo amorem ipsum intel-
 legere, quam Ianum. de quo quid scribat Festus
 Pompeius, non sum equidem nescius. Sed illud
 huic loco omnino aptius. Quid tua nunc
 Isistibi Delia] in veterib. libris, Mihi, pro Ti-
 bi. idq. magno consensu. Suam uero Isidem dicit,
 ut alibi, Suam Venerem. Illa tua totiens
 aera repulsa manu] Sistra, opinor, ipsa intel-
 lit, quae ἀπὸ τῆς σείειν esse dicta scribit interpres He-
 phaestionis. quae cuiusmodi fuerint, scire potest quis-
 quis in Valentiniani imp. nummos incidit, in quib.
 ὁ νοκεφαλῆς est imago, & Hadriani imp. in qui-
 bus est, AEGYPTVS. At Alexandri Imp. eadem
 species est in vetustissimo lapide Romae in Sanctae
 Mariae Transiberinae templo, sculptis utrimq.
 ramis laureis. Quidue pie, dum sacra co-
 lis, pureq. lauari Te memini] In veterib. li-
 bris ita dispunguntur haec Tibulli verba, ut ad
 verbum, Memini, punctum sit adpositum. facilius
 putabam, si, Memini, per parenthesim positum esse
 intellegeretur. neq. enim parenthesi signo, quo
 nunc uti solemus, veteres sunt usi. totamq. dis-
 pendi rationem longe aliam fuisse constat. Sed in sa-
 cris, aut antequam sacra facerent veteres idem ui-
 uo flumine lauabant. Sin alio illo modo malumus
 intellegere,

intelligere, uel hic locus unus contra Capri, opinor, sententiam ostendit verbum *Memini* cum infinito tam instantis, quam praeteriti temporis posse coniungi. — & puro secubuisse toro] *Ad deos enim caste adibant. Idem in. II. eleg. I. Vos quoq. abesse procul iubeo, discedat ab aris, Cui tulit hesternae gaudia nocte Venus. Apud Ovidium in. II. Fast. Omphale, atq. Hercules eandem ob causam secubuerunt. Sic epulis functi, sic dant sua corpora somno, Et positis iuxta secubuerunt toris. Causa repertori uitis quia sacra parabant, Quae facerent pure, cum foret orta dies. Puro autem, libidinum, & impurae uoluptatis experte. quo modo Purum, & Impurum dixit Martialis in. XI. de Meneo. Nec purus esse, nec potest esse impurus. Isdem de sacris eandem prope querellam querens Propertius in. II. Quidue tibi prodest uiduas dormire puellas, Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt. Ut mea uotiuas persoluens Delia uoces] Vota suscepta. id est, hymnos. quas idem statim uocat laudes. verbum autem Debet, ad votum pertinet susceptum. Sed est in veteri libro Sfortiae, Et mea. Ante sacras lino tecta fores sedeant.] lino enim tectis Isidis sacra fiebant. Ouidius, Nunc dea lino geracolitur celeberrima turba. Et Suet. in Othone, Sacra etiam Isidis saepe in linea religiosaq. ueste propalam celebrauit. Quo, ut uidebatur, habitu memini me Venetijs apud Andream Lauredanum sacerdotem Isidis uidere. E religione eadem*

D 2 fuit,

fuit, Sedere ante fores, & ante pedes, tum narrare
 „ etiam beneficia deorum. Proper. in. 11. Ante tuosq.
 „ pedes illa ipsa adoperta sedebit, Narrabitq. se-
 „ dens longa pericla sua. At mihi contin-

gat] In Vaticano est, Ac, non, At, & in extrema
 margine, pro Ac, Fac nec id, opinor, inscite.

- patrios celebrare penates] Peregre enim qui
 redibant, deos penates ibant salutatum. Senex, a-
 „ pud Terentium, e Sicilia reuersus, At ego, inquit,
 „ deos penates hinc salutatum domum diuertar.

Reddereq. antiquo menstrua tura Lari] Quem
 floribus bis ornabant quotannis. ture singulis men-
 „ sibus. Antiquum uero Larem sic dicit, ut in. 11. Ru-
 „ re puer uerno primum de flore coronam Fecit, &
 „ antiquis inposuit laribus. De ture, quo fiebat, Iu-
 „ uen. O parui nostriq. Lares, quos ture minuto, Aut
 „ farre, & tenui soleo exornare corona. Lares autem
 & publici erant, & priuati. Plin. in. XXI. Sed Vati-
 cano in libro Tura sic scriptum erat, ut aspirationis
 quidem abesset nota, supra tamen uocalem
 ipsam v. Asperi nota spiritus esset haec, ı, quod et
 in meo veteri Terentij exemplo accurate descripto
 obseruatum a librario animaduerti in Andriae
 prologo in verbo, Perintiam, supra uocalem. A.
 eodem posito aspirationis signo. quae ut olim fue-
 rit scribendi ratio vetus, non ea tamen est uetustis-
 sima. neq. aut ullo in lapide, veterib. notis inciso,
 aut uetustissimo libro aliquo factum uideo. Sine e-
 iusmodi enim signis spirituum, accentuumq. reli-
 quorum

quorum sua fere veteres scriptitabant. Quod ad verbum vero ipsum *Tus*, adtinet, magis equidem vetustissimi illius exempli *Vergiliani* codicis, quem *Rodolphus Card. Carpens* mihi utendum dedit, fide, atq. auctoritate moueor, ut sine aspiratione ulla scribam, quam quo modo hodie scribunt. Etymonq. τοῦ Τύειν mihi quidem tanti non fuit, ut ab optimi libri scriptione discederem.

Quam bene Saturno uiuebant rege] Quam bene: *Vergilius*, *Ouidius*, ceteriq. multa in eandem sententiam. *Verg. in. I. Georg.* *Ouid. in. III. amor. eleg. VI. I.* qui hunc simillime locum tractauit.

Tellus in longas est patefacta uias] *Ouid. in. II. Amorum*: In longas orbem qui secuere uias.

Ac post idem *Ouid.* Si fuit in longas terra secanda uias.

Nec uagus ignotis repetens compendia terris] *Compendia*, quae lucra alibi uocat. In eandem prope sententiam *Manilius in. I.*

Et uagus incertum penetrauit nauita pontum, Fecit & ignotis itiner commercia terris. Et in. IIII.

Totq. per ignotas commercia iungere terras, Atq. alio sub sole nouas exquirere praedas.

Illo non ualidus] cum sponte scilicet omnia uulgo nascerentur.

Non domito frenos] Cum sponte pareret.

- non fixus in agris, Qui regeret certis finib. arua lapis] Quo de la

pide intellegenda sunt etiam *Vergily illa in. XII.*

Saxum, immane, ingens, campo quod forte iacebat

Limes agro positus litem ut discerneret aruis.

„ Ipsae mella dabant quercus] *Vergil. Et durae*
 „ quercus sudabant roscida mella. *Et Ouid. Flumi-*
 „ na iam lactis, iam flumina nectaris ibant, *Fla-*
 „ uaq. de uiridi stillabant ilice mella. Non
 acies, non ira fuit, non bella, nec enses Inmiti
 faeuus duxerat arte faber.] *Multis hoc ipsum*
verbis, & Lucretius, & Vergilius. Sed in veterib.
libris unitatis numero, Ensem, non, Enses.
 Nunc Ioue sub domino caedes, & uulnera] *ut*
illa quidem fuerunt sub Ioue nondum Barbato, ut
ait Iuuenalis, ita haec eo iam imperante, tristia
sunt consecuta. Sed in Colotij libro, alijsq. nonnullis
pro, Et uulnera, repetitum, Nunc uulnera.
 Fac lapis inscriptis stet super ossa notis] *Non,*
ut nunc iacebant lapides illi sepulchrales.
 Hic iacet inmiti consumptus morte Tibul-
 lus] *in veteri libro Sfortiae erat, pro Morte, Mar-*
te. Sententia non inelegante. Consumi aliquem
morte, & confici, sic dixit, ut & Horatius, Plagis
 „ consumere. Caedimur, & totidem plagis consumi-
 „ mus hostem. Mars autem ipse homicida etiam ab
Homero dici solet. - ducet in Elysios] eo-
dem in libro, Ad Elysios. Sic fere mortem significat.
 „ in. III. enim, Elysios olim liceat cognoscere cam-
 „ pos. *Et Verg. in. I. Georg. Quamuis Elysios mire-*
 „ tur Graecia campos. - totosq. per agros]
 „ ut & Verg. - undiq. totis Vsq. adeo turbamur a-
 „ gris. - terra benigna] *Idem in. III. Et*
 „ magnas messes terra benigna daret.

Ac iuuenum series teneris immixta puellis]
vetus Colotij liber habuit, Hic iuuenum series . In
Sfortiae libro est, Ac series . - & adfidue
 proelia miscet amor] *intellegi hoc quidem pos-*
sit & de iuuenum cum puellis congressu, ac concubi-
tu. de quo Verg. At non in Venerem segnes, noctur-
naq. bella. Et, de amantium ira. Bellum, ait Tere-
tius, pax rursum. Idem Tibullus post, eleg. x. At
lasciuus amor rixae mala uerba ministrat, Inter
& iratum lentus utrumq. sedet. Ouid. in. II. de re
medio Amoris. Saepe reas faciunt, & amant, ubi
nulla simulas Incidit, admonitu liber oberrat a-
mor. Amantium iram significans Menander di-
xit. Οργή φιλοῦμένων ὀλίγον ἰχθεὶ χρόνον. Exprimens
hoc Terentius, Amantium irae amoris integratio
est . Et gerit insigni myrtea ferta coma.]
Myrtus, Veneri sacra. hinc propterea sibi coronas
plectere amantes, ac conficere, solebant . Ouid. in.
II. de arte amandi, Sertaq. odorata myrtea ferte
coma. Amantes quoq. ipsos uita functos myrtea in
silua errare dicit Vergilius in. VI. Hic quos du-
rus amor crudeli tabe peredit, Secreti celant cal-
les, & myrtea circum Silua tegit . At scele
 rata iacet sedes] *Eodem modo Ouid. in. IV. Me-*
tam. - illa sorores Nocte uocat genitas graue &
implacabile nomen Carceris ante fores clausas ad-
amante sedebant, Deq. suis atros pectebant cri-
nib. angues. Quam simul agnorum inter caliginis
umbram, Surrexere deae. sedes scelerata uocatur.

Et quae sequuntur, huic apta loco. Inpexa fe-
ros pro crinib. angues.] Et Ovidij similia illa,
„ & haec Vergily in. IV. Geor. .caeruleosq. inplexae
„ crinib. angues. Legendumq. fortasse hoc loco, Inple-
xa. Tum niger in turba] In veteri libro
erat, Hic niger. Pro eo autem, quod sequitur, In tur-
ba, in omnib. fere est, In porta. Fabulas ipsas non
atingam. sunt enim ualde notae, & a poetis Grae-
cis, Latinisq. tritae saepius, ac celebratae.
-ferpentum Cerberus ore Stridet] legendum,
Stridit. ut saepe Verg. Docti homines interpretan-
tur, vel quod serratos dentes habeat. χαρναρόδοντα
enim illud dicit Hesiodus. vel quod in cauda draco-
nem habere dicatur. vel quod ex Echidna, & Ti-
phaone cum Artho Gerionis cane & chimera na-
tus sit. Idem in. IV. Nec canis anguinea redimi-
tus terga catterua. Ouid. in. III. Amor. Et tria ui-
„ pereofecimus ora cani. Versatur] omnib. in li-
bris erat, Versantur, nec de eo dubitandum. idem
post celerem rotam dixit, et versare uerbo est usus,
„ Versatur celeri fors leuis orbae rotae. Et Danaï
proles, Veneris quod numina laesit] in omnib.
fere veterib. libris, Veneris quae numina laesit.
„ At tu casta precor manneas] Sic Horat. Diffi-
„ cilis mane. Eamq. vim uidetur habere, quam ver-
bum apud Graecos, διατελεῖν. Haec tibi
fabellas referat] Historias, ut ait Flaccus, do-
cet, non tamen peccare docentes. hoc autem κατά
„ τὸν ὀμηρικὸν ὁδυσσεύα, dictum uidetur ἀπρεμας,
„ ἢ διὰ

ἥδαι καὶ ἄλλων μύθον ἀκρίβειαν. Tunc ueniam su-
 bito, nec quisquam nuntiet ante.] In veterili
 bro, qui est Florentiae in S. Laurentij, erat, Ne quis
 quam. Hoc precor hunc illum] Quod in
 libro veteri, Haec precor. Ego uero legendum puta-
 bam, Hunc precor hunc illum, nobis aurora niten-
 tem. Ac pro Nitentem, est etiam in quibusdam,
 Rubentem. Ouid. in. III. Amorum similiter,
 Hunc aurora diem, spectacula tanta ferentem,
 Quamprimum croceis candida portet equis. Simi-
 liter optat post, elegia. VII. At tu natalis multos
 celebrande per annos Candidior semper, candi-
 diorq. ueni. Candidum uero nonnumquam mihi si-
 gnificare uidetur idem, quod Laetum. Sic prope in
 excerptis Sallustii in epist. ad C. Caesarem senem:
 Contra, qui benignitate & clementia imperium
 temperauere, his laeta, & candida omnia uisa.

A D . P R I A P V M .

E L E G I A . I V

Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
 Ne capiti soles, ne noceantq. niues,
 Quae tua formosos cepit sollertia. certe
 Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est.
 Nudus, & hibernae producis frigora brumae,
 Nudus & aestiui tempora sicc a canis.
 Sic ego, tum Bacchi respondit rustica proles
 Armatus curua sic mihi falce deus.

O fuge

O fuge te tenerae puerorum credere turbae.

Nam causam iusti semper amoris habent.

Hic placet, an gustis quod equum compescit habenis:

Hic placidam niueo pectore pellit aquam:

Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi

Virgineus teneras stat pudor ante genas.

Sed ne te capiant, primo si forte negabit,

T aedia, paullatim sub iuga colla dabit.

Longa dies homini docuit parere leones.

Longa dies molli saxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat cellib. uvas.

Annus agit certa lucida signa vice.

Nec iurare time. Veneris periuria uenti

Inrita per terras, & freta summa ferunt.

Gratia magna Ioui. vetuit pater ipse valere,

Iurasset cupide quidquid ineptus amor.

Perq. suas impune licet Dictynna sagittas

Adfirmes, crines perq. Minerva suos.

At, si tardus eris, errabis, transiet aetas.

Quam cito non segnis stat, remeatq. dies.

Quam cito purpureos deperdit terra colores.

Quam cito formosas populus alta comas.

Quam iacet, infirmæ uenere ubi fata senectæ,

Qui prior Elæo est carcere missus, equus.

Vidi iam iuuenem, premeret cum senior aetas,

Maerentem stultos praeteriisse dies.

Crudeles diui, serpens nouus exuit annos.

Fermæ non ullam fata deder e moram.

Solis aeterna est Phoëbo, Bacchoq. iuuenta:

Nam

*Nam decet intonsus crinis utrumq. deum .
Tu, puero quodcumq. tuo temptare libebit ,
Cedas . obsequio plurima vincit amor .
Neu comes ire neges, quamuis via longa paretur ,
Et canis arenti torreat arua siti .
Quamuis praetexens picta ferrugine caelum
Venturam admittat imbrifer arcus aquam .
Vel si caeruleas puppi uolet ire per undas ,
Ipse leuem nemo per freta pelle ratem .
Nec te paeniteat duros subiisse labores ,
Aut operi insuetas atteruisse manus .
Nec, uelit insidijs altos si claudere valles ,
Dum placeas, umeri retia ferre negant .
Si uolet arma, leui temptabis ludere dextra :
Saepe dabis nudum, uincat ut ille, latus .
Tunc tibi mitis erit : rapias tum cara licebit
Oscula : pugnabit, sed tamen apta dabit .
Rapta dabit primo, post offeret ipse uolenti ,
Post etiam collo se implicuisse uolet .
Heu, male nunc artes miseras haec saecula tractant .
Iam tener adsueuit munera uelle puer .
Iam tu, qui Venerem docuisti vendere primus ,
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis .
Pieridas pueri, doctos & amate poetas ,
Aurea nec superent munera Pieridas .
Carminibus purpurea est Nisi coma : carmina ni sint ,
Ex umeris Pelopis non nituisset ebur .
Quem referent Musae, uiuet, dum robor a tellus ,
Dum caelum stellas, dum uehet amnis aquas .
At*

*At, qui non audit Musas, qui vendit amorem,
 Idaeae currus ille sequatur Opis.
 Et tercentenas errorib. expleat urbes,
 Et secet ad Phrygios uilia membra modos.
 Blanditus uult esse locum Venus ipsa: querellis
 Supplicibus, miseris flentib. illa fauet.
 Haec mihi, quae canerem Titio, Deus edidit ore:
 Sed Titium coniux haec meminisse vetat.
 Pareat ille suae. vos me celebrate magistrum,
 Quos male habet nulla callidus arte puer.
 Gloria cuiq. sua est. me, qui spernentur amantes,
 Consultent, cunctis ianua nostra patet.
 Tempus erit, cum me, Veneris praecepta ferentem,
 Deducat iuuenum sedula turba senem.
 Eheu quam lento Marathus me torquet amore.
 Deficiunt artes, deficiuntq. doli.
 Parce puer quaeso, ne turbis fabula fiam,
 Cum mea ridebunt uana magisteria.
 Sic umbrosa tibi] Tota haec est de arte amandi
 elegia. multa q. sunt eadem praecepta apud Ouid.
 praesertim quae pertinent ad obsequium. in. II.
 » Obsequio tranantur aquae. Et quae sequentur,
 atq. ante haec, nonnulla. Sic, particula optan-
 » tes, adprecantesq. poetae utuntur. Idem in. II.
 » eleg. v. Annue, sic tibi sint intonsi Phoebe ca-
 » pilli, Sic tua perpetuo sit tibi casta soror. Verg.
 » in Bucol. Sic tibi cum fluctus subterlabere Sica
 » nos, Doris amara suam non intermiscat undam.
 Quae tua formosos cepit solertia] Eodem
 » verbo*

verbo Propertius suo in amore usus, Cynthia pri-
ma suis miserum me cepit ocellis. Tralatum a
venatione. Eodem modo Meleager: Κ' αὐτὸς ἔπος
ἔπλεον ἐν αἰθέρι δέσμιος ἦλω τοῖς σοῖς ἀγρᾶθις ὀμ-
μασι τιμᾶριον. Non tibi barba nitet,

non tibi culta coma est.] Numero est usus,
a se non alibi frequentato. Sic enim fere penta-
metrum facit, prior ut pars, quod ad temporum
rationem attinet, posterior esse non possit, nisi po-
sterioris caesurae pes sit trisyllabus. Aut igitur
pentametri prioris caesurae pes posterior est tri-
syllabus, aut ita quidem se habet ipse, ut transfer-
ri, inuertiq. propter temporum rationem partes
non possint. Producis frigora] hie-

mem conficis. Sic, opinor, Horat. Noctem
sermone dixit extendere. Sicca canis] In-

suauior syllabarum Ca Ca concursus, & , ut non
nulli vocant, adlitteratio. Propert. in. II. idem
significans Canem siccum dixit, Venit enim tem-
pus, quo torridus aestuat aer, Incipit & sicco
feruere terra cane. - tum Bacchi respon-

dit rustica proles.] Bacchi enim filium fuisse
Orum Thebanum, tradidisse adfirmat auctor
magni Etymologici, in verbo, Αἰαπίδης.

Armatus curua sic mihi falce deus] Quia de
deorum numero sit agricolarum, falcem manu te-
net, qua fures territat. Falcem enim agricolae
insigne esse, ac propterea Saturno etiam tribu-
tam fuisse, scribit Festus in verbis, Opima spo-
lia.

- lia. *Armatum* vero dicit, *telum tenentem*, non *arma indutum*. & *Arma* etiam illa, quae feriunt, non tantum, quae muniunt, ac defendunt.
- „ *Lucan.* - *arma tenenti Omnia dat, qui iusta*
 „ *negat.* Atq. ante hunc *Horat. lib. II. Serm.*
 „ *sat. VII.* - *velut si, Re uera pugnent, fe-*
 „ *riant, vitentq. mouentes Arma viri.* Et in *Ibin*
 „ *Ouid.* *Armatusq. tulit volnus inerme potens.*
 - *angustis quod equum compescit habenis]* *Coercere* verbo eodem in genere usus *Varius*,
 „ *Quem non ille sinit lentae moderator habenae,*
 „ *Qua velit ire, sed angusto prius ore coercens*
 „ *Insultare docet campis, fingitq. morando.*
 - *niueo pectore pellit aquam]* *Secat.* *Verg.*
 „ *in. IX.* - *qualis Nereia Clotho, Et Galatea se-*
 „ *cant spumantem pectore pontum.* *Niueo pecto-*
 „ *re: idest, pulchro, & candido.* ut & *Theocri-*
 „ *tus,* *Χιόεας κατὰ σάπυρος.* - quia for-
- „ *tis adest audacia]* *Adest, pro, est.* Sic *in. IV.*
 „ *Si tibi de nobis mutuus ignis adest.* *Audacia*
fortis: alacris, non fortis propter consideratam
 „ *periculorum susceptionem.* - at illi *Vir*
gineus teneras stat pudor ante genas] *Ru-*
bor in genis, quod imprimis formam auget.
 „ *Idem* *paene significans in. III. eleg. IV.* Ut *Iu-*
 „ *ueni primum virgo deducta marito Inficitur te-*
 „ *neras ore rubente genas.* *Teneritas* vero ipsa,
cum pulchritudine fere coniuncta. *Veteris poetae*
 „ *versus est, apud Hephaestionem.* *Εἰ μοι γένοιτο*
 „ *πρῶτος*

παρθένοσ καλήτε καὶ τέρευνα . *Illud autem, quod fere Prouerbio dicebatur, etiam ad commendationem formae pertineat, ἐπ' ὁμμασιν αἰδώς .*

Sed ne te capiant] in veteri libro Sfortiae, Sed te ne capiant . Atq. haec iam Tibullo respondentur, constantia se id adsecutum, ut etiam amaretur. Longa dies homini docuit pare releones] Ouidius in. IV. Tristium. Tempore Poenorum compescitur ira leonum. Atq. ibi multa in hanc sententiam. Et apud eundem, Longa dies, idest longum tempus, in. XIV. Metam. Tempus erit, cum de tanto me corpore parua Longa dies faciet - Et Vergil. in. VI. Donec longa dies perfecto temporis orbe Concretam exemit labem - Et in. V. Quam nec longa dies, pietas nec mitigat ulla . Cic. Dies ipsa.

Longa dies molli saxa peredit aqua] Aptissimo est usus verbo, quo & Lucretius, Nec mare quae impendent vesco sale saxa peresa . Sententiam vero eandem praeter Choerilon, etiam Bion expressit, Εἰς θαμινῆς ῥαθάμιγγοσ ὅκωσ λόγοσ αἰεὶ ἰοίσασ χ' ἀλίθοσ ἐσ ῥωχμὸν κοιλαίνεται .

Et Propertius in. II. Sed tamen obscura teritur robigine ferrum, Ferreus, in paruo saepe liquore silex. Annus in apricis maturat

collib. uuas] Ouidius, notato iam supra loco, Tempus ut extentis etiam facit uua racemis, Vixq. merum capiant grana, quod intus habent. Annus agit certa lucida signa uice] Τα φαινόμενα.

» μενα.

„ μεν . de quib. etiam Ouid. in. I. Fast. Lapsaq.
 „ sub terras , orta q. signa canam . Agi autem si-
 „ gna dicit ab anno. Contra Verg. in. I. Georg.
 „ - uos o clarissima mundi Lumina, labentem cae-
 „ lo quae ducitis annum, . Manil. in. I. similli-
 „ me, Adtribuitq. suas formas, sua nomina signis,
 „ Quasq. vices agerent, certa sub lege notauit . Et
 „ in eandem sententiam videtur illa scripsisse Theo-
 „ philus ad Autolicum libro primo ἥλιος. καὶ σελή-
 „ νη καὶ ἀστέρες σοι χεῖρα αὐτῶ ἐσιν . εἰς σημεῖα καὶ εἰς καί-
 „ ρους, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτοὺς γεγονότα . Atq.
 „ idem sensisse Aristoteles, tempus ipsum definiens ,
 „ videtur. Aratus Σήματα eodem modo dicit : Αὐ-
 „ τοὺς γὰρ τά γε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐσθίριζεν . Et inter-
 „ pres : Θέλει γὰρ τοὺς ἀστέρας σημεῖα λέγειν τῶν καιρῶν
 „ καλῶς δὲ τοὺς ἀστέρας σημεῖα εἶπε . Καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς
 „ τὸν κομήτην ἀστέρα σημεῖον εἶναι πολέμου λέγει, ἢ ναυ-
 „ τησι τέρας . - ueneris periuria uenti Inrita
 „ per terras , & freta summa ferunt] Idem in .
 „ III. - periuria ridet amantum Iuppiter, & ven-
 „ tos inrita ferre iubet . Totidem prope verbis Ouid.
 „ in. II. de arte amandi . Iuppiter ex alto periuria
 „ ridet amantum , Et iubet Aeolios inrita ferre no-
 „ tos . Idem significans Propertius etiam in . II.
 „ Non semper placidus periuiros ridet amantes Iup-
 „ piter, & surda neglegit aure preces . Atq. idem ali-
 „ bi, Hoc perdit miser as, hoc perdidit ante puellas ,
 „ Quidquid iurarunt, ventus, & unda rapit . Isdem
 „ prope verbis Ouidius in . V. Fast. ne fraudi sint
 „ periuria ,

periuria, precari Mercurium videtur, Sive deum
 prudens alium, diuamue fefelli Abstulerint cele-
 res improba verba noti. Et pereant veniente die
 periuria nobis, Nec curent superi, si qua locutus e-
 ro. Et in. III. Amorum. Scilicet aeterni falsum
 iurare puellis Di quoq. concedunt, fama q. numen
 habet. Sed ante hos omnes Hesiodus, Sophocles,
 Plato, Menander, & Callimachus. Hesiodus, ut
 adfirmat Apollodorus in. 1. Bibliothecae. apud
 quem sic est, de Ino, & Ioue: Φωράδεις ὑφ' ἧρας τῆς
 μὲν κόρης ἀφ' ἑμένουσιν εἰς βοῦν μεταμόρφωσεν ἑλκὴν.
 αὐτὴν δὲ ἀπαμόσατο μὴ σιωλεῖν. διὸ φησὶν Ησίοδος
 οὐκ ἐπιπαῖσαι τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν ὀργὴν τοὺς γινώμε-
 νους ὅρκους ὑπὲρ ἔρωτος. Sophocles uero apud Sto-
 baeum, Ἀφροδίσιος ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος. Et apud
 eundem Callimachus, ut ego quidem priorem ver-
 sum legendum puto, Ωμοσεν ἀλλὰ λέγασσι θεῶν ποτε
 τοὺς ἐν ἔρωτι ὅρκους μὴ δυνάειν ἑατ' εἰς ἀθανάτων. aut
 pro Θεῶν Legendum forte, Θεῶν. Plato apud Athe-
 naeum in. XII. Πλάτων δ' ἐν τῷ φησὶν ἡδονὴ μὲν γὰρ
 ἀπάντων ἀλαζονέστερον, ὥς δὲ λόγος καὶ ἐν ταῖς ἡδο-
 ναῖς ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀδὴ μέγιστα δοκοῦσιν εἶ-
 ναι, καὶ τὸ ἐπιόρκειν σειγγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν.
 Gratia magna Ioui] Est. Sic Terentius in A-
 delphis: Est dis gratia, & unde haec fiant - Ouid.
 eodem, quo Tibullus, modo. Gratia fama tibi. Atq.
 alibi. Gratia musa tibi. Perq. suas impu-
 ne licet Dictynna sagittas] Deorum omnium
 fortissimum Amorem dicit esse Menander, quod

eius unius caussa per ceteros deos peierant amanti-
 tes. Eius versus apud Stobaeum sunt, Ερως δὲ τῶν
 θεῶν ἰσχυρὸν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτῳ δέικνυται, δια-
 τοῦτον ἐπιόρκοῦσι τοὺς ἄλλους θεοὺς. Consuetudinem
 autem iurandi per deorum tela fuisse, videtur signi-
 ficare Iuuenalis Sat. III. Per solis radios, Tarpe-
 iaq. fulmina iurat, Et Martis frameam, & Cyr-
 rhaei spicula vatis, Per calamos venaticis, phare-
 tramq. puellae, Perq. tuum pater Aegei Neptune
 tridentem, Addit & Herculeos arcus, hastamq.
 Minervae, Quidquid habent telor. armamen-
 taria caeli. Sed pro Dictynna, in veterib. non-
 nullis est, Diana. - transiet aetas] Non in-
 solens declinatio. Sic enim & Terentius, opinor.
 Et Carisius in. II. idem videtur tradere, his qui-
 dem verbis: Item participium exiens, & genetivus
 exeuntis in quarti ordinis futurum in Am est. sed
 cum in Bo effertur, quotiens est ex eo, quod est πορδ'ο-
 μαι, & quae ex ipso derivantur. Romae, in Basili-
 ca Sancti Pauli, in veteri monumento, NE. DE NO-
 MINE. EXIET. pro, EXIBIT. &, NE, pro, NEC.
 Quam cito non segnis stat, remeatq. dies] sic
 omnino distinguendum, haec ut simul legantur.
 Dies, inquit, hodiernus, atq. hic, qui nunc lucet, sol.
 id enim stare dicit, quam brevi tempore it redit.
 Non te igitur ulla in amando satietas capiat, sed et
 inseruiendo, & amando dum per aetatem licet, ti-
 bi ne desis. Sed hoc ipsum cum ys, quae sequuntur,
 & γὰρ ὁλὸς θεὸς videtur. ac, si per vetera liceret exem-
 pla,

pla, reicerem alio. Scilicet, ut post versum illum,
 Post etiam collo se implicuisse uolet, legerentur haec
 ad illum usq. versum, Nam decet intonsus crinis
 utrumq. deum. Sed in Angeli Colotij libro fuisse a-
 iunt, It, remeatq. dies. Non segnem diem sic dixit,
 ut & Hipponax tempus, cuius versus est apud Sto-
 baeum hic, Χρόνος δὲ φη γέτω σε Μὴ δὲ εἶς ἀργός.
 Quam cito formosas populus alta comas] In
 ueterib. libris esse adfirmant, Alba, pro Alta. in
 ijs certe omnibus, quos uidi, Alta, itaq. Horat. in.
 II. Carm. ode. III. Quo pinus ingens, altaq. popu-
 lus. Qui prior Elaeo est carcere missus
 equus] Verg. in. III. Georg. Hic uel ad Elaei me-
 tas, & maxima campi Sudabit spatia.
 Maerentem stultos] Aiunt fuisse in veteri etiam
 libro, Celeres, pro, Stultos. Crudeles diui]
 Andromache apud Ouid. in. XIII. Metam. Quid
 ue moror, quo me seruas damnosa senectus, Quo di-
 crudeles, nisi quo noua funera cernam.
 -serpens nouus exuit annos] In veteri libro
 Sfortiae, Exuat. In eandem sententiam Ouidius
 in. III. de arte amandi. Anguibus exuiur tenui
 cum pelle senectus. Et Verg. in. III. Georg. de ser-
 pente, Cum positus nouus exuius, nitidusq. iuuenta
 Voluitur - Et Nicander in Theriacis: Τῆμος ὅτ'
 ἀναλέων φολίδων ἀπεδύσατο γῆρας. Plinius in.
 xxx. membranam serpentes dicit exuere, idq. ca-
 nis ortu fieri negat. Vanum, inquit, esse arbitror, ca-
 nis ortu angues cauda membranam exuere, quo-

- „ niam neutrum in Italia visum est, multoq. minus
 „ credibile, in tepidis regionibus tam sero exui. Pla-
 „ cidus Grammat. in Glossis: Reduuiā, dicuntur spo-
 „ lia serpentum, quib. quotannis senescentes sese ex-
 „ uunt, quasi quib. exuti in iuuentam redeunt. di-
 „ cuntur enim Induuiāe, Exuuiāe, Reduuiāe.

Formae non ullam fata dedere moram] Non
 nullis in ueterib. libris, Non illam, - Phoe-
 bo, Bacchoq.] In nonnullis etiam, Baccho, Phoe-
 boq. Aeternam uero iuuentam Columella in prooe-
 mio operis etiam Telluri tribuit. - libebit,

Cedas] In ueteribus libris, Cedas. ut & olim
 Manutius ediderat. In meo quodam etiam, Ce-
 das. - obsequio plurima uincit amor]

Plerumq. obsequendo alterius studijs amor, quod

- „ uoluit, adsequitur. Terent. Obsequium amicos,
 „ &c. Et Horat. Obsequio grassare - Et Propert. in.
 „ I. Melanion nullos fugiendo Tulle labores Saeni-
 „ tiam durae contudit lasidos. Nam modo parthe-
 „ nys amens errabat in antris, Ibat & hirsutas ille
 „ videre feras. Et Ouid. in. II. de arte multo plura
 de obsequio in amore. Quamuis praetextens

pieta ferrugine caelum] Picea, pro Pieta, fuisse
 dicunt in Coloty libro. mihi tamen hoc alterum pro
 batur. Ac Vergil. in. III. Aen. sic quoq. uerbo Sub

- „ texere est usus. Et fessum quotiens mutat latus, in-
 „ tremere omnem Murmure Trinacriam, & cae-
 „ lum subtexere fumo. Et Ouid. in. XIII. Metam.
 „ de Circe. Quo solet & niueae uultum confundere lu-

„ nae,

nae, Et patrio capiti bibulas sub:exere nubes.
 Venturam admittat imbrifer arcus aquam]
 Pro, Admittat, est in ueteri libro Sfortiae, nonnul-
 lisq. alijs, Amiciat. quod ex Annuntiet corru-
 ptum. Sed id quoq. alieno loco ponitur, fuitq. opinor
 grammatici glossema, uerbum, Admittat, interpre-
 tantis, paulatimq. in alienum immigrauit. in meo
 enim quodam libro aperte sic est, Annuntiet. Nisi
 forte quis etiam legi uelit, Alliciat. e quo corru-
 ptum sit, Amiciat. Sed hoc alij uiderint.
 - duros subiisse labores] In ueteri libro fuisse ad-
 firmant, Obiisse, ego hoc alterum in ijs, quos uidi,
 omnib. legi. Aut operi insuetas atteruif-
 se manus] Pro, Operi, est in libro Sfortiae, & in quo-
 dam etiam meo, Opera. quod etiam placet. Legi
 etiam possit, Opere. Sed hoc nullo in libro. Atte-
 ruisse uero, in omnib. libris erat. nec enim nulli
 sunt, qui malint, Attenuasse. Et erat id scriptum
 etiam in Vaticani libri margine. utrumq. namq.
 bene latine dicitur. Ver. Ipse labore manum duro te-
 rat. Et Propert. Num grauis imbelles atterit ha-
 sta manus. Illo etiam modo Lucret. in . I. - tum
 portas propter aena Signa manus dextras osten-
 dunt attenuari. Sed praeteritum ipsum uerbi At-
 teruisse insolens, nec dum mihi lectum alibi. Aristo-
 phanes apud Athenaeum in . IV. uerbo eodem
 similiter est usus: Ος ις δ' αὖ τὴν αὐλοῖς καὶ λυραῖς κα-
 τατέτριμμαί χρώμενος εἴτα μεσκαπτεῖν κελδέης.
 Nec, uelit insidiis altos si claudere ualles]

Emendandum, quemadmodum in omnibus, *Al-*
tas. Claudere autem valles, idem quod, Indagine
cingere. Idem in. IV. Quis furor est, quae mens
densos indagine colles Claudentem teneras Laede
re velle manus. - umeri retia ferre negant]
Ne cui mirum sit, si sine aspiratione, Umeri, scri-
pserit. ita enim in illo optimo, antiquissimoq. Ver. exem-
plo semper scriptum, & alijs vetustatis monumen-
tis incisum repperi. Sed in veterib. libris fuisse a-
iunt, Umeris retia ferre neges. In ijs, quos vidi,
haud aliter, atq. impressis in libris. Idem in. IV, si
militar, Ipsa ego per montes retia torta feram.
In eandem sententiam Ouid. in. x. Metam. de A-
polline, Hyacinthum amante, Immemor ipse sui,
non retia ferre recusat, Non tenuisse canes, non per
iuga montis iniqui Ire comes, longaq. alit adsueta
dine flammis. Et in. II. de arte amandi, Saepe tu
lit iusso fallentia retia collo. Et paullo post, Non
te Maenalias armatum scandere silvas, Nec iu-
beo collo retia ferre tuo. Si uolet arma, leui
temptabis ludere dextra] Leui, ut leuissime tan-
gas. Ludere in hoc genere dixit Horat. Ludere qui
nescit, campestris abstinet armis. Et Cic. de opti-
mo genere oratorum. - post offeret] in o-
mnibus, Adferat. ac pro, Post, in Coloty libro fuisse
adfirmant, Mox. ut etiam scriptum legebam in ve-
teri libro Sfortiae. - ipse uolenti] Ipsa, in
veteri libro fuisse confirmant, & ita erat eodem in
libro Sfortiae. Pro Volenti autem, erat in veteribus,
Roganti.

Roganti. - se implicuisse uolet] *Multis omnino in libris, Velit.* Iam tu, qui Venerem] *Ita etiam in Vaticano, sed emendatum supra, At tibi. In Marcelli Pontificis Max. libro superne emendatum, At tu qui.* - infelix urgeat ossa lapis] *Infelix, actiue posuit. Imprecatione hac uti solebant, et apprecatione etiam illa, quae est, in. II. eleg. IIII. Terraq. securae sit super ossa leuis. Qui locus eiusdem cum hoc est sententiae.* Pieridas pueri.] *Tota huius loci sententia multis ab Ouidio tractatur versibus in. III. de arte amandi, Carmina qui facimus, mittamus carmina semper. & quae sequuntur apud illum.* Carmine purpurea est Nisi coma] *in meis in Horatium commentationibus aliorum poetarum versus eiusdem sententiae posui. Atq. hoc sane loco per apposite Sapphus ipsius versus etiam posuissem illos, quorum est initium Κατ' ἀνοῖστα δὲ νεῖσεα, qui sunt apud Stobaeum αὐτὴ ἀποσύνεως, ne corrupti deprauatiq. sic essent, ut ullo modo corrigi non posse uiderentur. Purpuream uero comam pulchram dicit: id enim Purpureum nonnumquam valet. Tamen si non idem Seruius, versus interpretans Vergil. in. 1. Georg. Apparet liquido sublimis in aere Nisus, Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo. De quo etiam Nemesianus in Cynegetico, Non crimen Nisi, non saenae pocula Circes. Et Statius in. 1. Thebaid. Infames Scirone petras, Scyllaeaq. rura Purpureo regnata seni. Quo in loco interpretes, Nisi cri-*

nem purpureum, ac fatalem significari dicit. Ouid. in. II. de Ponto, ad Cottam, Purpureum idem sane, quod pulchrum, uidetur dicere: Sic tibi mature fraterni funeris ultor Purpureus niveis filius instet equis. Idaeae currus ille sequatur Opis] Grauis imprecatio. hoc tantum deprecans malum Catullus dixit, Dea magna, dea Cybelle, dea Dindymi domina Procul a mea tuus sit furor omnis hera domo Alios age incitatos, alios age rabidos. Et tercentenas errorib. expleat urbes] Id est, Obeat. In Colotij libro fuisse adfirmant, Explicet, pro Expleat. in meo quodam est, Impleat. sed utrumq. hoc sane modo ab alys acceptum scriptoribus nondum legi. nisi ita legendum sit, Et tercentenos errorib. impleat orbes. ut illum tot menses uelit errare. Implere autem quis orbes lunae dicatur, ut & Soles condere. Sed hoc alij uiderint. Et secet ad Phrygios uilia membra modos] Vilia membra: id est, pudenda. Ouid. in Ibin. Attonitusq. secet, ut quos Cybeleia mater Incitat, ad Phrygios uilia membra modos. Et idem in. IIII. Fast. Caedunt iactatis uilia membra comis. Modos autem, numeros. sonosq. dicit. Propert. in. II. Cur aliquis sacris laniat sua bracchia cultris, Et Phrygis insanos caeditur ad numeros. Et Ouid. in. IIII. Fast paulo ante illa, Tibia dat Phrygios, ut dedit ante, modos. Blanditiis] Duos hosce versus sic distinguo, ac lego, Blanditis uult esse locum Venus ipsa: querellis
Sup-

Supplicibus, miseris fletib. illa fauet. Haec
 mihi, quae canerem Titio] Pueri uidelicet for-
 moso, aut ei, cuius Horat. meminit ad Iul. Florum.
 Quid Titius, Romana breui uenturus in ora, Pin-
 daricae fontis qui non expelluit haustus. Tiij Sa-
 bini meminit Tacitus in. IIII. - deus edi-
 dit ore] πλεονασμός. ut, Sic ore locuta est. Sic, opi-
 nor, Ouid. - tales edidit ore sonos. Tem-
 pus erit, cum me, Veneris praecepta feren-
 tem.] Praecepta, quae post dicit Magisteria. quae
 Moschus, eodem uersans in genere, uocat Διδάγματα.
 Eius versus sunt apud Stobaeum πρὸς Ἀφροδίτης.
 Ex quibus hic est: Ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα
 τοῖς ἀνθρώποις. Pro Ferentem, esse adfirmant in ve-
 teri libro, qui est Florentiae, in Diui Laurentij Bi-
 bliotheca, Canentem. Tempus erit: sic Ver.
 Turno tempus erit. Deducat iuuenum
 plurima turba senem] in Colotij libro fuisse te-
 stantur, ut etiam in Sfortiac, Diludat. sed illud re-
 Etius. Atq. in eandem prope sententiam, in quam
 Callimachus, cuius versus sunt apud Stobaeum,
 πρὸς γῆρος, illi: Τηράσκει δ' ὁ γέρον κείνος ἐλαφρότερον
 Κοῦροι τὸν φιλέουσι νέοι δέ μιν εἶνα τοκῆα χειρὸς ἐπ'
 οἰκείνῃ ἄχρῃς ἄχρῃς δύρην. Eheu] omnib.
 in libris est, Heu heu, atq. in optimo, veterrimoq.
 Vergilij libro, numquam Eheu. -lento Ma-
 rathus me torquet amore] Sic Horat. Lentis
 ignib. uri. Et Ouid. in. IIII. de arte amandi
 Ignib. hic lentis uretur, ut umida cera.

- ne turbis fabula fiam] In Coloty libro, & Florentino esse aiunt, ut in meo quopiam est, Turpis, non Turbis. quod placet. Cum mea ridebunt uana magisteria] Magisterium etiam optimi scriptores dixerunt. quo verbo saepissime utitur Firmicus.

ELEGIA. V

ASPER eram, & bene discidium me ferre loquebar:
 At mihi nunc longe gloria fortis adest.
 Namq. agor, ut per plana citus sola verbere turben,
 Quem celer adsueti versat ab arte puer.
 Ure ferum, & torque, libeat nec dicere quidquam
 Magnificum, post haec horrida uerba doma.
 Parce tamen: per te furtiui foedera lecti,
 Per Venerem quaeso, compositumq. caput.
 Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
 Te dicor votis eripuisse meis.
 Ipseq. ter circum lustravi sulphure puro,
 Carmine cum magico praecinisset anus.
 Ipse procuravi, ne possent saeva nocere
 Somnia, ter salsa deueneranda mola.
 Ipse ego, velatus filo, tunicisq. solutis,
 Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
 Omnia persolui: fruitur nunc alter umore,
 Et precib. felix utitur ille meis.
 At mihi felicem vitam, si salua fuisses,
 Fingebam demens, sed renuente deo.

Rura

Rura colam, frugumq. aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole calente teret.
Aut mihi seruabit plenis in linterib. uuas,
Pressaq. veloci candida musta pede:
Consueffet numerare pecus, consueffet amantis
Garrulus in dominae ludere verna sinu.
Illa deo sciet agricolae pro uitib. uuam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
Illa regat cunctos, illi sint omnia curae,
Et iuuat in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messalla meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus:
Et, tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
Huic paret, atq. epulas ipsa ministra gerat.
Haec mihi fingebam, quae nunc Caurusque, Notusq.
Iactat odoratos vota per Armenios.
Saepe ego temptaui curas depellere vino:
At dolor in lacrimas verterat omne merum.
Saepe aliam tenui: sed iam, cum gaudia adirem,
Admonuit dominae, deseruitq. Venus.
Tum me discedens deuotum femina dixit,
Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc verbis: facie, tenerisq. lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad Aemonium Nereis Pelca quondam
Vecta est frenato caerula pisce Thetis.
Haec nocuere mihi, quod adest huic diues amator.
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq. ore cruento

Tristia

Tristia cum multo pocula felle bibat.
 Hanc uolitent animae circum, sua fata querentes:
 Semper & e tectis strix uiolenta canat.
 Ipsa fame stimulante furens, herbasq. sepulchris
 Quaerat, & a saeuis ossa relictâ lupis,
 Currat & inguinib. nudis, ululetq. per urbes,
 Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
 Eueniet, dat signa Deus: sunt numina amanti.
 Saeuit & iniusta lege relictâ Venus.
 At tu quamprimum sagae praecepta rapacis
 Desere. nam donis uincitur omnis amor.
 Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit
 Primus, & in tenero fixus erit latere.
 Pauper in angusto fidus comes agmine turbae.
 Subicietq. manus, efficietq. uiam.
 Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
 Vinclaq. de niueo detrahet ipse pede.
 Heu canimus frustra: nec uerbis uicta patescit
 Ianua, sed plena est percutienda manu.
 At tu, qui potior nunc es, mea furta caueto:
 Versatur celeri fors leuis orbe rotæ.
 Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
 Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit,
 Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
 Solus, & ante ipsas excreat usq. fores.
 Nescio quid furtiuus amor parat. utere quaeso,
 Dum licet. in liquida nat tibi linter aqua.

ASPER eram] *In eandem sententiam Propert.*
in. II. Liber eram, & vacuo meditabar viuere
lecto. Namq. agor, ut per plana citus so-
la uerbere turben] Turben, scripsi, Carisii
auctoritatem secutus. Cuius haec sunt in. I.
Turben. Tibullus, Namq. agor, ut per plana
citus sola uerbere turben. Quem Maro. VII.
Turbonem vocat - tortus sub uerbere turbo. &
ita putant dici debere hic Turben, quia et Homo,
et Tempestas, & Buxum eodem possint nominati
uo perhiberi. Imitatus autem uidetur Theocri-
tum, apud quem in Pharmaceutria sic est: X' ὥς
διειθ' ὁ δὲ ῥόμβος ὁ χάλκεος, ἐξ ἀπποδίτης ὥς κεί-
νος διειθ' ὁ πόθ' ἡμετέρησι θύρησι. Vergilius in.
VII. eadem usus similitudine. Tum vero inf-
lix ingentib. excita monstrib, Immensam sine
morte furit lymphata per urbem. Ceu quondam
volitans torto sub uerbere turbo, Quem pueri ma-
gno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exer-
cent, ille actus habena Curuatus fertur spatys.
Et apud Plautum meretrix, idem significans, in
Cistellaria, Mihi istum hominem vellem dari, ut
ego illum vorsarem. Sappho, verbo Versare eo-
dem in genere usa, dixit: Εἶπας δ' αὖτέ μ' ὁ λυσι-
μάλῃς δ' οὐεῖ. Quem tener adsueta uersat
ab arte puer] Nonnullam enim eius rei artem
fuisse demonstrat Ouid. in. II. Tristium, Hic ar-
tem nandi praecipit, ille trochi. Sed erat in ve-
teri libro Sfortiae non Celer, sed Tener.

Vre ferum] Hi duo versus mihi quidem suspecti sunt, & propter ἀναλόγη, & propter ipsum genus dicendi. Nam, si veniam sibi dari postulat, cur huic aliena sententiae interposuit.

„ deinde, cur idem bis dixit, Libeat nec dicere quid
 „ quam: &, quod idem valet, statim subicit, Post
 „ haec horrida verba doma. Parcetamen] Qui olim asper eram, neq. discidium facile ferre iactabam, idem nunc tamen veniam peto.

- per te] In veterib. libris omnibus, iterum, Parce. praue omnino. - furtiui foedera lecti] Qualia sunt etiam illa foedera apud Propertium in. III. Foedera sunt ponenda prius, seruandaq. iura. - compositumq. caput] tuum istud compositum, atq. ornatum caput, neq. enim aptum puto, si manes cari capitis intellegamus. Ipseq. ter circum lustraui sulphure puro] Sulpur, sine aspiratione scripsi, secutus Vergiliani illius libri fidem. Sederat in veteri Sfortiae libro, multisq. alijs, non Ter, sed Te. ut a se illam circum lustratam significet. In Florentino esse adfirmant, Ipse ego te circum. Propert. in. IV. alteram illam tueri lectionem videtur,

„ Inperat & totas iterum mutare lacernas, Terq.
 „ meum tetigit sulphuris igne caput. Et quae sequuntur. Puro autem, vel quod in sacris adhiberetur, vel ab effecto. Sic Ouid. Caerulei fiunt
 „ puro de sulphure fumi. Iuuenal. Sat. II. quae in
 „ lustratione adhiberentur, enumerans - quo-
 „ tiens

tiens hinc talis ad illos Vmbra uenit, cuperent,
 lustrari si qua darentur Sulpura cum taedis, &
 si foret umida Laurus. Lustrationis quoq. sulphu-
 reae, ut sic dicam, meminit etiam Propert. in. IV.
 Dein quemcumq. locum externae tetigere puel-
 lae, Sufficit & pura limina tergit aqua. Inperat
 & totas iterum mutare lacernas, Terq. meum
 tetigit sulphuris igne caput. - prae-

cinuisset anus] In ueteri Sfortiae libro est, Pro-
 cubuisset. In Vaticano, Pertinuisset. In alio quo-
 dam, Praetinuisset. Sacra ipsa, siue veneficia
 ignota: nihil igitur diiudicare possumus.

Ipse procuraui] In Florentino testantur esse,
 Ipse ego curaui. Procurare uerbum in religionib.
 idem fere, quod Expiare. Eiusmodi uero mala
 somnia idem commemorat, & lib. II. eleg. VI. &
 III. eleg. IIII. - ter falsa deuene-

randa mola] In omnib. fere libris veterib. non
 Salsa, sed Sancta. Passiue uero Deueneran-
 da, ut & Horat. Venerata Pales. Videndum
 autem, an Deueneranda dixerit, quasi Depre-
 canda, & auerruncanda. Ter sanctam dixit
 molam salsam, quod, ut scribit Plinius, nulla si-
 ne salsa mola sacra fiant. Est enim apud illum.
 lib. XXXI. Maxime tamen in sacris intellegitur
 auctoritas, quando nulla conficiuntur sine mola
 salsa. Ipse ego, uelatus filo, tunicisq.

solutis] Filum fortasse dicit vestem lineam. Te-
 gumentum capitis esse hoc uidetur apud Arne-
 ,, bium

„ bium in. VI. aduersus gentes. Itaque, inquit, ar
 „ tifices omnes ipsis isdem qui temporib. extiterunt.
 „ quibusq. primas dabat exprimendarum similitu
 „ dinum veritas, omni cura, studioq. certabant,
 „ filum capitis prostituti Cythereia in simulachra
 „ traducere. Velato autem capite veteres sacra so
 litos facere, nemo nescit. Vota nouem Ve
 neri nocte silente tuli] In Sfortiae, ut in non
 nullis alijs, non Veneri, sed Triviae. Nisi si Ve
 nerem exquisita aliqua ratione eandem, quam
 Triviam, velimus esse. Amantes quidem certe
 Lunam precari solitos, ostendimus in commen
 tationib. in Horatium. Vota tuli: obtuli, solui.
 Nouem uero, propter imparem numerum, qui sa
 cer, et dis gratus. vel quod is numerus fuerit ex
 septuaginta. Arca dum messes sole calente
 „ teret] Sic Verg. in Georg. - pingues palea
 „ teret arca culmos. Similiter Martialis, Messes
 „ arca dum ferit crepantes. Nisi pro, Ferit, Terit,
 forte sit legendum. Aut mihi seruabit
 plenis in linitrib. uuas] In Coloty libro pro,
 Aut, Et. Lintres autem eiusmodi veteres Na
 „ uias dicebant. Nauia, inquit Festus Pompe
 „ ius, est uno ligno exculito, ut nauis, quo utuntur
 „ alueo in vindemia. Romae autem duas vidi in
 veterib. saxis exscalptas vindemias, alteram sub
 Ianiculi montis radicibus, qua cliuus ad S. Petri
 Mont aurei ducit, muro cohaerens. alteram ad
 Porciorum ualuas. in his Nauiae, siue
 lintres,

in res. Pressaq. ueloci candida musta pede.] *In Vaticano, & Marcelli Pont. Max. alysq. nonnullis non Candida, sed Pinguia. Candi di quidem musti Plinius meminit in. XIIII.*

Talpana nigra candidum facit mustum & albi musti candidi Sextarij. xx. Pinguia musta dixit etiam Manilius. in. III. Aut reputat Bacchum per pinguia musta fluentem. Atq. alibi, Pinguiaq. impressis despument musta racemis.

Consuescet numerare pecus.] In omnib.; libris ueteribus, Consuescet. Numerare pecus ut & Vergil. in Bucol. Bisq. die numerant pecus. Atq. alibi. Cogere donec ouis stabulis, numerumq. referri iussit. Et in. IV. Georg. Consedit scopulo medius, numerumq. recenset. Et Callimachus in Cereren, eodem modo, - ἐν ὄρει ποσειδῶν ἀριθμῶν.

Pro segete spicas.] In ueterib. libris, Pro segete & spicas. Et iuuat in tota me nihil esse

domo.] Adiuvat, in multis omnino libris. quo probabilius est illud, quod in Coloty libro legebatur. At iuuat. Martialis in. XIIII. de Tibullo totidem prope uerbis, Vssit amatorem Nemesis lasciuia Tibullum, In tota iuuat quem nihil esse domo.

Sed mirum illud, quod Nemesi dictum putet Martialis, quod hic Deliae dicitur. nisi forte eadem utroq. nomine intellegitur. Nihil esse, dixit eodem modo Cic. in. I. epist. ad Att. Ille alter ita nihil est, ut plane, quid erit, nesciat. - sele-

etis detrahet arboribus.] In nonnullis, Detra-
bat.

bat.

Et, tantum uenerata uirum, hunc se-
dula curet] *sic in omnib. fere libris ueteribus.*
In Colotiano, & Florentino fuisse intellego, Huic. u-
trumq. prae. melius in Sfortiae libro legebam u-
na plus particula, Et, tantum uenerata uirum,
hunc & sedula curet. - Caurusque] eodem
in libro, Eurysque. - Iactat] Sic de ijs rebus
loquebantur, quas obliuione sempiterna inuolui,
atq. obrui volebant. uel quae frustra fiebant. Sae-
pe sic Horat. & Catullus. & Apollonius in. I. -
ἀλλ' ἀνέμοισι Δώομεν ἀμπλακίνην, ὥς καὶ πάρος ἔμε-
νόντες. - temptauī curas depellere uino]
in optimo Vergilij exemplo, Tempto, semper scri-
ptum legebam. a qua ratione non discedo. Horat.
eodem modo, quo hic Tibullus, Nunc uino pellite cu-
ras. Saepe aliam tenui] Idem alibi. Te
tenet, absentes alios suspirat amores. Et, Te te-
neam moriens deficiente manu. - cum
gaudia adirem] Gaudia, & Praebere gaudia,
quo sensu ab his poetis diceretur, exposui in com-
mentationibus in Horatium. Tum me dif-
cedens deuotum femina dixit] Eodem in il-
lo laudatissimo Vergil. exemplo, Femina, sine di-
phthongo. idq. perpetuo, ac uerissime. Deuotum uero
sic dixit, ut et post, eleg. viii. Num te carminibus,
num te pallentib. herbis Deuouit tacito tempore
noctis anus. Et Ouid. in. iiii. Amor. eleg. vi.
Num mea Thessalico languent deuota ueneno Cor-
porea. Et idem Ouid. post. Aut te traiectis Acaea
uenefica

uenefica uenis Deuouet, aut alio lassus amore uen-
nis. Ac Suetonius in Caligula, Clientelas, inquit,
diu uexanti, non prius succensere in animum indu-
xerit, quam ueneficijs quoq. & deuotionib. impu-
gnari se senserit. Et pudet, & narrat scire

nefanda mea] in ueterib. etiam libris legi ad-
firmant, Et dominae narrat, & quae sequuntur.

Ouid. in. II. de remed. amoris similiter, Et pudet,
& dicam. Sim illud malumus, Mea fortasse mu-
tandum sit in Meae. Et illa quidem se dicat non
nescire nefanda, ipsa nimirum ueneficia, dominae
meae. Non facit hoc uerbis] Huic quasi

respondens addit, nullo id fieri magico ministerio.
Sed ueterib. in libris etiam fuisse dicunt, non Ver-
bis, sed Herbis. quod ipsum probabile. Idem enim
post, eleg. VIII. Num te carminibus, num te pallen-
tib. herbis. Quae uerba iam supra posui.

Talis ad Aemonium Nereis Delea quondam]
Nonnullis in ueterib. libris, Nereis quae. In a-
lijs, Nereisq. Legendum fortasse sit, Nereis quoq.
Sed & trisyllabum etiam posuit Manilius in. v.

Extulit & liquido Nereis ab aequore uultum.
Vecta est frenato caerula pisce Thetis] Ad
specum scilicet, quem eleganter describit Ouid. Est
specus in medio: natura factus, an arte, Ambigu-
um est, magis arte tamen, quo saepe uenire Frena-
to delphine sedens Theti nuda solebas. Illic te Pe-
leus, dum somno uicta iacebas, Occupat. Et Bal-
bus. Hic sperata sedens Tyrrheni litore pristis Pe-

„ leos in thalamos uehitur Thetis, aequora delphin
 „ Corripit, & silet haec detecta ad lumina Palla.
 - & e tectis strix uiolenta canat] Verg. in. VII.
 „ de Allecto, At saeua e speculis tempus dea naeta
 „ nocendi, Ardua tecta petit, stabuli de culmine sum
 „ mo Pastorale canit signum, cornuq. recuruo Tar-
 „ taream intendit uocem. & quae sequuntur.
 - herbasq. sepulchris Quaerat] in ueteri libro
 esse aiunt, Escasq. sepulchris. Cui simile esset & il-
 „ lud Catulli - saepe quam in sepulchretis Vidistis
 „ ipso rapere de rogo cenam. Post agat hanc
 triuiis] in ueterib. libris omnibus, E triuiis,
 non, Hanc triuiis. ut absolute positum sit, Agat.
 „ Non multum dissimili sententia Horat. in. V. Se-
 „ nem quod omnes rideant, adulterum latrent Subur-
 „ ranae canes. Sed idem Agere hoc modo, neq. tran-
 „ sitine posuit eodem in libro. Nam qualis aut mo-
 „ lossus, aut fuluus Lacon, Amica uis pastoribus,
 „ Agam per altas aure sublata nives, Quaecumq.
 „ praecedet fera. Eueniet] sic erit. quamquam
 ueteri in libro legi etiam adfirmant, Euenient.
 „ Idem post, Euentura precor. - dat signa Deus]
 „ idem post, eodem loco, Viden ut felicib. extis, &
 „ quae sequuntur. Et Ouid. in. III. Amor. Annuit, et
 „ motu signa secunda dedit. - sunt numina
 amanti] uel fauent, uel peccanti irascuntur. Idem
 „ alibi, Peccare paranti Sit deus, occultos qui uetat
 „ esse dolos. - nam donis uincitur omnis a-
 mor] in ueterib. libris etiam fuisse adfirmant,
 Non,

Non, pro Nam. quod esse magis e sensu nonnulli contendunt. Ac pro Amor, in Colotiano quidem, Amans. Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit] In Vaticano pro, Tibi, Nam, legebam. Pauper ad occultos furtim deducet amicos] In ueterib. libris etiam sic esse testantur, Pauper ad exultos furtim deducet amantes. - nec uerbis uicta patefcit Ianua] in ueteri libro Card. Sfortiae pro, Patefcit, legebam, Fatiscit. Verg. uerbo illo usus in. II. Aen. Apparet domus intus, & atria longa patefcunt. Vinclaq. de niueo detrahet ipse pede] sic Terentius: Soccos detrahunt. Vincula uero Calciamenta dicit, ut Ouid. in. II. Fast. Rumpebant magni uincula parua pedes. Et in. III. Metam. Vincla duae pedib. demunt. Et in. III. de arte amandi, Arida nec uinclis crura resoluere tuis. Et Ver. in. III. Aen. Unum exuta pedem uinclis. At tu, qui potior nunc es, mea furta caueto] Pro, Nunc es, erat in Vaticano scriptum, Vines. Pro Caueto, in omnib. fere libris, Timeto. - mea furta: Furtiuos concubitus. Versatur celeri fors leuis orbae rotae] in plerisq. ueterib. libris, Sors, non Fors, idest, fortuna. In eandem sententiam Propertius in. II. Omnia uertuntur, certe uertuntur amores, Vinceris, aut uincis, haec in amore rota est. Et Plautus in Cistellaria, lactor, crucior, agitor, stimulator, uersor in amoris rota. Ammianus Marcellinus in. XXVI. de rota fortunae. Ea, inquit,

- » victoria ultra homines Procopius sese efferens, &
 » ignorans, quod quivis beatus versa rota fortunae
 » ante vesperum potest esse miserrimus. Sedu-
 lus, ac crebro prospicit, ac refugit] in veteri-
 bus libris legi adfirmant, Sedulus, & crebro pro-
 spicit, atq. fugit. - & ante ipsas excreat usq.
 fores] in veteri libro Sfortiae, & Marelli Pont.
 Max. & Vaticano, Excreat ipse fores.
 Nescio quid furtivius amor parat] in Colotia-
 no fuisse testantur, Nescis. In liquida nat ti-
 bi linter aqua] idest, utere occasione, quam tibi
 praesens fert fortuna. translatio nota. non haeret
 » enim linter in macra, ut ille dixit, aqua. Et Verg.
 » dixit, Natat vineta carina. Sed in Sfortiae, et Mar-
 celli Pontificis, libris pro, Nat, Iam. Sit etiam for-
 tasse haec sententia, Lubricus amor est, atq. insta-
 bilis, & paullo momento mutabilis, ut in aqua lin-
 ter levi aura huc vel illuc impellitur. Simile illud
 » Horatij. - tu dum tua navis in alto est, Hoc age,
 » ne mutata retrorsum te ferat aura.

ELEGIA. VI

SEMPER ut inducar, blandos offers mihi vultus:
 Post tamen es misero tristis, & asper Amor.
 Quid tibi saevitiae mecum est: an gloria magna
 Insidias homini composuisse deum.
 Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
 Nescio quem tacita callida nocte fuet.
 Illa quidem tam multa negat: sed credere durum est
 Sic

Sic etiam de me pernegat illa viro .
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes. eheu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret,
Cardine tunc tacito vertere posse fores .
Tunc sucos, herbasq. dedi, quis liuor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus.
At tu fallacis coniux incaute puellae,
Me quoq. seruato, peccet ut illa nihil,
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
Ne ue cubet lasso pectus aperta sinu .
Neu te decipiat nutu, digitoq. liquorem
Ne trahat, & mensae ducat in orbe notas .
Exibit quam saepe time, seu uisere dicet
Sacra Bonae marib. non adeunda deae .
At, mihi si credas, illam sequar unus ad aras .
Tum mihi non oculis sit timuisse meis .
Saepe, uelut gemmas eius, signumq. probarem,
Per causam memini me tetigisse manum .
Saepe mero somnum peperit tibi: at ipse bibebam
Sobria supposita pocula victor aqua .
Non ego te laesi prudens: ignosce fatenti:
Iussit Amor. Contra quis ferat arma deos .
Ille ego sum, nec me iam dicere vera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis .
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare, frustra clauis inest foribus:
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat sub uo condoluisse caput.

At mihi seruandum credas. non saeu a recuso
Verbera, derecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu:
Quisquis & occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante via.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino vaticinata sono.
Haec, ubi Bellonae motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera torta timeret,
Ipsa bipenne suos caedit uolentia lacertos,
Sanguineq. effuso spargit inulta deam.
Statq. laeuis praefixa ueru, stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam custodit amor, uiolare puellam:
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes, ut vulnere nostro
Sanguis, ut hic ventis diripiturq. cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia poenas.
Si tamen admittas: sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq. iras aurea vincit anus.
Haec mihi te adducit tenebris, multoq. timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
Haec foribusq. manet noctu me affixa, proculq.
Cognoscit strepitus me veniente pedum.
Vive diu mihi, dulcis anus: proprios ego tecum,
Sit modo fas, annos contribuisse velim.
Te semper, natamq. tuam te propter amabo:
Quidquid

Quidquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 Sit modo casta, doce, quamuis non uitta ligatos
 Impediat crines, nec stola longa pedes.
 Et mihi sint durae leges, laudare nec ullam
 Possum, quin oculos, adpetat illa meos.
 Et, si quid peccasse putor, ducorq. capillis
 Inmerito, proprias proripiorq. vias.
 Non ego te pulsare velim: sed, venerit iste
 Si furor, optarim non habuisse manus.
 Nec saeuo sis casta metu, sed mente fideli
 Mutuus absenti te mihi seruet amor.
 Nam quae fida fuit nulli, post uicta senecta,
 Ducit inops tremula stamina torta manu,
 Firmaq. conductis adnectit licia telis,
 Tractaq. de niueo vellere dente putat.
 Hanc animo gaudente vident, iuuenumq. cateruae
 Commemorant merito tot mala ferre senem:
 Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
 Spectat, & infidis quod sit acerba, monet.
 Haec alijs maledicta cadant. nos, Delia, amoris
 Exemplum cana simus uterq. coma.

SEMPER ut inducar, blandos offers mihi uultus
 in veteri libro Sfortiae, Inducas, non Inducar. Ver-
 bo eodem sic utitur Catullus in Alfenum, Certe tu
 te iubebas animam tradere me quoq. Inducens in
 amorem - Et Horat. in. II. Serm. - Ne si facies, ut
 saepe, decora Molli fulta pede est, emptorem indu-
 cat hiantem. Et Festus in uerbo, Adlicit, Hinc,
 „ inquit.

» inquit, descendit, Inlicere, et Oblectare, id est frustra
 » tem inducere. Et in uerbo, Lacit, quod interpre-
 » tans inquit, Decipiendo inducit. in fraudem indu-
 » cit. Et Velius Longus, de Orthographia, Pellicien-
 » do, inquit, quod est Inducendo, geminat. l. Pellicere
 » malunt, quam Perlicere. Idem prope significans
 » Lucret. in. i. dixit - Quo quamq. inducere pergis.
 Translatum fortasse sit: nam in laqueos se quis in-
 ducere Latine dicitur. Cicero in. iiii. libro in Ver-
 » rem, Hic uidete, in quot laqueos se induxerit. Sic e-
 nim vidisse se emendatum pro, Induerit, mihi adfir-
 mauit Honoratus Ioannius Episcopus Oximen-
 sis. Idemq. in. iiii. Commentariorum C. Caesa-
 » ris de bello Gallico legebat, Se ipsi acutissimis ual-
 » lis inducebant. Itaq. in veteri libro eruditissimi
 vir, Hieronymi Suritae, fuisse testabatur.
 Iam mihi tenduntur casses] in veterib. libris
 omnibus, ut & olim Aldus ediderat, Nam, non,
 Iam. Nescio quem tacita callida nocte
 » fouet] Tacita nocte. Catullus, Cum tacet nox.
 » Idem Tibullus alibi, Nocte silente. Verg. Per ami-
 » ca silentia noctis. Illa quidem tam mul-
 ta negat] Ouidius, hunc Tibulli locum totidem
 prope verbis repetens, quae sit vera multorum le-
 ctio verborum docet. Sunt autem illius haec in.
 » ii. Tristium, Credere iuranti durum putat esse Ti-
 » bullus, Hoc etiam de se quod neget illa viro. Falle-
 » re custodem demum docuisse fatetur, Seq. sua mise-
 » rum nunc ait arte premi, Saepe, usut gemmam do-
 » minae,

minae, signumq. probaret, Per caussam meminit
 se tetigisse manum. Utq. refert, digitis saepe est nu-
 tuq. locutus, & tacitam mensae duxit in orbe no-
 tam. Et, quibus e sucis abeat de corpore lior, Im-
 presso fieri qui solet ore, docet. Deniq. ab incauto ni-
 mium petit ille marito, Se quoq. uti seruet, peccet ut
 illa minus. Scit, cui latretur, cum solus obambulet
 ipse, Cui totiens clausas excreet ante fores. Mul-
 taq. dat furti talis praecepta, docetq. Qua nuptae
 possint fallere ab arte viros. Sic etiam de
 me pernegat illa uiro] In Colotiano fuisse autu-
 mant, Nam sic & de me. in pernegando autem
 malitiae multum inest. Plautus in Menaehmis.
 Nihil hoc confidentius, qui, quae uides, ea perne-
 gat. Et vehementer negare. Terent. in prologo in
 Eunuchum, Latinas scisse sese, id uero pernegat.
 Fingere tunc didicit caussas] omnib. in libris
 non, Tunc, sed, Nunc. - cur sola cubaret]
 in Colotiano, Ut sola cubaret. Cardine tum
 tacito] est in omnib. veterib. libris hoc quoq. lo-
 co, Nunc. Me quoq. seruato] Me quoq.
 ipsum obserua. - peccet ut illa nihil] Pecca-
 re verbo sic saepe etiam Propert. & Ouid. sunt usi.
 in veteri libro pro, Nihil, legi adfirmant, Minus.
 quod Ouidio etiam sit approbante. - iuue-
 nes celebret multo sermone] Verbo Celebrare
 sic saepe utitur Cic. id est, crebris sermonibus, &
 longis usurpare. Neue cube t lasso pectus
 aperta sinu] in nonnullis veterib. libris Laxo le-

gi testantur. Ovidius eadem in sententia Discin-
 „ Et dixit, in. I. Fast. Altera discincto pectus aper-
 „ ta sinu. Et idem de Remed. amoris, Nec toga sit
 „ laxo conspicienda sinu. - digitoq. liquo-
 rem Ne trahat. -] in Sfortiae libro, Ne trahat.
 - & mensae ducat in orbe notas] Notam duce-
 „ re: ut & Horat, in. IV. dixit, Qua notam duxit ni-
 „ ueus uideri, cetera fuluus. Sequitur autem apud
 „ Ouid. in. I. de arte amandi. Blanditiasq. leues te-
 „ nui perscribere vino, Ut dominam in mensa se le-
 „ gat illa tuam. Et in epist. Helenae ad Paridem.
 „ Et saepe extimui, ne vir meus illa uideret, Non
 „ satis occultis erubuiq. notis. Ac statim post, Orbe
 „ quoq. in mensae legi sub nomine nostro, Quod dedu-
 „ ctamero littera fecit, amo. Orbem uero dicit, quod
 Mensae apud veteres fere tripodes, & rotundae fue-
 runt. quarum hodieq. Romae multae in vetustis
 saxis species. Exibit quam saepe] Lego,
 Cum saepe. Scriptum enim, opinor, fuerat, Quom-
 tum inquit, cauendum, cum saepe exhibet, seu cum
 dicet uisere sacra Bonae deae, ne uirum habeat co-
 „ mitem. Ouid in. III. de arte amandi. Cum fuget
 „ templis oculos Bona diua uirorum, Praeter quos, si
 „ quos, illa uenire iubet. Sacra Bonae marib.
 „ non adeunda deae] Iuuenalis Sat. II. Atq. bo-
 „ na tenerae placant abdomine porcae, Et magno
 „ cratere deam. sed more sinistro Exagitata procul
 „ non intrat femina limen. Solis ara deae marib. po-
 tet, ite profanae Clamatur. - illam sequar
 unus

unus ad aras.] *ad aras Bonae deae, nulla reli-*
gione impeditus, aut ad aras usq. illam deducam,
ne quo defleat. Aram, in libro Sfortiae.
 Tum mihi non oculis sit timuisse meis] *μη γέ-*
νοιτο, μη ἔσω, μη ἐνδέχοιτο. Idem in. I I I I. Nec tibi
sit duros acuisse in pectora dentes. Et Ver. in Epi-
gram. Si mihi susceptum fuerit decurrere munus.
 Per causam memini me tetigisse manum]
διὰ πρόφασιν. Sic Caesar in. I I I. de bello Galli-
co. Nauesq. triremes duas, quas Brundisii facien-
das curauerat per causam exercendorum remi-
gum, ad fauces portus prodire iussit. Sobria
supposita pocula uictor aqua] Sobria dixit,
non Ebria. idq. noue. Sed hoc ab effectu. Meram
aquam, uel eiusmodi pocula, in quib. aquae plu-
rimum, uini minimum inesset. Philoponus, uer-
ba interpretans Aristotelis in. I I. ὅτι τῶν ἀναλυ-
τικῶν, illa, Αἰ γὰρ δι' ὃ ὑπάρχει ἕκαστον, ἐκείνο μᾶλ-
λον ὑπάρχει, cur, cum uinum inebriet, non dicit a-
men Ebrium ipsum possit, ostendit. Dionysius
Longinus αὖτε ὑφ' ὧν λόγου, aquam Sobrium deum
dici scribit. uerba namq. Platonis ponit, Οὐ γὰρ ῥα
δίως ἐννοεῖν ὅτι πόλιν εἶναι δεῖδίκην κρατῆρας κε-
κραμένην, ἢ μαινόμενος μὲν οἶνος ἐγκεχύμενος εἰ κο-
λαζόμενος δὲ ὑπὸ νήφοντος ἐτέρου θεοῦ καλὴν κοινωνί-
αν λαβὼν ἀγαθὸν πόμα, καὶ μέτριον ἀπεργάζεται.
Addit deinde Dionysius, νήφοντα γὰρ φασὶ θεὸν τὸ
ὑδωρ λέγειν. Iussit amor] Similiter
Theocritus, Οἱ δὲ πόθος μ' ἐρέηκε τόσιν ἄλα με-
τρήσασθαι.

ἡνὶσαῖαι.

- contra quis ferat arma deos

- » *Ansonius*, Non tutum renuisse deo. idq. cum facimus, θεομαχῆμεν. - nec me iam] In Florentino, Nec iam me. Instabat tota cui tua nocte canis] Nihil amanti molestius.
- » *Idem alibi*, Et canis ipsa tacet. Et Propert. in. IIII. Et canis in nostros nimis expectata dolores. - tenera] pulchra. *Idem alibi*. Parce precor tenero. - tua si bona nescis Servare] *Idem apud Verg. numerus*, - Bona si sua norint. - a frustra clavis inest forib.] Sine aspirationis etiam nota in veterib. libris erat scripta. A. huius loci interiectio. itaq. etiam est in illo Vergily laudatissimo exemplo. Te tenet, absentes alios suspirat amores] *Naevius etiam ab amica teneri alium significans, verbis utitur, & sententia, huic loco non alienis. Cuius haec sunt apud*
- » *Festum, in verbo, Adnictat. Alij adnutat, alij adnictat, alium amat, alium tenet. Et poeta alius, Quasi in choro pila ludens, datatim dat sese, & communem facit. alium tenet, alij nutat, alibi manus est occupata, alij peruellit pedem, alij dat anulum spectandum a labris, alium inuocat, cum alio cantat, attamen alijs dat digito litteras. - detrecto non ego uincla pedum]* Catenas, quib. inligati servi ianitores, ad fores excubabant. Effluit effuso cui toga lapsa sinu] In veteri libro fuisse

se dicunt, Et fluit. Fluere uestem dixit, ut Catullus Fluitantem amictum: & Tacitus Fluitantem uestem. & Verg. - Nodoque sinus collecta fluentes. At pro, Lapsa, in plerisque. Laxa. Sic idem in. II. eleg. III. Heu miserum. laxam quid iuuat esse togam. Et de remedio amoris. Nec compone comas, cum sis uenturus ad illam. Nec toga sit laxo conspicienda sinus. Effusum sinum dixit, ut ante de uelo. Effusum uentis praebueratque sinum. Hoc uero ad comptum, atque elegantiam pertinere, etiam uersus Ouidii demonstrant. Et Properti in. IV. Et series nudos ueste fluente pedes. - ne possit crimen habere] in nonnullis libris melius, Ne crimen possit habere. Stet procul, aut alia stet procul ante uia] in ueteri libro pro, Aut alia, esse adfirmant, Atque alia. quod omnino rectius. egoque eam iam ante coniecturam feceram. idemque legendum suspicabar pro, Ante, Inde. Legi etiam fortasse possit, Stet procul ante alia stet procul ante uia. nec inuenusta repetitione. Mihi uero in mentem ueniebat, etiam legere, - aut alia stet procul ante uia. Vnum uerbum ut sit, Anteuia. ut Antemalorum, apud Verg. et Anteuolans. & apud Catullum, Postphasellus. aut inquit eadem uia cum uenerit obuiam, stet procul, ac resistat. aut alia anteuia resistat, antequam uiam eandem ineat. Haec, ubi Bellonae motu est agitata] Motu: furore. „ Horat.

80 Horat. in. II. Serm. Ceritus fuit, an commotae
 81 crimine mentis Absolues hominem. Et Gellius
 82 lib. XV. cap. XIIIX. Mota mente, & Motu men-
 83 tis, dixit. Bellonae motu: Fu-
 84 rore, insania. Sic ab Horat. Commota mens
 85 dicitur: & a Varrone in. VI. de lingua Lat. In
 86 Graecia commota mente, quos λυμφολήπτες ap-
 87 pellant. &c. - uerbera torta] Vergi-
 88 lius, Et torto uerberere turbo. Atq. alibi, Illi in-
 89 stant uerberere torto. Sed, quod statim dixit,
 90 - nec acrem Flammam, uidetur sequi debuisse,
 91 Nec amens. Sed ueteres, Nec, pro, Non, saepe
 92 posuerunt. Acrem flammam dicit, ut Acres o-
 93 culos igni succensos, atq. terribiles dixit Verg. in.
 94 XII. - oculis micat acrib. ignis.
 95 - uiolenta] in libro Sfortiae est, Violata.
 Ne pigeat magno post didicisse malo] legen-
 dum forte sit, Tetigisse, pro Didicisse. Sequi-
 tur enim, Attigerit. Magno malo: ut & Ca-
 96 tullus, Frustra, immo magno cum pretio, atq. ma-
 97 lo. Attigerit] In ueteri libro testantur es-
 98 se, Attigeris. - labentur opes] Quale
 99 illud, Male parta, male dilabuntur.
 Sanguis, ut hic uentis, diripiturq. cinis.] ut
 qui sibi uindicant, glaebam tenent: qui Iouem
 lapidem iurant, lapidem iaciunt: sic haec san-
 guinem fundit, cinerem spargit. Si tamen ad-
 mittas eam culpam. - sed tua mater
 Me monet] in multis libris omnino melius,
 Me

Me mouet. — atq. iras aurea uincit
 anus] *Aureum* uocant, quod laudant poetae.
 Sic Horat. *Mores, aurcos.* Et Callimachus in
 hymno in Delon, Τόφρα μετὰ ἔπασσι χυσεῖν ἐπι-
 μίσγετο λητώ. Haec mihi te adducit
 tenebris] In ueteri libro esse adseuerant, *Haec*
me deducit tenebris. Sed, *Tenebris, eodem*
modo, in. II. eleg. 1. Ad iuuenem tenebris sola puet
la uenit. ut ἔσιγῃ, ἔ silentio. Sic Cic. in. II. *Phi-*
lippica, Nam, quod quaerebas, quo modo redissem,
primum luce, non tenebris. Quidquid agit]
omnino melius in libro Sfortiae, Quidquid agat.
 — sanguis est tamen illa tuus] Chorus apud Eu-
 ripidem in *Bacchis: Τis ἄρα νιν ἔτεκεν. οὐ γὰρ ἄξ ἀμα*
τος γυναικῶν ἔφυ. Et *Aristoteles: Γονεῖς μὲν οὐδ'*
τέκνα φιλοῦσιν ὡς ἑαυτοὺς, τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν. οἷον ἑτε-
ροὶ αὐτοὶ τῷ κεχωρίσθαι. τέκνα δὲ γονεῖς, ὡς ἀπ' ἐκεί-
νων πεφυκότα, ἀδελφοὶ δ' ἀλλήλους ἴσῳ ἐκ τῶν αὐτῶν πε-
φυκέναι. ἢ γὰρ πρὸς ἐκείνα ταυτότης ἀλλήλους ταῦτο
ποιεῖ. διὸ φασι ταυτὸν ἀμα καὶ ρίζαν, καὶ τὰ τοιαῦτα.
 — quamuis non uitta ligatos Impediat crines]
Cingat. ut Horat. Caput impedire myrto. Vitta ue-
ro, pudicarum, ἔ religiosarum. Ouid. in. 1. de re-
medio amoris, T' hais in arte mea est, lascinia libe-
ra nostra est, Nil mihi cum uitta est, T' hais in arte
mea est. Et in. 1. de arte amandi, Este procul vit-
tae tenues, insigne pudoris, Quaeq. tegis mediis in-
stita longa pedes. Et mihi sint durae leges]
in omnib. fere libris, Sunt durae leges. Pos-

G sum,

sum, quin oculos adpetat illa meos] *etiam*
in plerisque, Possum ego. Adpetere autem, sic hoc
positum loco videtur, ut & apud Catullum, Cui
primum digitum dare adpetenti. Et, si quid
peccasse putor, ducorq. capillis Inmerito,
proprias proripiorq. uias] Puter, ducar, pro
ripiar, in plerisq. At pro, Proprias, legi veterib.
in libris adfirmant, Pronas. Non ego te
pulsare uelim] ut tu me indignissime tractaris,
non ego te referiam. - sed, uenerit iste Si
furor] in Vaticano, & Marcelli Pont. Max. li
bris non, Iste, sed Ipse. Nam quæ fida
fuit] in multis omnino veterib. libris, At quæ.
- uicta senecta] Sic Verg. in. VII. En ego uicta
situ. Tractaq. de niueo uellere dente pu
tat] in Colotij libro fuisse confirmant, Textaq.
de niueo uellere dente parat. In Sfortiae libro sic,
ut in optimo quoq. Tractaq. de niueo uellere du-
cta putat. Varro Tracta dixit lanea: Etiam suis,
inquit, manib. lanea tracta ministrasset infecto-
ri. Dente putare, id est secare, truncare. ut uites pu
tantur. Si legimus, Dente parat, qui pertinet ad
textrinam, dentem intellegamus. Alij legunt,
Tractaq. de niueo uellere fila parat.
Hanc animo gaudente] Verg. in. VI. - & ma
la mentis Gaudia. - &, infidis quod sit acer
ba, monet] in veterib. libris legerunt etiam alijs
Quam sit acerba. Hæc aliis maledicta
cadant] accidant. Sic saepe Cicero.

ELEGIA.

E L E G I A . V I I

H V N C cecinere diem Parcae, fatalia nentes
 Stamina, non ulli dissoluenda deo,
 Hunc fore, Aquitanas posset qui fundere gentes,
 Quem tremere fortis milite victus Atax.
 Euenere, nouos pubes Romana triumphos
 Vidit, & euinctos brachia capta duces.
 At te, victrices lauros, Messalla, gerentem
 Portabat niueis currus eburnus equis.
 Non sine me est tibi partus honos, tua bella. Pyrene
 Testis, & oceani litora Sanctonici.
 Testis Arar, Rhodanusq. celer, magnusq. Garu-
 Carmoti & flauicaerula lymphae Liger. (mna,
 At te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
 Caeruleus placidis per vada serpis aquis.
 Quantum & aetherio contingens uertice nubes
 Frigidus intonsos Taurus arat Cilicas.
 Quid referam, ut volitet crebras intacta per vrbes
 Alba Palaestino sancta columba Syro.
 Vtq. maris vastum prospectet turrib. aequor
 Primam ratem uentis credere docta Tyros.
 Qualis & arentes cum findit Syrius agros,
 Fertilis aestiua Nilus abundet aqua.
 Nile pater, quamnam possum te dicere causa,
 Aut quib. in terris oculuisse caput.
 Te propter, nullos tellus tua postulat imbres,
 Arida nec pluuios supplicat herba Ioui.

*Te canit, atq. suum proles miratur Osyrim,
Barbara Memphiten plangere docta bouem.
Primus aratra manu sollerti fecit Osyris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertae commisit semina terrae,
Pomaq. non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere vimem,
Hic viridem dura caedere falcem comam.
Illi uundos primum matura saporis
Expressa incultis uua deduxit pedibus.
Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
Mouit & ad certos nescia membra modos.
Bacchus & agricolae magno confecta labore
Pectora tristitiae dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curae, non luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus, & leuis aptus amor.
Sed uarij flores, & frons, redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros tutea palla pedes.
Et Tyriae uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geniumq. choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia ferta gerat.
Sic uenias hodierna tibi dum turis honoris,
Liba & Messopio dulcia melle feram.
At tibi subcreseat proles, quae facta parentis
Augeat,*

Augeat, & circa stet veneranda senem.

Non taceam monumenta viae, quae Tuscula tellus

Candidaq, antiquo detinet Alba lare.

Namq. opibus congesta tuis hic glareæ dura

Sternitur, hic apta iungitur arte silex.

Te canit agricola, e magna cum venerit urbe

Serius, inoffensum rettuleritq. pedem.

At tu, natalis, multos celebrande per annos,

Candidior semper, candidiorq. ueni.

Hunc cecinere diem Parcae, fatalia nentes Sta

mina] Nam & Nere simul, & Canere singun-

tur. Ouid. similiter, Scilicet hanc legem Parcae fa-

„ talia nentes Stamina bis genito bis cecinere tibi.

Atax] Quo de fluvio Mela in descriptione Galliae.

3, Eucenerē] Idem alibi. Eueniet. dat signa.

Deus . . . - braccia capta . 7 sic in omnib.

scriptis, non, Rapta. bello enim capii dicuntur.

Atte uictrices lauros] *In Sfortiae libro, Al-*

te. quod non improbandum videatur. *Vidtrices*

„ autem lauros etiam dixit Vergil in Bucol. Inter

victrices ederam tibi serpere lauros. Por-

tabat niueis currus eburnus equis } *In Sfortiae*

libro, Portabit. Sed illud omnino rectius. etenim

illa euenerant. Et pro, Niveis, in trib. libris erat,

Nitidis. quo modo Aldus olim. In uno, Niveis.

Et utrumq. probandum. Albis enim equis triumph

phantes inuehebantur. Non sine me est tibi

partus honos, tua bella, Pyrene Testis, & ocea

ni litora Sanctonici.] sic accipio. *Tua bella, & Pyrene, testis. Et quae sequuntur. Vel, Tua bella, idest Pyrene Testis. et testes litora oceani Sanctonici. Si*
militer idem in. IIII. Nam bellis experta cano, te
stis mihi uictae Fortis Iapigia miles, testis quoq.
fallax Pannonius, Et quae sequuntur. Et Ouid.
in. VI. Fast. Sunt tibi Flaminius, Thrasimenaq.
litora testes. Iosephus Scaliger legebat ipse, vel
alios legere dicebat hoc loco, Terbela pro, Tua
bella, quod eo tractu nomen loci fuerit. Plinius in.
IV. Aquitaniam describens Tarbelorum memi-
nit. Antoninus Aug. in Itinerario Aquarū Tere-
belicarū eodem tractu. vel Pyrene dicta propter-
ea terbella. Non sine me est tibi partus ho-
nos: Similiter Verg. in. IX. Nulla meis sine te
quaeretur gloria reb. Seu pacem, Seu bellage-
ram. — Sanctonici: in veterib. libris, San-
tonici. Carmoti & flauī] in Sfortiae li-
bro, & Vaticano, & in. II. meis, Carnoti. At te,
Cydne, canam, tacitis qui leniter undis Cae-
ruleus placidis per uada serpis aquis] Quā
difficilis sit, & aliena structura verborum, in facil-
limo, candidissimoq. poeta, nemo non uidet. ab scri-
ptis libris nihil erat subsidij. Ego, leuissime mu-
tans, emendabam posteriorem versum, Caeru-
leis placidus per uada serpis aquis. Ut appareat
iam non difficilis sententia. Cydnum fluuium suis
leniter fluentib. undis placidum caeruleis aquis
per uada serpere. idest in caeruleas aquas, ac mari-
nas,

nas, influere. Cur enim *Caeruleus* dicatur *Cydnus* fluvius purissimus. de quo *Curtius* in. I. quo
 „ modo fere *Tibullus*. *Cydnus* non spatio aquarum,
 „ sed liquore memorabilis. quippe leni tractu e fonti
 „ bus labens puro solo excipitur. Nec torrentes incur
 „ runt, qui placide innantem alueum turbent. Itaq.
 „ incorruptus, idemq. frigidissimus. quippe multa
 „ riparum amoenitate inumbratus, ubiq. fontib.
 „ suis similis, in mare euadit. *Ouid.* in. IIII. de arte
 „ amandi *Lucidum* propterea uocat, *Vel prope te*
 „ nato lucide *Cydne* croco. Idem uero *Tibullus* in.
 „ III. *Caeruleū amnem mare* dixit, *Iam nox acthe*
 „ rium nigris emensa quadrigis *Mundum*, *caeru-*
 „ leo lauerat amne rotas. itaq. pro eodem habet a-
 „ quas caeruleas, & caeruleum amnem. Et idem
 „ ante caeruleas undas mare significans dixit, *Vel*
 „ si caeruleas puppi uolet ire per undas, *Ipse leuem*
 „ remo per freta pelle ratem. Et *Ouid.* in. IIII. de ar
 „ te amandi, *Nec quia caeruleae mole fugantur*
 „ aquae. Quod autem, *Tacitis undis*, dicit, eodem
 „ modo *Vergil.* in. IX. *Ceu septem surgens sedatis*
 „ amnib. altus *Per tacitum Ganges*. Et *Esaias*, *Tò*
 „ ὕδωρ τῆ συλαμ, τὸ πορευόμενον ἡσιχῇ. *Meminit au*
 „ tem, prater ceteros, huius fluij *Stephanus* in ver
 „ bo *Cydna*: *Εὐὴ Κύδνος ποταμὸς Βιθυνίας*. *Frigi*
 „ dus intonsos *Taurus*. arat *Cilicas*] in omnib.
 „ veterib. sic omnino erat. Et tamen sunt, qui,
 „ *Alat*, esse legendum putent. quam pridem etiam
 „ coniecturam feceram, *Strabonis*, opinor, addu-

Etus verbis, qui montis huius fastigium adeo fe-
 rax esse scribat, ut alere multa possit hominum
 millia. Sed, cum frigus quoq. rugas inducere le-
 gissem, idq. nonnumquam significari eodem verbo
 „ Arare: aut enim Ouidius, Iamq. meos uultus ru-
 „ ga senilis arat: in tanto librorum consensu vete-
 rem lectionem putavi retinendam. namq. Ho-
 „ rat. in. i. Epist. dixit, Quem Mandela bibit ru-
 „ gosus frigore pagus. Alba Palaestino san-
 „ cta columba Syro.] Sanctam, quam Syri non
 „ edunt. Hyginus fabula. CXCvii. Syri pisces, &
 „ columbas ex decorum numero habent, non edunt.
 Et uetus interpres Phaenon. Arati, quae con-
 „ uertit Germanicus, in Piscib. signo. Vnde hodie
 „ quoq. Syri neq. hos pisces edunt, & columbas po-
 „ testate decorant. - turrib.] Quae dicit Horat.
 „ Alta nauium propugnacula. - docta Ty-
 „ ros.] in plerisq. hoc modo. In nonnullis libris,
 „ Tyrus. At illo modo etiam alijs in locis. in. ii.
 „ Africa puniceum, purpureumq. Tyros. Et in.
 „ iv. Vellera dex sucis bis madefacta Tyros. Et
 „ Propert. in. iii. Et Tyros ostrinos praeber
 „ Cadmea colores. - cum findit Syrius a-
 „ gros] in Vaticano, & uno meo, Cum scindit. Sed
 „ illo modo etiam Vergil. Ergo ubi hiulca siti findit
 „ canis aestifer arua. - quam possum
 te dicere caussa] in nonnullis libris, Possim.
 Aut quib. in terris oculuisse caput] Eodem
 „ modo Flaccus, - fontium qui celat origines Nilus.
 - nec

- nec pluuio supplicat herba Ioui] *Zeus, Ὀέτιος, καὶ Ὀυέπιος*, a Graecis dictus. Hunc Tibulli uersum Seneca tribuit Ouidio, lapsus, opinor, merita. - atque suum proles miratur Osyrim] in Vaticano, & duob. meis ueteribus, non Proles, sed Pubes. Pubes barbara: id est, Aegyptia. Quod autem Nilum Aegyptos Osyrim dicat, nondum alibi legi. Gyraldus scribit, deum existimari, ac Iouem etiam dici. Memphiten plangere docta bouem] sic in ijs, quos uidi, scriptis libris, non Plaudere. Sic in uetustissimo epigrammate, apud Cardinalem Caesium, Romae: QVI. COLITIS. CYBELEN. ET. QVI. PHRYGA. PLANGITIS. ATTIN. Nilum uero, & Osyrim, & Bacchum, pro eodem Tibullus habet. Qua de re Gyraldus erudite, in historia deorum. Pomaq. non notis legit ab arboribus] quas ipse seuisset. - teneram palis adiungere uitem] in quibusdam libris, Ternam. Sed illud omnino uidetur rectius. Sic Verg. in. 1. Georg. - ulmisq. adiungere uites. Expressa incultis uua dedit pedibus] uidendum, an potius legendum sit, Inlutis. in ueterib. enim libris fere Eluta, & Inluta, pro, Elota, & Inlota. neq. enim, Incultis pedibus, apte hoc loco, pro Nudis. Ille liquor docuit voces inflectere cantu] Ouid. Necnon & carmina uino Ingenium faciente canunt. Mouit & ad certos nescia membra modos.] Saltare docuit. Sic Horat.

» Membra

- 6, *Membra mouere sono testudinis. Nescia: sal-*
tationis ignara. Pectora tristitiae disso-
luenda dedit] Legebam, Tristitia. quale, il-
 7, *lud Vergili, Soluite corda metu. In uetusto libro*
Angeli Colotij fuisse adfirmant, Laetitia.
Crura licet dura compede pulsa sonet] in u-
no meo pro Compede, Cuspide, & in Vaticano.
itaq. esse aiunt in Florentino libro Bibliothecae.
S. Laurentij. Quod genus acerbitatis quale
fuerit, cogitare non possum. Pro, Pulsa, Pressa,
in nonnullis libris fuisse adfirmant. Idem Ti-
 8, *bullus in. II. similiter, Spes etiam ualida solatur*
 9, *compede uinctum, Crura sonant ferro, sed canit*
 6, *inter opus. Non tibi sunt tristes curæ,*
non luctus Osyri] in ueteribus, Nec luctus.
quo modo olim Aldus. Sed pro Luctus, in Sfortiae
libro, Vultus, legebatur. quod etiam placet. Ve
eum minime toruo esse uultu significet. quod
Frontis rugam uidetur Ouidius dicere, de eodem,
 7, *in arte amandi, Cura fugit multo, diluitur q. me*
 7, *ro. Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua tol-*
 7, *lit, Tunc dolor, & curae, rugaq. frontis abest.*
- & leuis aptus amor] sic in omnibus, quos vi
di, libris. Alij legunt, Lenis, & aptus amor. Al
dus olim edidit, Leuis, et aptus amor. quo modo
in Florentino. Sed illud probabilius. nam Leuis a-
mor ab Ouidio sic dicitur. in. IIII. enim Fastorum,
 7, *Nec coeunt pecudes, si leuis absit amor. Et Paul*
lus Silentianus, apud Stobaeum, eodem modo,

Κῆπος ἔπος . - & frons, redimita corymbis]

Vnde Corymbifer ab Ouidio dicitur . Fusa

sed ad teneros lutea palla pedes] Eius ami-

etum φλογεῖδῃ scribit esse Gyraldus, auctore, opi-

nor, Diodoro Siculo. qui color a flammeo parum di-

stat . Et leuis occultis conscia cista sa-

cris] Ad ludens ad haec sacra Ouid. in. II. de ar-

„ te amandi , Conditas si non sunt Veneris mysteria

„ cistis, Nec caua uesantis ictib. aera sonant .

Huc ades , & centum ludos , geniumq. cho-

reis Concelebra] legendum forte sit, Centum lu-

„ dis . Centum autem , pro multis dixit. Vergil. Cen-

„ tum quadryugos agitato ad flumina currus . At-

que haec ad Messallam commodius , quam ad

Bacchum, referantur . - & multo tempora fun-

„ de mero] Ouid. in. I. de remedio amoris, Alea-

„ que, & multo tempora funde mero . Sic ve-

nias hodierna tibi dum turis honoris Liba ,

& Messopio dulcia melle feram] legendum e-

ueteribus , Sic uenias hodiernae , tibi dem turis ho-

nores , Liba , & Mopsopio dulcia melle feram .

Haec autem etiam ad Messallam, quem uult ad ef-

se cum acino, ac floribus, ipse additurus & tus, &

liba. Sic autem Hodiernus, pro , Hodie, dicitur a

poetis , perornate : ut Crastinus , Matutinus , &

Vespertinus, cum ad homines illa referuntur. Dul-

cia uero melle liba dicit , quae Μελιπῶντα dicun-

„ tur . Idem alibi similiter , Atq. aliquis uoti com-

„ pos liba ipsa ferebat, Postq. comes purum filia par

„ *ua fauum.* - et circa stet ueneranda senem] *opti-*
mam lectionem libri Card. Sfortiae sequor, emen-
doq. Venerata. Non taceam monumenta
 uiae] in plerisq. ueteribus, Ne taceat in nonnullis,
 Nec taceant. Haec filios significat esse locuturos.
 - quæ Tuscula tellus] *uiam ne etiam strauerit,*
an restituerit, non exprimit Rutilius Munatia-
nus. Sed idem in. 11. lib. Itinerarij prope Centum
cellas in Tauri Thermis illius poema extitisse si-
 „ *gnificat. scribit enim, Haec quoq. Pierijs spira-*
 „ *cula comparat antris Carmine Messallae nobili-*
 „ *tatus ager. Intransemq. capit, discedentemq,*
 „ *moratur Postib. adfixum dulce poema sacris.*
 Et quae sequuntur apud illum. Candida-
 daq. antiquo detinet Albaniare] in uno libro
 non, Alba, sed Arua. illud rectius. Incertus
 sum, an sic dicat, quod glareosus Albanus ager
 sit, an quod palustris glareas, & lapidib. a Mes-
 salla uia fuerit strata. Quod indicare Siluerius
 „ *uidentur, Urbibus est illis caput, interiorq. per*
 „ *udos Alba sedet campos, pomisq. rependit ari-*
 „ *stas. Sed nodum expedit Propertius, qui ab al-*
 bae suis omine dictam Albani scribit. quam-
 obrem candidam quoq. dicit Tibullus. Versus
 „ *Properti sunt, in. 14. Et stetit Alba potens, albae*
 „ *suis omine nata, Hac ubi Fidenas longa erat ire*
 „ *uia.* Te canit agricola, e magna cum
 uenerit urbe] In Vaticano, Te canet. In Sfor-
 tiae libro praepositio, E, non legitur, non etiam
 in.

in. II. meis, alijsq. nonnullis. - multos celebrande per annos] In Sfortiae libro, Celebrare. in uno meo, Celebrata. itaq. legendum uideatur, Celebrate. Candidior, - candidiorq. ueni.] magis magisq. candidus. - candidorq. ueni: in eodem Sfortiae libro, non Veni, sed Redi.
 „ Idem in. III. in eandem sententiam. O nineam,
 „ quae te poterit mihi reddere, lucem.

E L E G I A . V I I I

Non ego celari possum, quid nutus amantis,
 Quid ue ferant miti lenia uerba sono.
 Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra decorum:
 Praecinit euentus nec mihi cantus auis.
 Ipsa Venus magico religatum bracchia nodo
 Perdoquit multis non sine uerberibus.
 Desine dissimulare. Deus crudelius urit,
 Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
 Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
 Saepeq. mutatas disposuisse comas.
 Quid fuco splendente comas ornare. quid ungues
 Artificis docta subsecuisse manu.
 Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
 Ansaq. compressos colligat arta pedes.
 Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
 Nec nitidum tarda compserit arte caput.
 Num te carminibus, num te pallentib. herbis
 Deuouit tacito tempore noctis anis.

Cantus

Cantus uicinis fruges traducit ab agris.

Cantus & iratae detinet anguis iter.

Cantus & e curru lunam deducere temptat,

Et faceret, si non aera repulsa sonent.

Quid queror heu misero carmē nocuisse. quid herbas.

Forma nihil magicis utitur auxilijs.

Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse

Oscula, sed femori conseruisse femur.

Nec tu difficilis puero tamen esse memento.

Persequitur poenis tristia facta Venus.

Munera nec poscas. det munera canus amator,

Vi foueat molli frigida membra sinu.

Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent

Ora, nec amplexus aspera barba terit.

Huic tu candentes umeris suppone lacertos,

Et regum magnae despiciantur opes.

Aut Venus inuenit puero concumbere furtim,

Dum timet, & teneros conserit usq. sinus,

Et dare anhelanti pignantib. umida linguis

Oscula, & in collo figere dente notas.

Non lapis hanc, gemmaeq. iuuant, quae frigore sola

Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.

Heu sero reuocatur amor, seroq. inuenta,

Cum uetus infecit cana senecta caput.

Tum studium formae est, coma cū mutatur, ut annos

Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.

Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,

Et faciem dempta pelle referre nouam.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,

Vivere.

Utere. non tardo labitur illa pede.

Heu Marathum torques. puero quae gloria uicto est.

In ueteres esto dura puella senes.

Parce precor tenero : non illi fontica caussa est.

Sed nimius luteo copora tingit amor.

Vel miser, absenti maestus quam saepe querellas

Conicit, & lacrimis omnia plena madent.

Quid me spernis, ait. poterat custodia falli,

Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.

Nota Venus furtiva mihi est, ut lenis agatur

Spiritus, ut ne dent oscula rapta sonum.

Et possum media quamuis obrepere nocte,

Et strepitu nullo clam reserare fores.

Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,

Et fugit ex ipso saeva puella toro.

Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,

Est mihi nox multis euigilanda modis.

Dum mihi uenturam fingo, quodcumq. mouetur,

Illius credo tunc sonuisse pedes.

Desistas lacrimare, puer. non frangitur illa.

Et tua iam fletu lumina fessa tument.

Oderunt Pholoe, moneo, fastidia diui,

Nec prodest sanctis tura dedisse focis.

Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,

Nescius ultorem post caput esse deum.

Saepe etiam lacrimis fertur risisse dolentis.

Et cupidum fixa detinuisse mora.

Nunc omnis odit fastus, nunc displicet illi

Quaecumq. opposita est ianua firma sera.

At

*At te poena manet, nisi desinis esse superba.
Quam cupies uotis hunc reuocare diem.*

Non ego celari possum, quid nutus amantis] in ueterib. omnibus, Celare possum. mihi ualde probatur, quod Aldus edidit, Non ego celarim, possit quid uultus amantis. Sed in Sfortiae libro pro Amantis, Amoris legebatur. Nutus autem in amore adhiberi solitos, multorum uersus poetarum Latinorum significant. Et Theocritus in

„ Pharmaceutria. Κῆπεῖ καὶ νῦν ἔοντα μάθοις μόνον,
„ δούχων δ' ὅσον. Quid ue ferant miti le-

nia uerba sono.] Lenes illi susurri, ut ab Horat. dicuntur. Praecinit euentus]

Vaticanus liber duplicem ostendit lectionem. est enim etiam illic, Exprimit euentus. Ipsa Ve-

nus magico religatum bracchia nodo] Magicum nodum, dicit cantum ipsum ueneficae, quo quasi deuotus longo usu, multa q. acerba experiundo, amoris omnia perdidicit magisteria. Sic, ut facile intellegat, ac signis exploret amicae suae uel propensum animum in se, uel alienum.

Perdocuit multis non sine uerberib.] in Florentino, Perdocuit Marathum non sine uulnerib. De Marathi enim amorib. tam multa scribit.

Quos uidet inuitos] Significat, amicam uix tandem se amare coepisse. Quid tibi

nunc molles] in Sfortiae libro, Quid tibi tum.

Saepeq. mutatas] in Florentino, Saepe & mutatae.

mutatas. Quid fūco splendēte comas ornare] in uno meo, non Comas, sed Genas. quod est omnino rectius. etenim Comas iam dixit.

Artificis docta subsequisse manu] Vaticanus liber illam quoq. lectionem praefert, ut pro Subsecuisse, Supposuisse etiam legi possit. Quod si sequimur, Doctae manu, legendum censeo. Ut sub cultro esse dicuntur, qui versantur in periculo, sic ungues artificis manu supponi dicantur circumcidendi.

Ansaq. compressos colligat arta pedes] In Sfortiae libro, Ansaq. compressos colligit arte pedes. In nonnullis, Adligat arta pedes. Aldus olim, Artaq. constrictos cogit arta pedes. Quod esse docti alicuius commentum reor. Ansa uero est, quae Graece ἄλαβή, dicitur. auctor Seruius in. VII. in illud, & picti scuta Labici. Anfulas etiam, in hoc genere, dixit Valerius Max. in. VIII. cap. XIII. Mirifice & ille artifex, qui in opere suo moneri se a sutore de crepida, & ansulis passus. Et Plin. in. XXXV. de eodem, Feruntq. a sutore reprehensum, quod in crepidis una intus pauciores fecisset ansas. Et Sidonius Apollinaris ad Lampridium, Perges sic melius uolante saltu, Si uestigia fasciata nudi Per summum digitum tegant citatis Firmi ingressibus, atq. uinculorum Concurrentib. ansulis re-
flexa Ad crus per cameram catena surgat.

Illa placet] in Florentino, Ipsa, ut & olim Aldus. in ceteris omnibus, Illa. Nec nitidum

H   tarda

» tarda compferit arte caput.] *Terent. Dum*
 » conantur, dum moliuntur, annus est. Num
 te carminibus, num te pallentib. herbis] ἀπο
 σποφῇ ad *Marathum*. Pallentes herbas etiam
 » dixit *Vergilius*, Ilice sub nigra pallentes rumi-
 » nat herbas. Deuouit tacito tempore no-
 ctis anus] *Magicae mulieres, anus*. Insignis
 uero locus est, apud *Laertium* in *Bione*, ubi anus,
 eiusmodi functa ministerio, ab eo describitur.
 De *Bione* enim, impietatis suae paenitente :
 » Οὐδ' εἴπε μόνον ἤλιτον, συγγνωτέτοῖς πρὶν ἄλλὰ καὶ
 » γράϊδι' δόκεν διμερῶς τράχηλον εἰς ἐπὶ ὠδὴν, καὶ σκύ-
 » τισι βραχίονας πεποιμένους ἔδνησε. Quibus in uer-
 bis esse etiam illud uidetur, quod supra dixit,
 » Magico religatum bracchia nodo. Et, quae uo-
 cantur in hoc genere Carmina, dici a Graecis
 Ἐπὼδάς. Et *Theocritus* Anum magicam signi-
 ficauit, & uerbo Ἐπάδειν in hoc genere est usus
 » in *Pharmaceutria* : Ἡ ποῖας ἔλιπον γράϊας δό-
 » μον, ἅτις ἐπάδεν. De quo iam dictum. Sic *Ho-*
 » rat. in. v. Carm. Carmen posuit, A, a, solutus
 » ambulat ueneficae Scientioris carmine. Et *Ouid.*
 » in II. de Arte amandi, Phasias Aesoniden, Cir-
 » ce tenuisset Vlixem, Si modo seruari carmine pos-
 » set amor. Idem *Tibullus* ante, Carmine cum ma-
 » gico praecinisset anus. Cantus uicinis fru-
 ges traducit ab agris] Ἐκλασις. In *Sfortiae* li-
 bro, Segetes deducit. Sed illud probabilius. Can-
 tus & iratae detinet anguis iter] sic etiam in
 scriptis

scriptis libris, feminino genere. Vergilius, masculino, Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Carisius in. I. Anguis, cum sit masculini generis, dixerunt tamen & feminini. ut Tibullus, - iratae detinet anguis. Et Ovidius, Mediae marsis findantur cantibus angues. Et Varro Attacinus, Cuius ut aspexit torta caput angue reuinctum. Cantus & e curru lunam deducere temptat] In uno meo, alysq. nonnullis, Deducere lumina. Horatius similiter, Carmina uel caelo possunt deducere lunam. Est enim, Deducere, ex alto, atq. excelsō loco deorsum ducere. Ouid. in. III. Fastorum, Hunc tu non poteris per te deducere caelo. Quo fit, ut probabilius legatur supra, Traducit, quam Deducit. Et faceret, si non aera repulsa sonent] Auctor poematis de medicamine faciei, Et quamuis aliquis Temesea remouerit aera, Numquam luna suis excutietur equis. Et Plin. Misera mortalitas, uelut mortem siderum pauens, deliquio solis in luna ueneficia arguente ob id crepitu dissono auxiliata est. Theocritus in Pharmaceutria: Θέσυς καὶ κύνες ἄμμιν ἄνα πόλιν ὠρύονται, Ἄ θεὸς ἐν τριάδοισι τὸ χαλκίον ὡς τάχος ἄχει. Interpres. Τὸν γὰρ χαλκὸν ἐπεῖδον ἐν ταῖς ἐλλείψει τῆς σελήνης, καὶ ἐν τοῖς κατοιχομένοις, ἐπειδὴ ἐνομίζετο καθαρὸς εἶναι καὶ ἀπελαστικὸς τῶν μiasμένων. διόπερ πρὸς πᾶσαν ἀφοσίωσιν καὶ ἀποκάθαρσιν ἐχρῶντο. ὡς φησὶ καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ θεῶν. - carmen] τὴν ἐπωδὴν.

Forma nihil magicis utitur auxilijs] *eam*
forma uim habet, ut in sui amorem facile quemuis
rapiat. - sed femori conseruisse femur] *le*
gendum forte, Sed femini conseruisse femur. Sic e-
nim Carisius in. I. Femini. Tibullus, Implicuit fe
mur femini: non, Femori. quasi sit hoc Femur, hu
ius Feminis. Femen enim nominatiuo, ut Semen,
necdum legimus a ueterib. adsertum. Versus, opi-
nor, Tibulli fuit, Implicuitq. femur femini. itaq.
obliquis huius nominis semper hoc usum modo Ti
bullum existimo. Nec tu difficilis puero]
sic Horat. Et te saepe uocanti Duram, difficilis
mane. Et Ouid. in. II. de Arte amandi, Nec
Venus oranti, nec enim dea mollior ulla est Rusti
ca Gradiuo, difficilisq. fuit. Munera nec po-
 scas] *in multis, ueterib. hoc modo. In multis i-*
tem, Ne poscas. - cui leuia fulgent Ora] *in*
Sfortiae libro, non Leuia, sed Mollia. Sic autem
imberbē, atq. inuestem significat. Quintilianus
in. XII. de Polycleto. Nam ut humanae formae
decorem addiderit supra uerum, ita non exple-
uisse deorum auctoritatem uidetur. Quin aeta-
tem quoq. grauiorem dicitur refugisse, nihil au-
sus ultra leues genas. Leue, sine diphthongo scri-
bendum. mutata enim quantitate aliud significat.
hoc ita esse, uetera monumenta confirmant. Grae-
ce μαλακὸν sic prope dici uidetur. Theocr. in Bē
κολίσκῳ: Ως μαλακὸν τὸ γένειον ἔχεις. - aspera bar
ba] in uno meo, Hispida. Huic tu canden-
 tes

tes umero suppone lacertos] *In Vaticano*
praeter hanc, illa etiam lectio, Huius candentes.
Et quae sequuntur. Et regum magnae despi-
cientur opes] Propert. in. I. Quae mihi dum
placata aderit, non ulla uerebor Regna, nec Alci
noi munera despicere. - puero concumbere
furtim] in Sfortiae libro, & Florentino, non,
Concumbere, sed, Succumbere. Dum timet] in
Sfortiae libro, Dum tenet. - & teneros con-
ferit usq. sinus] Sinus conserit, opponens alior.
oculis, & puero imponens. ut translatum sit ab
agricultoribus, frequentes arbores serentibus, uel
a remilitari, in qua qui sunt in insidijs, densas
arbores opponunt oculis hostium: uel legendum,
Congerit, non Conserit. - & in collo figere den-
te notas] Propert. in. IV. Haec noceant po-
tius, quam dentib. ulla puella Det mihi ploran-
das per tua colla notas. Et Horat. Inpressit me-
morem dente labris notam. - quae frigore so-
la Dormiat] Per hiemem. Verg. Lac mihi non
aestate nouum, non frigore defit. Atq. alibi, An
te focum, si frigus erit, si messis in umbra. Et So-
phocles in Philoctete, - ἵν' ἐν ψύχει μὲν ἡλὶς διπλὴν
Πάρεσιν ἐνθάκῃσις, ἐν δ' ἐρεῖ δ' ὕπνον δι' ἀμφιτρήρος
αὐλὸς πέμπει πνοήν. Numero quoq. multitudinis i-
dem significat Columella in. IV. Nam, ubi ruris
uaestas electionem nobis temporis negat, ualen-
tissimam quamq. partem uincti frigorib. macerri-
mam uere, uel autumno. Et quae sequuntur. - &

nulli sit cupienda uiro] *In Sfortiae libro, Capienda . - feroq. iuuenta] In multis ueterib. non Iuuenta, sed Iuventas . quod placet . Tum studium formae est] in Sfortiae libro non erat uerbum, Est . - coma cum mutatur] in scriptis omnibus , Comatum mutatur . cuiusmodi enim mutatio sit, ea, quae sequuntur, ostendunt . Tolerare tunc cura est] in multis libris, non Tunc, sed Nunc . illud rectius . Propertius in. III. eodem modo , Vellere cum cupies albos a stirpe capillos . Eodem etiam pertinet, quod de Iulia narrat Macrobius in. III. Saturn. in iocis Augusti .
 „ Illa enim mature habere coeperat canos , quos
 „ legere secreto solebat . itaq. calua, quam cana, esse malle uidebatur . Eleganter in eodem genere
 „ Mimnermus lussit : Ἡὲν τιμήεσσι τὸ δ' ἀργαλέον
 „ καὶ ἀμορφὸν γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπεκρέμαται .
 „ - albos a stirpe capillos] canos . Verg.
 „ in. IX. Omnia longa aeuo similis nocemq. coloremq.
 „ Et crines albos . - Ad tu, dum primi floret tibi temporis aetas, Vtere .] sic Ouid. in. III. de Arte amandi , in eandem sententiam loquitur ,
 „ Utendū est aetate, cito pede labitur aetas . Heu Marathum torques .] in nonnullis libris, Seu, non, Heu : & , Torque, non Torques . Legendum forte, Heu Marathum torque . Marathi uero liberti meminit Suetonius, in uita Augusti . In ueteres esto dura puella senes] Veteres, uietos .
 „ Sic Horat. Saturnum dixit ueterem . Verg. in IX.
 „ antiquum*

antiquum Baten. Terent. in Eunucho, Hic est uetus, uetus, ueternofus, senex. Catullus Priscum parentem sic dixit, in Nuptiali carmine. quamquam alij alio referunt. Cecropem aiunt iureiurando Athenienses adstrinxisse, ut una quisq. uxore contentus uiueret. hunc a Catullo Cecropem Priscum parentem dici. Sitq. eius loci sententia, Si tibi uxor alia placebat, me certe ancilla, ac serua uterere. Sed hoc eruditi uiderint. - non illi fontica caussa est] In Vaticano etiam, Sartica. In uno meo, Rustica. In alio, Scutica. quae sunt omnia uitiosa. Legendum itaq. Sontica. est autem sensus, quod Marathus tam rubet, quam si luteo tinctus esset, non ille quidem turpe ob factum aliquod erubescit, sed amoris hae notae sunt, quo uehementer incenditur. Sontica caussa quae sit, docere uidetur Naeuius, apud Festum Pompeium, cuius illa sunt: Sonticam esse oportet caussam, quamobrem perdas mulierem. itaq. grauem culpam sic, opinor, quasi prouerbio significabant. Sed nimius luteo corpora tingit amor] uel quod amore sit incensus, ut rubescat: uel quod eo sit amabilis colore. Luteum autem, non Lutum, dici a Vitruuio, adfirmant. Et legendum apud Verg. Iam croceo mutabit uellera luteo, idq. per synaeresin. Quam lectionem Seruius uidetur agnoscere. interpretans enim ait, Luteo colore, rubicundo. itaq. in meo bene ueteri libro. Vel miser, absenti maestus quam saepe querelas

Conicit] *Vel, particula sic iuncta cum Quotiens, & Quam, particulis uidetur, apud Terentium in Hecyra. Vel hic Pamphilus iurabat quotiens Bacchidi, Quam sancte, - Maestas querellas sic dixit, ut et Verg. - & maestis late loca questib. implet. Conicere autem querellas, sic dixit, ut & Verg. iactare, in Bucol. - tamen haec incondita solus Montibus, et silvis studio iactabat inani. Et in. IV. Proper. Ut responsurae singula uerba iace. Et Graeci, opinor, Αναβάλλειν. Quid me spernis, ait] in nonnullis libris, Spernit. - poterat custodia falli] in omnib. libris, Vinci, non, Falli. Nota Venus furtiua mihi] Nil est, inquit, quod te excuses: nihil, quod uerecunde. possum enim ad te furtim uenire, tecum esse, sine ullo animae, aut osculorum, qui nos prodat, strepitu. Furtiuam quoq. Venerem Mimnermus significat, apud Stobaeum: Κρυπᾶδ' ἰν' ἐρωτὶς καὶ μελίχα δῶρα καὶ Δ' νη' Ἀ'νδρα καὶ ἥβης γίνεται ἄρπαλέα. Et, ut putatur, Orpheus in hymno in Venerem: Πῆδοι λεπτὰ χαρὴς, κρυφία χαριδῶτι. Et Ouid. in. 1. de Arte amandi: Utq. uiro furtiua Venus, sic grata puellae. Et strepitu nullo] in Florentino, Et sonitu nullo. Quid profunt artes] sic in uno meo, & Florentino. In ceteris, Quid possunt artes. ut & Aldus priorem edidit. Ouidius illo modo, Nec profunt domino, quae profunt omnib. artes. - culgilandam modis] In Vaticano, ac nonnullis alijs, non*

non Modis, sed Malis . Desistas lacrima
 re, puer] Haec Tibullus. Oderunt Pholoe, mo
 neo, fastidia diui] sic in ueteri monumento, in
 „ Lusitania, uerbum Moneo interpositum: Vixi
 „ terdenos annos, sine crimine uitae, Viuite uictu-
 „ ri, moneo, mors omnib. instat. Fastidia uero sic
 „ dixit, ut & Verg. eodem in genere: Atq. super-
 „ ba pati fastidia. Nescius u! orem post ca-
 put esse Deum] Amorem ipsum. Saepe
 etiam lacrimis fertur risisse dolentis] in meis,
 item in Vaticano, & Florentino, Lacrimas, non
 Lacrimis. Quaecumq. opposita est]
 in Sfortiae libro, Apposita est. At illo modo etiam
 „ Ouid. in. II. de Arte amandi, Si tibi per tutum,
 „ placitumq. negabitur ire, Atq. erit opposita ianua
 „ fulta sera - ianua firma] In plerisq. non Firma,
 sed, Dura. - nisi desinis] In plerisq. Ni desinis.

E L E G I A . I X .

Q V I D mihi, si fueras miseros laesurus amores,
 Foedera per diuos clam uiolanda dabas .
 A miser, & si quis primo periuria celat,
 Sera tamen tacitis poena uenit pedibus .
 Parcite, caelestes. aequum est, impune licere
 Numina formosis laedere uestra semel .
 Lucra petens, habili tauros adiungit aratro,
 Et durum terrae rusticus urget opus .
 Lucra petituras freta per parentia uentis
 Ducunt instabiles sidera certa rates .

Mune-

*Munerib. meus est captus puer : at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas .
Iam mihi persoluet poenas, puluisq. decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma .
Vretur facies, urentur sole capilli .
Deteret inualidos & uia longa pedes .
Admonui quotiens, Auro ne pollue formam .
Saepe solent auro multa subesse mala .
Diuitys captus si quis uiolauit amorem ,
Aspera q. est illi, difficilisq. Venus .
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca .
Nec tibi celanti fas sit peccare. paranti
Sit Deus, occultos qui vetet esse dolos.
Ipse Deus tacito permisit lene ministro ,
Ederet ut multo libera verba mero .
Ipse Deus somno domitos emittere vocem
Iussit, & inuictos facta nefanda loqui .
Haec ego dicebam : nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes .
Tum mihi iurabas, nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis vendere velle fidem :
Non tibi si pretium Campania terra daretur ,
Non tibi si Bacchi cura Falernus ager .
Illis eriperes verbis mihi, sidera caeli
Lucere, & puras fulminis esse uias .
Quin etiam flebas . at non ego fallere doctus ,
Tergebam umentes credulus usq. genas .
Quid facerem, nisi & ipse fores in amore puellae .
Sit*

Sit precor exemplo sed levis illa tuo.
O quotiens, verbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Saepe insperanti venit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores,
Tum miser interij, stulte confisus amari,
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam:
Et me nunc nostri, Pieridumq. pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam vendere curae est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat adsiduus uxor inulta dolis.
Et, cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
Tecum interposita languida veste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciuia soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam saepe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq. operum uarias disposuisse vices.
At tua perdidicit. nec tu, stultissime, sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu ne putas illam pro te disponere crines.
Aut tennes denso pectere dente comas.

Ista

Ista haec persuadet facies, auroq. lacertos
 Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu.
 Non tibi, sed iuueni cuidam, uult bella uideri,
 Deuoueat pro quo remq. domumq. tuam.
 Nec facit hoc uitio, sed corpora foeda podagra,
 Et senis amplexus, culta puella fugit.
 Huic tamen accubuit noster puer. hunc ego credam
 Cum trucib. venerem iungere posse feris.
 Blanditias ne meas alijs tu vendere es ausus.
 Tu ne alijs demens oscula ferre mea.
 Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit.
 Et geret in gremio regna superba tuo.
 At tua tum me poena iuuet, Veneriq. merenti
 Fixa notet casus aurea palma meos.
 Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
 Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

- miseros laesurus amores] in Florentino, *Aman-*
tes. ut & olim Aldus. Foedera per diuos
 clam violanda dabas] Dare foedera per diuos,
 est, eorum numen, atq. auctoritatem, ut ita dicam,
 interponere. A miser] sic omnino legen-
 dum. - & si quis] Duo uerba sunt.
- „ Sera tamen tacitis] Propert. Non semper placi-
 „ dus periuros ridet amantes Iuppiter. Et
 durum terrae rusticus vrget opus] Idem in.
- „ 11. hoc ipsum intellegens opus, Luce sacra requie-
 „ scat umus, requiescat arator, Et graue suspenso
 „ uomere cesset opus. Lucra petituras freta
 per

per parentia uentis] in Florentino, Parentia
per freta. Lucan. in. v. Et dubium pendet vento
cui pareat aequor. Sunt, qui se legisse etiam dicant
in veterib. libris, Per uela parentia ventis.

- at Deus illa In cinerem, & liquidas munera
vertat aquas] Sic de reb. dicebant, quas esse fun-
ditus deletas volebant. Propert. Sed quascumq.
tibi vestes, quoscumq. Zmaragdos, Quos ue de-
dit flauo lumine Chrysolithos, Haec uideam rapi-
das in uanum ferre procellas, Quae tibi terra ue-
lim, quae tibi fiat aqua. Et Ouid. in eodem genere,
in. III. Amor. O si neglecti quisquam Deus au-
ctor amoris, Tam male quaesitas puluere mutes
opes. Et auctor Culicis, in alio tamen genere,
Quamuis ignis eris, quamuis aqua, semper ama-
bo. Quae omnia ducta ab Homérico illo: Αλλ' ὅμ-
μεις μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοινται. Iam

mihi persoluet poenas] Sic in omnib. veterib.
libris. Aldus tamen olim, Persolues.

- paranti Sit Deus] verbum, Esse, hoc loco eam
vim habet, ut infensum Deum significet. ut & Ad-
ditus uerbum apud Verg. Nec Teucris addita Iu-
no Usquam aberit. In nonnullis libris, Est Deus.

Ipse Deus tacito permisit lene magistro] in
uno meo, Ipse Deus tacito permisit lena magistro.
quod placet, si pro Magistro, legas, quod est in cete-
ris omnibus, Ministro. Ut lena, cui minister plu-
rimum vini sudisset, tacenti interim multa dixe-
rit.

- somno domitos] Ennius eodem

, modo

- » modo in. VIII. *Annali*. Nunc hostes, vino domiti,
 » somnoq. sepulti. - & inuitos facta nefan-
 da loqui] Cic. in libro *Topicorum*, de genere ar-
 » gumentorum ἀτεχνῶν. Et *Lucret. in. IIII. Mul-*
 » ti de magnis per somnum reb. loquuntur, Indi-
 » cioq. sui facti persaepe fuere. - nullo te di-
 uitis auri *Pondere*] in multis veteribus, non
 Te, sed Tibi. Eo forte sensu, aurum illi quocumq.
 pondere diues non uideri, prae fide ipsa.
 - si pretium Campania terra daretur] Pro-
 » pert. in. III. Nec mihi mille iugis Campania pin-
 » guis aratur. Et *Florus in. I. cap. XVI. Omnium*
 » non modo Italia, sed toto orbe terrarum pulcherri-
 » ma Campaniae plaga est. - si Bacchi cura
 Falernus ager] *Bacchi cura. I. amor. Sic Verg.*
 » Tua cura *Lychoris. Et Horat. Iuenumq. prodis*
 » publica cura. Illis eriperes verbis mihi]
 persuasisses, non lucere, alienatis prope sensibus, ac
 sublati. *Horatius eodem uerbo sic est usus in.*
 » II. *Serm. Sat. II. Non tamen eripiam, posito pa-*
 » uone, uelis quin Hoc potius, quam gallina, terge-
 » re palatum. Et *Cornel. Celsus eodem prope mo-*
 » do, in. VI. Paene ineptiae sunt curare uaros, &
 » lenticulas, & ephelidas, sed eripi tamen feminis
 » cura cultus non potest. - sidera cæli Luce-
 re] *Placet Vaticani libri lectio, Sidera caelo Lu-*
 cere. - & puras fulminis esse uias] *uias:*
fulcos. Festus in uerbo, Sulci. Verg. in. V. Viam
 » simili dixit in genere, Namq. uolans liquidis in-
 » nubib.

nubib. arsit harundo, Signauitq. viam flammis -
 Fulmen etiam, qua eius uestigium, similiter appel-
 latur. nam legendum uidetur hoc loco, Fulminis,
 non Fluminis. illo enim modo est in Florentino,
 ac nonnullis alijs. Puras autem, claras intellego.
 Lucan. in . v. cum portentum significaret, alie-
 numq. ab eo, quod naturale, & consuetum esset,
 Lux etiam metuenda perit, neq. fulmina currunt
 Clara. - Sed nec, si Fluminis legamus, alienum ui-
 deatur. Nam, quod hoc loco bidental quidam, &
 contacta loca dicunt intellegi, quae nec intueri,
 neq. calcari debere fulgurales libri pronuntiant,
 ut ait Ammianus Marcellinus in. XXIII. repu-
 gnans id esset poetae sententiae. quid enim dicat,
 Eriperes pura esse ea loca, persuaderes pura non
 esse, quae uere pura non sunt. In Vaticano autem,
 non Esse, sed Ire legebatur. quod placet.
 Quid facerem] Aldus olim edidit, Quid fa-
 ciam. In veteribus quibusdam, Quid faceres.
 Sed, quocumq. modo legas, difficilis est omnino
 sententia. Ego, quod est in Vaticano libro, uehe-
 menter probabam, Quid dicam, quod, ut ipse, fores
 in amore puellae. Quid inquit, dicam etiam, quem
 admodum ipse ego in tui amore, sic tu esses in amo-
 re puellae. deinde commemorat, quae praestiterit
 amantib. obsequia. O quotiens, verbis]
 legi quidem hoc modo etiam potest, sed duriuscu-
 le. ego legendum putabam, non Verbis, sed Vobis.
 Sed latuit] in quibusdam libris, Et latuit. quod
 placet.

placet. Nam poteram ad laqueos cautior
 esse tuos.] *similiter Sappho in asmate de Vene-*
 re, Καὶ σαγνεῦσαν φιλότητα. - cui for-
 mam uendere curae est] *in omnib. scriptis li-*
 bris, *Cura est.* - qui puerum donis] *in*
Florentino, Qui donis puerum. - furtiuo
 iuuenem lassauerit usu] *Furtiua Venere, quod*
supra dixit. in nonnullis autem libris etiam, La-
xauerit. Sed illo modo etiam Ouid. in. III. A-
mor. Vidi ego cum forib. lassus podiret amator,
Inualidum referens, emeritumq. latus. Atq. ali-
bi, Aut te traiectis Aeaea uenefica ramis Deuo-
uet, aut alio lassus amore uenis. Sint ex-
 terna tuo semper uestigia lecto] *Vestigia cor-*
poris, quae dicit Ouid. in. III. de Arte amandi, et
Propert. in. II. Nec domina ulla meo ponet uesti-
gia lecto. & in. II. Apparent non ulla toro uesti-
gia presso Signa uoluptatis, nec iacuisse duos. In o-
mnib. fere libris, Semper sint externa tuo.
 - cupidis] *Amantib. Idem alibi, Et cupidi ad ri-*
 pas arma relictæ dei. & saepe sic alij.
 - dicatur plura bibisse Pocula] *idem alibi,*
At ipse bibebam Sobria supposita pocula uictor
aqua. - uel plures emeruisse uiros] *in*
uno meo, & Vaticano, non Vel, sed Quam. idq.
probandum etiam uidetur. Illam saepe fe-
 runt] *Placet, quod est in Florentino, Ferant, non,*
Ferunt. - conuiuia ducere Baccho] *Pro-*
ducere. In eodem genere Horat. in. III. Carm.
 „ Te,

*Te, Liber, & si laeta aderit Venus, Segnesq. no-
dum soluere Gratiae, Vinaeq. producent lucer-
nae, Dum rediens fugat astra Phoebus.*

*Illa queat nullam melius consumere no-
ctem] sic in uno meo. in ceteris, Illa nulla queat.*

*& quae sequuntur. Atq. operum varias
disposuisse vices] Totum hoc perobscaenum.*

*- nec tu stultissime sentis] Catull. Mule nihil
sentis. Tu ne putas] in uno meo, atq.*

*in Sfortiae libro, Putes. Aut tenues denso
pectere dente comas] in Florentino, Et tenues.*

*Tenuis capillos etiam dicit Manilius in. I. Flam-
ma comas imitata uolat, tenuisq. capillos. In eo-
dem genere Simonides, Αἰ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην
φορεῖ Βαδεῖαν ἀνδρῶσι τινὲς κριασμένην. Ista*

*haec persuadet facies] Hoc, ut ea quae sequun-
tur membra, per interrogationem legitur. Est*

*autem sensus, Tua ne ista facies persuadet haec,
ut & lacertos auro uinciat, & quae sequuntur.*

*Nam, quod in uerbo Suasum scribit Festus, huc
uidetur pertinere non posse. - auroq. lacer-*

*tos Vinciat] Armillis. - & Tyrio pro-
deat apta sinu] sic uerbo Prodire est usus Ho-*

*rat. in. II. Carm. - enitescis Pulchrior multo, iu-
uenumq. prodis Publica cura. Aptā, tamquam*

*uincta, collecto sinu. ornata. Verg. Axem umerō
torquet, stellis ardentib. aptum. - domumq.*

*tuam] οἰκίαν. id est, gentem. Sic enim Arist. in Poe-
tica loquitur, & Verg. Dum domus Aeneae Cap*

„ toli immobile saxum Accolet. Catullus similiter,
 „ Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catul-
 „ lum. - uenerem iungere] coire. vel ma-
 „ trimonio coniungi. Idem in. IIII. Hoc primum
 „ iuncta est foedere nostra venus. Et geret
 in gremio regna superba tuo] in Sfortiae li-
 bro, Et reget in regno regna. Quod dictum sic, ut
 Gaudere gaudium, & eiusmodi multa. In duobus
 meis, Et geret in regno bella superba tuo. Quod
 non displicet. At tua tum] in veterib. omni-
 bus, Dum, non Tum. - ueneriq. meren-
 ti] in Vaticano, Veneri ipsa merenti.
 Fixa notet casus aurea palma meos] unde
 pendeat, id quod sequitur. - resolutus amo-
 „ re Tibullus] Sic Martialis in. x. Addat cum
 „ mihi caecubum minister Idaeo resolutior cynaedo.
 Sic Resolutum uidetur accepisse Columella in pro-
 „ oemia lib. 1. Nam sic iuuenum corpora fluxa, &
 „ resoluta sunt, ut nihil mors mutatura uideatur.
 Dedicat] eodem verbo, & eodem paene in gene-
 „ re Ouid. in. 1. Amor. subscribam: Veneri fidas ti-
 „ bi Naso tabellas Dedicat: at nuper uile fuistis
 „ acer.

ELEGIA. X

QVIS fuit, horrendos primus qui protulit enses.
 Quam ferus, & vere ferreus ille fuit.
 Tunc caedes hominum generi, tunc proelia nata,
 Tunc

Tunc breuior dirae mortis aperta via est.
At nihil ille miser meruit. nos ad mala nostra
Vertimus, in sacuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc vitium est auri: nec bella fuerunt,
Faginus adstabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non vallus erat, somnumq. petebat
Securus varias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret: vulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde tremente tubam.
Nunc ad bella trabor, & iam quis forsitan hostis
Haesura in nostro tela gerit latere.
Sed patrij seruate lares. aluistis & idem,
Cursarem vestros cum tener ante pedes,
Neu pudeat prisco vos esse e stipite factos.
Sic veteris sedes incoluistis aui.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus aede Deus.
Hic placatus erat, si quis libauerat unam,
Seu dederat sanctae spiceaserta comae.
Atq. aliquis, voti compos, liba ipsa ferebat.
Postq. comes purum filia parua fauum.
At nobis aerata lares depellite tela,
Hostiaq. e plena rustica porcus bara.
Hunc pura cum veste sequar, myrtoq. canistra
Vincta geram, myrto vinctus & ipse caput.
Sic placeam vobis. alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Et mihi potanti possit sua dicere facta
Miles, & in mensa pingere castra mero.

Quis furor est atram bellis accersere mortem.
Imminet, & tacito clam uenit illa pede.
Non seges est infra, non vinea culta, sed audax
Cerberus, & Stygiae nauita puppis aquae.
Illic percussisq. genis, vstoq. capillo,
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues: at filius agnos,
Et calidam fesso comparat uxor aquam.
Si ego sim, liceatq. caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
Interea pax arua colat. pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit vites, & sucos condidit uvae,
Funderet ut nato testa paterna merum.
Pace bidens, vomerq. uigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.
Rusticus e lucoq. vehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniemq. domum.
Sed Veneris tunc bella calent, scissosq. capillos
Femina, perfractas conqueriturq. fores:
Flet teneras subtusa genas: sed victor & ipse
Flet sibi dementes tam valuisse manus.
At lasciuus Amor rixae mala verba ministrat,
Inter & iratum lentus utrumq. sedet.
A lapis est, ferrumque, suam quicumq. puellam
Verberat: e caelo diripit ille Deos.
Sit satis, e membris tenuem perscindere uestem:

Sit

Sit satis, ornatas dissoluisse comas :
 Sit, lacrimas mouisse, satis. quater ille beatus,
 Quo tenera irato flere puella potest.
 Sed, manib. qui saeuus erit, scutumque, sudemq.
 Is gerat, & miti sit procul a Venere.
 At nobis Pax alma veni, spicamq. teneto,
 Perfluat & pomis candidus ante sinus.

horrendos primus qui protulit enses] Profer-
 re, nouitatem significat. quo uerbo sic Horatius,
 aliq. utuntur. Quam ferus, & vere fer-
 reus ille fuit] Aratus, in Sententijs Graecorum
 in eandem sententiam: Χαλκείη γένεῃ προτέρων ὀ-
 λοώτεροι ἄνδρες οἱ πρῶτον κακοεργὸν ἐχαλκίσαν-
 το μάχαιραν εἰνοδίνην πρῶτοι δὲ βωῶν ἐπάσαντ' ἀρο-
 τήρων. Idem Tibullus in. III. similiter, Qui pri-
 mus caram iuueni, carumq. puellae Eripuit iue-
 nem, ferreus ille fuit. Tunc caedes homi-
 num generi, tunc proelia] in scriptis libris,
 utrobique. Tum, non Tunc. - dirae mor-
 tis] in Sfortiae libro, Durae mortis.
 - in facuas quod dedit ille feras.] Seneca in.
 XIII. epist. in eandem sententiam, Arma cessa-
 bant, incruentaeq. humano sanguine manus o-
 dium omne in feras verterant. Non arces,
 non uallus erat] Legendum forte, Non acies.
 Idem enim ante, Non acies, non ira fuit, non bel-
 la, nec enses. Vallum neutro genere fiebat ex ual-
 lis. Propert. in. IV. Occidat inmerita qui carpsit

„ ab arbore uallum, Et struxit querulas rauca per
 „ aeratubas. — nec audissem corde tremen-
 te tubam] in veterib. omnibus, Corde micante.
 idest, saliente, trepidante. Caussam adfert in Pro-
 „ blematis Aristotelis. Plaut. in Cistell. Ph. Exti-
 „ muit tum illam. Me. Iam horret corpus, cor salit.
 Ouid. in. III. de Arte amandi lectionem vete-
 „ rum libror. videtur confirmare, Vidit ut oppres-
 „ sam, uestigia corporis, herbam, Pulsantur trepidi
 „ corde micante sinus. — aluistis & iidem]
 scribendum, Idem, per simplex. I. ut in veterib. mo-
 numentis, & in Sfortiae libro. Neu pu-
 deat prisco uos esse e stipite factos] in Vati-
 cano, nonnullisq. alijs, Nec pudeat. E ligno autem
 „ veteres Deos faciebant. Ouid. in Metam. — Quo
 „ multa sacerdos Lignea contulerat veter. simula-
 „ cra deorum. Quem morem etiam significat Asco-
 „ nius Pedianus, in Diuin. Sunt etiam, inquit, qui
 „ Delubra ligna delibrata, idest, decorticata, pro
 „ simulacris deorum more veterum posita existi-
 „ ment: sed male. Sic veteris] in scriptis o-
 mnibus, Veteres. ut uel aui veteres, uel sedes di-
 cantur. In Sfortiae libro legebatur, Sic veteres
 aedes incoluistis aui. Ut auorum aedes etiam li-
 gneas fuisse significet. Interpres Apollonij in. I.
 „ Κάλα δὲ τὰ ξύλα. ξυλίνας γὰρ ἔχοντο τὸ παλαιὸν
 „ οἰκίας, λίθων μὴδέ πως ἐπινονθέντων.
 Tunc melius tenuere fidem] Vaticanus liber
 illam etiam lectionem praeseferebat, Sic melius to-
 nuere

nuere fidem. Hic placatus erat, si quis libauerat vnam] Porphyr. in. II. περί ἀποχῆς τῆς ἐμψυχῶν, de Theophrasti sententia sacrificia uilibus rebus, & ineptis fieri solita declarat: Δια πολλῶν δὲ ὁ Θεόφραστος τῆς παρ' ἐκάστοις πατρίων ἐπιδείξας ὅτι τὸ παλαιὸν τῆς θυσιῶν διὰ τῆς καρπῶν ἢν ἐτ' εἰπὼν πρότερον τῆς πύας λαμβανομένης κατὰ καὶ τὰ τῆς σπονδῶν ἐξηγῆται τῆτον τὸν τρόπον. & quae sequuntur. Versus autem adducit e Polydo Sophoclis, aptissimos huic loco. Ἦν μὲν γὰρ οἰοῖτο μαλλοὶ, ἢν δ' ἄμπέλκ σπονδῆτε ρᾶξευ τεθηταυρισμένη Ἐνὴν δὲ παγκάρπεια συρμεγῆς ὅλαις λίπος τ' ἐλαιας καὶ τὸ ποικηλώτατον Ξουδῆς μελίσσης κηρόπλαστον ὄργανον. Atq. aliquis voti compos] in Vaticano, alijsq. nonnullis, Compos voti. -liba ipsa ferebat] legendum puto, Ipse, non Ipsa. At nobis aerata lares depellite tela] Dixit ante, Sed patiri seruate lares. Hostiaq. e plena rustica porcus hara] ἀνακόλαστον uidetur. Sed erat tamen hoc modo in omnib. libris. nisi donaria ipsa, atq. hostias, tamquam numina etiam aduocarent. cuius rei quaerendum exemplum. Quod autem hoc loco quidam non Rustica, sed Mystica legunt, contra fidem omnino est omnium scriptorum librorum. Sic Plautus in Mostellaria Rusticum hircum prope dicere uidetur: Germana inluuies, rusticus hircus, hara suis. Ouid. qui nonnihil imitatus fortasse uideatur, in. III. Amor. Et minor ex humili victima porcus I 4 „ hara.

„ hara. Hunc pura cum veste sequar] *legendum, ut in omnib. veterib. libris, Hanc.*
 Vinc̃ta geram] *in Sfortiae libro, Uda geram.*
 „ - Marte fauente] *secundo. Verg. in. XI. Ingrue*
 „ re aduersos hostes, & Marte secundo Omnia cor-
 „ ripuisse - & Lucan. in. IX. Maiorum fortuna fuit,
 „ quis Marte secundo. Contrarium, Aduerso. Verg.
 „ in. XII. Turnus ut infractos aduerso Marte Lati-
 „ nos. Et Ouid. in. I. Fast. Marte sub aduerso tri-
 „ stia damna tulit. Vt mihi potanti] *in Vaticana,*
 „ ac nonnullis alijs, non Potanti, Sed Pacati. An
 „ pace fruente. Sed quaerendum etiam exemplum.
 Non seges est infra] *Infra: apud inferos. Ut*
 „ & Graeci Τὰ κάτω, & τὰ νέρθε. Sophocles in An-
 „ tigone. Ὡν τέρπον ἔδης, κ' οἱ κάτω ξυώσopes. Et
 „ Euripides, in Sententijs Graecorum: Εἴ τι δὴ κά-
 „ τω χθονὸς, εἴη γε μέντοι μὲν δὲν. Et idem Eurip. Τὸ
 „ νέρθεν' ἔδεν. Et in. III. Epigramm. Ὡς χαρίδα
 „ τί τὰ νέρθε, πολὺ σκότος. - & Stygiae nau-
 „ ta puppis aquae] *sic in ijs, quos uidi, libris.*
 „ Sunt, qui in ueteri libro fuisse adfirment, *Nauita*
 „ turpis. Illic percussisq. genis, ustoq. ca-
 „ pillo] *in Florentino, Illic percussisq. genis, ru-*
 „ ptoq. capillo. Quam potius laudandus
 „ hic est] *sic in plerisq. Ut sit Creticus. quo non-*
 „ numquam Vergilius, atq. alij sunt usi hoc ipso in
 „ genere. Hic uir hic est. - In Sfortiae libro, Quam
 „ potius laudandus & est. In alijs, Laudandus &
 „ hic. - quem prole parata] *Idem in. II.*
 „ Sic

Sic mihi seruitium uideo, dominamq. paratam.
 Occupat in parua pigra senecta casa] Occu-
 pat, καταλαμβάνει. Sic enim Homeri interpres
 in illud, πρίν μεν γῆρας ἔπεισι. Τὸ γῆρας, inquit,
 καταλάβει. Et Horat. - ut pueros elementa do-
 centem Occupet extremis in uicis balba sene-
 ctus. Terent. in Andria, Mors continuo ipsam
 occupat. Et Colum. in prooemio lib. 1. Vereor ne
 supremus ante me dies occupet, quam uniuersam
 disciplinam ruris possim cognoscere.

Ipse suas sectatur oues: at filius agnos] fi-
 lioli enim agnos haedosq. sectabantur. quod indi-
 cat apud Stobaeum Callimachus: Ἄρνες τοι φί-
 λε κῆρε ὀμήλικες, ἄρνες ἐταῖροι ἔσπον ἐνήρυθμοι δαυ-
 λία καὶ βοτάνη. Statim illa eiusdem, Φείδδ' ἤν' ἄρ-
 νων, Φείδδ' λύκε τῆς ἐρίφων μὲ Μῆδ' ἀδικῆς μ' ὅτε
 μικρὸς ἐὼν πολλοῖσιν ὁμαρτέω. Et cali-

dam fesso comparat uxor aquam.] Similiter
 Horat. in v. Carm. Sabina qualis, aut perusta
 solibus Pernicis uxor Appuli, Sacrum uetustis ex-
 struit lignis focum Lassi sub aduentum uiri.

Temporis & prisca facta referre senem.]
 Xenophon in. 11. Comm. Οἱ δὲ γεραίτεροι, ταῖς τῆς
 νέων τίμαις ἀγάλλονται, καὶ ἡδέως μὲν τῆς παλαιῶν
 πράξεων μέμνηνται. Interea pax arua colat]
 Pacem etiam sic dilaudat Euripides in Bacchidi-
 bus, οὔμ, ἀσὺβόλις parentem: Φιλεῖ δ' ὀλβιοδό-
 τειραν εἰρήναν κοῦρότσοφον θεάν. Et Theocritus:
 Εἰρήνη δ' ἄνα γῆν κεροτσοφος. Et Bacchylides,
 apud

„ apud Stobaeum, Τίκτει δὲ θνατοῖσιν εἰρήνη μεγάλη-
 „ λα πλεόντων. & quae sequuntur. - pax candida]
 Candidam quoq. dixit Ovidius in. III. de Ar-
 „ te amandi, Candida pax homines, trux docet ira
 „ feras. Duxit araturos sub iuga curua bo-
 ues] in Florentino, non Curua, sed Panda. Ara-
 turos autem dixit, quos ob id Graeci poetae dicunt
 ἀροτῆρας. - et fucos condidit uuae] su-
 cos uuae condidit : in posterum scilicet. neq. enim
 fructus omnes, omnesq. fuci, condi possunt.
 Pace bidens, uomerq. uigent] Pace : pacis
 „ tempore. Ouid. in. II. de remedio amoris, Tu-
 „ tius est, aptumq. magis, discedere pace. Et Pro-
 „ pert. in. III. Sed, quod pace legas, opus hoc de
 „ monte sororum. - at tristitia duri Militis
 in tenebris occupat arma situs] in eandem
 sententiam Bacchylides, apud Stobaeum, de pa-
 „ ce : Εὐ δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰδεῖν ἀράχνα
 „ ἱστοὶ πέλονται ἔγχεά τε λογχωτὰ Ξίφεά τ' ἀμφά-
 „ κέα δ' ὥς δάμναται χαλκίων. & quae sequun-
 „ tur. - e lucoq. uehit male sobrius] Ma-
 „ le sobrius : ebrius. Ouid. in. VI. Fast. Ecce subur-
 „ bana rediens male sobrius aede. - perfra-
 ctas] in quibusdam libris, Confractas.
 - tam ualuisse] in Sfortiae libro, Eualuisse. in
 Florentino, Conualuisse. Inter & iratum
 lentus utrumq. sedet] Ouid. in eandem senten-
 „ tiam, in. II. de rem. amoris, Saepe reas fa-
 „ ciunt, & amant, ubi nulla simultas Incidit, ad-
 monitum

monitu liber oberrat amor . Menander breuem
 omnino amantium iram esse significat, ὀργὴν φιλέν
 των ὀλύγον ἰχέει χεόνον . A lapis est]
 in Sfortiae libro, At lapis est . Interiectio uero
 ipsa sine aspiratione scribi debet . - c caelo
 diripit ille Deos] in Sfortiae libro, & Vatica
 no, non E, sed Et . - diripit : in alijs, De
 ripit . Sit satis, ornatas dissoluisse comas]
 in Vaticano, & Florentino, ac duobus meis, Sit
 satis, ornatus dissoluisse comae . In alijs, Orna-
 tus dissoluisse comis . At nobis Pax alma
 ueni, spicamq. teneto] Paci Spicam tribuit,
 quia, ut ait Ouid. in . I IIII. Fast. Pace Ceres lae-
 ta est, & uos orate coloni Perpetuam pacem, pa-
 cificumq. ducem . Pacem quoq. cum Cerere con-
 iunxit auctor hymni in Cererem : Πλουτοδότειρα
 θεὰ σαχυροπόφε, παντοδότειρα εἰρήνη χαίρουσα,
 καὶ ἐργασίας πολυμόχθοις . Ac post: Ελθε μάκαιρ,
 ἀγνὴ καρποῖς βρίδουσα θερείοις εἰρήνην κατὰγχεα
 καὶ ἄνομιν ἐρατεινὴν, καὶ πλετον πολύολβον, ὁ-
 μοῦ δ' ὕγίαν ἄνασσα . Quo in hymno multa prae-
 terea sunt, huic apta loco . Germanicus in Ara-
 taeis uersibus, ubi de uirgine, id est, Astrea. Ful-
 get spica manu, maturisq. ardet aristis .
 Perfluat & pomis candidus ante finus]
 Quamobrem etiam dicitur Καρποῖς βρίδουσα θε-
 ρείοις . In Florentino autem, ac nonnullis alijs, est,
 Profluat . In Vaticano, & quibusdam alijs, Prae-
 fluat . Profluat pomis, abundet, poma fundat .
 Fluere

Fluere autem & Sinus dicuntur. Quintilian.in.

- 99 XI. Sinus decentissimus, si aliquando supra imam
 99 togam fuerit. numquam certe sit inferior, ille qui
 99 sub umero dextro ad sinistrum oblique ducitur ue
 99 lut balteus, nec strangulet, nec fluat. In ueterib.
 autem numismatis imperatorum Rom. Pacis effi
 gies fere semper cum cornucopia.

ALBII

141

ALBII . TIBULLI
EQUITIS . ROMANI
LIBER . II

QUISQVIS adest, valeat: fruges lustramus, &
Ritus ut a prisco traditus exstat auo. (agros,
acche, veni, dulcisq. tuis e cornib. vna
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
uce sacra requiescat umus, requiescat arator,
Et graue suspensio uomere cesset opus.
oluite vincla iugis: nunc ad praesepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo: non audeat vlla
Lanificam pensis imposuisse manum.
os quoq. abesse procul iubeo. discedat ab aris,
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis. pura cum veste venite.)
Et manib. puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq. post olea candida turba comas.
Dum patrij, purgamus agros, purgamus agrestes,
Vos mala de nostris pellite limitibus:
Neu seges eludat messem fallacib. herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confusus rusticus agris,
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq. vernarum, saturi bona signa coloni,
Ludet,

Ludet, & ex uirgis exstruet arte casas.
Euentura precor. uiden' ut felicib. extis
Significet placidos nuntia fibra deos.
Nunc mihi fumosos veteres proferte falernos
Consulis, & Chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent. non festa luce madere
Est rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Messallam sua quisq. ad pocula dicat,
Nomen & absentis singula verba sonent.
Gentis Aquitanae celebrer Messalla triumphis,
Et magna intonsis gloria victor ades.
Huc ades, aspira q. mihi, dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia caelitibus.
Rura cano, rurisq. Deos, his uita magistris,
Desuevit querna pellere glande famem.
Illi compositis primum docuere tigillis
Exiguam viridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri: tunc consita pomus,
Tunc bibit inriguas fertilis hortus aquas:
Aurea tunc pressos pedib. dedit uua liquiores,
Mixtaq. securo sobria lympa mero.
Rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
Deponit flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola adsiduo primum satiatus aratro
Cantauit certo rustica uerba pede,

Et satur arenti primum est modulatus auena
 Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.
 Agricola & minio suffusus Bacche rubenti
 Primus inexperta duxit ab urbe choros.
 Huic datus a pleno memorabile munus ouili
 Dux pecoris hircus, auxerat hircus oues.
 Rure puer uerno primum de flore coronam
 Fecit, & antiquis imposuit laribus.
 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida vellus ouis.
 Hinc & femineus labor est, hinc pensa, colusque,
 Fusus & apposito pollice uersat opus.
 Atq. aliqua adsidue textrix operata, Minervam
 Cantat, & adpulso tela sonat latere.
 Iose quoq. inter agros, interq. armenta Cupido
 Natus, & indomitas dicitur inter equas.
 Illic indocto primum se exercuit arcu.
 Hei mihi, quam doctas nunc habet ille manus.
 Nec pecudes velut ante petit: fixisse puellas
 Gestit, & audaces perdomuisse viros.
 Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iussi.
 Limen ad iratae uerba pudenda senem.
 Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
 Ad iuuenem tenebris sola puella uenit:
 Et pedib. praetemptat iter, suspensa timore,
 Explorat caecas cui manus ante uias.
 A miseri, quos hic grauitur Deus urget: at ille
 Felix, cui placidus leuiter adflat amor.
 Ante ueni dapibus festis, & pone sagittas,

Et

Et procul ardentem hinc precor abde faces.
 Vos celebrem cantate Deum, pecoriq. uocate
 Voce, palam pecori, clam sibi quisq. uocet:
 Aut etiam sibi quisq. palam: nam turba iocosa
 Obstrepit, & Phrygio tibia curua sono.
 Ludite: iam nox iungit equos, currumq. sequuntur
 Matris lasciuo sidera fulua choro:
 Postq. uenit tacitus, fuluis circumdatus alis,
 Somnus, & incerto somnia nigra pede.

Hoc Sacrificij genus etiam significans Vergil. in. I.
 „ Georg. In primis uenerare deos, atq. annua ma-
 „ gnae Sacra refer Cereri, lactis operatus in herbis.
 „ Extremae sub casum hiemis, iam uere sereno.
 „ Tum pingues agni, & tum mollissima uina, Tum
 „ somni dulces, densaeq. in montib. umbrae. Cun-
 „ cta tibi Cererem pubes agrestis adoret: Cui tu la-
 „ cte fauos, & miti dilue Baccho. Terq. nonas cir-
 „ cum felix eat hostia fruges, Omnis quam chorus,
 „ socij comitentur ouantes, Et Cererem clamore vo-
 „ cent in tecta, neq. ante Falcem maturis quis-
 „ quam supponat aristis, Quam Cereri torta redi-
 „ mitus tempora quercu Det motus incompósitos,
 „ & carmina dicat. — fruges lustramus]
 Ambarualis hostia, inquit Festus, rei diuinæ
 causa circum arua ducitur ab ijs, qui pro frugib.
 faciunt. Hoc quoq. sacrum Ambaruale signifi-
 „ cans in Bucolicis Verg. ait, Cum faciam uitula
 „ pro frugibus. Luce sacra] Die festo.
 „ Horat.

Horat. Nosq. & profestis lucib. & sacris. Lu-
cem pro die saepissime poetae latini, & Graeci.

Euripid. apud Athen. in. II. Εν ταυτῷ φέγγει-
μοι ρι δ' ἴω φθιμένους. - opus] Absolute po-

situm Opus rusticum significat: ut ἔργον, Graecis.

Omnia sint operata Deo] cum sacrum Cere-
ri fieret, Deo, opinor, pro, Deae, dixit, more
Graecorum. - non audeat ulla Lanificam

penſis imposuisse manum] Antiquitus enim
praemittebantur a flaminib. qui denuntiarent
opificibus, manus abstinerent ab opere. Festus.

- lanificam: Lanam facere dicebantur mulie-
res, uetusta, & consueta dicendi forma.

Vos quoq. abesse procul iubeo. discedat ab
aris] sic etiam in scriptis libris. Aldus olim,
Discedite ab aris. quod retinendum censeo.

Nam, quod addit, Discedat, quasi κατ' ἐξήγησιν
additum uidetur. quasi dicat, Neq. enim sacris
interesse debetis, qui hesternae se nocte a venere
non abstinuit. Unde illud apud Cic. Ad diuos ca-
ste adeunto. Insignis locus est apud Porphyrium
in. II. περὶ ἀποχῆς ἀπὸ τῆς ἐμψύχων hac ipsa de
re: ὅταν δὲ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἐδῆτός τινος λαμ-
πρυνόμενοι μὴ καθαρὰν κακῶν τὴν ψυχὴν ἔχοντες
ἵωσι πρὸς τὰς θυσίας, ἃ δὲν διαφέρειν νομίζουσιν, ὥ-
σπερ οὐ θεοτάτω τε τῷ ἐν ἡμῖν χαίροντα μάλιστα τὸν
θεὸν διακειμένῳ καθαρῶς ἄτε συγγενεῖ πεφυκότι. ἐν
γοῶν ἐπιδαύρω πρὸς γέγραπτο, Ἀγνὸν χεὶρ ναοῦ θυώ-
δεος ἐν τὸς ἱεράτα ἐμφαμεν' ἀγνείαδ' ἐστὶ φρονεῖν ὁ-

- „ *cia. Idem significans Ouid. in. I. Fast. Sic epu*
 „ *lis functi. sic dant sua corpora somno, Et positis*
 „ *iuxta secubuerunt. Causa, repertori vitis*
 „ *quia sacra parabant, Quae facerent pure,*
 „ *cum foret orta dies. Annua quoq. sacra Cere-*
 „ *ris significans Ouid. in. III. Amorum, quae*
 „ *Verg. & eius causa secubitus, Annua uenerunt*
 „ *Cerialis tempora sacri, Secubat in uacuo sola puel-*
 „ *la toro. Tum alibi eodem in libro hanc declarans*
 „ *puritatem, A tenera quisquam sic surgit mane*
 „ *puella, Protinus ut sanctos possit adire deos.*

Cui tulit externa gaudia nocte Venus] in
 Vaticano, atq. alijs, non Externa, sed Hester-
 „ na. - gaudia:] opus uenerium. Sic ali-
 „ bi: - Praebeat aperte Mutis in umbrosa gau-
 „ dia ualle venus. Et Horat. Cui donet improuisa
 „ raptim Gaudia luminib. remotis. Et ma-
 „ nib. puris sumite fontis aquam.] Namq.
 „ sacrificaturi uiuo flumine, aut aqua profluente,
 „ se abluebant. - purgamus agrestes]
 „ ipsos agricolas, & colonos - Verg. in. I. Georg.
 „ Dicendum & quae sint duris agrestib. arma.
 Vos mala de nostris pellite limitibus] in
 Florentino, Tollite, non Pellite. Et in Vaticano
 pro Limitib. Liminib. Sed illud probabilius.
 Neu seges eludat messem fallacib. herbis]
 „ similiter Verg. in. I. Georg. - sed illos Expecta-
 „ ta seges uanis elusit auenis. - tardior
 „ agna] in Sfortiaco, Segnior agna.

Ingerat]

Ingerat] *in meis, Ingeret. quod rectum est.*
 Turbaq. vernarum, saturi bona signa colo-
 ni, Ludet] *Martialis, de uilla Faustini, Cin-*
gunt sereni lactei focum uernae, Et larga festos lu-
cet ad lares silua. Et Horat. in. v. Carm. Posi-
tosq. uernas, ditis examen domus.
 - exstruet arte casas] *in Sfortiae libro, atq. a-*
lys, Ante, non Arte. Euentura pre-
 cor] *idem ante, Eueniet, dat signa Deus.*
 - uiden' ut felicib. extis] *Laetis. Cornel. Ta-*
cit. in xviii. Sostratus, sacerdotis id nomen
erat, ubi laeta, & congruentia exta, magnisq.
consultis annuere deam uidet. Significet pla-
 cidus nunita fibra deos] *Idem Tacitus paullo*
ante illa, Certissima fides haedorum fibris.
 Nunc mihi fumosos veteres proferte faler-
 nos Consul] *Legendum, Veteris. ut sit ueteris*
consulis, ut est in ueterib. Legendum uero suspi-
cabar. hoc loco, Fumosum falernum. Quod si illo
modo, cados intellegemus. Sequitur. n. Et Chio
soluite uincla cado. - madere] *ebrium*
esse. ut Graece, Βρῆχεν. Sed bene Messal-
 lam sua quisq. ad pocula dicat.] *Messallam*
benedicat, laudet, aut diquirit. - singula
 uerba sonent] *idest, cuiusq. uoces. Consuetudo*
uero ipsa nominandi absentes inter bibendum, no-
ta, & ab alijs tradita. Gentis Aquita-
 nae] *Finge sic laudatum a bibente.*
 Et magna intonsis gloria victor] *Illum, opi-*

nor, utriusq. Galliae tum brachatae, tum comatae uictorem, ac triumphatorem significat. quib. tantus uictor laudi sit. Huc ades] in Vaticano, atq. uno meo, Nunc ades. Redditur agricolis gratia] in Vaticano, non Gratia, sed Gloria. Illi compositis primum docuere tigillis] Diodorus Siculus Cererem domum primum aedificasse tradit. Hesiodus agrestium inuentum esse significare uidetur, cum dixit, Οἶκος μὲν πρῶτιστα γυναικὰ τε βοῶν τ' ἀροτῆρα.

Tunc uictus abiere feri] eodem uerbo sicutitur Plautus in Mostellaria, Neq. tam uiuere selectis, quam tu, uictibus. - bibit inriguas fertilis hortus aquas.] Sic, ut Prata bibere dixit Verg. & alibi, - inriguumq. bibant uiolaria fontem. Et Columella de cultu hortor. Vicini quoq. sint amnes, quos incola durus Attrahat auxilio semper sitientib. hortis. Ac post, Et primum moneo largos inducere fontes, Ne sitis exurat concepto semine partum. Deinde alibi, Vmidaq. Andrachne sitientes protegit antes. Aurea tunc pressos pedib. dedit uua liquores] Aureā uuam dixit, pulchram, pretiosam: uel adlusit ad id, quod Graeci χυσαμπελον dicunt. Mixtaq. securo sobria lympa mero] Securo, quod capiti non noceat: an potius, quod securos, et curis solutos reddat. - annua terra] Quae singulis renouatur annis. ut Menstrua Luna dicitur. Compleat ut dulci sedula melle fauos.] Sedulam

dulam quoq. apem dixit Ouid. in. XI III. Meta-
morph. Non apis inde tulit collectos sedula flo-
res. Cantauit certo rustica uerba pede]
verba: cantilenam. Verg. Numeros memini, si
verba tenerem. Atq. alij eodem modo. Canta-
uit autem, ad stiuam. - arenti primum est
modulatus] Hoc Vergilianum uideri possit. il-
le enim dixit, Gracili modulatus auena Carm. -
Carmen, ut ornatos duceret ante Deos]
Placet, quod est in Sfortiae libro, & Florentino,
Diceret, non Duceret. Ornatos autem deos, co-
ronatos. Horat. Ac nec me folijs ideo breuiorib.
ornes. Agricola & minio suffusus, Bac-
che, rubenti] intempestiue Bacchum uidetur
appellare. Mibi aut aliquid deesse, aut uitio scri-
ptum uidebatur. Minium rubens & Verg. di-
xit in Bucol. Sanguineis ebuli bacis, minioq. ru-
bentem. Et in Ciri, Minioq. infecta rubenti.
- duxit ab urbe] in Sfortiae libro, ac Vaticano,
item in duob. meis, Ab arte, non Ab urbe. quod
etiam sequor. Huic datus a pleno memo-
rabile munus ouili] Memorabile, opinor, di-
cit, quod esset tragoedi praemium. Dux pe-
coris hircus] Ab Ouid. in libris de Arte a-
mandi dicitur, Duxq. paterq. gregis. Pecus au-
tem maiorem & minorem gregem significat. Co-
lumella Ouillum, & caprinum pecus dicit.
- auxerat hircus oues] in Sfortiae libro, Au-
ferat. Auxerat autem, idest, ad oues, quas habe-

K   3   bat,

bat, ea fiebat accessio. Sic Plaut. in *Mostellaria*,
 „ *Augebis ruri numerum genus ferratile. Ut*
 „ *idem Ouile hircos, ouesq. contineret.*
 -textrix operata Mineruam] sic in omnib. libris,
 quos quidem uiderim, non *Minervae*, ut nonnulli uolunt. Ac nescio, an sic *Mineruam* operari dicat, ut *Lanam* facere. Verg. in. III. *Aen.* in eadem prope significatione, sed cum dicitur
 „ *di casu, Conubijs, aruisq. nouis operata iuentus.*
 „ *tus. - & appulso tela sonat latere]* esse aiunt in quibusdam libris, *Et applauso.* Sic equorum *plausa colla* Verg. atq. *Ouidio* dicuntur. Et *pedib. choreae* plauduntur. *Textricis* enim *latus* in *texendo* huc illuc adplicatum, atq. agitatum, edit etiam *plausum*. Ipse quoq. in *ter agros]* in *Florentino*, *Ipse interq. greges.* Illic indocto primum se exercuit arcu] legendum forte, *Indoctus*, non *Indocto*. Bion, apud *Stobaeum*, *natum in siluis, & leaenae educatum*
 „ *incusat, Νῦν ἔγνω τὸν ἔρωτα, βαρὺς θεὸς, ἦρα*
 „ *λεαίνης Μάσον ἐθύλαξιν, δρυμῶ τέ νιν ἐτραφε μά*
 „ *τηρ, & reliqua.* Verg. *Bucol.* in dixit, *Nunc*
 „ *scio, quid sit amor, duris in cotib. illum.* Et quae sequuntur. - hic dicere iussit *Limen* ad irate uerba pudenda senem] *Horat.* in. III.
 „ *Carm.* *Non hoc semper erit liminis, aut aquae*
 „ *Caelestis patiens latus.* Et *Propert.* in. I. *Quin*
 „ *ego uita tuo limine uerba querar.* - tenebris] sic positum uidetur, ut, *Silentio.* quo modo

do Caesar, Cicero, ac Liuius loquuntur. Et apud
 Fest. Pomp. in verbo Sinistrum, Silentio surge-
 re. de quo iam dictum. Et pedib. prae-
 temptat iter, suspensa] *suspensio gradu, ut est*
apud Terentium. Explorat caecas cui
 manus ante vias] *Ouid. in. II. Fast. Et prae-*
fert cantas subsequiturq. manus. A mise-
 ri] *Horat. paene eodem modo in. I. sine interie-*
ctione, Miseri, quib. intemptata nites.
 - cui placidus leuiter adflat amor] *legen-*
dum, ut in omnib. veteribus, Leniter. Idem
alibi, Tum quibus aspirabat amor. - & po-
 ne sagittas] *similiter Horat. in Carmine Sae-*
culari, de Apolline, Conditio mitis, placidusq.
telo. Vos celebrem cantate Deum] *Amo-*
rem. - pecoriq. uocate Voce, palam pe-
 cori, clam sibi quisq. uocet.] *Palam: cla-*
more, ut ait Verg. clare. Ennius, apud Festum,
in verbo, Mutire, Palam mutire plebeio, pia-
culum est. Et idem Ennius, alterum alteri op-
ponens, dixit, Quocum multa volup, & gaudia
clamq. palamq. Idem Tibul. in. IV. Quid re-
fert, clam ue palam ue roget. - sibi quisq.
 uocet: *Idem alibi, Haec cecint vates, & te si-*
bi, Phoebe, vocauit. - & Phrygio tibia curua
 sono] *Ouid. Tibia dat Phrygios, ut dedit an-*
te, sonos. Ludite: iam nox iungit equos]
in Sfortiae libro, non, iam, sed, Nam. Verus poe-
ta, apud Varronem, in. IIII. de Lingua Lat.

Nocti bigas tribuit. Quem locum, ut in uulgatis
 „ legitur libris, ponam, Itaq. dicit Androma-
 „ che: Noctiq. caua caeli signitenentib. conficis bi-
 „ geis. Ego, leuissime mutans, lego, Itaq. Androma-
 „ cha dicit Nocti, Quae caua caeli signitenentib.
 „ conficis bigeis. Erit enim sic plana sententia, ver-
 „ susq. constabit. Horat. eodem forte respiciens in. I.
 „ Carm. dixit, Iam Cytherea choros ducit Venus im-
 „ minente Luna. Veneris enim stella Vesper dici-
 „ tur, quae Martis curru vehi dicitur. quā ob caus-
 „ sam, opinor, hoc loco lectum a quibusdam, ut olim
 „ ab Aldo editum, Currumq. sequuntur Martis,
 „ non, Matris, contra scriptorum omnium li-
 „ brorum fidem. Namq. Manilius in. I. a Venere
 „ Noctem duci, ut a Nocte stellas Tibullus, dixit,
 „ Et Venus accenso ducit iam vespere noctem. Or-
 „ pheus autem, ut putatur, auctor, hymni in Stellas,
 „ matrem astrorum Noctem facit: Ασέρες οὐράνιοι
 „ νυκτὸς φίλα. τέκνα μελαίνης. Theocritus uero No-
 „ ctis comites Stellas uocat in Pharmaceutria:
 „ Χαῖρε σελαναῖα λιπαρόχως, χαίρετε κ' ἄλλοι ἀσέρες
 „ ἀκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί. Rufus Festus
 „ Avianius in libro de Orbe terrae Solem genitorem
 „ astrorum uocat, - Sol magni gratia mundi Astro-
 „ rum genitor. Postq. venit tacitus, fuluis
 „ circumdatus alis, Somnus, & incerto somnia
 „ nigra pede] in Florentino sic leguntur hi versus,
 „ Postq. venit tacitus, nigris circumdatus alis So-
 „ mnus, & incerto somnia uana pede. Alij pro Ful-
 „ uis, Fuscis legunt. quod sane etiam probabile.

E L E G I A . I I

DICAMVS bona verba: venit natalis ad aras.

Quisquis ades, lingua vir mulierq. faue.

urantur pia tura focis, urantur odores,

Quos tener e terra diuitem mittit Arabs.

ipse suos genius adsit visurus honores,

Cui decorent sanctas florea ferta comas.

Illius e puro distillent tempora nardo,

Atq. satur libo sit, madeatq. mero.

Annuat & Cherinthe tibi quodcumq. rogabis.

En age quid cessas. annuit ille, roga.

Auguror, uxoris fidos optabis amores.

Iam reor hoc ipsos edidicisse Deos.

Nec tibi malueris, totum quaecumq. per orbem

Fortis arat valido rusticus arua boue,

Nec tibi, gemmarum quidquid felicib. undis

Nascitur, Eoi qua maris unda rubet.

Tota cadunt. utinam strepitantib. aduolet alis,

Flauaq. coniugio vincula portet Amor.

Vincula quae maneant semper, dum tarda senectus

Inducat rugas, inficiatq. comas.

Huc veniat natalis auis, prolemq. ministres,

Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

Dicamus bona verba] Totus ille apparatus, arae,
odorum, coronarum, vestis albae, qui die natali
adhiberi solet, explicatur ab Ouidio, in. 111. Tri-
stium.

stium, eleg. XIII. & in. V. eleg. VI. Atq. idem
 in. III. Bonas preces, & Bona verba pro eodem
 „ uidetur posuisse, Libaq. dem pro te, genitale no-
 „ tantia tempus, Concipiamq. bonas ore fauente
 „ preces. Et paullo post, Nec dare tura libet, nil exo-
 „ rantia diuos, In tantis subeunt nec bona verba
 „ malis. Et in. V. Lingua fauens adsit, nostrorum
 „ oblita laborum, Quae puto deditit iam bona ver-
 „ ba loqui. Orpheus, siue quisquis alius auctor hy-
 „ mni in Curetas, & φήμεις λόγους uidetur dicere: Ε' λ
 „ δοιτ' & μενέοντες. ἐπ' & φήμοισι λόγοισι.

- vir mulierq. faue] Iulius Pollux in. VII III.
 in Synonymis, similia multa adducit, ad signifi-
 candam promiscuam hominum multitudinem:

„ Καὶ ἑτέρως δ' ἄν τις εἴποι, πάντα γένη καὶ ὅσα ἥλι-
 „ κία, καὶ ὅσα ἔδνη, καὶ ὅτι παῖς. καὶ γυνή.

Vrantur pia tura focus] Tus adhiberi solitum
 in hoc sacrificij genere, significant etiam versus
 Ouidij, illis, quos supra posui, locis. - vran-

„ tur odores] Verg. similiter, in. IIII. Georg. Hic
 „ iam Galbaneos suadebo incendere odores. Et Plau-
 „ tus in Menaehemis, - sternite lectos, incendite o-
 „ dores. Quos tener e terra diuite mittit

„ Arabs] Idem in. III. Illic quas mittit diues Pan-
 „ chaia merces, Eoiq. Arabes, diues & Assyria.
 „ In. IV. Possideatque, metit quidquid bene olentib.
 „ aruis Cultor odoratae diues Arabs segetis. Et
 „ Arabum mollitiam, & uarios eorum odores, si-
 „ gnificat Manilius in. IIII. Nec procul in molles

„ Ara-

„ Arabes, terramq. ferentem Delicias, uariaeq. no
 „ uos radicis odores. Et alibi, Et Molles Arabes sil
 „ uarum ditia regna. Verg. in Georg. Molles Sa-
 „ baeos dixit, in eodem genere, India mittit ebur,
 „ molles sua tura Sabaei. Itaq. Tibullus eodem mo-
 „ do Tenerum dixit Araba, quo alij Mollem.
 „ Plautus in Poenulo Arabium odorem dixit. Ara-
 „ bius, Murrinusq. odor omnia complebat. Et O-
 „ uid. in Epist. Sapphus ad Phaonem, Non Ara-
 „ bo noster rore capillus olet. - genius adsit]
 „ in Sfortiae libro, ac Vaticano, Adsit genius.
 „ - florea ferta] in scriptis omnibus, Mollia ser-
 „ ta. Illius e puro] in Sfortiae libro, Vatica-
 „ no, Florentino, & uno meo, Illius puro.
 „ Aq. satur libo sit] Ouidius Liba dixit, genita-
 „ le notantia tempus. Et in. IIII. Tristium. Luci-
 „ fer amborum natalib. adfuit idem, Vna celebra-
 „ ta est per duo liba dies. Et in. I. de Arte aman-
 „ di, Quid quasi natali cum poscit munera libo. Et
 „ idem Tib. in. III. Ter tibi fit libo. ter dea castra
 „ mero. Annuat & Cherinthe tibi] in Vati-
 „ cano, Florentino, atq. uno meo, Cornute, non Che-
 „ rinthe. Auguror, vxoris fidos optabis
 „ amores] Sic Ouid. in. I. de Arte amandi: Au-
 „ guror, en uinces. - Et Propert. in. III. Illum post
 „ cineres auguror esse diem. Vota cadunt]
 „ sic Propert. in. I. Omniaq. ingrato liore vota ca-
 „ dunt. Et in. III. Exciderant surdo tot mea vota Io-
 „ ui. Et Horat. sic dixit Verba cadentia, in. I. E-
 „ pist.

„ pist. Sic iterat voces, & verba cadentia tollit. Et
 „ Propert. in. 1. Ne tibi pro vano verba benigna
 „ cadant. Atq. alibi, Et mea nocturno verba ca-
 „ dunt Zephyro. Vt Sophocles in Trachinijs: ὦ τέ-
 „ κνον, ὦ παῖ καὶ καὶ ἀγεννήτων ἄρα Μύδοι καλῶς πίπτε-
 „ σιν. - strepitantib. aduolet alis] in uno
 meo, Trepidantibus, non Strepitantibus.

Huc ueniat] in Sfortiae libro, in Florentino,
 atq. uno meo, Hic, non, Huc. Aus ipsi, tibi, atq.
 uxori tuae. ut nos filij auos faciant, numerosa eo-
 rum prole.

ELEGIA. III

RURA tenent, Cornute, meam, villaeq. puellam.
 Ferreus est eheu, quisquis in urbe manet.
 Ipsa Venus latos iam nunc migravit in agros,
 Verbaq. aratoris rustica discit Amor.
 O ego cum dominam adspicerem, quam fortiter illuc
 Versarem ualido pingue bidente solum,
 Agricolaeq. modo curuum sectarer aratrum,
 Dum subigunt steriles arua serenda boues.
 Nec quererer, quod sol graciles exureret artus,
 Laederet aut teneras pustula rupta manus.
 Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
 Nec cithara, intonsae profuerunt ue comae:
 Nec potuit curas sanare salubrib. herbis.
 Quidquid erat medicae uicerat artis Amor.
 Ipse Deus solitus stabulis expellere uaccas,

Et

Et potum pastas ducere fluminibus .
 Et miscere nouo docuisse coagula lacte ,
 Lacteus & mixtus obriguisset liquor .
 Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci ,
 Raraq. per nexus est uia facta sero .
 A quotiens , illo uitulū gestante per agros ,
 Dicitur occurrens erubuisse soror .
 A quotiens ausae , caneret dum ualle sub alta ,
 Rumpere mugitu carmina docta boues .
 Saepe duces trepidis petiere oracula rebus :
 Venit & a templis inrita turba domum .
 Saepe horrere sacros doluit Latona capillos ,
 Quos admirata est ipsa nouerca prius .
 Quisquis inornatumq. caput , crinesq. solutos
 Adspiceret , Phoebi quaereret ille comam .
 Delos ubi nunc , Phoebe , tua est , ubi Delphica Pytho .
 Nempe Amor in parua te iubet esse casa .
 Felices olim , Veneri cum fertur aperte
 Servire aeternos non puduisse Deos .
 Fabula nunc ille est : sed cui sua cura puella ,
 Fabula sit , mauult , quam sine amore Deus .
 At tu , quisquis is es , cui tristi fronte Cupido
 Imperat , ut nostra sint tua castra domo .
 Ferrea non venerem , sed praedam saecula laudant .
 Praeda tamen multis est operata malis .
 Praeda feras acies cinxit discordib. armis .
 Hinc cruor , hinc caedes , mors propiorq. venit .
 Praeda vago iussit geminare pericula ponto ,
 Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus .

Prae-

Praedator cupit immensos obsistere campos,
Ut multo innumeram iugere pascat ouem.
Cui lapis externus curae est, urbisq. tumultu,
Portatur validis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hibernas piscis adesse minas.
At tibi laeta trahant Samiae conuiuia testae,
Fictaq. Cumana lubrica terra rota.
Eheu diuitib. video gaudere puellas,
Iam veniant praedae, si Venus optat opes:
Ut mea luxuria Nemesis fluat, utq. per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat vestes tennes, quas femina Coa
Texuit, auratas disposuitq. vias.
Illi sint comites fusci, quos India torret,
Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent praebere colores
Africa puniceum, purpureumq. Tyros.
Nota loquor. regnum ipse tenet, quo saepe coegit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At tibi dura seges, Nemesis quae ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu, Bacche tener, iucundae consitor uuae.
Tu quoq. deuotos, Bacche, relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristib. agris
Abdere. non tanti sunt tua musta, Pater.
O ualeant fruges: ne sint modo rure puellae.
Glans alat, & prisco more bibantur aquae.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt.
Quid

Quid nocuit, sulcos non habuisse satos .
 Tum, quibus aspirabat Amor, praebebat aperte
 Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus .
 Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
 Ianua. si fas est, mos precor ille redi .
 Apereant artes, & mollia iura colendi,

*

utinam veteri peragrantes more puellae
 Horrida uillosa corpora ueste tegant .
 Nunc, si clausa mea est, si copia rara uidendi,
 Heu miserum, laxam quid iuuat esse togam .
 Ducite ad imperium dominae, sulcabimus agros :
 Non ego me uinclis, uerberibusq. nego .

Rura tenent, Cornute, meam] in scriptis omnib.
 Rura meam, Cornute, tenent. Alij pro, Cornute,
 legunt, Cherinthe. quod nusquam legi .
 Ferreus est heu] in plerisque, Heu heu. Sed in
 Vaticano, etiam hoc modo, Ferreus est heu heu si
 quis. - discit in Sfortiae libro, Miscet.
 O ego cum dominam adspicerem] in scriptis,
 Cum adspicerem dominam. Versarem vali
 do pingue bidente solum] versarem: ararem.
 Vergil. in. I. Georg. Versando terram experti. Et,
 Vertere terram, eodem modo dixit. Et Ouid. in. I.
 de rem. amoris, Obrue uersata cerialia semina
 terra. Et in. I. de Arte amandi. Et grauib. rastris
 sub Ioue uersat unum. Pingue uero solum ualido
 bidente uersandum, idest maiore ui. Verg. in. I.
 Georg.

- „ Georg. Pingue solum primis extemplo a mensib.
 „ anni Fortes inuertant tauri. In nonnullis, pro Va-
 lido, erat, Calido. Agricolaeq. modo] Ho-
 „ rat. in. IV. Ego apud Matinae More modoq.
 – steriles arua ferenda boues] steriles: quia
 castrati. In Florentino, non Serenda, sed Colenda.
 Pauit & Admeti tauros formosus Apollo]
 „ Plutarchus in uita Numae: Καὶ οὐ πλημμελοῦσιν
 „ οἱ τὸν φόρβαντα καὶ τὸν ὑάκυνθον καὶ τὸν ἄδμητον
 „ ἐρωμένους ἀπόλλωνος γεγονέναι μυθολογοῦντες ὥς-
 „ περ καὶ αὐτὸν σῖκυόνιον ὑπὸ λυτον. Et Eusebius
 in prooemio Χρονικῶν: Hercules, cum quo Apol-
 lo seruiuit Admeto. Eodem prope pertinent illa
 „ Theocriti, in Βυκολίσκῳ: Ἀλλ' ὅτι βωκόλος ἐμὲ πᾶ-
 „ ρέδραμε, κ' ἔποτ' ἀκέει ὥς καλὸς Διόνυσος ἐπ' ἄγχε-
 „ σὶ πόρτιν ἐλαύνει. Et quae sequuntur. Idem uero Ti-
 „ bullus post, Me quondam Admeti niueas pauisse
 „ iuuecas, Non est in uanum fabula ficta iocum.
 „ Et Ouid. in. II. de Arte amandi, Cynthia Ad-
 „ meti uaccas pauisse per aestus Fertur, & in par-
 „ ua delituisse casa. – curas] amores.
 – stabulis expellere uaccas] in Sfortiae libro,
 Vaticano, alijsque, Depellere, non Expellere.
 Et potum pastas ducere fluminibus] sic
 „ Verg. in Bucol. – pasce capellas, Et potum pa-
 „ stas age Tityre. Atq. alibi, Non ulli pastos illis
 „ egere dieb. Frigida Daphni boues ad flumina.
 – In scriptis uero omnibus, Fessas, non Pastas.
 Sed superiori versu in scriptis omnib. subditur
 ille

ille alter, Creditur ad mulctram constituisse prius.
 Sed ponam hos versus eo, quo leguntur, ordine in
 scriptis libris. In Patavino post versum, Ipse
 Deus solitus, sequitur, Et potum fessas: deinde,
 Et miscere: post, Lacteus & mixtus. In uno
 meo, Ipse Deus, &c. Creditur ad mulctram, &c.
 Et miscere, &c. Et potum, &c. In altero
 meo, Ipse Deus, Creditur ad mulctram, Et potum,
 Et miscere, Lacteus. Mihi probabilior vide-
 tur secunda lectio. Expectanda probior. mihi e-
 nim suspectus locus est, & alieni versus esse viden-
 tur inculcati. Raraq. per nexus est via fa-
 eta sero] Ouid. in. IIII. Fast. Dentq. viam li-
 quido viminis rara sero. A quotiens] in
 scriptis omnibus, O quotiens. A quotiens
 ausae] in scriptis, O quotiens. ut supra.
 Venit & a templis inrita turba domum.] Do-
 mum venire, sic dixit etiam Euripides in Ione:
 Οὐκ ἠξίωσε τῷ θεοῦ ἀρρολαμβάνειν Μαντεύμα ἐν
 γυνὴ εἶπεν, οὐκ ἀπαίδα με πρὸς οἶκον ἦξειν, οὐδὲ σὺ
 ἐκ χηνηρίων. Quisquis] in Vaticano, S;
 quis. Phoebi quaereret ille comam]
 Qui ab Orpheo in hymno χρυσοκόμας, dicitur.
 Delos ubi nunc, Phoebe, tua est] sic solebant
 veteres de rebus amissis. aut cum quid in aliquo
 desiderarent. Euripides in Phoenissis, Ὅς οἰδὶ-
 πους. πῆ καὶ τὰ κλεῖν' αἰνύματα. Et Bibaculus,
 apud Suetonium de illustrib. grammaticis, Or-
 bilius ubinam est, litterarum obliuio.

- in parua te iubet esse casa] *Ouid. de eodem*
Fertur, & in parua delituisse casa. Quos eius ver-
sus alibi posuimus. Felices] Nominandi
casu. Idem alibi: Crudeles diui. Et Theognis,
Ολβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.
 - Veneri cum fertur aperte Seruire aeternos
 non puduisse Deos] *Ouid. in eandem senten-*
tiam, Regnat, & in dominos ius habet ille Deos.
Euripid. in Hippol. coron. Σὺ τὰν θεῶν ἀκαμπτον
φρένα καὶ βροτῶν ἄγεις κύωρι. Fabula nunc
ille est] ἐπιβόητος, ἐπίσφατος, in Magno Ety-
molog. Διαβόητος, καὶ ἐπιβόητος διαφέρουσι. Δια-
βόητος μὲν γὰρ ὁ ἐπὶ ἀρετῇ ἐγνωσμένος ἐπιβόητος δὲ,
ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην. Ανακρέων: Καὶ μ' ἐπιβόη-
τον κατὰ γείτονας ποιήσεις. τοῦτον δὲ ἐνιοὶ τῶν ποιη-
τῶν ἐπίσφατον καλοῦσιν. Poenae genus putat Pro-
per. in. 11. Semper formosis fabula poena fuit.
 - sed cui sua cura puella] *in multis veteribus,*
Puella est. In Florentino pro Sua, Nunc. Cura au-
tem, amor. At tu, quisquis is es] senten-
tia difficilis. Ego sic intellego, Cum amoris nihil an-
teponam, si quis tamen amorem experitur diffici-
lem, is suum meo soletur casu. hoc enim est, In no-
stra sint iua castra domo. Sic enim malo legere,
quā, Vi nostra. illo enim modo legitur in uno meo.
Quod militariū. uerbis, Imperare, &, Castris, est
usus, cur id fecerit, declarat Ouid. Militat omnis
amans, & habet sua castra Cupido. Ferrea
non venerem] Alienum uidetur. & desit hoc
 forte

forte loco quippiam, nisi causas adfert difficilis amoris. Praeda tamen multis est operata

malis] in Florentino, non Operata, sed Adoperata. ut sit, Praeda multorum est causa malorum.

Praeda feras acies cinxit discordib. armis] in Sfortiae libro, Tinxit, pro Cinxit.

Hinc cruor, hinc caedes] in Sfortiae libro, Hinc furor, hinc caedes. Bellica cum dubiis ro-

stra dedit ratibus] Dubijs ratibus: utrimque, opinor, rostratis. quamobrem Geminari forte dixit pericula. Praedator cupit imensos

obsistere campos] placez legere, Osidere, ut est in Vaticano, non Obsistere. Sic Verg. Et Sallentinus obsedit milite campos. Et Lucret. in. II. III.

similiter, Obsiditq. vias oculorum. Tamen si apud Ennium in. XVIII. Annali, Montib. obstitis, unde oritur nox. Sed alijs legendum videtur, Montib. obstantibus. Ut multo innume-

ram iugere pascat ouem] legendum, ut in omnib. scriptis libris, Ut multa innumera iugera pascat oue. - urbisq. tumultu] legendum, Tumultus, ut in veteribus. Sic Horat. Tumum, & opes, strepitumq. Romae. Portatur validis

multa columna iugis] in plerisq. veteribus, non Multa, sed, Mille. ut sit, Mille bouum validis iugis columna portatur. - lentus] in uno.

Coloty fuisse aiunt, Intus. legendum forte, Tutus. Sed, Lentus, securus. Verg. Tu Tyre lentus in umbra. At tibi lacta trahant Samiae

„ conuiuia testae] *Lucilius, Testam sumit ho-*
 „ *mo Samiam.* - Cumana lubrica terra ro-
 ta] e qua *Cumani calices*. de quib. *Varro*, apud
 „ *Nonium Marcellum*, in uerbo *Obba*. *Obbas*, &
 „ *Cumanos calices*. Placet autem, quod in *Florenti-*
 no legitur, *Testa*, pro, *Terra*. de qua *Ouid.* in. II.
 „ *Tristium, Alter humum*, de qua fingantur pocu-
 „ *la, monstrat, Quaeq. docet liquido testa sit apta*
 „ *mero.* Eheu] in omnibus, Heu heu.
 - quas femina Coa Texuit] Idem post, Hic dat
 „ *auaritiae causas, & Coa puellis Vestis.*
 „ - quos India torret] a *Catullo India tosta* dici-
 „ *tur.* - certent praebere] sic *Verg.* Cer-
 „ *tantq. includere capto.* Africa puniceum,
 purpureumq. Tyros[*distinguit etiam colorem*
 „ *utrumq. Lucr.* in. II. *Purpura, puniceusq. color*
 „ *clarissimus multo.* Et *Donatus*, in amictu persona-
 „ *rum comicarum*, *Laeto*, inquit, *vestitus candidus,*
 „ *aerumno so obsoletus, purpureus diuiti, pauperi*
 „ *phoeniceus datur.* alios enim *Poenos*, alios esse *Ty-*
 „ *rios* constat namque, ut auctor est *Probus*, *Ennius*
 „ *aut Poenos Sarra oriundos, id est Tyro.* *Propert.*
 „ *in. III.* eundem significans colorem, dixit, *Et Ty-*
 „ *ros ostrinos praebet Cadmea colores.*
 - quos saepe coegit] legendum, ut in *Florenti-*
 no, *Quem*, non *Quo*. In *vaticano et am.* *Quam*:
 quod mutandum in, *Quem*. *Barbara*
 gypsatos ferre catasta pedes] vel potius creta-
 „ *tos pedes.* *Plin.* in. XXXV. *Alia creta argētaria ap-*
 „ *pellatur,*

pellatur, nitorem argenteum reddens. Est & vil-
lissima, qua Circum praeducere ad victoriae no-
tam, pedesq. venalium trans mare aduectorum
denotare instituerunt maiores. Servos etiam
ipso Catastos a Catasta dixit Martialis.

Nemesis quae ducis ab urbe] legendum, ut
in omnib. veteribus, Nemesis qui abducis ab ur-
be.

Persoluat nulla semina terra fide]
Horat. Et segetis certa fides meae. Et Quintilia-
nus in. XII. Quos ego existimo, si quod in his finib.
uberius inuenerint solū, fertiliorē ne segetem, ne-
gaturos Atticam esse, quod plus, quam acceperit,
seminis reddat. quia hanc eius terrae fidem Me-
nander eludit. Sed tamen hi versus male sic le-
guntur, At tibi dura seges, Nemesis quae ducis
ab urbe, Persoluat nulla semina terra fide. Nam,
si Dura seges dixit, cur addit, Terra. idem enim
valere videntur hoc loco. Itaq. legendum putabā,
At tibi dura seges, Nemesis qui abducis ab urbe,
Persoluat nulla semina certa fide. Verg. sic in. 1.
Georg. Necnon & lini segetem, & cerialē papa-
uer Tempus uno tegere. Et Ouid. in. 1. de reme-
dio amoris: Obrue uersata Cerialia semina terra,
Quae tibi cum multo fenore reddat ager. Tu
quoq. deuotos, Bacche, relinque lacus] Idem
post, Oblitus et musto feriet pede rusticus uuas, Do-
lia dum, magni deficiuntq. lacus. Lacus de uino e-
am dixit Ouid. in. III. Trist. Nec cumulant al-
s feruida musta lacus. Et in. III. Fast. Praemia

„ de lacub. proxima musta tuis. Et Plin. lib. XIII. 17.
 „ Ergo mergunt e lacu protinus in aqua cados, do-
 „ nec bruma transeat. Deuotos autem lacus dixit,
 Baccho dedicatos. - ne sint modo rure
 puellae] modo ne sint puellae ruri. Idem in. IIII.
 „ in eandem sententiam: Dulcius vrbe quid est. an
 „ villa sit apta puellis. Quid nocuit, fulcos
 non habuisse fatos.] in Vaticano etiam hoc mo-
 do legitur, Quis docuit, fulcos nos habuisse fatos.
 - praebebat aperte Mitis in vmbrosa gaudia
 „ valle Venus.] Lucret. in. v. Et Venus in siluis
 „ iungebat corpora amantum. A pereant ar-
 tes] Pudet nugarum meminisse eorum, qui, cum
 locum hunc mancum, mutilumq. credidissent, mu-
 tos ineptissimos versus huc inculcarunt. Ego, ut e-
 rat in vno meo ualde probabiliter scriptum, pono:
 A pereant artes, & mollia iura colendi, Horrida
 villosa corpora ueste tegant. Nunc, si clausa mea
 est, si copia rara uidendi, Heu miseram, laxam
 quid iuuat esse togam. Ducite ad imperium domi-
 nae, sulcabimus agros: Non ego me uinclis, uerberi-
 bus. nego. - & mollia iura colendi] Colen-
 di, seq. ut ad comptum, atq. ornatum, referamus
 Horrida villosa] hoc potius modo uiuamus
 ut in agris rusticos decet, ubi puellae uersantur.
 Heu miseram] legendum puto, Heu misero. uel
 Heu miserum. Quorsum, inquit, toga, qui civilis
 est habitus, si puella in agris est. Non ego
 me uinclis, uerberibusq. nego] quibus, opinor
 suppli-

supplicijs neglegentes operae rusticanae adficie-
bantur. Coniunxit utrumq. etiam ante. - non sae-
ua recusos Verbera, detrecto nō ego uincla pedum.

E L E G I A . I V .

I C mihi seruitium uideo, dominamq. paratam
Iam mihi libertas illa paterna vale.
Seruitium sed triste datur, teneorq. catenis,
Et numquam misero uincla remittit Amor.
Et, seu quid merui, seu quid peccauimus, uror
Vror, io remoue, saeuā puella, faces.
O ego, ne possim tales sentire dolores,
Quam mallet in gelidis montib. esse lapis,
Stare vel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est.
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis auctor Apollo.
Illa cana pretium flagitat usq. manu.
Ite procul, Musae, si non prodestis amanti.
Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq. uias, & qualis, ut orbem
Compleuit, uersis Luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quaero.
Ite procul, Musae, si nihil ista valent.
At mihi per caedem, & facinus, sunt dona paranda,
Ne iaceam clausam flebilis ante domum,

*Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis .
Sed Venus ante alios est uiolanda mihi .
Illa malum facinus suadet, dominamq. rapacem
Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus .
Opereat, quicumq. legit, uiridesq. smaragdos ,
Et niueam Tyrio murice tingit ouem .
Hic dat auaritiae causas, & Coa puellis
Vestis, & e rubro lucida concha mari .
Haec fecere malas: hinc clauem ianua sentit ,
Et coepit custos liminis esse canis .
Sed, pretium si grande feras, custodia uicta est ,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet .
Heu quicumq. dedit formam caelestis auarae,
Quale bonum multis attulit ipse malis .
Hinc fletus, rixaeq. sonant: haec denique causa
Fecit, ut infamis hic Deus esset Amor .
At tibi, quae pretio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus, & ignis opes .
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia laeti,
Nec quisquam flammae sedulus addat aquam:
Seu ueniet tibi mors, neq. erit, qui lugeat, ullus,
Nec qui det maestas munus in exequias .
At bona, quae nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogam .
Atq. aliquis senior, ueteres ueneratus amores,
Annua constructoserta dabit tumulo
Et, bene, discedens, dicet placideq. quiescas ,
Terraq. securae sit super ossa leuis .
Vera quidem moneo: sed, prosunt quid mihi uera.
Illius*

Illius est nobis lege colendus amor .
 Quin etiam, sedes iubeat si uendere auitas ,
 Ite sub imperium , sub titulumque, Lares .
 Quidquid habet Circe , quidquid Medea ueneni ,
 Quidquid & herbar. Thessala terra gerit ,
 Et quod , ubi indomitis gregib. Venus afflat amores ,
 Hippomanes cupidae stillat ab inguine equae.
 Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu ,
 Mille alias herbas misceat illa, bibam .

Sic mihi] in multis ueteribus, Hic . - para-
 tam] quasi partam, & constitutam. ut sit in
 , perpetuum uiuendum hoc modo. Sic alibi: Et me-
 , rito laudandus hic est, quem prole parata &c. Et
 , Verg. Viuite felices , quib. est fortuna parata iam
 , sua. - Et numquam misero uincla remittit
 - Amor] in scriptis libris, Remittet. in uno, Re-
 mittat . legendum forte , Ut numquam misero uin-
 cla remittat amor . - seu quid peccauimus,
 uror] in scriptis omnibus, Vrit. quod placet. se-
 quitur enim apte , Vror , io . - tunderet un-
 da maris] in Florentino , Ira , non, Vnda .
 Nunc & amara dies] Verg. in. v. acerbum
 , diem dixit, Iamq. dies , ni fallor, adest, quem sem-
 , per acerbum , semper honoratum , sic di uolui-
 , stis, habebo . Illa caua pretium flagitat
 , usq. manu] uola. Sic Propert. in. I. Hunc fur-
 , tiva cauis poma dabam manibus. Et Seneca in.
 , XIII. Epist. An ille , qui , cum uidisset puerum
 , , caua

3, caua manu bibentem aquam, fregit protinus ex-
 3, emptum e perula calicem. Et apud Arn bium
 contra gentes, sed, ut opinor, uitio uel scriptoris,
 3, uel auctoris, Quas caua succutiens baubo manu.
 Sed caua manu pecuniam ueteres soluos flagita-
 re, significant illa Suetonij uerba in Vespas. Aug.
 3, Nunnantes legatos decretam ei publice non medi-
 3, ocris summae statuam colosseam, iussit uel cont-
 3, nuo ponerent, cauam manum ostentans, & pa-
 3, ratam basim dicens. - si non prodestis]
 in eodem, Si nil prodestis. - & qualis] in
 scriptis omnibus, Aequalis. Sed illud rectius.
 - ut orbem] in scriptis item omnibus, Ubi, non,
 ut. - recurrat] in plerisque, Requirit.
 in uno meo, Recurris. Aut rapiam suspen-
 sa sacris insignia fanis] in Sfortiae libro,
 Aut rapiam suspensa focis insignia sacris. Ar-
 ma deposita. uel templis adfixa, uel domi. Sic a-
 3, libi, Occuper in tenebris militis arma situs.
 - smaragdus] in ueterib. monumentis Romae
 eam uocem scriptam inuenio semper hoc modo,
 Zmaragdus. ueluti apud Episcopum Caprani-
 censem, & Achillem Maffeam, & in ea basi, si-
 ue Pacis ara, quae est apud Ranutium Farne-
 sium, Card. - tingit ouem] lanam, ex
 qua uestes. Hic dat auaritiae causas] in Vati-
 cano, ac nonnullis aliis, Stimulos. non Causas.
 Hic, inquit, emptor uoluptatis pretiosus dat caus-
 sas auaritiae, & eius dona Coa uestis, & concha:

Quo

63 Quo de genere etiam post in. IV. Et quascumq. ni
 63 ger rubro de litore conchas Colligit Eois proxi-
 63 mus Indus aquis. Sed illo modo etiam Cic. loqui-
 63 tur, in. XI. epist. Ad Matium. Qui mihi dedit
 63 causam harum litterarum. - malas] pro-
 63 ternas, callidas, auaras. nam post, At bona,
 63 quae nec auara fuit. - clauem ianua sen-
 63 tit] placet, quod est in Vaticano, sensit.
 63 - attulit ipse] in Florentino, Ille, non, Ipse.
 63 - quæ pretio uictos excludis amantes] in Va-
 63 ticano, Vinctos, non, Victos. Eripiant par-
 63 tas uentus, & ignis opes] Ignem significat uio-
 63 lentum, uentoq. saeuientem. Verg. in Georg. - prae-
 63 sertim si tempestas a uertice siluis Incubuit, glo-
 63 meratq. ferens incendia uentus. Seu ue-
 63 niet tibi mors] in Sfortiae libro, Veniat. in u-
 63 no meo, Venit. quod placet. mortuum enim iam
 63 significari malim. Nec qui det maestitas
 63 munus in exequias] quo de genere munerum
 63 ipse post, Non soror, Assyrios cineri quae
 63 debat odores. Et Propert. Quo dabitur Syrio mu-
 63 nere plenus onyx. Et Verg. in. v. Hic duo rite me-
 63 ro fundens carchesia Baccho Fundit humi, duo
 63 lacte nouo, duo sanguine sacro, Purpureosq. ia-
 63 cit flores. - At bona, quae nec auara fuit]
 63 Bona: simplex, benigna. Idem alibi, Lena no-
 63 cet nobis: ipsa puella bona est. Contra, Malus.
 63 Verg. in amore sic dixit, Daphnis me malus u-
 63 rit. - ueteres ueneratus amores] Ca-

„ tull. Cum desiderio ueteres renouamus amores.
 „ Verg. - agnosco ueteris uestigia flammae. Et Pro
 „ pert. in. 111. Hoc mihi quod ueteres custodit in
 „ ossib. ignes. Et Columella, de cultu hortorum, Ma
 „ ximus ipse deum, posito iam fulmine, fallax Acri
 „ sioneos ueteres imitatur amores. Annua
 „ constructo ferta dabit tumulo.] Morem hunc
 „ significat in. v. Verg. Annuus exactis completur
 „ mensib. orbis, Ex quo reliquias, diuiniq. ossa pa
 „ rentis Condidimus terra, maestasq. sacra uimus
 „ aras. Iamq. dies, nisi fallor, adest, quem semper
 „ aserbum, semper honoratum, sic di uoluistis, ha
 „ bebo. Hunc ego Getulis agerem si Syriib. exul,
 „ Argolico ue mari deprensus, & urbe Mycene,
 „ Annua uota tamen solemnesq. ordine pompas Ex
 „ sequerer, strueremq. suis altaria donis. Struere
 „ altaria, sic dixit Verg. in his uersib. ut & Tibul.
 „ Constructum tumulum. Et, bene, disce
 „ dens, dicet] & θυμῶν. Terraq. secu
 „ rae sit super ossa leuis.] Securae: minime solli
 „ citae, placide compositae. Similiter Propert. Sit
 „ tibi terra leuis mulier dignissima uita. Atq. ali
 „ bi: Ut mihi non ullo pondere terra foret. Sed hoc
 „ frequens in ueterib. monumentis, S. T. T. L.
 „ In Lusitania, in ueteri monumento, Dic rogo,
 „ qui transis, Sit tibi terra leuis. Quo ex genere
 „ est etiam illud Euripideum. Κούρη σοὶ χθὼν ἐπ' ἅνῳ
 „ πέσειαι γυνάϊ. Et illud Theocriti, χαίρετω οὗτος ὁ
 „ τύμβος ἐρεῖς. ἐπεὶ ἐνρυμᾶδοντος κεῖται τῆς ἱερῆς κοῦ

φος ὑπὲρ κεφαλῆς. — sub titulumque Lares]
 ut aedes. proscribantur. etenim reb. uenalib. ti-
 tulus praeponeretur. quod intelligi potest ex Edi-
 cto aedilium curulium, apud Gellium l. IIII. cap.
 II. Titulus seruorum singulorum ut scriptus sit,
 curato, ita uti intellegi recte possit, quid morbi, ui-
 tyq. cuiq. sit. &c. Ouid. in. I. de remedio amo-
 ris, Illud, & illud habet, nec ea contenta rapina
 est, Sub titulum nostros misit auara Lares.
 Quidquid & herbar. Thessalla terra gerit] C-
 rere uerbo in hoc genere sic est usus etiam Verg. in.
 II. Georg. Aut quos Oceano propior gerit India
 lucos. Et Cererem a gerendo dictam Cicero tra-
 dit. Hippomanes cupidae stillat ab in-
 guine equae] Propert. Hippomanes fetae semi-
 na legit equae. Et Ouid. in. II. de Arte aman-
 di: Fallitur, Aemonias si quis decurrit ad artes,
 Datque quod a teneri fronte renellit equi. Cupidae
 autem, libidine incensae. Mille alias her-
 bas misceat illa, bibam] Verg. in Bucol. Hip-
 pomanes, quod saepe malae legere nouercae, Mi-
 scueruntq. herbas, & non innoxia uerba. Et Ma-
 nilius in. II. uerbo Miscere hoc ipso in genere est
 usus, Et uarias pacis clades, & mixta uenena.

E L E G I A . V

PHOEBE, faue, nouus ingreditur tua tēpla sacerdos,
 Huc age cum cithara, carminibusq. ueni.

Nunc

Nunc te uocales impellere pollice chordas,
 Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
 Ipse, triumphali deuinctus tempora lauro,
 Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni.
 Sed nitidus, pulcherque, ueni. nunc indue uestem
 Sepositam, longas nunc bene pectus comas.
 Qualem te memorant, Saturno rege fugato,
 Victori laudes concinuisse Ioui.
 Tu procul euentura uides: tibi deditus augur
 Scit bene, quid fati prouida cantet auis.
 Tuq. regis sortes: per te praesentit haruspex,
 Lubrica signauit cum Deus exta notis.
 Te duce Romanos numquam frustrata Sibylla est,
 Abdita quae senis fata canit pedibus.
 Phoebe, sacras Messallinum sine tangere chartas
 Vatis, & ipse, precor, quod canat illa, doce.
 Haec dedit Aenae sortes, postquam ille parentem
 Dicitur, & captos sustinuisse Lares.
 Haec fore credebat Romam, cum maestus ab alto
 Ilion, arduos respiceretq. Deos.
 Romulus aeternae nondum formauerat urbis
 Moenia, consorti non habitanda Remo.
 Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccas
 Et stabant humiles in Iouis arce casae.
 Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbram.
 Et facta agresti lignea falce Pales,
 Pendebatq. uagi pastoris in arbore uotum,
 Garrula siluestri fistula sacra Deo,
 Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:

Nam

Nam calamus cera iungitur usq. minor.
 At, qua Velabri regio patet, ire solebat
 Exiguus pulla per uada lynter aqua.
 Illa saepe, gregis Ditis placitura magistro,
 Adiuuenem festa est uecta puella die:
 Cum qua secundi redierunt munera ruris,
 Casus, & nineae candidus agnus ouis.

Phoebe, faue, nouus ingreditur tua templa sa-
 cerdos] inuocationis genus. Tua templa ingre-
 ditur, praedicturus olim futura. quae sane *ὁρῶν*
ἴσῃς mire poetica est. Nunc precor ad lau-
 des flectere verba meas] uerba cantum signi-
 ficare, iam docui. Orat igitur Phoebum, ut ad
 laudes suas, quas Messallino dicet, cantum fle-
 stat. id est, ut hoc eius carmen sit hoc tempore.
 Qualem te memorant] in Sfortiae libro, Refe-
 runt, non Memorant. - tibi deditus au-
 gur] Tibi deuotus. Idem alibi, Tibi dedita ser-
 uit Mens mea. Horatio in. I. Carm. dicitur Au-
 gur Apollo. Callimachus in hymno in Apollinē:
Κείνον δὲ τρεῖς αἰ καὶ πάντες. Scit bene, quid
 fati prouida canter auis] Quid fati. vel intel-
 legamus, Fati prouida. - regis sortes]
 praees sortibus. Catull. Quaeq. regis Golgos. Sor-
 tes autem, oracula. - Sibylla est] in veterib.
 multis, Est, non, Erat. - sine tangere char-
 tas Vatis] Sibyllae. Ergo Messallinus in Augu-
 rum Collegium cooptabatur, aut inter. XV. uiros
 adle-

adlegebatur. quos fas erat Sibyllinos adire, atq.
consultare. — sustinuisse] portasse.

Haec fore credebat Romam] legendum, ut in
omnib. scriptis, Nec, non, Haec. Romu-

lus aeternae nondum formauerat urbis Moe-
nia] Romae. In vetustis monumentis, ut ad Por-
tam Portuensem, VRBS AETERNA Roma dici-
tur. Sed ego legendum suspicabar, Firmauerat,
non, Formauerat. — consorti] sic Lucan.

in. I. — Quaecumq. potestas Impatiens consortis
erit. Et stabant humiles in Iouis arce ca-
sae] idest, in Capitolio, ubi Romuli casa, stra-
mentis tecta. Lacte madens] lacte di agre-

stes piabantur. Horat. in. II. Epist. Tellurem por-
co, Silvanum lacte piabant. Lacte madere, sic di-
xit, ut, vino madere. vel quod lacte perfusus esset.
— suberat Pan ilicis umbram] in plerisq. vete-
ribus, Umbrae. in uno meo, Umbra.

— facta agresti lignea falce Pales] e stipite fa-
cti di. Sic Horat. Cum faber, incertus, scamnum,
faceret ne Priapum. — fistula sacra] in Flo-
rentino, Farta. in uno meo, Facta. Fistula,

cui semper decrescit arundinis ordo] sic Fa-
stulam quoq. describit Pollux lib. IIII. η μὲν κα-
λάμων ἐστὶ σωθήκη λίνω καὶ κηρῷ σωθεῖσα, ἥ γε
αὐτοχέδιος· αὐλοὶ πολλοὶ, ἕκαστος κατὰ μικρὸν ὑφ'
ἐκαστῷ ὑπολήγοντες εἰς τὸν ἐλάχισον ἀπὸ τοῦ μεγα-
λὸς ἀνισότητά ἔχοντες, ὥς ὄρνιθος πτέρυγι εἰκέναι
Verg. idem significans in Bucol. Est mihi disparib.

„ septem

Septem compacta cicutis Fistula. Nam
calamus cera iungitur vsq. minor] *Theocr.*
in. I. Edyl. Καὶ τὰν δὲ φερ' ἀπάκτοιο μελίπνου ἐν
κηρῶ σύριγγα καλὰν ᾧ χεῖλος ἔλιπταν. Et *Verg.*
Pan primus calamos cera coniungere plures In-
stituit. - pulla] nonnulli legunt, *Pulsa.*
Sed aqua pulsa nigrescit, Corinthus in dorica dia-
lecto: Τὴν μέλαιναν γὰρ τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, ἥνι
καὶ ἂν δι' ἐκδρομὴν ὕδατος μελαίνηται περὶ αὐτὴν κα-
λοῦσι. Et *auctor magni Etymologici, in illud*
Hom. ὡς δ' ὅτε πορφυρὴ πέλαγος, ἀντὶ τοῦ μελανί-
ζει. Sed illo etiam modo commode legitur. de eo-
dem enim *Propert. in. IV.* Hac quondam *Tibe-*
rinus iter faciebat, & aiunt Remorum auditos
per vada pulsa sonos. Illa saepe, gregis *Di-*
tis placitura magistro] in *Sfortiae libro, Ma-*
gistris. Ditis autē gregis magistris, sic, ut *Verg.*
Pecoris magistrum. itaq. ibi solitos versari pasto-
res significat. - redierunt] Dote dicta,
& data, tantum redibat e prouentu.

E L E G I A . VI

PIGER Aenea, uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra vehis raubus,
n tibi Laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam vocat errantes hospita terra Lares.
Sanctius eris, cum te veneranda Numici
Vnda Deum caelo miserit indigetem.

M   Ecce

*Ecce super fessas volitat Victoria puppes :
Tandem ad Troianos diua superba venit .
Ecce mihi lucent Rutulis incenda castris .
Iam tibi praedico, barbare Turne, necem .
Ante oculos Laurens castrum, murusq. Lauini est ,
Albaq. ab Ascanio condita longa duce .
Te quoq. iam video, Marti placitura sacerdos
Ilia, Vestales deseruisse focos ,
Concubitusq. tuos furtim, victasq. iacentes ,
Et cupidi ad ripas arma relictâ Dei .
Carpite nunc, tauri, de septem montib. herbas ,
Dum licet : hic magnae iam locus urbis erit .
ROMA tuum nomen terris fatale regendis ,
Qua sua de caelo prospicit arua Ceres ,
Quaq. patent ortus, & qua fluitantib. undis
Solis anhelantes abluit amnis equos .
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse viam .
Vera cano : sic usq. sacras innoxia lauros
Vescar, & aeternum sit mihi virginitas .
Haec cecinit uates, & te sibi, Phoebe, uocauit ,
Iactauit fusas & caput ante comas .
Quidquid Amalthea, quidquid Marpesia dixit .
Heryphile, Phoebæ grata, quod admonuit,
Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina sortes
Portarit, sicco perlueritq. sinu .
Hæc fore dixerunt belli mala signa Cometem ,
Multus & in terras deplueritq. lapis .
Atq. tubas, atq. arma ferunt strepitantia caelo
Audita,*

Audita, & lucos praecinuisse fugam.
Im etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,
Simulacra Deum lacrimas fudisse tepentes,
Fataq. vocales praemonuisse bonas.
Ec fuerant olim: sed tu iam, mitis Apollo,
Prodigia indomitis merge sub aequoribus:
Iccensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omne quo, felix, & sacer annus eat.
Iurans ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Ictus & musto feriet pede rusticus uvas,
Dolia dum, magni deficiuntq. lacus.
I madidus Baccho sua festa Parilia pastor
Concinet. a stabulis tunc procul este, lupi.
I leuis stipulae solennis potus acervos
Accendet, flammis transilietq. sacras.
I fetus matrona dabit, natusq. parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
I ctae debet avum, paruo aduigilare nepoti,
Balbaq. cum puero dicere uerba senem.
I nc operata Deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua leuis umbra cadet.
I t e veste sacris tendent umbracula fertis
I ncta, coronatus stabit & ipse calix.
I sibi quisq. dapes, & festas exstruet alte
I cespitibus. mensas, cespitibusq. torum.
I eret hic potus iuuenis maledicta puellae,
Postmodo quae uotis irrita facta uelit.

*Nam ferus ille suae, plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.*

*Pace tua, pereant arcus, pereantq. sagittae,
Phoebe, modo in terris erret inermis Amor.*

*Ars bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Hei mihi, quam multis ars dedit illa malum,*

*Et mihi praecipue, taceo cum saucius annum,
Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.*

*Vixq. cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
Verba potest, iustos aut reperire pedes.*

*At tu, nam Diuum seruat tutela poetas,
Praemoneo, vati parce, puella, sacro.*

*Vt Messallinum celebrem, cum, praemia belli,
Ante suos currus oppida victa feret,*

*Ipsē gerens laurus, lauro deuinctus agresti,
Miles Io magna voce triumphē canet.*

*Tunc Messalla meus pia dei spectacula turbae,
Et plaudat curru praetereunte pater.*

*Annue: sic tibi sint intonsi, Phoebe, capilli.
Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.*

*Sextam facio Elegiam, omnium veter. libror. fidem
secutus. et sic olim Aldus edidit.*

*Impiger Aeneas in uno meo, ueterum consuetudine,
scriptum, Impiger. Impiger autē, praestans animi,
et corporis uiribus. Sic ab Horat. Impiger Hercu
les dicitur. Et poeta alius, Sumptis nō impiger ar
mis. Hoc ipsum similib. uerbis significat Sopho
cles in Philoctete: Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' ἄρ-
στον*

στον

, *χον ἐργάτιν*. - uolitantis frater amoris]
Veneris uerba sunt, ad Amorem. Apud Verg. in.
 , 1. *Aen. Frater ut Aeneas pelago tuus omnia cir*
 , *cum Litora iactetur.* - - cum te veneranda
 Numici Vnda Deum caelo miserit indige-
 tem] *Ouid. in. xiiii. Metam. idem ipsum de*
 , *Aenea: Perq. leues auras iunctis inuecta colum-*
 , *bis, Liuis adit Laurens: ubi lectus arundine ser*
 , *pit In freta flumineis uicina Numicius undis.*
 , *Hunc iubet Aeneae quaecumq. obnoxia morti*
 , *Abluere, & tacito deferre sub aequora cursu. Cor*
 , *niger exsequitur Veneris madata, suisque, Quid-*
 , *quid in Aenea fuerat mortale, repurgat. Et re-*
 , *spergit aquis, pars optima restitit illi. Lustratum*
 , *genetrix diuino corpus odore Vnxit, & ambrosia*
 , *cum dulci nectare mixta Contigit os, fecitq. Deū,*
 , *quem turba Quirini Nunc uocat Indigetem, tem*
 , *ploq. arisq. recepit.* Ecce super fessas vo-
 litat Victoria puppes] *Fessas, tot erroribus.*
 , *Victoriae alatae multa sunt Romae hodieq. mo-*
 , *numenta. ut in Arcu. L. Septimi Seueri, trium-*
 , *phis insigni. Ouid. in. ii. Tristium, Sic adsueta*
 , *tuis semper Victoria castris, Nunc quoq. se prae-*
 , *stet, notaq. signa petat. Ausoniumq. ducem soli-*
 , *tis circumuolet alis, Ponat & in nitida laurea*
 , *ferta coma. Et in. iii. Amor. Prima loco fer-*
 , *tur sparsis Victoria pinnis. Apud Silium Ita-*
 , *licum Virtus sic loquitur, Mecum Honor, & lau-*
 , *des, & laeto Gloria vultu, Et Decus, & niueis Vi-*

- „ *Etoria concolor alis, Me cinctus lauro perducit*
 „ *ad astra triumphus. Nazarius in Panegyrico*
 „ *Constantino Caesari dicto, iam quidem laetitia*
 „ *gestae rei diffuderat fama uelox, & ad celerita-*
 „ *tem nuntij pinnata Victoria inseguebatur. In nu-*
 „ *mismatis autem Augustorum saepe ea nota uisi-*
 „ *tur. Pausanias alatae saepe Victoriae, non ala-*
 „ *tiae etiam nonnumquam, ut in Atticis: Νίκης ἐστὶν*
 „ *ἄπτερος ναῖς. Et in Laconicis: Καὶ Ἀθηναίων εἰς τὴν*
 „ *ἄπτερον καλεμένην νίκην. Et in Heliacis: Ἀπομι-*
 „ *μούμενος τὸ ἄδῃηοι τῆς ἄπτερος καλεμένης ξίανον.*
 „ *Sed in Sfortiae libro erat, Volutans, non Volitat.*
 „ *quod placet. ut uolitantem dicat uenire.*
 „ *- diua superba] erat enim etiam in dis Victo-*
 „ *ria, cuius imago erat in Senatu. Aelius Lam-*
 „ *pridius in uita Alexandri Severi: Pater eadem*
 „ *nocte in somnijs uidit alis se Romanae Victoriae,*
 „ *quae in Senatu, ad caelum uehi. - Rutu-*
 „ *lis incendia castris] in scriptis nonnullis, Ru-*
 „ *tilis. Forte Rutila, fulgentia dixit, ut Horat. in.*
 „ *1. Carm. - seu te fulgentia signis Castra tenent.*
 „ *- barbare Turne] Barbare, idest Latine. Rufus*
 „ *Festus Avianius, de Oris maritimis, Gens puni-*
 „ *corum mons quod altus barbaro, idest Latino*
 „ *dicti ut auctor Plautus est. Loci apud Plautum*
 „ *insignes, in prologo Asinariae, Huic nomen Grae-*
 „ *ce Onagros (st fabulae, Demophilus scripsit, Mar-*
 „ *cus uoxit barbare. Et in Captiuis, post iusiuran-*
 „ *dum: Νῆ τὴν Πραίνεσιν, νῆ τὴν Σιγνίαν, νῆ τὴν φρου-*
 „ *σινῶ-*

22 σινῶνα, νῆ τὴν Αλάργιον, addit alter, Quid tu bar
 23 baricas urbes iuras . Sunt autem illae urbes Ita-
 liae . Et Festus Pompeius in uerbo, Vapula Papi-
 24 ria : Plautus, inquit, in Feneratrice, Hens tu in
 25 barbaria quod dixisse dicitur liberta suae patro-
 26 nae, ideo dico, liberta salve, vapula papiria . In bar-
 27 baria, est, in Italia . Plutarchus in κεφαλαίοις ῥω-
 28 μαικοῖς, Barbaros dicit Italos : Διατί τὸν Ιανον δι-
 29 πρόσωπον οἶονται γεγονέναι, καὶ γράφουσιν οὕτως καὶ
 30 πλάττεσι . πότερον ὅτι τῷ μὲν γε Ἕλλητι ἐκ περραιοῦ
 31 ἦν, ὡς ἰσοροῦσιν, διαβὰς δὲ εἰς ἰταλίαν, καὶ συνοική-
 32 σας τοῖς αὐτοῖσι βαρβάροις, μετέβαλε καὶ γλῶτταν,
 33 καὶ δίαυταν . . . . . victasq. iacentes] vel caeco
 apparet, legendum, Vittasque . . . . . Carpite
 nunc, tauri, de septem montib. herbas] Ouid.
 34 in. I. Fast. Hic, ubi nunc Roma est, tunc ardua
 35 silua viribat, Tantaq. res paucis pascua bubus
 36 erat . . . . . Roma tuum nomen terris fatale
 37 regendis] Verg. in. VI. Tu regere imperio po-
 38 pulos, Romane, memento . . . . . Qua sua de cae-
 lo prospicit arua Ceres] in Florentino, Qua-
 qua, non, Qua sua . Idem opinor dicere Diony-
 sium Halicar. Romam terrae imperasse, quae-
 cumq. adiri, coliq. posset . . . . . Solis anhelan-
 tes abluat amnis equos] Annem etiam in. III.
 39 mare, Caeruleo laegerat amne rotas .
 Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet,
 Vos bene tam longam consuluisse viam] se-
 tentia mihi difficilis videtur . nec enim uideo, ad

quos referatur, quod dicit, Vos. itaque illud *muta-*
bam in, Nos. ut de se ipsa Sibylla dicat, uel de o-
mnib. uatibus, quos Aeneas consuluerat.

- sic usq. sacras innoxia lauros Vescar] in
Vaticano, Laurus, accusandi casu. idq. placet.

Et in Florentino, Noscar, pro Vescar. Sed illud re-
ctius. Dicebantur enim uates *δαφνοφάγοι*. qua de
re plura Lycophronis interpret. Iuuenalis Sat.

„ VII. Nescit quicumq. canoris Eloquium uocale
„ modis, laurumq. memordit. - & aeternum]

„ semper. aduerbium. Verg. Salue aeternum mihi
„ maxime Palla, Aeternumq. uale. - & te

sibi, Phoebe, vocauit] antequam sortes ederet.

„ Iactauit fufas & caput ante comas] Verg. in.

„ VI. de eadem, Non comptae mansere comae. In
Vat. Fufas, non Fufas. Sed hoc probabilius.

Iactauit comas ante caput: nescio, an capitis il-
lam rotationem sic significet, an potius dictis sor-
tib. passis crinib. uulium texerit. Quid-

quid Amalthea] Varronem in libris rerum diui-

narum, quos ad Caesarem Pont. Max. scripse-

„ rit, tradidisse aiunt, Amaltheam eandem Cuma-

„ nam, eandem Demophilen, siue Herophilen. Ti-

bullus aliam fecit Herophilem, eosdem, opinor, au-

ctores secutus, quos Eusebius in Chronicis. qui

Herophilen Samiam Sibyllam fuisse dicit.

- quidquid Marpesia] prae omnino. cum ue-

ro in quibusdam veterib. libris, sit, Marmesia, con-

stet autem, Sibyllam Helleponticam in Mari-

nesso,

nesso, agri Troiani uico, natam, leuiter mutandum: & pro Marmesia, legendum Marinesia, siue Marineffia. sin Marmesso uico nomen fuit, legendum, Marmessia. Heryphile] alij legunt, Erophile: alij, Herophile, ut est apud Eusebium. - grata, quod admonuit] placet, quod in Vaticano, alijsq. nonnullis, legitur, Grataq. quod monuit. Saepe enim Moneo uerbo in hoc genere optimi utuntur auctores. Idem in.

1. Et canit euentus, quos Dea magna monet. Et,
 Diui uera monent. Et Verg. in. II. Aen. Aut
 quem tum uates Cassandra moneret.

Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina fortes Portarit] dubitandum non est, quin haec de Tiburte Sibylla dicantur, quae nominabatur Albunea. quare Pontanus hoc loco Albunea legebat, ut posteriores duae syllabae coirent in unā. uel legendum sit forte, Alburna. Sed in Florentino non, Quasq. sed, Quotq. - sicco perlueritq. sinu] in Sfortiae libro, atq. uno meo, Pertuleritq. quae uera est omnino lectio. Sicco sinu: idest, pedestri itinere. ut significet, Romam uenire solitos Tiburtinos uel secundo flumine, uel Tiburte uia.

Hae fore dixerunt] Haec, in meis, non Hae. Huc autem superiora illa referuntur, ab illo uersu, Quidquid Amalthea. ut uenam e Sibyllis, siue Erythream, siue quamuis aliam, laeta omnia praedixisse significet, has uero tristia. Multus & in terras deplueritq. lapis]

lapis] in Vaticano in margine, pro, *Multus* & *Plurimus*. In Florentino, *In terris, non, In terras*. Alij legunt, *Multus ut in terras*. quod mihi probabile uidetur. — atq. arma ferunt strepitantia caelo] in meis, ac nonnullis alijs, *Crepitantia*. Vergilius in extremo. I. Georg. similiter, „ *Armorum sonitum toto Germania caelo Audyt*. „ - & lucos praecinuisse fugam] Verg. *Vox quoq.* „ *per lucos uulgo exaudita silentes Ingens*. Ipsum etiam Solem defectum lumine] Verg. „ *de Sole, Ille etiam caecos instare tumultus Saepe* „ *monet, fraudemque, & operta tumescere bella*. Et simulacra Deum lacrimas fudisse tepentes] Verg. *Et maestum in lacrimat templis e-* „ *bur*. Fataq. vocales praemonuisse bo-

„ *ues*] Verg. ibidem, *Pecudesq. locutae. Saepe cum* „ *Iulius Obsequens, tum alijs scriptores, Bos locuta*. Sed in Sfortiae libro, non *Boues*, sed *Deos*. Prodigia indomiris merge sub aequoribus] in mare deportabantur portenta, & monstra, quae triste quid ostendissent. Ut succensa] in Sfortiae libro, atq. uano meo, *Et succensa*. quod placet. — crepitet bene laurea flammis] Crepitare igni: ut & Verg. „ *in*. I. Georg. *Atq. leuem stipulam crepitantib.* „ *urere flammis*. Et in. XII. de lauro, *Ac uel-* „ *ut immissi diuersis partib. ignes Arentem in sil-* „ *uam, & uirgulta sonantia lauro*. Ouid. in. I. „ *Fast. crepitum eundem significans, Ara dabat* „ *fumos,*

„ fumos, herbis contenta Sabinis, Et non exiguo lau-
 „ rus adusta sono. Et in. 1111. Vre mares oleas,
 „ taedamq. herbasq. Sabinas, Et crepet in medijs
 „ laurus adusta focis. Verg. in Pharmaceutria,
 „ laurum adhibens, Sparge molam, & fragiles in-
 „ cende bitumine lauros. Lauream autem, idem,
 quod laurus. Sic apud Horat. atq. alios.
 - et sacer annus eat] In Sfortiaco, ac duobus
 meis, non Eat, sed Erit. Distendet spicis
 horrea plena Ceres] Verg. de apib. in. 1. Aen.
 „ - dulci distendunt nectare cellas. Dolia
 dum, magni deficientq. lacus] Dum, quoad
 dolia, lacusq. deficient, illa condendo, hi funden-
 do uino. id est, Tantus erit prouentus vini, ut
 dolia, lacusq. vincat, nec capiendo, atq. conden-
 do, satis esse possint. Dolia uero, quib. vinum con-
 debatur, vasa erant fictilia, quor. hodie Romae
 uisuntur imagines in veteri saxo, parieti domus
 Pompei Castellani impresso, uia Sancti Marti-
 nelli. haec simillima, uel eadem potius sunt ijs,
 quas Romae vulgus Vettinas uocat. - madi-
 dus Baccho] bene potus, ebrinus. Id etiam Grae-
 cis significat, Βῆχεν. - sua festa Parilia
 pastor.] inscriptis omnibus, Palilia, a Pale-
 „ dea. De quib. Propert. in. 1 v. Urbi festus erat,
 „ dixere Palilia patres, Hic primus coepit moe-
 „ nib. esse dies, Atq. alibi, Annuaq. accenso ce-
 „ lebrare Palilia feno, Qualia nunc curio lustra
 „ nouantur equo. - leuis stipulae] Verg.
 „ Atq.

- „ Atq. leuem stipulam. — flammis transi-
 lietq. sacras] Genus expiationis. Et fetus
 matrona dabit] Pacis bona, quam Euripides
 propterea vocat κουροτρόφον θεάν. Dabit :
 „ edet. Verg. — geminam partu dabis Iliaprolem.
 — natusq. parenti Oscula compressis aurib.
 eripiet] in Florentino, atq. Sfortiaco, non, Com-
 pressis. sed, Comprensis. Quae lectio potior. Sic
 „ Plautus in Poenulo, Sine te prehendam auricu-
 „ lis, sine dem suauium. Atq. alibi, Prehende au-
 „ rículas, compara labella cum labellis. Hoc oscu-
 li genus χύτρα Graecis dicitur. Iulius Pollux in.
 „ x. Ειδέναι δὲ οὐ φαῦλον ὅτι καὶ χύτρα φυλήματος ἦν
 „ εἶδος ὁπότε τὰ παιδία φιλοῖν τῶν ἑτῶν ἐπιλαμβά-
 „ νόμενα. Multa enim esse osculorum genera, signi-
 „ ficat idem Pollux, eodem in libro: Τὸ σύσομον, in-
 „ quit, ὄνομα φιλήματος ἐν τοῖς τηλεκλείδῃ & δέσει
 „ μετὰ τῶν ἄλλων πολλῶν εἰρημένων. Romae, apud
 — Episcopum Capranicensem in ueteri monumento,
 Dis manibus Zosimae sacro, Cupido alatus, con-
 pressis auribus, Zosimam ipsam deosculatur. Prae-
 ue autem quibusdam in libris, pro Aurib. legitur,
 Naribus. Tunc operata Deo pubes dif-
 cumbet in herba] Verg. in. I. Georg. Sacra re-
 „ fer Cereri, lactis operatus in herbis.
 — qua leuis umbra cadet] sic Verg. in. III. Geor.
 „ Speluncaeque tegant, & saxea procubet umbra.
 Sed in meliorib. libris, Cadit. idq. rectius.
 Aut e veste sacris tendent umbracula fertis]
 Sacris

Sacris fertis: ut capita cum coronis tegantur de-
super. Similiter Ouid. Paci tentoria ponunt, De-
super extentas imposuere togas. - corona-
tus stabit & ipse calix] in Sfortiae libro, & Flo-
rentino, Stabit & ante calix. Vel ex hoc loco, opi-
nor, intellegitur, quid sit apud Verg. Vina coro-
nant. At sibi quisq. dapes, & festas ex-
struet alte Cespitib. mensas] in Florentino,
Aut, non, At. Quod autem Extrui dapes etiam di-
xit, Plautus in Menaeh. idem significans, Ita est
adulescens ipsius escae maximae. Ceriales cenas
dat, ita mensas exstruit, Tantas struitias concin-
nat patinarias. Standum est in lecto, si quid de
summo petas. Ingeret hic potus iuuenis
maledicta puellae] sic, Maledicta ingerere, di-
xit, ut & Horat. in. I. Epist. Tum pueris nautae,
pueri conuitia nautis Ingerere. Et Cl. Marius Vi-
ctor in. III. Qui maledicta tibi, conuitiaq. inge-
ret. - Postmodo] Eodem verbo Ouidius
est usus in. III. de Arte amandi, Postmodo riu-
lem, partitaq. foedera lecti, Sentiatur. - Et in. I. de
remedio amoris, Vtilior velis postmodo uentus e-
rit. Et Propert. in. II. Sentiatur illa tuas postmodo
uicta manus. Nam ferus] in Sfortiae li-
bro, Iam ferus. - mente fuisse mala]
Mente non sana. Seneca in. III. de beneficijs eo-
dem modo, Et, cum, malam mentem habuisse se
pridie, iurasset. Et Ouid. Nō bonam mētem, idem
significans, dixit in. II. Amor. Quid, quod in an-
33 cillam

„ cillam si quis delinquere possit, illum ego contendi
 „ mente carere bona. - pereant arcus] in
 Sfortiae libro, Pereantq. arcus. Hei mi-
 hi] in omnib. scriptis libris, Heu heu.
 - quam multis ars dedit illa malum] nocuit.
 „ Quare illud, apud Pedianum, Malum dabunt
 „ Metelli Naeui poetae. Et mihi praeci-
 pue] in Florentino, At mihi. - taceo
 cum faucius annum] qui anno toto taceo sau-
 cius. Et faueo morbo] indulgeo dolori.
 - cum iuuat ipse dolor] in Vaticano, ac non-
 nullis alijs, non Cum, sed Tum, legendum forte,
 Dum. Vixq. cano Nemefim] in Sfor-
 tiae libro, Florentino, ac duobus meis, Usq. cano.
 „ Nemesis eadem illa, de qua supra, & Martia-
 „ lis in. VIII. Fama est arguti Nemesis formosa
 „ Tibulli. - iustos aut reperire pedes]
 „ Musicos pedes dicit Plin. in. XXI. historiae Na-
 „ turalis: Dissederuntq. scholae, & omnes eas da-
 „ mnauit Herophilus, in musicos pedes uenarū pul-
 „ su discreto per aetatum gradus. - nam Di-
 „ uum seruat tutela poetas] Ouid. At sacri ua-
 „ tes, & Diuum cura uocatur. Vt Messal-
 „ linum] in Vaticano, atq. alijs, Et Messallinum.
 Ante suos currus oppida victa feret] Fercu-
 „ la pompae triumphalis. Horat. in. II. Epist. Capi-
 „ tum portatur ebur, captiua Corinthus. Nisi aes in-
 tellegit Corinthium. Sed in Vaticano, Geret, non,
 Feret. In uno meo, Gerent, numero multitudinis.

In Florentino, Ferent, eodem numero. Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti, Miles] caussam adfert Festus Pompeius. Laureati, inquit, milites sequebantur currum triumphantis, ut quasi purgati a caede humana intrarent urbem. & quae sequuntur. - Io magna voce triumphae canet] in Vaticano, non, Canet, sed, Canat. Horat. in. II. Tuq. dum procedis, Io triumphae Non semel dicemus, Io triumphae, Ciuitas omnis. Tunc Messalla meus] in nonnullis libris, Tum, non, Tunc. quod est ipsum mollius. Et plaudat curru praetereunte pater] in Florentino non, Pater, sed, Parens. - sic tibi sint] orat per ea, quae propria sunt, atq. aeterna, more plane poetico.

E L E G I A . VII

ASTRA Macer sequitur. tenero quid fiet Amo- Sit comes, & collo fortiter arma gerat. (ri. seu longa virum terrae uia, seu uaga ducent Aequora, cum telis ad latus ire uolet. e puer, quaeso, tua qui ferus otia liquit, Atq. iterum erronem sub tua signa uoca. quod si militib. parces, erit hic quoq. miles Ipse, leuem galea qui sibi potet aquam. tra peto, ualeatq. Venus, ualeantq. puellae. Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est. Magna loquor. sed magnifice mihi magna locuto
Excuse

Excutiunt clausae fortia uerba fores.
Iuravi quotiens, rediturum ad lumina numquam.
Cum bene iuravi, pes tamen ipse redit.
Acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas adspiciamq. faces.
Tu miserum torques: tu me mihi dira precari
Cogis, et insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto: sed credula uitam
Spes fouet, et, melius cras fore, semper ait.
Spes alit agricolas: spes sulcis credit aratis
Semina, quae magno fenore reddat ager:
Haec laqueo uolucres, haec captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesein spondet mihi, sed negat illa.
Hei mihi, ne uincas, dura puella, Deam.
Parce, per inmatura tuae, precor, ossa sororis.
Sic bene sub tenera parua quiescat umbo.
Illa mihi sancta est: illius dona sepulcro,
Et madefacta meis feta feram lacrimis.
Illius ad tumultum fugiam, supplexq. sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usq. suum te propter flere clientem.
Illius, ut, uerbis, sis mihi dura, ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,
Maestaq. sopitae stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa praeceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus,

Venit

Desino, ne dominae luctus renouentur acerbi.

Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.

Nec lacrimis oculos digna est foedare loquaces,

Lena nocet nobis: ipsa puella bona est.

Lena vetat miserum Phyrne, furtimq. tabellas

Occulto portans itq. reditq. sinu.

Saepe, ego cum dominae dulces a limine diro

Agnosco voces, haec negat esse domi.

Saepe, ubi nox promissa mihi est, languere puellam

Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.

Tunc morior curis: tum mens mea perdit a fingit,

Quis ne meam teneat, quot teneat ve modis:

Tunc tibi, lena, precor diras satis anxia uiuas,

Mouerit e uotis pars quotacumq. Deos.

CASTRA Macer sequitur] is est Macer, de quo
 Ouid. in. II. Amor. Nos Macer ignauae Veneris
 cessamus in umbra. Et Sueton. in Caesare dicta-
 tore: Quos omnes libellos uenit Augustus publi-
 cari in ea epistula, quam breuem admodum, ac
 simplicem, ad Pompeium Macrum, cui ordinan-
 das bibliothecas delegauerat, misit. Loquitur au-
 tem eodem modo Lucan. Nulla fides, pietasq. vi-
 ris, qui castra sequuntur. - tenero quid
 fiet amori] sic saepissime sunt optimi latinitatis
 auctores locuti. Plaut. in Bacchid. Quid fiet mi-
 hi postea. Lucret. in. I. Quid fiet deniq. celo. Et
 Cic. Diodoto quid faciam. - arma gerat]
 in Sfortiae libro, Ferat, non Gerat. - seu

N uaga

uaga ducent Aequora] in eodem libro, non,
Vaga, sed, Mala. - tua qui ferus otia li-
quit] in *Sfortiae* libro, *Liquit. Otia uero, quia*
,, *Venus, ut ait Ouidius, otia amat. & hoc praeci-*
puum amoris remedium, militare, & res agere.
Atq. iterum erronem] non displicet *Vatican-*
libri lectio, Et uerum erronem. - *parces]*
in Florentino, Parcis. - leuem galea qui sibi
potet aquam] in omnib. scriptis libris, *Portet,*
,, *non, Potet. quamquam illo modo Propert. Potabis*
,, *galea fessus Araxis aquam. Leuem aquam:*
,, *uilem. Horat. Et spondere leui pro paupere. Vilem*
,, *autem, alibi. In. I. Serm. Venit uilissima rerum*
,, *Hic aqua. In Florentino tamen, Leui galea.*
- locuto] in *Sfortiae* libro, *Loquenti.* - tu me
mihi dira precari] in *Sfortiae* libro, non *Dira,*
sed, Cura. Legendum forte, Dura. Sic Caluus, apud
,, *Probum, Mens mea dura sibi confingens omnia*
,, *uecors. Est autem idem omnino, quod Mala. Se-*
,, *quitur enim, Iam mala finissem leto. Et Horat.*
,, *Durum, sed leuius fit patientia. &c. Atq. idem*
,, *alibi iungens, Dura fugae mala, dura belli. Et*
,, *Verg. in. VIII. Multaq. dura suo tristi cum cor-*
,, *deputabant. Iam mala finissem leto]* quod
esse putabant misero remedium facillimum. *Euri-*
,, *pid. in Hippol. coronato. Ταχὺς γὰρ ἄδης πάσος ἀν-*
,, *δρὶ δυσυχεί.* - sed credula uitam Spes fouet]
,, *Ouid. Spes bona dat uires, animus quoq. pasci-*
,, *tur illa. Multa, ab optimis auctorib. in hanc dicta*
senten-

sententiam, in unum collegit studiosissimus iuue-
 nis, mihiq. amicissimus, Aldus Manutius, Paulli
 F. in suis in Sallustij Catilinam eruditis Scholijs .
 - & melius cras fore, semper ait] in uno meo,
 ac Florentino, Et fore cras semper ait melius . In
 altero item meo, & Vaticano, Et semper cras fore
 ait melius . Simile illud Theocriti, Θάρρειν χερὶ
 φίλε βάρη, τό δ' αὐριον ἔσαι ἄμεινον. Plaut. in Cistel-
 laria : Gy. Bono animo es. erit isti morbo melius .
 Si. confidam fore, Si medicus ueniat, qui huic mor-
 bo facere medicinam potest. Gy. Veniet . Si. spif-
 sum istud amanti est uerbum, Veniet, nisi uenit .
 Et Cic. in. vi. Epist. ad Caecinam, Melius exspe-
 ctans, sic dixit . - spes fulcis credit aratis
 Semina] Hor. in. i. Epist. Spem mentita seges .
 - quae magno fenore reddat ager] Ouid. in. i.
 de rem. amoris, Obrue uersata Cerialia semi-
 na terra, Quae tibi cum magno fenore reddat
 ager . Et in. ii. de Arte amandi, Credita non
 semper sulci cum fenore reddunt . Manil. in. v.
 Astron. Nec solum terrae spem credit inania uo-
 ta . Aruorum ingenerat studium, rurisq. colen-
 di, Seminaq. in senus sulcatis reddere terris, Usu-
 ramq. sequi maiori sorte receptis Frugib. innume-
 ris . Spes etiam ualida solatur compede
 uinctum : Crura sonant ferro, sed canit in-
 ter opus] fossorem, opinor, intellegit . Ouid.
 Vinctus quoq. compede fossor Indocili numero
 cum graue mollit opus . Inter opus, sic etiam po-

„ fuit Columella, de cultu hortorum, Et secum gra-
 „ cili cōnectere carmina filo, Que canat inter opus
 „ musa modulāte putator Pendulus arbutis, olitor
 „ uiridatib. hortis. - dura puella] in Florentino,
 Bella puella. - Deam] Spem. - per inma-
 tura tuae, precor, ossa sororis] per ipsam mor-
 tuam ἀώπως. Sic Horat. in. 11. Serm. Filius im-
 „ maturus obisset. Immatura ossa: id est,
 „ per ante diem uersam in ossa. Idem alibi, Sic ego
 „ componi uersus in ossa uelim. In matura ossa,
 „ mortem significant in maturam. Sic Propert. In
 „ maturum mortis iter dixit in. 111. Per te inma-
 „ turum mortis adimus iter. - fugiam] con-
 „ fugiam. - clientem] cultorem. Horat.
 „ in. 11. Epist. Et fugit urbes Rite cliens Bacchi.
 „ Illius, ut uerbis] intellegi fortasse etiam possit.
 Tamquam illius uerbis. - sis mihi dura,
 ueto] in Sfortiae libro, Lenta, non, Dura.
 - omittant mala somnia Manes] in eodem li-
 „ bro, Noua somnia. Verg. in. VI. Sed falsa ad su-
 „ peros mittunt insomnia Manes. - fene-
 „ stra] Vat. Sagitta. prae, opinor. Desi-
 no] in Sfortiae libro, atq. uno meo, Desine. ut
 sit apostrophe ad se ipsum, Qua sane apostrophe
 „ usus idem in. 1. dixit, Desine dissimulare. Deus
 „ crudelius urit, Quos uidet inuitos succubuisse si-
 „ bi. Nec lacrimis oculos digna est foe-
 „ dare loquaces] Cic. in. 1. de legib. Nam & ocu-
 „ li nimis arguti, quemadmodum animo adfecti si-
 „ mus,

mus, loquuntur. Lena nocet nobis:
 ipsa puella bona est] *Bona est: fauet. Verg.*
Sis bonus o, felixq. tuis. - furtimq. tabellas
 Occulto portans itq. reditq. sinu] *Sinu*
enim fere scripta portabant feminae. Idem ante,
Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina sor-
tes Portarit, sicco pertuleritq. sinu. Ouid. an-
cillarum, & lenarum hoc significans ministe-
rium, in. I. de Arte amandi, Si tamen illa ti-
bi, dum dat, recipitq. tabellas, Corpore, non
tantum sedulitate, placet. Et in. III. Conscia
cum possit scriptas portare tabellas, Quas tegat
in tepido fascia lata sinu. Et quae sequuntur.
Saepe, ubi nox promissa mihi est] in Sfortiae
libro, atq. uno meo, Saepe, ubi nox mihi pro-
missa est. Et Ouid. in. II. de Arte amandi, Clau-
sa tibi fuerit promissa ianua nocte. - tum
mens mea] in scriptis omnibus, Tum mens mi-
hi. Tunc tibi, lena, precor diras] *Di-*
stinguendum hoc loco. sequuntur enim dirae.

ALBII . TIBULLI

EQVITIS . ROMANI

LIBER . III

MARTIS Romani festae uenere Kalendae.
 Exoriens nostris hic fuit annus auis.
 Et uaga nunc certa discurrunt undiq. pompa,
 Perq. uias urbis munera, perq. domos.
 Dicite, Pierides, quo nam donetur honore
 Seu mea, seu fallor, cara Neaera tamen.
 Carmine formosae, pretio capiuntur auarae:
 Gaudeat, ut digna est, uersib. illa meis.
 Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
 Pumicet, & canas tondeat arte comas,
 Summaq. praetexat tenuis fastigia chartae,
 Indicet ut nomen littera facta tuum:
 Atq. inter geminas pingantur cornua frontes.
 Sic etenim comptum mittere oportet opus.
 Per uos auctores huius mihi carminis, oro,
 Castaliamq. umbram, Pieriosq. lacus,
 Ite domum, cultumq. illi donate libellum,
 Sicut erat: nullus defluat inde color.
 Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
 An minor, an toto pectore deciderim.
 Sed primum nympham larga donate salute,
 Atq. haec submisso dicite uerba sono.
 Haec tibi uir quondam, nunc frater, casta Neaera,
 Mittit, & accipias munera parua, rogat,
 Teq.

*Teq. suis iurat caram magis esse medullis ,
 Siue sibi coniux , siue futura soror :
 Sed potius coniux : huius spem nominis illi
 Auferet extincto pallida Ditis aqua.*

Exoriens nostris hic fuit annus auis] *Varro in.*
V. de lingua lat. Mensium nomina sunt aperta
fere , si a Martio , ut antiqui instituerunt , nume
res . Perq. uias urbis munera , perq.
domos] Saturnalibus scilicet. Sic Ouid. in. II.
Fast. Perq. uias urbis , latosq. ululasse per agros.
Et Vergil. similiter , in . VIII. Laetitia , ludisq.
uiaae , plausuq. fremebant . Lutea sed ni-
ueum inuoluat membrana libellum] Inuolu-
crum , uel luteum , uel purpureum . huius mentio-
nem facit Martialis in . V. ad Musas , Num-
quam grandia , nec molesta poscit , Quae cedro
decorata , purpuraq. Nigris pagina creuit um-
bilicis . Ac paullo post , Vltro purpureum petet
libellum . Punicet , & canas tondeat ar-
te comas] sic in plerisq. scriptis libris . in Sfor-
tiae libro , Punicet . alij legunt , Pumex & ca-
nas tondeat ante comas . Sed , si ueterem lectio-
nem retinemus , ad membranam referamus . ut
ipsa comas & punicet , & tondeat , poetice . aut pas-
siue , quo modo lauare dicuntur , qui lauantur . Eo
dem autem uerbo est usus Lucilius , apud No-
nium Marcellum in uerbo , Desquamiat . quem
locum uitio scriptum in uulgatis libris puto sic :

„ Sador, subellor, desquamor, punikor, ornor, Ex
 „ pilor, pingor. Emendabam, Rador, subuellor,
 „ desquammor, punikor, ornor, Expilor, pingor. In
 veteri impresso libro erat, Subbellor. quo proba-
 bilius sit, legendum, Subuellor. Summaq.
 prætexas tenuis fastigia chartae] Protexas,
 in Vaticano. Sic autem significatur ipsa inscri-
 ptio. Sicut erat] in Vaticano, Sicut e-
 rit. - nullus defluat inde color] & Li-
 quidi colores ab Horat. dicuntur in. III. Carm.
 - referat] in Florentino, Referet. mutua
 cura] amor mutuus. At minor, an to-
 to pectore deciderim.] in Vaticano, Et toto.
 legendum forte, Et toto. An minor: in
 Florentino An maneam. Sed primum
 nympham] in eodem, Meritam, non Nym-
 pham. - larga donate salute] in Sfor-
 tiaco, Longa. Haec tibi uir quondam, nunc
 frater, casta Neaera.] * Vir quondam: idest
 olim futurus coniūx, nunc enim frater, idest ami-
 cus. quod idem prope ualet, quod moechus. quem
 huius loci nodū pererudite Lycophronis interpretes
 „ expedit, in illa uerba, τὴν κασνίαν δὲ καὶ μελιναίαν
 „ θεόν. Κασνίαν, τὴν ἀφροδίτην, τὴν μοιχίαν. Κασνίαν
 „ δὲ τὴν ἀδελφοποιόν. τοὺς γὰρ ξένους ἀδελφὸς τὰ ἔρω
 „ τικὰ ποιοῦσιν. Οἱ γὰρ ἐρῶντες φωρατῆναι λέγουσιν.
 „ ἀδελφὸς μὲν, ἢ συγγενὴς μου ἐστίν. Neq. aliter possi-
 mus intellegere. abhorret enim a Romanis mo-
 rib. Aemilius Probus, in proemio historiae de
 „ Imperatorib.

Lipsius

lib. 2.

variā

cap. 1.

Imperatorib. Neq. Cimoni fuit turpe, Athenien-
 sium summo viro, sororem germanam habere
 in matrimonio: quippe cum ciues eius eodem ute-
 rentur instituto. at id quidem nostris morib. ne-
 fas habetur. - pallida Ditis aqua] Pal-
 lidam aquam sic uidetur dicere, ut & Hadria-
 nus apud Spartianum, in uersiculis suis, Pallida
 la loca uocat inferorum. Eandem aquam dicit
 ignauam post, Ditis in ignaua luridus Orcus a-
 qua. Verg. in VI. de aqua eadem, liuida uocat ua-
 da. - uel quo discrimine ripas Hae relinquunt, il-
 lae remis uada liuida uerrunt. In uno tamen,
 Langobardicis scripto litteris, Vada liquida.
 Sed illud, opinor, rectius.

E L E G I A . II

QVI primum caram iuueni, carumq. puellae
 Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
 Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
 Viuere & erepta coniuge qui potuit.
 Non ego firmus in hoc: non haec patientia nostro
 Ingenio. frangit fortia corda dolor.
 Nec mihi, vera loqui, pudor est, uitaeq. fateri
 Tot mala perpeſſae tot superesse meae.
 Ergo, ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
 Candidaq. ossa super nigra fauilla teget,
 Ante meum veniat longos incomperta capillos,
 Et fleat ante meum maesta Neaera rogem.
 Sed

Sed veniet, carae matris comitata dolore:

Maereat haec genero, maereat illa viro.

Praefatae ante meos manes, animamq. rogatae,

Perfusaeq. pias ante liquore manus,

Pars quae sola mei superabit corporis, ossa

Incinctae nigra candida veste legent,

Et primum annoso spargent collecta Lyaeo,

Mox etiam niueo fundere lacte parent.

Post haec carbaseis umorem tollere uentis,

Atq. in marmorea ponere sicca domo.

Illic quas mittit diues Panchaia merces,

Eoiq. Arabes, diues & Assyria.

Et nostri memores lacrimae fundantur eodem.

Sic ego componi versus in ossa uelim.

Sic tristem mortis demonstrat littera causam,

Atq. haec in celebri carmina fronte notet.

Lygdamus hic situs est, dolor huic, & cura Neaera

Coniugis ereptae causa perire fuit.

QVI primum] in omnib. scriptis libris, Primus,
non, Primum. — **caram]** Caram etiam puel-

lam, idest, amabilem, sic dixit Flaccus in. I. Epist.

„ Ne dominus pueri pulchri, caraeq. puellae Mu-

„ nere te beet. — non haec patientia nostro In-

genio] in Vaticano, Non hoc nostro patiemur
Ingenio. Tot mala perpeffae tot superes-

se meae] sic in uno meo. in ceteris omnibus,

Tot mala perpeffae taedia nata meae. ut tot ma-
la sibi perpeffo, nata dicat vitae taedia, aut illa

tot,

tot post mala , taedia alia esse orta etiam .

Ergo , ego] abest omnib. libris scriptis, Ego.
delendum igitur . - cum tenuem fuero

mutatus in umbram] Horat.in.III.I.Carm.

„ Pulvis , & umbra sumus . Sed ueniet]
in Vaticano, ac duobus meis, Veniat . Prae-

„ fatae ante meos manes] ut apud Verg. Prae

„ fatus diuuos . nam, Ante, prius, hoc loco .

- animamq. rogatae] sic in omnib. ueteribus,

non, Precatae . Credo, in Caerimonijs hoc fuisse ,

ut alij alios, qui praesentes adessent, defuncti ani-
mam rogarent , ubi esset , aut quid simile. Verg.

„ in. III. Aeneid. - animamq. sepulcro Condi-

„ mus , & magna supremum uoce ciemus . Sed

„ illud , Ciemus , aliter Seruius . Et in eodem

„ post , - manesq. uocabat Hectoreum ad tumu-

„ lum . Et in . VI. consuetudinem hanc uocandi

„ animas significat, de Deiphobo . Tunc egomet

„ tumulum Rhoeteo in litore inanem Constitui, &

„ magna manis ter uoce vocavi . Nisi legendum

forte sit , Togatae . qui est habitus meretricius .

ut vos, praefatae meos manes, animamque, toga

tae , & quae sequuntur . Pars quae sola

mei] in omnib. fere scriptis libris, non, Quae,

sed, Quoq. uitio scriptum . Et primum an-

nofo spargent collecta Lyaeo] in Vaticano,

non, Collecta, sed, Perfusa . ut in uno meo . Vi-

no autem, atq. unguentis, solitos esse cinerem spar-

„ gere, uel Ausonij uersus ille declarat , Sparge

„ mero

„ *mero cineres, & odoroperlue nardo.* Mox
 etiam niueo fundere lacte parent] *Verg.in.*
 „ *II 1. Aeneid. de Polydoro, Inferimus tepido spu-*
 „ *mantia cymbia lacte.* Post haec carba-
 feis vmorem tollere ventis] *sic in omnib.*
scriptis libris. alij legunt, velis; alij, Vittis. quod
probabilius videtur. nam, cum forte scriptum
fuiſſet veterum more, Veittis, factum ex eo, Ven-
tis. Atq. in marmorea ponere sicca do-
 mo] *Domum quoq. monumentum dicebant.*

Romae, in D. Stephani, e regione templi D. Luciae.

. . . . .
. . . . . MALA EST GRATIA

M . IVNIO . M . F . PAL . RVFO
SOTERICHVS . PAEDAGOG . FECIT
HAESVNT . PARVAE . TVAE MEAE Q SEDES
HAEC CERTA EST . DOMVS HAEC COLEND A NOBIS
HAEC EST . QVEM MIHI SVSCITAVI VIVVS

-diues & Assyria] in Sfortiae libro, atq. uno meo,
 Pinguis & Assyria. Sic ego componi] siti
 componi dicebatur. Horat. in. 1. Ser. Omnes com
 „ posui. Et Catull. Inter cognatos compositum cine-
 „ res. Sed in Sfortiae libro, & Florentino, Carmen
 in ossa. Si hoc modo, carmen quod sequitur, intelle
 gamus, Lygdamus, & c. quod ante quam ponat,
 cuiusmodi esse uelit, demonstrat. Sin illo, quod uide
 tur ipsum probabilius, intellegamus, Ego uersus
 in ossa, cum nihil mei, praeter ossa, reliquum erit,
 „ eaq. perusta. Idem alibi, - Non hic mihi mater.
 „ Quae legat in maestos ossa perusta sinus.
 Sic tristem] legendum, quemadmodum in o-
 mnib. scriptis, Sed tristem. - demonstret
 littera causam] in Florentino, Casum, non, Caus
 sam. Littera uero tristis est, Θ, de qua Isidorus
 „ in. 1. Etymologiarū cap. xxii. Tau, inquit, nota
 „ in capite uersiculi superstitē designat. Θ ad unius-
 „ cuiusq. defuncti nomen adponebatur. de qua Per
 „ sius, Et potis est nigrum uitio praefigere θeta. Ro-
 mae uero multis in monumentis mortuorum no-
 minib. Θ, praefixum hodieq. cernitur. & res ipsa
 notior, quam ut indicari debeat. Nisi Litteram,
 uersus ipsos, atq. inscriptionem, significare uelit.
 Atq. haec in celebri carmina fronte notet.]
 ipsa prior littera Θ. aut illo altero modo. In fronte
 autem quid sit, multa uetusta monumenta decla-
 „ rant, in quibus, IN. FRONTE. P. IN. A. G. P
 „ Celebrem frontem dicit, quod spectaret in viam cele-

celebrem, ac frequentem .

Lygdamus hic
fitus est] Hae quoq. litterae singulares in vetu-
stis monumentis saepe leguntur, atq. intelliguntur,
H. S. E. Lygdami cuiusdam Propert. etiam
, non semel mentionem facit. Dic mihi de nostra
, quae sentis vera puella, Sic tibi sint dominae,
, Lygdame, lenta iuga. Sententia uero non dissimi-
, lis apud Theocr. in δυσέρωτι. Γράψον καὶ τόδε
, Γράμμα τόσοι σίχοισι χαράξω. Τοῦτον ἔρωσ' ἔκτει-
, ὁδοιπόρε. — & cura] amor. de quo ante.
Alij legunt, Caussa. In veterib. libris erat compen-
dio scriptum, Cā. quod utrumq. possit significare.

E L E G I A . III

QVID prodest, caelum uotis impleſſe, Neaera.
Blanda q. cum multa tura tulisse prece.
Non ut marmorei prodirem e limine tecti,
Insignis clara, conspicuusq. domo,
Aut ut multa mei renouarent iugera tauri,
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longae sociarem tempora uitae,
Inq. tuo caderet nostra senecta sinu:
Tunc, cum praemensae defunctus tempora lucis
Nudus Lethaea cogeret ire rate.
Nam, graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq. si findant pinguia mille boues.
Quid ue domus prodest, Phrygijs innixa columnis,
Taenare sine tuis, sine Cariste tuis.

Et

Et nemora in domib. sacros imitantia lucos,
 Aurataeq. trahes, marmoreumq. solum.
 Quid ue in Erythraeo legitur quae litore concha,
 Tinctaq. Sidonio murice lana, iuuat.
 Et quae praeterea populus miratur in illis,
 Inuida quae falso plurima uulgus amat.
 Non opib. mentes hominum, curaeque, leuantur:
 Nam Fortuna sua tempora lege gerit.
 Sit mihi paupertas tecum, iucunda Neaera.
 Et sine te regum munera nulla uolo.
 O nineam, quae te poterit mihi reddere, lucem.
 O mihi felicem terque, quaterq. diem.
 At, si pro dulci reditu, quaecumq. uouentur,
 Audiat auersa non meus aure Deus:
 Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
 Nec quas terrar. sustinet orbis opes.
 Haec aly cupiant: liceat mihi paupere cultus
 Securo cara coniuge posse frui.
 Adsis, & timidis faueas, Saturnia, uotis,
 Et faueas concha Cypria uecta tua.
 Aut, si fata negant reditum, tristesq. sorores,
 Stamina quae ducunt, quaeq. futura neunt.
 Me uocet in uastos amnes, nigramq. paludem,
 Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

-caelum uotis impleffe, Neaera] Verg. in. IX.
 „ dixit, Onerare. Multa deos orans, onerauitq.
 „ aethera uotis. Blanda q. cum multa tura
 tulisse prece] Blanda tura: quod dis quodam-
 modo

modo blandiantur, uel quod eos nobis blandos faciant. Sic etiam Propert. in. IV. Costum molle date, & blandi mihi turis honores. Sed tecum ut longae sociarem tempora uitae] in Vaticano, & Sfortiaco, Sociarent, id est, ut me tecum longa uita sociaret. Tunc, cum praemensae defunctus tempora lucis] in Vaticano, Tum, cum permensae. itaq. in uno meo. In altero, Tunc, cum permensae defunctus tempore lucis. Ut enim, Viam metiri, dicebant, id est, ire, sic etiam Lucem dixit. Propert. in. II. eodem modo transferens, Qualem si cuncti uellent decurrere uitam. - prodest pondus] in Sfortiae libro, Pondus prodest. Quid ue domus prodest, Phrygiis innixa columnis.] Plin. in. xxxvi. Nonne inter magnifica Basilicam Paulli columnis e Phrygib. mirabilem, Fortunq. Diui Aug. Et quae sequuntur. Taenare siue tuis] Propert. Quod non Taenarijs domus est mihi sulta columnis. - siue Cariste tuis] Martial. in. IX. De marmore omni, quod Caristos inuenit. Et nemora in domib. sacros imitantia lucos] Idem significans Horat. Quo strepitu nemus, Inter pulchra situm tecta, remugiat. Quid ue in Erythraeo legitur quae litore concha] sic alibi loquitur, O pereat, quicumq. legit uiridesq. zmagdos. Et Quid. in. III. de Arte amandi, Le-

O   „ etaq.

- „ *Et*aq. diuerso litore concha uenit. Inuida
 quae falso plurima uulgus amat] *Alij legunt,*
Inuidia est falso. uel igitur Inuidia positum acti-
ue, uel legendum fortasse, Inuidet, & falso.
 Falso: magno errore. Non opib. mentes
 hominum, curaeq. leuantur] *Horat. in ean-*
 „ *dem sententiam, Non aeris aceruus & auri Ae-*
 „ *groto domini deduxit corpore febrim.* Et si-
 ne te regum munera nulla uolo.] *Idem ante,*
 „ *Et regum magnae despiciantur opes. Plaut. in*
 „ *Curcul. in eandem prope sententiam, Sibi sua ha-*
 „ *beant regna reges, sibi diuitias diuites, Sibi hono-*
 „ *res, sibi uirtutes, sibi pugnas, sibi praelia, Dum mi-*
 „ *hi abstineant inuidere, sibi quisq. habeat, quod*
 „ *suum est.* O mihi felicem] *actiue Feli-*
 „ *cem dixit. Sic Terent. O faustum, & felicem diē.*
 Audiat auersa non meus aure Deus] *Auer-*
 „ *sa aure: ut Horat. in. v. Preces & auersum ad*
 „ *Iouem.* Non meus: non propitius. *Idem*
 „ *Horat. Ventis iturum non suis. Et Martial. Et*
 „ *cursu facili, tuisq. uentis Hispanae pete Tarra-*
 „ *conis arces. - iuuent] in multis scriptis li-*
bris, luuant. - futura neunt] res futuras.
 „ *Indidem transferens Horat. in. v. Vnde tibi redi-*
 „ *tum certo subtemine Parcae Rupere. Quo loco,*
 non, Certo, sed, Secto, legendum puto. *Sic Homer.*
 „ *in. I. Odyss. Τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἶκονδε νέεσ-*
 „ *σαι εἰς Ἰθάκην.* Diues in ignaua luridus
 Orcus

Orcus aqua] esse aiunt in nonnullis libris, Di-
tis, non, Dives. Legendum forte, Diuus. ut sit, or-
cus, qui diuus luridus. vel dives, quasi à dñv di-
ctum uelit, a non carendo, non, ut alij, a lucis de-
fectu, atq. inopia. Luridum Orcum etiam Horat.
, dicit. in. III. Carm. Maeretq. partus fulmine lu-
, ridum Missos ad Orcum.

E L E G I A . I V

DI meliora ferant, nec sint insomnia uera,
Quae tulit hesterni pessima nocte quies.
Te procul, uani, falsumq. auertite uisum,
Desinite in uotis quaerere uelle fidem.
Diui uera monent: uenturae nuntia sortis,
Vera monent Tuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pavidas mentes falsa timere iubent.
Et vanum metuens hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcumq. est, siue illi uera nomen,
Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores,
Et frustra inmeritum pertimuisse uelit:
i mea nec turpi mens est obnoxia facto,
Nec laesit magnos impia lingua Deos.
um nox aetherium nigris emersa quadrigis
Mundum caeruleo lauerat amne rotas.
Tec me sopierat menti Deus utilis aegrae

Somnus . sollicitas deficit ante domos .
Tandem, cum summo Phoebus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies .
Hic iuuenis, casta redimitus tempora lauro,
Est uisus nostra ponere sede pedem .
Non illo quidquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus .
Intonsi crines longa ceruice fluebant .
Stillabat Tyrio myrtea rore coma .
Candor erat, qualem praefert Latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus .
Ut iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas .
Ut cum contexunt amaranthis alba puellae
Lilia, & autumnno candida mala rubent .
Ima uidebatur talis includere palla .
Namq. haec in nitido corpore uestis erat .
Artis opus rarae, fulgens testudine & auro,
Pendebat laeua garrula parte Lyra .
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno,
Felices cantus, ore sonante, dedit .
Sed, postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit haec tristi dulcia uerba modo .
Salue, cura Deum : casto nam rite poetae
Phoebusque, & Bacchus, Pieridesq. fauent .
Sed proles Semeles Bacchus, doctaeq. sorores .
Dicere non norunt, quid ferat hora sequens .
At mihi fatorum leges, aeniq. futuri
Euentura pater posse uidere dedit .

Quare,

Quare, ego quae dico non fallax, accipe, uates,
Quodq. Deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas caelestia numina uotis,
Quae tibi securos non sinit ire dies,
Et, cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminib. celebrata tuis formosa Neaera
Alterius mauult esse puella uiri:
Diuersasq. suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta pulchra Neaera domo:
A crudele genus, nec fidum, Femina nomen:
Apereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit. mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa bracchia tende fide:
Saeuus amor docuit dominae fera uerba minantis:
Saeuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti inueas pauisse iuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum.
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego, Latonae filius, atq. Iouis.
Nescit, quid sit amor, iuuenis, si ferrè recusas
Immitem dominam, coniugiumq. ferum.
Ergo, ne dubita blandas adhibere querellas:
Vincuntur molli pectora dura prece.
Quod si uera canunt sacris Oracula templis,

Haec illi nostro nomina dicta refer :
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine velle virum .
Dixit, & ignauus defluxit corpore somnus .
A ego, ne possim tanta uidere mala .
Nec tibi crediderim uotis contraria uota ,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo .
Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti,
Nec flammam voluens ore Chimaera fero .
Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguae, tergeminumq. caput,
Scyllaq. uirgineam canib. submixta figuram .
Nec te conceptam saeua leaena tulit .
Barbara nec Scythiae tellus, horrenda ue Syrtis ,
Sed culta, & duris non habitanda domus ,
Et longe ante alios omnes mitissima mater,
Isq. pater, quo non alter amabilior .
Haec Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos inrita ferre notos .

DI meliora] sic solebant, amolientes, & auerten-
 tes, atq. auerruncantes, quaecumq. impenderent
 mala. Sic Lucilius, et Cicero, apud Nonium Mar-
 cellum, in verbo, Auerruncare, Di maluerint
 meliora. Et Seneca, de remedijs fortuitorum, Mo-
 rieris. di melius. Et Valer. Max. in. v. Di me-
 lius, quod hunc animum uiris ear. non dederunt.
 Quae tulit hesterni proxima nocte quies]
 quae mihi per quietem uidere uisus sum. Hester-

» nam

nam noctem dicit idem post etiam, *Hæsterna quã*
te solum quod nocte reliqui. - vani] men-
daces. Vero enim Plautus opponit in Mostell. Ve-
ra cantas : vana vellem . patris amicus videli-
cet . Desinite in uotis] sic in scriptis li-
bris . legendum forte, non , In uotis , sed uno uerbo
leuiter mutato, Inuentis . Desinite, inquit, uani ue-
stris inuentis fidem quaerere . Aut, Inuitis . Sed
uidetur & uetus lectio retinenda . amq. in extre-
ma elegia , Non ego crediderim uotis contraria
uota . Ut sit hæc sententia , Cauete putetis similia
uotis somnia futura . nam, qui amant , ipsi sibi so-
mnia fingunt, ut ait Vergil. - vera monent]
Verbum , Moneo , ad futurorum prædictionem
pertinet . ut alibi dictum . Plin. in. III. nat. hist.
Quinimmo uates intellegitur potius , ac monitor
auctu suo. - nuntia fortis] sic in omni-
bus, præterquam in Sfortiaco , Numina .
Et uanum metuens hominum genus, omnia
noctis] Sunt, qui pro Omnia, legant, Omina .
In Vaticano , Et tantum metuens hominum ge-
nus, omnia noctis . In duob. meis , Et natum in
curas hominum genus, omnia noctis . In Sfortiæ
libro probabiliter , Et uanum uentura hominum
genus, omnia noctis . Sequitur enim apte ,
Farre pio placant, & saliente sale] Far pium
etiam Verg. in. v. Et canae penetralia Vestæ
Farre pio, & plena supplex ueneratur acerra. Et
Ouid. utrumq. in. IV. Fast. Farra deae, micæq.

„ licet salientis honorem *Detis*. *Arnobius in. VII.*
 „ contra gentes, *Far pium in sacrificijs, sine tu-*
 „ re, adhibitum declarat. *Neq. genetrix, & ma-*
 „ ter superstitionis, Etruria opinionem eius novit,
 „ aut famam, *Sacellorum ut indicant ritus. neq.*
 „ quadringentis annis, quib. *Albanares uiguit,*
 „ in usum cuiquam uenit, *sacra cum res fieret. neq.*
 „ ipse *Romulus, aut religionib. artifex in communi*
 „ scendis *Numa, aut esse sciuit, aut nasci, ut pium*
 „ far monstrat, quo peragi mos fuit *sacrificiorum sol-*
 „ lemnium munia. - moneri] placet *Vati-*
 „ cani libri lectio, *Monenti. Quo modo & in Floren-*
 „ tino. Iam nox aetherium nigris emersa
 „ quadrigis *Mundum] in Florentino, non, Emer-*
 „ sa, sed, *Dimensa. legendum forte, ut alij putant,*
 „ *Emensa. - caeruleo lauerat amne rotas]*
 „ *maris. Paludem cum Homero Theognis Caeru-*
 „ leam mihi uidetur dicere, siue purpuream, *Οὐτ'*
 „ *ἀν' ὀρρούρης κατὰ δὺς ἐς πυθμένα λύμνυς. Home-*
 „ rus autem ante, *Amnem quoq. dixit Oceanum,*
 „ cuius *in. XIX. Iliad. uersus est, Εὐ δὲ τίθει ποταμοῖο*
 „ *μέγα δέρος ὠκεανόιο. Idem Tibullus ante, in. II.*
 „ Quaq. patent ortus, & qua fluitantib. undis *So-*
 „ lis anhelantes abluit amnis equos. - sollicitas
 „ deficit ante domos] deficit ante sollicitas domos:
 „ nec enim sollicitos curae dormire sinunt. - sum-
 „ mo] in Vaticano, *Somno. quasi dicat, Phoebus o-*
 „ riens, & Somnus tandem me prospexere, et quasi
 „ miserati consopiuere. - lumina fera] in
 „ Sfortiae

Sfortiae libro, & duobus meis, Fessa, non, Sera.
 - humanum nec videt illud opus] *in Vaticano, Fuit, non, Vider. quod placet.*

Stillabat Tyrio myrtea rore coma] *multi docti homines, Myrrhea, pridem legerunt. quorum post secuti sunt etiam multi sententiam. In scriptis tamen omnib. erat, Myrtea, Myrrhea uero coma sic dicta est a colore, ut Acron tradidit, illud interpretans Horatij, in. III.*

Myrrheum nodo cohibere crinem. Columella tamen, de cultu hortorum, de Cinara, Myrteolo modo crine uiret. Iam quod non, Tyrio, sed, Syrio, legi quibusdam in libris adfirmant, mihi si libros eosdem uidere licuisset, adseuerantius dixissem placere. Sed idem post in extremo, eodem modo: Iam dudum, Tyrio madefactus tempora nardo. Stillare sic dixit, ut Anacreon, & κἀξιν: Πόθεν μύρων τοσούτων ἐπ' ἥρος θεούσα Πνέεις τε καὶ & κἀξιν. Idem prope significans Eurip. in Cyclope: Ἐπὶ δερμίδι δὲ ξάνθον χλιδανῆς ἔχων ἑταίρας Μυρόχρison λιπαρός βόσρυχον.

Candor erat, qualem praefert Latonia Iuna.] *Ouid. in. IV. Metam. hoc ipsum, & id quod sequitur, - & autumnio candida mala rubent, secutus, dixit, Nais ab his tacuit, pueri rubor ora notauit, Nescit, quid sit amor, sed & erubuisse decebat. Hic color aprica pendentib. arbore malis, Aut ebori tincto est, aut sub candore rubenti Cum frustra resonant aera auxiliaria lu-*

„ nae. Vt iuueni primum virgo deducta
 marito] *Deduci, in coniugis. Cic. apud Ma-*
 „ *crobiū, in. II. Saturn. Comparauit hunc fun-*
 „ *dum Seruilia, tertio deducta. Ex quibus uerbis*
 „ *intellegimus, cum etiam tertio deduci solerent,*
 „ *Tibullum uoluisse summum pudorem significa-*
 „ *re, qui, Primum deducta, dixerit. Eodem uer-*
 „ *bo, atq. eodem in genere, Propertius est usus in.*
 „ *IV. Quae mihi deductae fax omen praetulit. Et*
 „ *Tacit. in extremo. XIV. Huic primum nu-*
 „ *ptiar. dies loco funeris fuit deductae in domum, in*
 „ *qua nihil, nisi luctuosum, haberet. Vt*
 „ *cum contexunt amaranthis alba puellae Li-*
 „ *lia] multis modis huius suauitatem coloris*
 „ *poetae significant. Verg. in. XII. Indum sangui-*
 „ *neo ueluti uiolauerit ostro Si quis ebur, uel mixta*
 „ *rubent ubi lilia multa Alba rosa, tales uirgo da-*
 „ *bat ore colores. Et Propert. in. II. Nec me tam*
 „ *facies, quamuis sit candida, cepit, Lilia non do-*
 „ *mina sint magis alba mea. Et Maeotica nix mi-*
 „ *nio si certet Ibero, Utq. rosae puro lacte natant*
 „ *folia. Ima uidebatur talis includere pal-*
 „ *la] Ouid. longam quoq. uestem esse Pallam si-*
 „ *gnificat, Verrit humum Tyrio saturata muri-*
 „ *ce palla. Similiter Propert. in. II. de Apolli-*
 „ *ne: Deinde inter matrem Deus ipse, interq. so-*
 „ *rorem Pythius in longa carmina ueste sonat.*
 „ *-fulgens testudine, & auro] mira fuisse Ly-*
 „ *rarum ornamenta, Ouidy uersus ille etiam de-*
 „ *clarat,*

, clarat , *Distinctamq. lyram gemmis, & dentib.*
 , *Indis. Et Cassius Parmensis, in Orpheo, Arguta*
 , *primum cum plectra parentis, & auro Distin-*
 , *ctam sumpsit citharam Rhodopeius heros.*

Edidit haec tristi dulcia uerba modo] *in*
Sfortiae libro, Sono, non, Modo. Modus autem,
ῥόπος, qui a Musicis dicitur. Ergo uerba erant
ipsa dulcia, & lugubria, ad modum adtempe-
rata lugubrem.

- quid ferat hora se-
 quens] *ut illud, Quid serus uesper uehat.*

- aeuq. futuri] *in Sfortiae libro, atq. uno meo,*
Quicumq. non, Aeuq. quod quam possit efficere
sententiam, non uideo.

- accipe, uates] *in*
Vaticano, Excipe. ut apud Cic. Excepta uox est.

, Quodq. Deus] *in Sfortiae libro, Quidq. In*
uno meo, Quidque.

- securos non finit
 ire dies] *Securos: uacuos a curis. Diuersasq.*

suas agitat mens anxia curas] in omnib. uete-
ribus, non, Anxia, sed, Impia. Suas uero curas

agitatur, diuersas a te. id est, aliorum amores, non
tuos, cogitat. Diuersas etiam curas sic dixit

Verg. in. XII. Diuersaeq. uocant animum in con-
traria curae.

Nec gaudet casta pulchra
 Neaera domo] *Verg. Casta pudicitiam seruat*
domus.

Tu modo] *sic idem in. IV. Tu*
modo semper ama, salua puella tibi est. Et Cic.
in. I. ad Att. Tu modo nos reuise aliquando.

- cum multa bracchia tende fide] *supplex o-*
ra. crediturus, si quid pollicebitur. uel, in fide

perma-

permanens puellae, nec ab eius amore disce-
dens. - fera uerba] in Vaticano. Fera bel-

la. ut in uno meo.   - nūeas pauisse iuuen

cas] in Sfortiae libro, Niveos panisse iuuenos.

5, nam ante etiam, Paut & Admeti tauros formo

„ *fus Apollo. Et, ut tradit Eustatius, Dionysii*

interpres, in Icaro insula religiose colitur Apol-

το ταυροπόλος. - *fabula ficta* } *eodem in li-*

bro, *Fabula facta*.   Nec similes chordis

reddere uoce sonos | *Similiter Anacreon:*

2) Θέλω λέγειν Ατρείδας, Θέλω δὲ Κάδμον ἄδειν, Α βαρ

2, βίτος δὲ χορδαῖς Ερωτα μουῦον ἤχει. *Loquitur au*

tem eodem modo Flaccus, Sed neq. chorda so-

num reddit, quem vult manus, aut mens.

Nescit] *legendum, ut in ueteribus, Nescis.*

-nostro nomina] lapsus operarum. legen-

dum, Nomine. — ac alium } legendum,

Atq. alium. neq. enim Ac coniunctio uocem, a

vocali incipientem, praecedit. Nec tibi cre

diderim] *in Vaticano*, atq. uno meo, Non

ego crediderim. Nam te nec uasti genue-

unt aequora ponti. } Catull. Quod mare con

ceptum spumantib. exspuit undis . Nec

flammam uoluens ore Chimaera fero] *Pin*

dar. in Olymp. Καὶ Χιμαίραν πῦρ πνέοισαν.

Nec canis anguinea] *in Vaticano, atq. uno*

meo, Nec consanguinea. Scyllaq. uirgi-

neam canib. submixta figuram] *isdem in li-*

bris, Succincta, non, Submixta. que modo etiam.

22 Verg.

Verg. Candida succinctam latrantib. inguina
monstris. Et longe ante alios omnes]
lapsus operarum. legendum, Ante alias o-
mnes, uel, ut in Vaticano, Ante omnes alias.
Et iubeat tepidos inrita ferre notos] in scri-
ptis omnibus, Impia, non, Inrita. Ouid. in. II.
Amor. similiter, Tu dea, tu iubeas animi periu-
ria nostri Carpathium tepidos per mare ferre No-
tos. Notum quoq. Calidum significat. Lucan. in.
x. - licet usq. sub Arcton Regnemus, Zephy-
riq. domos, terrasq. premamus Flagrantis post
terga noti. Idem Tibullus post, in eandem senten-
tia: Quid precor a demens. uenti temeraria uo-
ta, Aeriae & nubes diripienda ferant. Et Ouid.
in. I. de remedio amoris, Ne mea dicta rapax per
mare uentus agat. Sic saepe Horatius, atq. alij,
de ijs, quae uellent inrita esse.

ELEGIA. V

Nos tenet Etruseis manat quae fontib. unda,
Unda, sub aestiuum non adeunda canem,
Nunc autem sacris Baiar. maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit umus.
At mihi Persephone nigram denuntiat horam.
Immerito iuueni parce nocere, Dea.
Non ego temptaui nulli temeranda Deorum
Audax laudandae sacra docere Deae:
Nec mea mortiferis infecit pocula succis

Dex-

*Dextera, nec cuiquam certa uenena dedi:
 Nec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
 Nec cor sollicitant facta nefanda meum:
 Nec nos, insanae meditantes iurgia linguae,
 Impia in aduersos soluimus ora Deos.
 Et nondum cani nigros laesere capillos,
 Nec uenit tardo curua senecta pede.
 Natalem primo nostrum uidere parentes,
 Cum cecidit fato consul uterq. pari.
 Quid fraudare iuuat uitem crescentib. uuis,
 Et modo nata mala uellere poma manu.
 Parcite, pallentes umbras quicumq. tenetis,
 Duraq. sortiti tertia regna Dei.
 Elysios olim liceat cognoscere campos,
 Lethaeamq. ratem, Cimeriosq. lacus:
 Cum mea rugosa pallebunt ora senecta,
 Et referam pueris tempora prisca senex.
 Atq. utinam uano nequidquam terrear aestu:
 Languent ter quinos sed mea membra dies.
 Atq. mihi Tuscae celebrantur numina lymphae,
 Et facilis lenta pellitur unda manu.
 Viuite felices, memores & uiuite nostri,
 Siue erimus, seu nos Fata fuisse uelint.
 Interea nigras pecudes promittite Diti,
 Et niuei lactis pocula mixta mero.*

Nos tenet Etruscis manat quae fontib. unda.
 ] Calidar. aquar. in Tuscis mentionem facit Varro de lingua Lat. lib. IIX. cuius uerba,
 quo

„ quomodo mihi legenda uidentur, ponam. Sic
 „ Aquae calidae, a loco, ut quae ibi scaterent. cum
 „ uero colerentur, & uenissent in usum nostris, tum
 „ aliae ad alium morbum idoneae uisae sunt. Hae
 „ cum plures essent, ut Puteolis, ut in Tuscis. Et
 „ quae sequuntur. Sed in Vaticano etiam pro, Fon-
 „ tibus, legebatur, Montibus. consentanea lectio
 „ Lucretianae in. VI. Is lacus est Cumas apud, &
 „ Vesui per montis, Oppleri calidis ubi fumant
 „ fontib. auctus. Nunc autem sacris Baiar.
 „ maxima lymphis] Etruscae quidem aquae, nul-
 „ lo modo per aestatem adeundae: at nunc, id est
 „ uere ineunte, etiam ipsis Baiar. aquis maximae,
 „ atq. optimae, uidentur. Dandi enim casu, Sacris
 „ lymphis, positum accipio. Quo sane modo diffi-
 „ cultas omnis tollitur, quae multos exercuit, eosq.
 „ adegit adeo, ut veterem lectionem commoue-
 „ rent, multaq. inepta, & commenticia, inculca-
 „ rent. nec enim in Bais erat, qui etiam in extre-
 „ ma Elegia, in Tuscis esse se, demonstrat. Horat.
 „ in. I. Epist. etiam per hiemem Baianas aquas
 „ non probasse Musam Antonium significat, - nam
 „ mihi Baias Musa superuacuas Antonius: & ta-
 „ men illis Me facit inuisum, gelida cum perluor
 „ unda Per medium frigus. Sacris autem, τοῖς
 „ ἀποσποβητικοῖς τῶν νόσων. Cum se purpu-
 „ reo uere remittit umus] in Vaticano, non,
 „ Umus, sed, Hiems. quomodo etiam Lucanus
 „ loquitur in. I. Et, qua bruma rigens, ac nescia
 „ „ uere

- „ uere remitti. - laudandae] contra, de Osy-
 „ ri, Verg. Inlaudatus Osyris. - docere]
 uulgare. - nec cuiquam] in Florentino,
 Non umquam. - certa uenena] in Sfortiae
 libro, T aetra uenena. - dedi] in scriptis
 omnibus, Dedit, ut olim Aldus. Nec nos
 sacrilegos templis admouimus ignes] sic o-
 mnino in uno meo. In altero, atq. in Sfortiae libro,
 Nec nos sacrilegis templis admouimus aegros.
 In Vaticano, & Marcelli Pont. Maximi, Sa-
 crilegos aegros. Ego legendum putabam, Sacri-
 legi templis admouimus ignes. Nec cor
 sollicitant facta nefanda meum] Idem ante,
 „ Si mea nec turpi mens est obnoxia facto.
 „ - iurgia linguae] in Vaticano, & Florentino,
 atq. uno meo, non, Linguae, sed, Mentis.
 Impia in aduersos soluimus ora Deos] sae-
 „ pe sic. In. i. eleg. III. Timidum non me periuria
 „ terrent, Non dicta in sanctos impia uerba Deos.
 „ Hoc ipso libro, eleg. IV. Nec laesit magnos im-
 „ pia lingua Deos. Et in. IV. Dicit in aeternos
 „ aspera uerba Deos. Sed hor. uersuum duor.
 sententia eadem prope apud Aeschylum Εἴη
 „ ἐπὶ Θήβαις: Καπανδὺς δ' ἀπειλεῖ δρᾶν παρασκευάσ-
 „ μένος, Θεοὺς ἀδίξων κ' ἀπογυμνάζων σόμα χαρᾶ.
 „ ματαίᾳ θνητὸς ὦν ἐς ἔρανὸν Πέμπει, γεγωνᾷ Ζηνὶ κυ-
 „ μαίνοιτ' ἔπη. Et apud Eurip. in Herc. furente:
 „ Τὶς ὁ Θεοὺς ἀνομία χερσίνων, Θνητὸς ὦν Ἄφρονα λό-
 „ γον οὐρανίων μακάρων κατέβαλ' ὥς ἀρ' οὐ δέρεσι
 „ θεοί.

30 *Sol.* Arriani in sententijs quamquam non tam
 31 simile, at eiusdem generis illud, Μακάρεσι δ' ἐπὶ
 32 λόγον αἰνον ἰάνηται. Natalem primo no-
 strum videre parentes] in *Sfortiae* libro, No-
 stri, non, Nostrum. Cum cecidit fato]
 eodem est usus uersu, tamquam suo, *Ouid.* in *Tri-*
stibus. Et modo nata mala vellere poma
 manu] in *Vaticano*, Laedere, non, Vellere. Sed
Ouid. illo modo legisse uidetur, hūc imitatus locū,
 33 in. II. *Amor.* Quid plenam fraudas vitem crescē
 34 tibus uis. Pomaq. crudeli vellis acerba manu.
 35 Mala manu, dixit etiam *Plautus* in *Amphitr.*
 36 Huic homini nescio quid est mali mala obiectum
 37 manu. - pallentes umbras] in scriptis o-
 38 mnibus, Undas, non, Vmbras. Idem: Pallida,
 39 Ditis aqua. Lethaeamq. ratem] Idem, opi-
 40 nor, alibi: Lethaea cogerer ire rate. - Cime-
 riosq. lacus] in scriptis omnibus, Chimerios.
 Scribendum forte, Cimmerios: a populis, qui in-
 ter Baias, & Cumas. - terrear aestu] in
Vaticano, Torrear. Atq. mihi] in nullis
 scriptis libris hoc modo. sed, Atq. nobis: uel, At
 nobis: uel, Et nobis. Itaque, cum in plurib. sit, At
 nobis, retinendum. - celebrantur] colun-
 tur. quo uerbo est usus *Varro.* Et facilis len-
 ta pellitur vnda manu] Facilem aquam Pro-
 41 pert. etiam dixit, in. I. Alternae facilis cedere
 42 lympba manu. - seu nos Fata fuisse ve-
 lint] in uno meo, Volent, non, Velint.

ELEGIA . VI

CANDIDE Liber, ades. sic sit tibi mystica uitis,
Sic edera semper cornua uincta feras.
Aufer & ipse meum pariter, medicando, dolorem:
Saepe tuo cecidit munere victus Amor.
Care puer, madeant generoso pocula Baccho:
Et nobis prona funde falarna manu.
Ite procul, durum curae genus, ite labores.
Fulserit hic niueis Delius alitib.
Vos modo proposito dulces faueatis amici,
Ne ue neget quisquam, me duce, se comitem.
Aut, si quis uini certamen mite recusat:
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos Deus: ille ferocem
Contudit, & dominae misit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leaenas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Haec Amor, & maiora uolet, sed poscite Bacchi
Munera. quem uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex aequo, nec toruus Liber in illos,
Qui se, quiq. una uina iocosa colunt.
Iam venit iratus nimium, nimiumq. seuerus.
Qui timet irati numina magna, bibat.
Quales his poenas Deus hic, quantumq. minetur,
Cadmeae matris praeda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor, illaq. si qua est,
Quid ualeat laesi, sentiat, ira Dei.

Quid

uid precor a demens. venti temeraria uota
 Aeriae & nubes diripienda ferant.
 Quamuis nulla mei superest tibi cura, Neaera,
 Sis felix, & sint candida fata tua.
 Et nos securae reddamus tempora mensae,
 Venit post multos una serena dies.

CANDIDE Liber, ades] Candidum quoq. dixit
 Ouid. in. III. Fast. Restat, ut inueniam, quare
 toga libera detur Luciferis pueris, candide Bac-
 che, tuis. - sic fit tibi mystica vitis] My-
 stica, sacra. Modus autem bene precandi, etiam
 Graecis usitatus. Lucilius in. II. Epigram. Grae-
 corum εἰς λαμάρχους: Οὕτω σοι πέπλος Διονύσιε
 πάντα γένοιτο. Sic edera semper cornua
 vineta feras.] in plerisq. scriptis libris ordo ver-
 borum hic, Semper sic edera. Bacchum quoq. lac-
 tum edera significat Eurip. in Cyclope: Κάγω τὸν
 φιλοκισσοφόρον βρόμιον. ποθεῖν δὲ εἰσεῖν δέλω.
 Cur autem Hedera, utroq. enim modo scriptum
 inuenio, in Liberi tutela sit, causas adfert Fest.
 Pomp. in verbo, Hedera. Propert. in. IIII. Mi-
 serabilia ex hedera porrige, Bacche, tua. Et idem, de
 Bacchi cornib. in. III. Quod superest uitae, per-
 te, & tua cornua, uiuam. - feras] in Flo-
 rentino, Geras. Aufer & ipse meum pari-
 ter, medicando, dolorem] Ego, etiam nullis
 veterib. libris auctoribus, legendum puto, Medi-
 cande. Est enim mollius, atq. aptius, politissimo
 P 2 poetae.

poetae. Et O finale perraro illius saeculi poetae
 praeterquam in quibusdam uerbis, corripuerunt
 - prona funde falerna manu.] in Sfortiae li-
 bro, Plena, non, Prona. id est, large. vide Prouer-
 bium, Plena manu.   Ite procul, durum cu-
 rae genus] in Florentino, Dirum, non, Durum
 „ Sic ante, Ite procul uani. Et in. I. Vos signa, tu-
 „ baeq. Ite procul.   - labores] ut Graeci
 πόνος, id est, angores animi.   Fulserit hic ni-
 ueis Delius alitibus] Verg. etiam, Vates, addi-
 „ dit, in. VI. - cui mentem, animumq. Delius inspi-
 „ rat uates. Sed in Florentino, legitur, Fluxerit, non
 Fulserit. Optat autem, ut eo Apollo equis, quibus
 utitur, alatis, quasi defluat suprema tempestate
 cum genio sit indulgendum. Similiter Horat. in
 „ IV. ad Venerem, Tempestiuus in domo Paulli, pu-
 „ pureis ales oloribus, Commissabere Maximi.
 Vos modo proposito dulces faueatis amici
 „ Plin. in extremo Panegyrico: Vos modo fauete huius
 „ proposito, & credite.   Neue neget quis
 quam, me duce, se comitem] sic loquitur
 „ etiam in. I. de Arte amandi Ouid. Si qua repugn-
 „ bat nimium, comitemq. negabat, Sublatam cupi-
 „ do uir tulit ipse sinu.   Aut, si quis] in Sfo-
 tiae libro, atq. uno meo,   At, si quis vini ce-
 „ tamen mite] Horat. in. IIII. Nec certare me-
 „ ro.   - recusat] in Vaticano, & quibusdam
 alijs, Recuset.   Ille facit dites animo
 „ Deus] Horat. de uini laud. in. I. Epist. Spe cur-

„ diui -

diuite manet in uenas . - ille ferocem Con-
 tudit] in Sfortiae libro, et Florentino, Feroces, non,
 Ferocem . - & fuluas ille leaenas] in Va-
 ticano, atq. uno meo, Et fuluos ille leones .
 - & maiora uolet] in uno meo, Et maiora ua-
 let. In Sfortiae libro, Et maiora dedit . - Bac-
 chi Munera] similis Ouidi periphrasis, pa-
 nem significantis, Cereris sine munere - Et Ho-
 rat. in. IV. Inter iocosi munera Liberi .
 - pocula sicca] & Cic. & Horat. Siccare cali-
 ces, & pocula, dixerunt . - nec toruus Li-
 ber in illos] in scriptis omnibus, In illis. Sed il-
 lud omnino rectius . Qui se, quiq. una] in
 nonnullis, Qui se quisq. quod non placet .
 Iam uenit iratus nimium] in uno meo, Nam
 uenit. In ceteris omnibus, No uenit. illud rectius .
 Quales his poenas] in uno meo, Quales is poe-
 nas. Is. per. I. simplex dandi casu, more ueterum .
 Cadmeae matris poena cruenta docet] Aga-
 ue, Cadmi filia, spretis Liberi patris sacris, Pen-
 theum filium, errore obiecto a Libero patre, mise-
 rabiler dilaniavit . illaq. si qua est] Il-
 la : mater Cadmea . Si qua est : nisi ficta res est,
 & commenticia . - venti temeraria uo-
 ta Aeriae & nubes diripienda ferant] Catul-
 lus . - ac tua dicta omnia, factaq. Ventos inrita
 ferre, ac nebulas acrias sinis. Poetae, opinor, Grae-
 ci, ἡερίαι νεφέλαι . Sis felix] Verg. actius
 posuit, Sis felix . - & sint candida fata tua]

in Vaticano, non, Tua, sed, Tibi. Candidius fatum
 „ dixit etiam Ouid. in. III. Tristium, Dignus es
 „ et fato candidiore frui. Propert. in. IV. Omina can-
 „ dida. - Date candida ciues Omina. - secu-
 rae] oblitae, & curarum nesciae. Venit
 post multos una serena dies] in Sfortiae libro,
 atq. uno meo, Post multas. quod est aptius.

ELEGIA. VII

HEI mihi, difficile est, imitari gaudia falsa,
 Difficile est, tristi fingere mente iocum.
 Nec bene mendaci risus componitur ore,
 Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
 Quid queror, infelix. turpes discedite curae.
 Odit Lenaeus tristia uerba pater.
 Gnosia Thesaeae quondam periuria linguae
 Fleuisti ignoto sola relictæ mari.
 Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus,
 Ingrati referens impia facta uiri.
 Vos ego nunc moneo. felix, quicumque, dolore
 Alterius, discas posse carere tuo.
 Nec vos aut capiant pendentia bracchia collo.
 Aut fallat blanda sordida lingua fide.
 Et, si perq. suos fallax iurauit ocellos,
 In nonemq. suam, perq. suam Venerem,
 Nulla fides inerit. periuria ridet amantum
 Iuppiter, & uentos inrita ferre iubet.
 Ergo, quid totiens fallacis uerba puellae

Conqueror. ite a me, seria uerba, precor.
 Quam uellem, longas tecum requiescere noctes,
 Et tecum longos peruigilare dies.
 Perfida nec merito nobis, nec amica merenti
 Perfida, sed quamuis perfida, cara tamen.
 Naiada Bacchus amat. cessas, o lente minister.
 Temperet annosum Martia lymphamerum.
 Non ego, si fugiat nostrae conuiuia mensae,
 Ignotum cupiens uana puella torum,
 Sollicitus repetam tota suspiria nocte.
 Tu puer & liquidum fortius adde merum.
 Iamdudum, Tyrio madefactus tempora nardo,
 Debueram sertis implicuisse comas.

NEC tibi sit, mea lux, aeq. tam feruida cura,
 Vi uideor paucos ante fuisse dies.
 Siquidquam tota commisi stulta iuuenta,
 Cuius me fatear paenituisse magis,
 Hesternam quam te solum quod nocte reliqui,
 Ardorem cupiens dissimulare meum.

Septimam facio, secutus omnium, quos uiderim, ue-
 ter. libror. fidem.

QVID queror] in Florentino, Quid loquor.
 Gnosia Theseae] ab exemplo docet, rem, ut ille
 dixit, perfidiosam esse Amorem. Sic ceci-
 nit pro te doctus, Minoi, Catullus] Pro te.
 Nota apud Catullum prosopopoeia. Et Mar-
 tialis Doctum Catullum uocat: Verona docti

- „ *syllabas amat uatis* . - nunc moneo]
in Florentino, Sic moneo, Iunonemq.
suam, perq. suam Venerem] Iunones, & Ge-
nios, ait Plinius, sibi homines adoptant. Iuno-
nes mulierum. Namq. ut scribit Petronius, mu-
lieres Iunonem suam iurabāt. Et uerba illius sunt,
 „ *Iunonem meam iratam habeam, si me umquam*
 „ *meminerim uirginem fuisse.* Nulla fides
 „ *inerit] sic Manilius in. i v. Nulla fides ine-*
 „ *rit natis.* - longas tecum] *in scriptis li-*
bris, Tecum longas. Perfida] *Hic uer-*
sus in scriptis omnibus, uno excepto, sic legitur,
Perfida, nec merito nobis inimica, merenti Perfi-
 „ *da. Plaut. in Cistell. Perfidiosus est amor. Ut illam*
merenti, atq. immerito, aequae perfidam signifi-
cet. Non ego, si fugiat nostrae conuiuia
mensae] in Vaticano sic quoq. nisi quod situs
uerbor. duorum alius, Nostrae fugiat, In uno,
meo, Non te si nostrae capiant. In altero, Non
te si nostrae fugiat. utrumq. mendose. Tu puer
 & liquidum fortius adde merum] *sic in omnib.*
ueterib. legendū forte, Tu puer i, liquidum fortius
adde merum, sine coniunctione. ut illud Verg.
 „ *Isequere Italiam uentis. Horat. similiter, I puer,*
 „ *et citus haec aliqua suspende columna. Et Persius,*
 „ *I puer, et strigiles Crispini ad balnea defer. Fortius*
autem, pleniore manu. quod uerbum facit, ut pu-
tem legendum supra, Plena, non, Prona manu.

QVI *reliqui uersus sunt,* Iamdudum Ty-
rio madefactus tempora nardo, Debueram
fertis implicuisse comas, *non huius esse loci*
mibi uidebantur. Sed non repugnabo, si quis con-
tra putet. Pro Tyrrio autem, quibusdam in libris
est, Syrio. idq. probandum uidetur.

NEC tibi sit, mea lux] *Haec uero aliena sunt a su-*
perioribus, atq. omnino seiungenda. legendum
uero puto, Nec tibi sim mea lux. ut amicae ver-
ba sint ad amantem, Lucem uero suam ἐρωτι-
κὼς alter alterum dicebant. id notius, quam ut
exemplis doceri debeat. quod tamē post docemus.
— aeq. tam feruida cura] ita, inquit, tu me ar-
denter non ames. Ut uideor paucos] re-
ctius in duobus meis, Ac uideor. optime enim re-
spondet, Aequē, ac. Ita tua cura non sim tam fer-
uida, ut uideor fuisse. Iam, quae sequuntur, sunt
facilia. Sed hi uersus in. IV. leguntur. ut errore
scribae librarij in hunc reiecti locum uideantur.

ALBII

ALBII . TIBULLI

EQVITIS . ROMANI

LIBER . IV

TE, Messalla, canam. quamquam mea cognita
 Terret, ut infirmæ valeant subsistere vires, (virtus
 Incipiam tamen a meritis, si carmina laudes
 Deficiant, humilis tantis sim conditor actis,
 Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam
 Facta queat, dictis ut non maiora supersint.
 Est nobis, voluisse, satis. nec munera parva
 Respueris. etiam Phoebæ gratissima dona
 Cres tulit, & cunctis Baccho incundior hospes
 Icarus, ut puro testantur sidera caelo,
 Erigoneque, Canisque: neget ne longior aetas.
 Quin etiam Alcides Deus, ascensus Olympum,
 Laeta Moliorcheis posuit uestigia terris,
 Paruaq. caelestes pacavit mica, nec illis
 Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
 Hic quoq. sit gratus parvus labor, ut tibi possim
 Inde alios, aliosq. memor componere uersus.
 Alter dicat opus magni mirabile mundi,
 Qualis in immenso descenderit aere tellus,
 Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
 Et uagus e terris, qua surgere nititur aer,
 Huic & contextus passim fluat igneus aether,
 Tendentiq. super claudantur ut omnia caelo,
 At, quodcunq. meae poterunt audere camoenæ,
 Seu

Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuuit, ultra,
Siue minus, certeque canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quāquam antiquae gentis superēt tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quaeris, quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores,
Quam tibi maiores, maius decus ipse futuris.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientque tuas cupidi componere laudes
Vndique quique canent uincto pede, quique soluto.
Quis potius, certamen erit, si uictor in illis,
Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisque tibi maiora gerit castris ue, foro ue,
Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus maior ue, minor
Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra (ue,
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis, inaequatum si quando onus urget utrimque,
Instabilis natat, alterno depressior orbe.
Nam, seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos, aut Ithace, tantos genuisse feruntur,
Nestora, vel parnae magnum decus urbis Vlysses,
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Saecula fertilibus Titan decurrerit horis.
Ille per ignotas audax errauerit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis.

Nam

Nam Cyconumq. manus aduersis reppulit armis:
 Non ualuit Cyclops coeptos auertere cursus.
 Cessit & Aetnaeae Neptunius incola rupis
 Victa Maroneo foedatus lumina Baccho.
 Vexit & Aeolios placidum per Nerea uentos,
 Incultos adiit Lestrygonas, Antiphatenque,
 Nobilis Artaciae gelidos quos irrigat unda.
 Solum nec doctae verterunt pocula Circes:
 Quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis,
 Aptaq. uel cantu ueteres mutare figuras.
 Cimmericum etiam obscuras accessit ad oras,
 Queis numquam candente dies apparuit ortu,
 Siue super terras Phoebus, seu curreret infra.
 Vidit ut inferno Plutoni subdita regna.
 Magna Deum proles lenib. discurreret umbris.
 Praeterijtq. cita Sirenum litora puppi.
 Illum tergeminæ nantem confinia mortis
 Nec Scyllae saeuo conterruit impetus orbe,
 Cum canib. rapidas inter freta serperet undas,
 Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
 Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
 Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
 Non violata vagi sileantur pascua solis.
 Non amor, & secunda Atlantidos arua Calypsus,
 Finis & error. misero Phaeacia tellus.
 Atq. haec seu nostras inter sunt cognita terras,
 Fabula siue nouum dedit his errorib. orbem,
 Sit labor illius, tua dum sacundia maior.
 Nam te non alius bellitenet aptius artes,

Qua deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos,
Quem ve locum ducto melius sit claudere vallo,
Fontib. ut dulces erumpat terra liquores:
Vt facilisq. tuis aditus sit, & arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam ue sudem melius, celerem ue sagittam,
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
Aut quis equum celerem ue arto compescere freno
Possit, & effusas tardo permittere habenas.
Inq. uicem modo directo contendere cursu,
Seu libeat curuo melius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit, seu laeua tueri,
Sine hac, sine illac, grandis uenit impetus hastae,
Amplius aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis,
Aduersisq. parant acies concurrere signis.
Tunc tibi non desit, faciem componere pugnae,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus inaequatis decurrat frontib. ordo:
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem,
Dextraq. ut laeuum teneat, dextrumq. sinistra
Miles, sitq. duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam, bellis experta, cano. testis mihi uictae
Fortis Iapigiae miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes.
Testis Arupinus, & pauper natus in armis. *

Terna

Terna minus Pyliae miretur saecula famae.
 Namq. senex, longae peragit dum saecula uitae,
 Centum secundos Titan renouauerit annos,
 Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
 Audet equum, ualidisq. sedet moderator habenis.
 Te duce, non alias conuersus terga domator
 Libera Romanae subiecit colla catenae.
 Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
 Instant, compertum est ueracib. ut mihi signis,
 Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
 Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
 Indueras, oriente die, duce fertilis anni,
 Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis,
 Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
 Curua nec adsueto egerunt flumina cursus,
 Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
 Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
 Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
 Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
 Iuppiter ipse, leui uectus per inania curru,
 Affuit, & caelo uicinum liquit Olympum,
 Intentaq. tuis precib. se praebuit aure,
 Cunctaq. ueraci capite annuit, additis aris,
 Laetior eluxit structos super ignis acervos.
 Quin, hortante Deo, magnis insistere reb.
 Incipe. non ydem tibi sunt, alijsque, triumphis,
 Non te uicino remorabitur obuia Marte
 Gallia, nec latis audax Hispania terris,
 Nec fera Rhetaeo tellus obsessa colono,

Nec

Nec qua uel Nilus, uel regia lymphæ Diaspes
Profluat, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretæis ardens aut unda Caystria campis.
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
Ultima uicinus Phoebo tenet arua Padaeus,
Quaq. Hebrus, Tanaisq. Getas rigat, atq. Mosinos.
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus Romano Marte Britannus,
Teq. interiecto mundi pars altera sole.
Nam circumfuso consistit in aere tellus,
Et quinq. in partes totos disponitur orbis,
Atq. duæ gelido uastantur frigore semper.
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemque, niuemque,
Quippe ibi non umquam Titan super ingerit ortus.
At media est Phoebi semper subiecta calori,
Seu propior terris aestiuum fertur in orbem,
Seu celer hibernas properat decurrere luces.
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
Non illi colit arua Deus, Bacchus ue, Ceres ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.
Fertilis hanc interposita est, interq. rigentes,
Nostraq. & huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas similes utrimq. tenens uicinia caeli
Temperat: alter & alterius vires negat aer.

Hinc

Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere Taurus,
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos,
Tondeturq. seges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur aere.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo, ubi praeclaros poscent tua facta triumphos,
Solut utroq. idem diceris magnus in orbe.
Non ego sum satis ad tantae praeconia laudis,
Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus.
Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
Valgius. aeterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamuis
Fortuna, ut mos est illi, me aduersa fatiget.
Nam, mihi cum magnis opib. domus alta niteret,
Cui fuerant flauiditantes ordine sulci,
Horrea secundis indeficientia mensis,
Cuiq. pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimium furique, lupoque,
Nunc desiderium superest. nam cura nouatur,
Cum memor accitos semper dolor admonet annos.
Sed, licet asperiora cadant, spolierq. relictis,
Non te deficient nostrae memorare camoenae:
Nec solum tibi Pierij tribuentur honores:
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hiberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum Aetnaeae corpus committere flammæ.
Sum quodcumque, tuum est. nostri si paruula cura.
Sit

Sit tibi quanta liber . si sit modo , non mihi regna
 Lydia , non magni potior sit fama Gylippi ,
 Posse Meleteas nec mallet mittere chartas .
 Quod tibi si versus noster totus ue minus ue ,
 Vel bene si notus , summo vel maeret in ore ,
 Nulla mihi statuent finem te fata canendi .
 Quin etiam , mea tunc tumulus cum texerit ossa ,
 Seu matura dies fato properat mihi mortem ,
 Longa manet seu vita , tamen mutata figuram ,
 Seu me finget equum rigidos percurrere campos
 Doctum , seu tardi pecoris sim gloria taurus ,
 Sive ego per liquidum uolucris uehar aera pennis ,
 In quemcumq . hominem me longa receperit aetas ,
 Inceptis de te subtexam carmina chartis .

PANEGYRICVS quodam modo Messallae scri-
 ptus uidetur . quo factum , ut longis uersib . in reb .
 ab eo gestis dicendis utatur .

mea cognita uirtus] in Florentino , Tua . quod
 aptius uidetur . - ut infirmæ ualeant sub
 sistere uires] ut , id est , ne non ualeant .

subsistere : ὑποσῆναι . Incipiam tamen a me-
 ritis] Ego uersus hos legebam , ac distinguebam ,
 Incipiam tamen , at meritis si carmine laudes De-
 ficiant , humilis tantis sim conditor actis . Si æ-
 quare illius laudes meis uersib . nequeam , in hu-
 milium sim laudatorum numero . - actis]

factis . Sic saepe Ouid . & Propert . in . I . Haec
 seror acta tuis sentiat e lacrimis . Et in . II . Acci

„ pe, quae serues funeris acta mei. - te prae-
 ter] in Vaticano, Praeter te. Est nobis,
 „ uoluisse, satis.] similiter Propert. in. i. Quod
 „ si deficient uires, audacia certe Laus erit, in
 „ magnis & uoluisse sat est. Et Ouid. Ut desinit ui-
 „ res, tamen est laudanda uoluntas, Hac ego con-
 „ tentos auguror esse Deos. - munera] in
 Sfortiae libro, Carmina. Respueris] in
 eodem libro, Despueris. - etiam Phoebō
 gratissima dona Cres tulit] historia mihi pror-
 sus ignota. Sed in duobus meis, Res, non, Cres.
 Et in Marcelli Ceruini, Pont. Max. libro, &
 Patanino uno, Tres. Nescio, an legendum sit,
 Thes, id est, Pauper. Interpres Apollonij in. i. In
 Vaticano erat, Detulit in cunctis Baccho incun-
 dior hospes. Ut idem Icarus, hospes Bacchi, do-
 na Phoebō dederit gratissima. uinum scilicet.
 Sed uidendum amplius. - uestigia] in Va-
 ticano, Fastigia. Sed uitio. - taurus cadit
 hostia] Maxima hostia, Taurus. Verg. in. iii.
 Georg. Alter dicat opus] in Vaticano, &
 Marcelli libro, Dictat, non, Dicat. Qua-
 lis in immenso descenderit aere tellus] in
 Vaticano legitur, In immensum descenderet aera.
 In Sfortiae libro, non, Descenderit, sed Desede-
 „ rit. Sic Cic. Cum ad infinitam altitudinem de-
 „ sedisset. Similiter Ouid. in. v. Fast. Pondere ter-
 „ ra suo subsedit, & aera traxit. Huic & con-
 textus] in Sfortiae libro, atq. uno meo, Hinc,
 non,

non, Huic. At, quodcumq.] in *Sfortiae*
libro, Et, non, At. - seu, quod spes ab-
 nuit] in quibusdam *Sed, quod. Sed illud re-*
ctius. - omne mouemus] in scriptis omni-
bus, non, Mouemus, sed, Vouemus. - ne tan-
 to careat mihi nomine charta] in *Vaticano,*
Nec tanto careat mihi pondere charta. In reli-
quis, Nec tanto careat mihi carmine charta.
 - superent] in ueteribus, *Superant.* Nec
 quaeris, quid qua iudex sub imagine dicat]
 in *Vaticano, atq. uno meo, item in Marcelli libro,*
Quidquam, non, Quid qua. Sed hoc rectius. Nisi
quod mihi leuiter mutandum uidetur, Quis qua.
Iudices enim, opinor, ad statuas inlustrium uiror-
ius dicebant. - ipse futuris] in *Vaticano,*
 & in meis, *Futurus. quod placet.* At tua
 non titulus capiet sub nomine facta] in *Va-*
ticano, Captet, non, Capiet. Sed hoc aptius. Titu-
li uero breuiore, qui saxi erant incisi, siue, ut ait
Iuuenalis, haerebant. - uincto pede] in
Vaticano, Iuncto pede. Quis potius, cer-
 tamen erit] utrum horum certamen erit lauda-
 bilius, in eo praestem. Quisq. tibi maio-
 ra gerit] unusquisq. tibi primas defert.
 - castris ue, foro ue] in scriptis omnibus, *Char-*
tis ue, foro ue. id est, siue scribis ipse domi medita-
tus, siue dicis in foro. - onus urget] in *Va-*
ticano, Onus surgit. - utrimq.] legendum,
 et in *Florentino, Vtrumq.* Nam, seu di-

uerſi fremat inconstantia uulgi] *in Vaticano*,
Nam, seu diuifi premat inconstantia uulgi. Sed
Fremat, omnino retinendum. Vergil. idem signi-
ficans, in. 1. Aen. Ac ueluti magno in populo, &
quae sequuntur. Non ualuit Cyclops coe-
ptos auertere cursus] in Sfortiae libro, Non
ualuit tempus coeptos auertere cursus. In Floren-
tino, Non ualuit tempus coeptos conuertere cur-
sus. Quamuis illa foret Solis genus] Filia.
Sic Verg. in. x. Latonaeq. genus duplex. Simo-
nides: Τεκούσα καλὸν κ' οὖνομα κλυτὸν γένος.
-ad oras] in Vaticano, ac ceteris, Arces, nō. Oras,
Queis] Quis. ut in ueteribus. Siue su-
per terras,] in Florentino, Siue supra terras.
In uno meo, Seu supra terras. Vidit ut] Vi-
dit et, in Sfort. - leuib. discurreret um-
bris] in Marcelli libro, Medys discurreret un-
dis. In Sfort. Leuib. discurreret undis. ut fere in
omnib. Illum tergeminae] legendum
forte, Inter geminae. Nec Scyllae faeuo-
conterruit impetus orbe] Orbe: uertice aqua-
rum. Cum canib. rapidas] placet, Ra-
bidas, legere, ut est in Marcelli, & Sfortiae li-
bris. Finis & error. misero] in Sfortiae,
& Marcelli, Miseri, non. Misero. - tu-
tam castris deducere fossam] in ueteribus, &
Praeducere, & Producere, & Perducere, legitur.
non, Deducere. - defigere neruos] in Va-
ticano, Vernos. Sed uitio. Sunt autem huiusmodi
multa,

multa, quae neruo impelluntur, & adiguntur in ho-
stes. - erumpat terra liquores] in Marcelli
libro, Educat, non, Erumpat. Aut quis equum]
in Vaticano, At quis equum. In Sfort. Et quis.
- celerem ue arto] sic in omnib. ueteribus, prae-
terquā in Florentino. in quo pro, Ve, Ne. ut pare con-
fortasse sit, ut in, Quisne, & apud Terent. Fa-
ciunt ne. Colotium legisse adfirmant in veter. li-
bro, Et quis equum celerem artato. - con-
tendere cursu] in Florentino, Passu. ut olim Al-
dus edidit. - curuo melius] in Vaticano,
& Marc. Turno breuius. In ceteris, Curuo me-
lius. In uno meo, non, Breuius, sed, Lenius. De
quo Ouid. in. III. de Arte amandi, Armaq. & in
gyros ire coactus equus. Parma seu quos
dextra uelit, seu laeua tueri] uarie legitur. In
Vaticano, Per uia seu dextra. In Sfort. Quis par-
ma seu dextra uelit, seu laeua tueri. quod proba-
bilius uidetur. Amplius aut signata] in Vati-
no, Amplior. ut olim Ald. - ueniunt certa-
mina] Vat. ceterique, Venient. Aduer-
fisq. parant] in isdem libris, Parent. Tunc ti-
bi non desit] in Florentino, Non desit.
Seu sit opus quadratum acies consistat in ag-
men] hanc ipsam significans faciem Verg. in.
II. Georg. Indulge ordinibus, nec serius omnis in
unguem Arborib. positis secto uia limite qua-
drez. Ut saepe ingenti bello, cum longa cohortes Ex-
plicuit legit, & campo stetit agmen aperto, Di

„ Et aeq. acies, ac late fluctuat omnis Aere reniden
 „ ti tellus, nec dum horrida miscent Proelia, sed du
 „ bius medijs Mars errat in armis. Omnia sint
 „ parib. numeris dimensa uiarum. Rectus
 inaequatis decurrat frontib. ordo] legende-
 dum puto, Rectus ut aequatis. Dexter aq.
 ut laeuum teneat, dextrumq. sinistra] com-
 mutatis ordinibus, dextro in laeuum, & contra.
 In ueterib. nonnullis, Dexterq. ut laeuum te-
 neat, dextrumq. sinister. Sequitur enim,
 Miles, sitq. duplex gemini uictoria casus] le-
 gitur in Sfortiae libro, Geminis uictoria castris.
 Fortis Iapigiaae] in Florentino, & Sfort. Iapi-
 diae. Testis Arupinus, & pauper natus
 in armis] in Vaticano, Testis & Arpinis, &
 pauper natus in armis. In uno meo, Testis &
 Arapinis, & pauper natus in armis. In altero,
 Testis & Arpinis, & pauper natus in aruis. In
 Sfort. Testis & Alpinis, & pauper natus in ar-
 mis. Alij legunt, Testis in Alpinis e passerna-
 tus in armis. In Florentino, Testis & Alpinis est
 pauper natus in armis. In qua tanta uarietate
 quid sequar, aut exputem legendum. Plin. in. III.
 nat. historiae, populos nominat In alpinos.
 - peragit dum saecula uitae] in Vaticano, atq.
 uno meo, Famae. ut olim eit am Aldus. Longae
 uero fama, id est memoriae. qui praeterita altis-
 sime repetita meminisse posset. - renouaue-
 rit annos] in omnib. fere ueteribus, Renouaue-
 rat.

rat. In Florentino, Reuocauerat. - uali-
disq.] Vaticanus, & unus meus, Validusq.
- non alias conuersus terga domator] sic in
ueteribus. Alij legunt, pro, Domator, Comatus.
id est, Gallus. Sed, si illo modo, intellegamus Mes-
sallam ipsum, domitorem gentium, numquam ho-
stib. terga dedisse. - subiecit colla] in Sfort.
libro, Terga, non, Colla. Queis] Quis.
- Tyrio subtegmine] legendum, opinor, sub-
temine. - oriente die, duce fertilis anni]
in Vaticano, Artis, non, Anni. - cum Sol]
in Florentino, Tum Sol. Et fera discor-
des tenuerunt flamina uenti] Verg. similiter,
Et hibernis parcebant flatib. Euri. Cur
ua nec adsuetos egerunt flumina cursus]
Verg. Et stupefacta suos tenuerunt flumina cur-
sus. Quin rapidum placidis etiam mare
constitit undis] Verg. Cum placidum staret ma-
re. Vlla nec aerias] in Vaticano, Nulla haec
aerias. Legendum forte, Nulla hic aerias.
- & caelo uicinum liquit Olympum] Ego
montem Olympum facile posse intellegi puto. a
quo Iuppiter Olympicus. Alij philosophantur al-
tius, & Olympum intellegunt, de quo Stobaeus,
περὶ τάξεως τοῦ κόσμου, haec: Ὀμπος τὸν αἰθέρα
τοῦ αἵρος ὑψηλότερον εἶναι φησὶ. εἶρηκε δὲ οὗτος,
εἰς ἐλάτην ἀναβὰς περιμήκετον, ἥ τοτ' ἐν ἰδίῃ μικρῷ
τάτῃ πεφυκῆα δι' αἵρος αἰθερ' ἵκανε, ἐπέκεινα δὲ
τοῦ αἵρος τὸν οὐρανὸν ὑπάρχειν ἀπεφώνηατο. λέγει

ὅ, γὰρ τοιῶςδε, ὡς οἱ μὲν μάρναντο σιδύριος δ' ὀρυγμα-
 ὅ, δεῖς χαλκίον οὐρανὸν ἦ καὶ δι' αἰθέρος ἀπρυγέτοιο. ἐπὶ
 ὅ, πᾶσι δὲ, τὸν ὄλυμπον ὑπάρχειν κατ' ἐξοχὴν τινα καὶ
 ὅ, δεινότητα. φησὶ γὰρ οὕτως περὶ δ' ἀνέβη μέγαν οὐρα-
 ὅ, νόν, οὐλύμπον τε. τὸ γὰρ ἀπωτάτω τῆς γῆς, καὶ μήτε
 ὅ, τὴν σκιὰν αὐτῆς μήτε τὰς ἀναδυμιάσεις προσδεχόμε-
 ὅ, νον ὡς ἀειλαμπές, καὶ ὀλοαμπές. ὄλυμπον οἱ πα-
 ὅ, λαοὶ προσηγύρδσαν. *Significat ergo, suscep-
 ptis votis a Messalla, consulatum ineunte, Io-
 uem annuisse. - additus aris] in Flo-
 rentino, Abditus. - non iidem tibi
 sunt, aliisque, triumphi] in veteribus,
 Nunc idem tibi sunt, alyq. triumphi. - Rhe-
 taeco tellus obsessa colono] in Sfortiae, atq. u-
 no meo, Tereotellus. In Vaticano, Terreno. In
 Florentino, Threicio. - aut rapidus Cyri-
 dementia Gindes] in scriptis omnibus, Cyd-
 nus, non, Gindes. Cychnus in Thracia lacus, siue
 fons. Itaq. quaerendum amplius. Cretaeis
 ardens aut unda Caystria campis] in Sfortiae,
 Caristria. In duob. meis, Caristia. De qua So-
 lin. cap. xvii. - Tomyris] in scriptis,
 Tamyris. - Mosinos] in Vaticano, atq.
 uno meo, Magistros. In Sfortiae libro, atq. uno
 meo, & Florentino, Maginos. - inuictus
 Romano Marte Britannus] sed ab Augusto
 tamen victus. Teq. interiecto] ἀντίχ-
 doves. Et quinq. in partes totos dispo-
 nitur orbes] legendum, ut in Vaticano, Sfortiae,
 Marcelli,*

Marcelli libris, Toto disponitur orbe.

Atq.

„ duae gelido] Verg. in. 1. Georg. Quinq. tenent
 „ caelum zonae. Quib. uersib. Eratosthenis versus
 esse videtur interpretatus, quos adducit Heracle-
 tus Ponticus in Homericis Allegorijs, & Achil-
 „ les Statius de Sphaera. Πέντε δὲ οἱ ζῶναι περιγίε-
 „ es ἐσπέρννται Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελευτέραι κυά-
 „ νοιο Η δὲ μία ψαφαρήτε, καὶ ἐκ τὰρὸς οἶον ἐρυθρή Τυ-
 „ πτομένη φλογμοῖσιν ἐπεὶ ῥ' αἱ ἐμοῖραν ἐπ' αὐτήν Κεκλε-
 „ μένην ἀκτῖνες αἰθερέες πυρέωσιν. Αἱ δὲ δύο ἑκάτερ-
 „ δε πόλοιο περιπεπηγῆαι Αἰεὶ κριμαλέαι, αἰεὶ δ' ὕδα-
 „ τι μογέσσι.

Quippe ibi nonnumquam]

in Sfortiae libro, Quippe ibi non umquam Titan
 superegerit ortus. In Vaticano, & Marcelli, Etiā
 super egerit. In Florentino, Quippe ubi. Legen-
 dum ergo, Quippe ubi non umquam Titan super-
 egerit ortus. itaq. in uno meo.

Seu celer

hibernas properat decurrere luces] in Sfor-
 tiae, Seu celer hibernas properet decurrere noctes.

- confurgit.] in meis, & in Marcelli, & Florenti-
 no, Exurgit.

Nulla nec] legendum forte,
 Vlla nec. - rigentes] in Sfortiae, atq. uno
 meo, Rigentem.

- alter & alterius vires
 negat aer] legendum forte, Necat, non, Negat.

Hic & colla iugo] in veterib. omnibus, Hinc
 & colla iugo.

- pontus confinditur aere]
 in Vaticano, & Marcelli, ac duob. meis, Confun-
 ditur, non, Confinditur.

- exurgunt oppi-
 da] in uno meo, Confurgunt. In Vaticano, & Sfor-
 tiae,

tiae, Exurgitat. Sed uitio. - aeterno propior non alter Homero] Ouid. in. II. de Ponto, ad Macrum: Tu canis, aeterno quidquid restabat Homero. Languida non noster peragit labor otia] aut se minime otiosum esse significat in re non magna. aut minime idoneum scriptorem se significat, qui in re tenui otio non abundet. quo in primis opus est. Nunc desiderium superest.] Horat. in. I. Carm. Nunc desiderium, poenaque non levis. Cum memor accitos semper dolor admonet annos] in Sfortiae libro, Accito cum me semper dolor admonet annos. ut sit, Me accito. In Vaticano, & uno meo, Accitus. - asperiora cadant] accidant. - spolierq. relictis] in plerisque, Relictus. Sed illo modo Martialis, Res non parata labore, sed relictu. Pro te uel solus densis obistere turmis] in plerisque, Densis solus subsistere turmis. In uno meo, Densis solus consistere. - corpus committere] in Sfortiae, Submittere. Sum quodcumque, tuum est] in Vaticano, & Florentino, Dum quodcumque. ut olim Aldus. In meis, Sum quodcumq. tuus, nostri &c. - Gylippi] in veteribus, Gelippi. Vel bene si notus] placet, quod in Sfortiae, Vel bene sit notus. - summo vel maeret in ore] placet, quod in Vaticano, Summo vel ineret in ore. Similiter in Cyri Verg. - multus inepto Virginis insolitae sermo nouus erat in ore. - tamen

- tamen mutata figuram] sequor Sfortiae li-
brum, atq. unum ex meis, itemq. Florentinum :
& nominandi casu, lego, Figura. - rigidos
percurrere campos] legendum forte, Riguos,
non, Rigidos. - tardi pecoris sim gloria
taurus] in Vaticano, Tardus. In quem-
cumq. hominem] in meis, In quaecumque. le-
gendum forte, In quodcumque. - subtexam
carmina] in Florentino, Nomina, non, Carmina.

LAVS. SVLPICIAE. AD. MARTEM

SVLPICIA est tibi culta tuis, Mars magne, kalen
Spectatum e caelo, si sapis, ipse ueni. (dis.
Hoc Venus ignoscet. at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis, cum uult exurere Dinos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quidquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq. decor.
Seu soluit crines, fufis decet esse capillis,
Seu compfit, comptis est ueneranda comis.
Vrit, seu Tyria uoluit procedere palla:
Vrit, seu ninea candida ueste uenit.
Talis in aeterno felix Vertunus Olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellar. digna est, cui mollia caris
Vellera det sucis bis madefacta Tyros,
Possideatque, metit quidquid bene olentib. aruis
Cultor

Cultor odoratae, dives Arabs, segetis,
 Et quascumq. niger rubro de litore conchas
 Proximus Eois colligit Indus aquis.
 Hanc uos, Pierides, festis cantate Kalendis,
 Et testudinea, Phoebe superbe, lyra.
 Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos.
 Dignior est uestro nulla puella choro.

SULPICIA est tibi culta tuis, Mars magne, Ka-
 „ lendis] *Matronalib. Hor. Martijs caelebs quid*
 „ *agam Kalendis. Hoc Venus ignoscet]*
in Florentino, Sed Venus. Litteram uero. T. ex-
tremam produxit. more ueterum. Ne tibi
miranti turpiter arma cadant] similiter Pro-
 „ *pert. in. IV. Obstipuit regis facie, & regalib. ar-*
 „ *mis, Inter & oblit as excidit urna manus.*
 „ *Illius ex oculis]* *Propert. in. II. Non oculi ge-*
 „ *minae sidera nostra faces. Componit fur-*
tim] omnem eius motum, atq. habitum, decor,
 & lepos quasi condit non intellectus.
 „ *Vrit, seu Tyria]* similiter *Propert. in. II. Illa q.*
 „ *plebeio, uel sit Sandycis amictu, Haec, atq. illa,*
 „ *mali uulneris una uia est. - Vertun-*
nus] in veteri monumento, *Romae, apud Tho-*
mam Cauallerium, VORTVMNVS. de cuius ua-
rietate formarũ, ac decore, Ouid. in. XIII. Me-
tam. Legendum autem uidetur hoc loco, non, Ae-
terno Olympo, sed, Aetherio. - caris] pretio-
 sis. - bis madefacta] *Sicapa. Horat. - te*
 „ bis

- „ bis Afro Murice tinctae Vestiunt lanae .
 - conchas] in ueterib. omnibus , Gemmas .
 Et testudinea, Phoebe superbe, lyra] sic post,
 „ Huc ades, intonsa, Phoebe superba coma .
 - celebretur] in ueterib. omnibus, Hoc sumet .
 - uestro] in plerisque , Nostro .

SVLPICIA . AD . CHERINTHVM

PARCE meo iuueni, seu quis bona pascua campis ,
 Seu colis umbrosi denia montis aper.
 Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes ,
 Incolumem custos hunc mihi seruet Amor .
 Sed procul abducit uenandi Delia cura ,
 Opereant silvae, deficientq. canes :
 Quis furor est, quae mens, densos indagine colles
 Claudentem, teneras laedere uelle manus .
 Quid ue iuuat, furtim latebras intrare ferarum .
 Candidaq. hamatis crura notare rubis .
 Sed tamen, ut tecum liceat, Cherinthe, uagari ,
 Ipsa ego per montes retia torta feram .
 Ipsa ego uelocis quaeram uestigia cerui ,
 Et demam celeri ferrea uincla cani .
 Tunc mihi, tunc placeant silvae, si, lux mea, tecum
 Arguar ante ipsas concubuisse plagas .
 Tunc, ueniat licet ad casses, illaesus abibit ,
 Ne Veneris cupidae gaudia turbet aper .
 Tunc sine me sit nulla Venus: sed, lege Dianae,
 Caste puer, casta retia tende manu .

Et,

*Et, quaecumq. meo furtim suprepiit amor,
 Incidat in saevas diripienda feras.
 At tu uenandi studium concede parenti,
 Et celer in nostros ipse recurre sinus.*

BONA pascua] laeta. Nectibi sit duros
 acuisse in pectora dentes] idest, liceat. ἐξέσσο
 23 501. ut & Propert. in. III. Nec digitum angusta
 23 est inseruisse uia. Et Verg. in. IV. Georg. Scis, Pro
 23 teu, scis ipse: nec est, te fallere, cuiquam. Et in Epi
 23 gramate de Aeneide, Si mihi susceptū fuerit decur
 23 rere munus. Et Liuius in. XLII. Quae uerbo obie
 23 eta, uerbo negare sit. Theocritus, Βεκολιάσας Μή-
 23 μοι γὰν πέλοπος, μή μοι χεύσεια τάλαντα Εἴη ἔχειν.
 - uenandi Delia cura] uenandi studium, atq. a-
 mor. Quis furor est] sic Ouid. in. III.
 23 de Arte amandi: Quis furor est, census corpore
 23 ferre suos. Et idem Tib. in. I. Quis furor est, atrā
 23 bellis arcessere mortem. Et Iuuen. Sat. IIX. - fu-
 23 ror est post omnia perdere naulum.
 23 - quae mens] Verg. in. II. Aen. - quae mens tam
 23 dira, miserrime coniux, Impulit his cingi telis.
 - densos indagine colles Claudentem] eo-
 23 dem est usus uerbo Verg. in. IV. Aen. Saltusq. in
 23 dagine cingunt. Seruius interpretatur, ferarum
 23 inquisitionem. Et Placidus in Glossis, Cuniculi, in
 23 quit, genus quoddam agrestium animalium, quod
 23 canum indagine concludi consuevit speluncis.
 Candidaq. hamatis crura notare rubis] O-
 uid.

uid.in.1. *Metam. Me miserum, ne prona cadas,*
indignaq. laedi Crura notent sentes. Et Columel-
la, de cultu hort. Nec manib. mitis ferulas, nec
crurib. aeq. Terga rubi - legendum uero, Aequi,
non, Aequae. Rubi, non aequi cruribus: idest, ini-
mici. Sic Verg. in. II. Aen. dixti, Non aequae Pal-
ladis. - retia torta] Hinc, opinor, apud
Gratum de retibus, Quadruplex tormentum. ni
si legendum, Tomentum. - ferrea uincla]
Ouid. in. VIII. Met. Vincula pars adimunt ca-
nibus. - Tunc mihi, tunc placeant fil-
uae] Verg. Rura mihi, & rigui placeant in ual-
lib. amnes. - lux mea] Ouid. in. III. de
Arte amandi: Scilicet Aiaci mulier maestissima
dixit, Lux mea, quaeq. solent verba iuuare ui-
ros. - retia tende] in ueterib. omnibus,
Tange, non, Tende. - subrepat] in Sfort.
Subrepat. quod placet. - uenandi studium]
Ouid. in. I. de remedio amoris: Vel tu uenandi stu-
dium cole. - Et celer in nostros ipse recur-
re sinus] sic Propert. Non tamen illa meos fu-
git auara sinus.

A D . P H O E B V M

Uades, & tenerae morbos expelle puellae,
Huc ades, intonsa, Phoebe superbe, coma.
Prede mihi, propera: nec te iam, Phoebe, pigebit,
Formosae medicas applicuisse manus.

Effice,

Effice, ne macies pallentes occupet artus,
 Neu notet informis pallida membra color.
 Et, quodcumq. mali est, & quidquid triste timemus,
 In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
 Sancte ueni, tecumq. feras quicumq. saporis,
 Quicumq. & cantus corpora fessa leuant.
 Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellae,
 Votaq. pro domina uix numeranda facit.
 Interdum uouet: interdum, quod langueat illa,
 Dicit in aeternos aspera uerba Deos.
 Pone metum, Cherinthe. Deus non laedit amantes.
 Tu modo semper ama. salua puella tibi est.
 Nil opus est fletu: lacrimis erit aptius uti,
 Si quando fuerit tristior illa tibi.
 At nunc tota tua est, te solum candida secum
 Cogitat, & frustra credula turba sedet.
 Phoebe, faue: laus magna tibi tribuetur, in uno
 Corpore seruato restituisse duos.
 Iam celebrer, iam laetus eris, cum debita reddet
 Certatim sanctis laetus uterq. focis.
 Tunc te felicem dicet pia turba Deorum,
 Optabunt artes & sibi quisq. tuas.

- intonsa, Phoebe superbe, coma] similiter an-
 „ te, - testudinea, Phoebe superbe, lyra. Dicitur
 autem Phoebus propterea ἀκροεχόμενος. - qui-
 cumq. saporis] sic legendum. i. Sucos, herbas,
 „ pocula. - corpora fessa] Idem post, Qui
 „ mea nunc uexat corpora fessa calor. - me-
 tuit

tuit qui fata puellae] Puellae, dandi casu.

Votaq. pro domina uix numeranda facit]

Ver. in XI. Fors et uota facit. Cic. in. IIX. epist. ad

Att. cum praepositione, De, Vt cum de illo aegro

to uota faciebant. Similiter Verg. in. IIX. Vota

metu duplicant matres. - Ego uero perturbatum

dinem uersuum puto. nam & in Marcelli li-

bro, & Vaticano, versus illi, Nil opus est fletu, &

Si quando fuerit, leguntur post uersum, Corpore

seruato. Itaq. legendos, & hoc loco puto simul po-

nendos, Phoebe, faue: Corpore seruato: Iam cele-

ber: Certatim sanctis: Tunc te felicem: Opta-

bunt artes. - uouet] absolute, uota facit,

numcupat, suscipit. Pone metum] sic Verg.

Ille haec, deposita tandem formidine, fatur. Et

Corn. Tacit. in. xv. Necdum posito metu redi-

bat. Tu modo semper ama] Ouid. Tu

pari semper ama. - tristior illa tibi] in-

fensior. - te solum candida secum Cogi-

tat] Phaedria Terentianus, in Eunuchis, Dies

noctesq. ames me, me desideres, Me somnies, me

expectes, de me cogites. - credula turba]

in Sfort. libro, Sedula, non, Ccredula. De amato-

rib. autem dicit, falsa spe ductis, & forib. adfiden-

tibus. - laus magna tibi tribuetur, in

uno Corpore seruato restituisse duos] Ouid.

in. II. Amor. similiter, Huc adhibe vultus, & in

una parce duobus. Nam vitam dominae tu da-

bis, illa mihi. - cum debita reddet] vo-

R   ta.

„ ta. Propert. Debitaq. occultis vota tui manib.
 „ Quorum uotorum rei sint. Reddere uerbo hoc
 „ in genere usus etiam Horat. Ergo obligatam red
 „ de Ioui dapem. Et, Debita, eodem prope modo:
 „ Debita sparges lacrima fauillam, Vatis Hora-
 „ ti. — laetus uterq.] laeti enim uota solue-
 „ bant. Vnde sollemne illud in veterib. monumen-
 „ tis, V. S. L. M. Verg. Vobis laetus ego hoc can-
 „ dentem in litore taurum Constituam ante aras
 „ voti reus.

A'D. CHERINTHVM

Est, quite, Cherinthe, dies dedit hic mihi sanctus,
 Atq. inter festos semper habendus erit.
 Te nascente, nouum Parcae cecinere puellis
 Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
 Vror ego ante alias. iuuat hoc, Cherinthe, quod vror,
 Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
 Mutuus adsit amor, tua per dulcissima furti,
 Perq. tuos oculos, per geniumq. rogo.
 Mane, geni, cape tura libens votisq. faueto,
 Si modo, cum de me cogitat, ille ualet.
 Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
 Tunc, precor, infidos, sancte, relinque focos.
 Nec sis nunc iniusta, Venus. vel seruiat aeq.
 Vinctus uterq. tibi, vel mea vincla leua.
 Sed potius ualida teneamur uterq. catena,
 Nulla queat posthac quam soluisse dies.
 Optat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat.
 Nam

*Nam pudet haec illum dicere uerba palam .
At tu, Natalis, quoniam, Deus, omnia sentis ,
Annue. quid refert, clam ue, palam ue, roget .*

*Est, qui te, Cherinthe, dies dedit hic mihi san-
ctus] est mihi sanctus : colendus . Idem ante :
Alba Palaestino sancta columba Syro .
- mutuus ignis adest] Adest, pro, Est. Sic
Ouid. in. I I. de remedio amoris : Nec curan-
dus adest, odio qui finit amorem . Mutuus
adfit amor] ἀμοιβαλὴς ἔρως . Plautus in Cistell.
Is amore proiec̃titiam illam deperit, Quae dudū
flens hinc abiit ad matrem suam: Et illa hunc con-
tra, qui est amor suauissimus . Et in Mil. glor.
Et illa illum contra, qui est amor cultu optimus .
- tua per dulcissima furta] in ueteribus, Te
per dulcissima furta, & , Per te dulcissima fur-
ta . Quae uero in amore Furta dicantur, ne-
mo nescit . Verg. in. I V. Georg. Vulcani,
Martisq. dolos, & dulcia furta . Idem Ti-
bullus ante, Celari uult sua furta Venus. Et Sap-
pho, in asmate in Venerem, Παῖ διὸς δολοπλόκε .
per geniumq. rogo] uetus orandi mos, per cu-
iusq. geniū orare. Horat. in. I. Epist. Quod te per
genium, dextramque, deosq. penates, Obsecra, &
obtestor. Propert. in. I V. Exiit, geniumq. meum
prostratus adorat. Genium autem uenerantes frō
tem tangebant . Auctor Seruius in. I I I. Aen.
in illud, Dixerat, & genua amplexus .*

- „ Mane, geni] in Vaticano, Marcelli, utroq. meo,
 Mane, ueni. ut olim Aldus. quod probo. Mane
 autem, sancte. Varro de ling. Lat. - cum
 „ de me cogitat.] sic ante Terrent. De me cogi-
 „ tes. - valet] alij legunt, Calet. - a-
 „ lios iam nunc suspirat amores] ante, in. i. Te
 „ tenet, absentes alios suspirat amores. Nec
 sis nunc] in utroq. meo, & Sfortiaco, Nec tu sis.
 Nulla queat posthac quam soluisse dies] in
 Vaticano, Quae soluisse. In utroq. meo, & Flo-
 rentino, Nos soluisse. quod placet. - sed tu-
 tius optat] alij legunt, Sed tectius optat. quod
 „ est aptius. Sic Ouid. Vir male dissimulat, tectius
 „ illa cupit. Attu, Natalis, quoniam, Deus]
 Natalis deus, qui ab Horat. in. II. Epist. dicitur
 Naturae deus humanae. - omnia sentis]
 quia praesens adesse festum agentibus credebatur.

AD . I VNONEM

NATALIS Iuno, sanctos cape turis acervos,
 Quos tibi dat tenera docta puella manu.
 Tota tibi est hodie, tibi se laetissima compsit,
 Staret ut ante tuos conspicienda focos.
 Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat,
 Est tamen, occulte cui placuisse uelit,
 At tu, sancta, faue, ne nos diuellat amantes,
 Sed iuueni, quaeso, mutua uincla para.
 Sic bene compones. ulli non ille puellae

Servire,

Servire, aut cuiquam dignior illa viro.
 Nec possit cupidos uigilans deprendere custos,
 Fallendiq. uias mille ministret Amor.
 Annue, purpureaq. ueni perlucida palla.
 Ter tibi sit libo, ter, dea casta, mero.
 Praecipit & natae mater studiosa, quod optat.
 Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
 Uritur, ut celeres urunt altaria flammae,
 Nec, liceat quamuis, sana fuisse uelit.
 Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus.
 Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

NATALIS Iuno] quae ab Horatio in. V. Carm. Ge-
 nitalis dicitur. a Cic. in. III. de Nat. deorum, Na-
 tio. a nascentib. nominata, quia partus matro-
 nar. tueatur. Videtur autem Genius marium, lu-
 no feminarum deus fuisse naturalis. - san-
 ctos cape turis acervos] de quib. dixit Verg.
 in. I. Aen. - aut supplex aris imponat honores.
 - tibi est hodie] in tua potestate. - ornan-
 di] in Vaticano, & Florentino, atq. uno meo, O-
 randi. - ne nos diuellat] in uno meo, &
 Florentino, Ne nox. quod sequor. Sequitur enim
 post, Ne possit cupidos uigilans deprendere custos.
 Sic bene compones] ut quasi ex composito sibi
 inuicem polliceantur. uel, Compones, coniuges. Sic
 Horat. Vi non compositus melius cum Bubo Bac-
 chius. Ouid. in. II. de Arte amandi, eodem mo-
 do, Hoc bene compositos, et firmos rumpit amores.

Fallendiq. vias mille ministret Amor] *Aristarchus, apud Stobaeum, in eandem sententiam,*
 „ *de Amore: Ερωτος ὅσις μὴ πεπείραται βροτῶν, Οὐκ*
 „ *οἶδ' ἀναγκῆς δεσμὸν ᾧ πειθεῖς ἐγὼ Οὕτω κρατηθεῖς*
 „ *τὰς δ' ἐπεσάλην οδοὺς Οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀδελφὸν*
 „ *νῆ δένειν Τίδησι. καὶ τὸν ἄπορον εὐρίσκειν πόρον.*
 Ter tibi sit libo] *in Vaticano, Marcelli, & Sfortiaco, Sic, non, Sit. legendum forte, Fit. Sacrum fit: sic enim ueteres loquebantur, Fit sacrum boue, agno. Fest. Pomp. in uerbis, Opima spolia. Ad aedem Iouis Feretrii poni, testimonio esse libros Pontificum, in quib. su, pro primis spolijs, boue, pro secundis solitaurilibus, pro tertijs agno publice sacra fieri. Liba uero in sacrificijs fere adhibita fuisse, dictum ante. Ouid. in. IV. Fast. Quae precor eueniant, & nos faciamus ad annum Pastorum dominae grandia liba Pali. — quod optat] in Florentino, Quod optet. itaq. in uno meo. Illa aliud tacita iam sua mente rogat] in Florentino, Iam sibi. itaq. in Marcell. quod sequor. Vritur, ut celeres vrunt altaria flammæ] similiter Verg. Limus ut hic durescit, & haec ut cera liquefcit Uno eodemq. igni, sic nostro Daphnis amore. Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus] in ueteribus, Sic iuueni grata ueniet, In Florentino, Sic iuueni grata est? ueniet etc. Ego legendum putabam, Sic iuueni gratum, ueniet cum proximus annus Hic idem uotis iam uetus ut sit amor.*

AD VENEREM

TANDEM venit amor. qualem texisse, pudori,
 Quam nudasse alicui, sit mihi fama magis.
 Exorata meis illum Cytherea camoenis
 Attulit, in nostrum deposuitq. sinum.
 Exoluit promissa Venus. mea gaudia narret,
 Dicetur si quis non habuisse suam.
 Non ego signatis quidquam mandare tabellis,
 Ne legat id nemo, quam meus, ante velim:
 Sed peccasse iuvat. vultus componere famae,
 Taedet, cum digno digna fuisse ferar.

-qualem texisse, pudori] in Florentino, atq. uno
 ex meis, Pudore. - alicui] πρὸς ἀλλότῳ. ut
 in Commentario in Catullum doceo. Sic Ovi-
 dius in. XIII. Metam. Et modo de multis ali-
 cui blanditus amicis. Dicetur si quis non
 habuisse suam] tale Terentij illud, Quis heri
 habuit Chrysidem. Quod autem dixit, Mea gau-
 dia narret, cum Gaudium, ut iam dixit, concubi-
 tum significet, habere suam quid sit, intellegitur.
 Idem Tibullus ante in. 1. Ferreus illa fuit, qui, te
 cum posset habere, Maluerit praedas, stultus, et
 arma sequi. Et Verg. in Bucol. - & Phyllida solus
 habeto. Non dissimile videtur, quod Aristoteles in
 ταῖς κατηγορίαις τοῦ ἐχέειν scribit. Non
 ego signatis quidquam mandare tabellis, Ne

legat id nemo, quam meus, ante uelim] Posterior uersus varie legitur in ueteribus. In Sfort. Nec legat id nemo. In duob. meis, & Patauino, & Marcell. Me legat aduenio. Ego impressam lectionem sequor. ut negationes duae uehementius etiam negent, more Graecorum, & non nihil etiā Latinorum. Et ea sit sententia, ut nemo id ante legat, quam meus. id est, quam meus fiat intimus, ac familiaris. Eadem negationum abundantia utitur Ennius, apud Festum Pomp. Lapideo sunt corde multi, quos non miseret neminis. id est, quos nullius miseret. Sed peccasse iuuat] sed cur, inquit, tantopere id tegere laborem, quod laudi futurum sperem. - vultus componere famae Taedet] An ego, inquit, ita me comparem, ut dissimulem, & culpam uultu tegam. famamque, & aliorum in me collatam suspicionem sic refutem. Famam uero, malam intellegit. ut supra.

AD. MESSALLAM

INVISVS natalis adest, qui rure molesto,
Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est. an villa sit apta puellis,
Atq. Arretino frigidus amnis agro.
Iam nimium, Messalla, mei studiose, quiescas,
Non tempestivae saepe propinque uiae.
Hic animum, sensusq. meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

- an villa sit apta puellis.] in Vaticano, Sfort. Flo-
rentino, atq. uno meo, Puellae, non, Puellis .
- quiescas] in urbe. - propinque viae]
accincte itineri. Dixit autem ante, de Messallae
monumento, in Tuscis. cuius rei, credo, causa sae-
pe illo uentitabat. Sed in Vaticano, Tuae, nō Viae.
legendum forte, Fugae. Hic] in urbe. quam-
quam in Vaticano, His . Arbitrio quam-
uis non finis esse meo] in Florentino, Quoniam,
non, Quamuis. Quoniam, inquit, non est, ut uolo .
Legi fortasse etiam possit, Arbitrio quam uir non
finis esse meo. Est in quibusdam libris, Sinit, non,
Sinis. Quod ut conueniat, legendum puto disjunc-
tim, Quam uis: quam, inquit, uis suo uiuere arbi-
tratu non sinit, alioq. abducit .

D E . N A T A L I . D I E

Scis iter ex animo sublatum triste puellae
Natali Romae non sinit esse suo .
Omnib. ille dies nobis natalis agatur ,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit .

Scis iter ex animo sublatum triste puellae] Le-
gendum puto coniuncte, uno uerbo, Ex animae. &
Scis, mutandum forte in, Sic. Sublatum iter:
susceptum. Sin retinemus, Scis, legendum statim,
Sinere. probabiliter. Natali Romae non si-
nit esse suo] in Vaticano, Non sinet esse tuo. Ex
quo

quo amicus meus fecerat, Non sinere esse tuo. minus enim molestiae fuerit. In omnib. autem, Tuo, non, Suo. [agatur] sic ante, Et sine Cherintho tristis agendus erit. Omnib. autem natalis agitur, quasi omnes eo essent nati die. - nec opinanti] ut annotavit Donat. in Andria, in illud, Id voluit, nos sic nec inopinantes duci falso gaudio. Ouid. in. I. Metam. Nocte grauem somno, nec opina perdere morte. Et saepe sic alij.

A D. S U L P I C I A M

GRATVM est, securus multum quod iam mihi de Permittis subito, ne male inepta cadam. (me Sic tibi cura togae potior, pressumq. quasi illo Scortum, quam Serui filia Sulpicia. Solliciti sunt pro nobis, quib. illa dolori est, Nec credam ignoto maxima cura toro.

GRATVM est] Laetor, inquit, quod, omni metu liber, me meo permittas arbitrio, nec tantopere Zelotypia bores. Simili usus principio Martialis in. VII. Gratum est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libellos. Loquitur eodem modo M. Tullius in. VII. epist. ad Att. Quod me amicissime admones, ut me integrum, quoad possim, seruem, gratum est. Permittis] in Vaticano, & Florentino, & Marcelli, Permittas. - subito] praeter opinionem. - ne male inepta cadam] lego, quem-

quemadmodum in Sfortiae, Nec male inepta ca-
dam. Nec, inquit, quia tu de me nihil dubitas, com-
mittam, ut in crimen incurram. Male inepta, sic
dixit, ut & Catullus, Insulsa male. Sit tibi
cura togae potior] Togatam, inquit, ama po-
tius, & cole. id est, scortum. Sic Martialis, Ma-
trisq. togatae Filius. Et sequitur, quod idem ualet,
Pressumq. quasillo Scortum] pressum quasil-
lo, quasi adsiduo adtritum opere. Ordo uero est,
Sit tibi togatae potior cura, sit potius scortum qua
sillo pressum &c. Cura uero, ut saepe alibi, amor.
- quam Serui filia Sulpicia] Togatas potius a-
ma, quam senatorum, ac primariorum ciuium, fi-
lios. Solliciti sunt pro nobis, quib. illa do-
lori est] lego, Sint, non, Sunt. id est, alios eius a-
matores sollicitos esse sinamus, quos illa dolere co-
git. ne simus ipsi solliciti. Nec credam igno-
to maxima cura toro] in ueterib. omnibus, Ma-
xima caussa, non, Cura. In Vaticano, Ne credam
ignoto maxima caussa toro. Lego ego, Ne cedam
ignoto maxima caussa toro. id est, maxima caussa
est, cur alienae, atq. ignotae, cedere minime de-
beam, a teq. posthaberi.

A D . C H E R I N T H V M

EST ne tibi, Cherinthe, tuae placiture puellae,
Qui mea nunc vexat corpora fessa calor.
Ego non aliter tristes euincere morbos

Opta-

Optarim, quam te sic quoq. uelle putem.
 Nam, mihi quid profit, morbos euincere. quid tu
 Nostra potes, laeto pectore, ferre mala.
 Ne tibi sit, mea lux, aeq. tam feruida cura,
 Ut uideor paucos ante fuisse dies,
 Si quidquam tota commisi stulta iuuenta,
 Cuius me fatear paenituisse magis,
 Hesternam quam te solum quod nocte reliqui,
 Ardorem cupiens dissimulare meum.

EST ne tibi] Cherinthe, tuae placiture puellae, mu-
 tuo ne es in me amore? – quam te sic quoq. uel
 le putem] lego, Si, non, Sic. Ego uero, inquit, ne
 morbo quidem liberari uelim, nisi tu quoq. id uelis.
 Nam, mihi] in veterib. omnibus, A mihi. ut re-
 petatur interiectio. – quid tu] sic in veterib.
 omnibus, non, Si tu. Nostra potes, laeto pe-
 ctore, ferre mala] Catull. Non ego te gaudens lae-
 „ tanti pectore mittam. Et Verg. Latonae tacitum
 „ pertemptant gaudia pectus. Quibus in locis, ut
 saepe alibi, Pectus pro animo.

A D . A M I C A M

NVLLA tuum titulis subducat femina lectum.
 Hoc primum iuncta est foedere nostra Venus.
 Tu mihi sola places, nec iam, te praeter, in urbe
 Formosa est oculis ulla puella meis.
 Atq. utina n posses uni mihi bella videri,
 Dis-

Displiceas alijs : sic ego tutus ero .
 Nil opus inuidia est . procul absit gloria vulgi .
 Qui sapit , in tacito gaudeat ille sinu .
 Sic ego secretis possum bene viuere siluis ,
 Qua nulla humano sit via trita pede .
 Tu mihi curar . requies , tu nocte uel atra
 Lumen , & in solis tu mihi turba locis .
 Nunc , licet e caelo mittatur amica Tibullo ,
 Mittetur frustra , deficietq . Venus .
 Haec per sancta tuae Iunonis numina iuro ,
 Quae sola ante alios est tibi magna Deos .
 Quid facio , demens . heu , cui mea pignora credo .
 Iuravi stulte : prodeat iste timor .
 Nunc tu fortis eris : nunc tu me audacius ures .
 Hoc peperit misero garrula lingua malum .
 Iam faciam , quodcumq . uoles : tuus usq . manebo ,
 Nec fugiam notae seruitium dominae :
 Sed Veneris sanctae considam uinctus ad aras :
 Haec notat iniustos , supplicibusq . fauet .

NULLA tuum titulis subducet femina lectum]
 in utroq . meo , & Sfortiae , & Florentino , non , Ti-
 tulis , sed , Nobis . Sed , si , Titulis , retinemus , femi-
 nam inlustrem significat , multis suorum titulis ,
 & maiorum claram imaginib . Subducere autem
 lectum , paene sic dixit , ut & Sophocles in Electra :
 „ Τοὺς ἀδίκως δυνήσκοντας ὀρᾶτε , τοὺς τὰς δυνάεας ὑπο-
 „ κλεπομένους . Idem significans Propert . in . 1 . Nec
 „ mihi riuales certos subducet amores . Tu mi-
 hi

hi sola places] in scriptis omnibus, Tu modo so-
 „ la places. Propert. tamen, in. II. Tu mihi sola pla-
 „ ces, placeam tibi, Cynthia, solus. Nil opus
 inuidia est] nobis ut quisquam inuideat.
 - procul absit gloria vulgi.] e qua, inuidia, nec
 ita gloriemur, ut uulgus solet. Qui sapit,
 in tacito gaudeat ille sinu] in ueteribus, Gau-
 „ deat ipse. Plautus in Epidico, similiter: Quod bo-
 „ ni est, id tacitus taceas tute tecum, & gaudeas. Et
 „ Cic. in. III. Tusc. Gaudere in sinu. Idem ualet a-
 „ pud Ouid. in. IV. Trist. Intra tua pectora gaude.
 „ Propert. in. II. In tacito cohibe gaudia clausa si-
 „ nu. - deficientq. Venus] Idem ante, Admo-
 „ nuit dominae, deseruitq. Venus. Haec per
 sancta] in ueteribus, Haec tibi sancta.
 - est tibi] in Florentino, ac duob. meis, Est mihi.
 „ - magna] Catull. Dea magna, dea Cybelle.
 - heu, cui mea pignora credo] in ueteribus,
 Heu heu, non, Heu cui. In Vaticano, atq. uno meo,
 Cedo, non, Credo. Erit autem sensus, Ego mea pi-
 gnora, id est, hunc timorem, ac dubitationem de
 me tuam tollo. & haec, quasi pignora, cedo.
 - prodeat iste timor] lego, Proderat. ut signi-
 ficet, amicae de se dubitationem, ac timorem, sibi
 magno usui fuisse. Sed Veneris sanctae con-
 fidam vinctus ad aras] plana sententia, si, quem
 admodum est in Vaticano, atq. uno meo, legas, Con-
 fidam, non, Confidam. Nisi in more id olim posi-
 tum fuerit, uti supplices ad aras uincti cōsiderent.

Haec

Haec notat iniustos] *Notat: transfert a nota censorum, ac multa.*

DE INFAMIA, SVAE. PVELLA E

RUMOR ait, crebro nostram peccare puellam.

Nunc ego me surdis aurib. esse uelim.

Crimina non haec sunt nostro sine facta dolore.

Quid miserum torques, rumor acerbe. tace.

, RUMOR ait] *Propert. in. IV. Cras, ut rumor ait.*

Crimina non haec sunt nostro sine facta do-

lore] in Florentino, Ficta, non, Facta. Sic Pro-

pert. in. IV. Nō bona de nobis crimina ficta iacis.

, *At illo modo etiam Quid. in. II. de Arte aman-*

di: Corpore si nequeunt, quod possunt, nomine

tangunt, Famaque, non facto crimine, crimen

habet. - rumor acerbe. tace] in Sfortia-

co, Sile, non, Tace.

EPITAPHION. TIBULLI

TE quoque, Vergilio comitem, non aequa, Tibulle,

Mors iuuenens campos misit ad Elysios:

Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,

Aut caneret forti regia bella pede.

TE quoque, Vergilio] *in uno meo, Me quoque.*

Sed illud rectius. Ne foret, aut elegis molles

molles qui fieret amores] est enim Elegia, fle-
bile carmen. Aut caneret forti regia bel-
la pede] Regia bella: quae a regib. fere gerun-
tur. Horat. Res gestae regumq. ducumque, & tri-
stia bella. Forti pede: longis uersibus. Horat. - for-
te epos acer Ut nemo, ducit uariis. -

IN uno meo extremum erat Epigramma, quod in-
lusib. in Priapum legitur, Villicus aerari quon-
dam, nunc cultor agelli. In quo eadem omnia,
praeterquam in ultimo uersu, Hunc tu, sed taceo,
scis puto, quod sequitur. In uulgatis enim legitur,
Hunc tu, sed tento. Sunt autem uersus ipsi
Tibullo, elegantissimo poeta, digni.

OVIDII. NASONIS
ELEGIA

DE FLENS. TIBULLI
IN MATVRAM. MORTEM

EMNONA si mater, mater plorauit
Achillem,

M Et tangunt magnas tristia fata Deas,
Flebilis indignos Elegeia solue capillos.
A nimis ex vero nunc tibi nomen erit.

Ille tui vates operis, tua fama, Tibullus,
Ardet in exstructo corpus inane rogo.

Ecce puer Veneris fert euersamq. pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.

Adspice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraq. infesta tundat aperta manu.

Excipiunt lacrimas sparsi per colla capilli,
Oraq. singultu concutiente sonant.

Fratris in Aeneae sic illum funere dicunt
Egressum tectis, pulcher Iule, tuis.

castris

Nec minus est confusa Venus, moriente Tibullo,
Quam, iuueni rupit cum ferus inguen aper.

At sacri vates, & diuum cura, vocamur:
Sunt etiam, qui nos numen habere putent.

Scilicet omne sacrum mors impertuna profanat,
Omnib. obscuras inicit illa manus.

Quid pater Ismario, quid mater profuit Orphco.
Carmine quid victas obstupuisse feras.

S

Et

Et Linon in siluis idem pater editus altis,
 Dicitur inuicta concinuisse lyra.
 Adspice Maeoniden, a quo, ceu fonte perenni,
 Vatum Pierijs ora rigantur aquis.
 Hunc quoq. summa dies nigro summersit Auerno.
 Effugiunt auidos carmina sola rogos.
 Durat opus vatum Troiani fama laboris,
 Tarda q. nocturno tela retexta dolo.
 Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebunt,
 Altera cura recens, altera primus amor.
 Quid nunc sacra iuuant, quid nunc Aegyptia profunt
 Sistra, quid in vacuo secubuisse toro.
 Cum rapiant mala fata bonos, ignoscite fasso,
 Sollicitor nullos esse putare Deos.
 Vix pius, moriere pius. cole sacra, colentem
 Mors tamen a sacris in sua busta trahet.
 Carminib. confide bonis: iacet, ecce, Tibullus.
 Vix manet ex toto, parua quod urna capit.
 Tene, sacer vates, flammae rapuere rogales.
 Pectorib. pasci nec timuere tuis.
 Aurea sanctor. potuissent templa Deor.
 Vrere, quae tantum sustinere nefas.
 Avertit uultus, Erycis quae possidet arces.
 Sunt quoque, qui lacrimas continuisse negant.
 Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia tellus
 Ignotum vili supposuisset humo.
 morientis Hic certe manib. fugientis pressit ocellos
 tulit. Mater, & in cineres ultima dona dedit.
 Hic soror, in partem misera cum matre doloris,
 Venit,

*Venit, inornatas dilaniata comas .
Cumq. tuis sua iunxerunt Nemesisque, priorque ,
Oscula, nec solos destituere rogos .
Delia, discedens, Felicius, inquit, amata
Sum tibi: vixisti, dum tuus ignis eram .
Cui Nemesis, Quid, ait, tibi sūt mea damna doloris.
Me tenuit moriens deficiente manu .
Sit amen e nobis aliquid, nisi nomen, & umbra,
Restat, in Elysia valle Tibullus erit .
Obuius huic venies, edera iuuenilia cinctus
Tempora, cum Caluo, docte Catulle, tuo .
Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici,
Sanguinis, atq. animae prodige, Galle, tuae,
His comes umbra tua est, si qua est modo corporis
Auxisti numeros, culte Tibulle, pios. (umbra.
Ossa quiet a precor tut a requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo .*

Praetermissa eiusdem Statij.

Fol. 67. Crudeles diui] *Sic Verg. Atq. deos, atq. astra
uocat crudelia mater.*

Fol. 78. - per te furtiui foedera lecti] *Idem significat
,, post, Nulla tuum nobis subducet femina lectum.*

Fol. 84. - quod adest huic diues amator] *Adest, pro,
Est, posuit. ut alibi quoq.*

Fol. 89. - blandos offers mihi uultus] *Vultus: nu-
tus, signa, gestus. Sic etiam Cic.*

Fol. 90. Post ramen es misero tristis] *Sic idem alibi,
,, Si quando fuerit tristior illa tibi.*

Fol. 105. - ferro sollicitauit humum] *Sic Verg. in
,, Georg. Sollicitant alij remis freta.*

Fol. 107. Hodierne] *Vocatiuus, pro nominatiuo, more
ueterum.*

Fol. 172. Et bene, discedens, dicet.] *Idem ante, Sic be-
,, ne Messallam sua quisq. ad pocula dicet.*

*Auctorem libri de inlustrib. grammaticis Suetonium non di-
xi. quod, illa cum scriberem, S. Hieronymum non lege-
ram, opus ad auctorem suum referentem.*

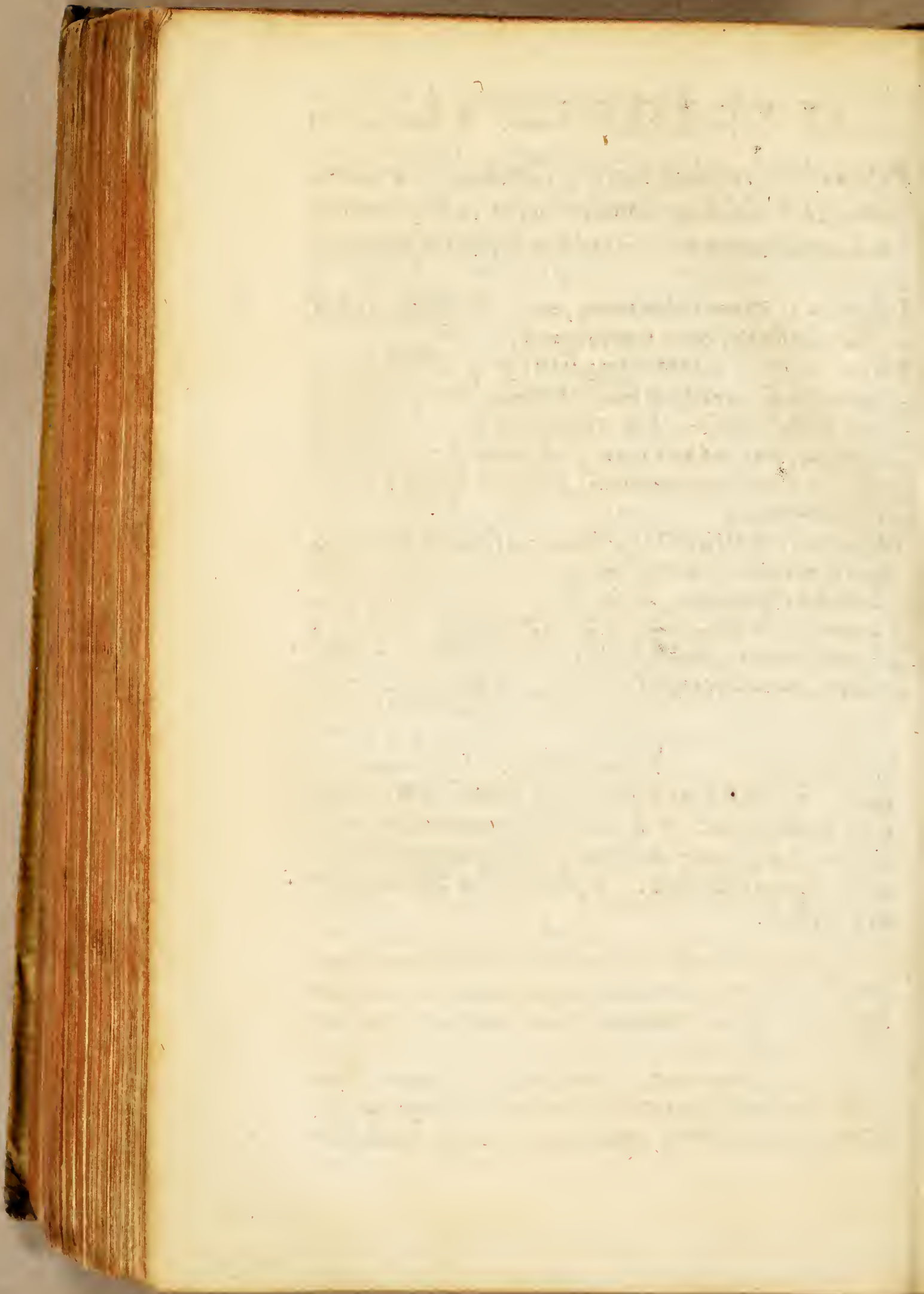
ERRATA.

Folio 13. uersu 6. ἐδὲ. uer. 7. μελίφρων. ἄμος. ὅς. u. 20. γεραρότερος. u. 24. tanto opere. fol. 16. Melinorum. fol. 18. uer. 20. comitentur. f. 19. u. 7. & idem. u. 17. tenuisse. u. 18. libri etiam. f. 22. u. 10. tuam. f. 35. u. 20. instupente. f. 36. u. 15. τῆς δ' ἐξ ἄγος. u. 22. mediam in manum, qua percussit, leuatur illico percussus. u. 24. ἐνθὺς. f. 38. u. 4. commemorare, quæ sunt. u. 13. soluerer. f. 41. u. 28. ἐχάτη. f. 43. u. 1. effusis. f. 44. u. 5. illo. u. 27. inmixta. f. 45. u. 12. & circum stagna. u. 26. eris. f. 52. u. 24. supra uocalē. A. cum supra. T. consonantem esse deberet. f. 55. u. 5. atq. concubitu. f. 56. u. 5. in turba serpentum. u. 10. serpentum, dele. u. 12. χαρκαρόδοντα. u. 13. illum. f. 59. u. 9. leuem rem. f. 60. u. 28. intermisceat. f. 61. u. 4. ἀγρᾶθεις. f. 64. u. 11. χαρῆς. u. 15. λέγειν. f. 65. u. 10. φωραθεῖς. u. 13. γινόμενος. u. 22. ἄδῃ. f. 67. u. 7. φυγέτω. f. 69. u. 28. μεσκάπην. f. 71. u. 18. ἀφροσλώης. f. 72. u. 12. in meo quoq. f. 73. u. 5. Pindarici. f. 74. u. 2. in meo quoq. u. 26. amore. f. 77. u. 17. sine more. u. 20. Curuatis. f. 78. u. 2. ἀνακόλεθον. f. 80. u. 17. μυσηρίοις. f. 81. u. 23. est. f. 83. u. 9. Sin illud. u. 18. Pelea. u. 29. Tyrrheno. f. 85. u. 1. nonnulli. f. 86. u. 14. Natat uncta. f. 92. u. 22. Cum fuget a templis. u. 25. Atq. Bonam. f. 95. u. 6. Et Ouid. de remed. f. 97. u. 4. Τόφρα μὲν. f. 106. u. 6. sonent. f. 110. u. 17. At. f. 112. u. 12. susurri. f. 114. u. 11. σίγγνωτε τοῖς πρίν. u. 13. σκίτῃσι βραχίονας πεπεισμένος. f. 115. u. 7. Atacinus. f. 130. u. 21. Subscribam Veneri. f. 132. u. 11. Sic ego. f. 135. u. 6. παλαιὸν. u. 8. dele, κατὰ. u. 10. οἶος μαλλός. u. 12. Ενῆν. u. 13. ἐλαίας. u. 18. Sed patrij. f. 138. u. 4. decet. f. 141. u. 8. humus. f. 143. u. 21. iussit. f. 145. u. 22. dele, ἀπό. u. 27. καθαρῶς. f. 147. u. 18. in veterib. libris. f. 150. u. 21. ἐδήλαξεν. u. 22. in Bucol. f. 152. u. 21. Ασερές. f. 155. u. 20. casta.

f.157.u.27.uenit. f.159.u.28.humum. f.161.u.19.
 Μάντρυα. f.165.u.3.aduectorum. f.166.u.22.uer
 berib.q.nego. u.23.se.ut ad compt. f.172.u.21.Si-
 militer in veteri monumento, Sit tibi terra. f.175.u.
 21. Κείνδ δὲ θριαὶ καὶ μάντιες. u.26. Est, non erat.
 f.179.u.16.sollemnis. f.182.u.7.Victoriae meminit.
 f.183.u.10.περὶ αἰβοίας. f.188.u.14.ἄτων. f.196.u.8.
 Inmatura. u.10.Inmatura. u.19.mittant. f.198.
 u.18.auctores huius. f.199.u.28.dele, Sic. f.206.20.
 θῆτα. f.207.u.9.ἐκτεινεν. f.208.u.9.paupertas re-
 cum iucunda. f.209.u.18.Forumq. f.210.u.13.proe-
 lia. u.28.οἶκονδε. f.211.u.19.moneri. f.218.u.21,
 Hiberno. f.223.u.8.Etruscos & montes. u.27.hu-
 mus. f.224.u.26.κυμαίνοντ' ἐπὶ. f.228.u.26.mite]
 dele signum,]. f.229.u.1.In uenas. f.231.u.20.Se-
 ptimam facio elegiam. f.235.u.13. Quis potius certa
 men. f.238.u.2.dum saecula. f.241.u.16.versib.
 f.245.u.6.parelcon. u.9.equum. u.29.Directaeq.
 f.246.u.28.possit. f.247.u.25.ῥεῖτάξως. u.eod.κόσ-
 μος. u.26.ἀέρος. εἶρηκε δὲ οὕτως. u.27.ἰδῆ. f.248.u.1.
 τοῖως. u.eod.σιδήριος. u.5.δουλυμπόν τε. f.249.
 u.8.καὶ ἐκ πυρὸς. u.9.ἐπιρασμοῖραν κεκλημένοι. u.10.
 ἐκάτερθε πόλοισ περιπεπῆνται. f.250.u.25. quod in
 Sfortiae libro. u.29.nouus errat. f.252.u.6.solle-
 mne. f.257.u.7.ordinem. u.14.nuncupat. f.259.
 u.23.orare, dele. f.261.u.16.fuisse natalis. u.25.con-
 iunges. f.262.u.4.ἀνάγκης. f.263.u.19.vt iam dixi.
 u.21.Ferreus ille fuit. f.267.u.1.in Sfortiae libro.
 u.13.filias.

LECTORI. SAL.

Reliqua haec eiusdem Statij in Catullum, quia tum, cum eius edebatur Commentarius, haberi omnia non potuerunt, nunc esse reddenda existimauimus.

Fol. 39. u. 1. *Vtitur eodem uerbo, atq. eodem in genere Oui*
dius, Casta est, quam nemo rogauit.

Fol. 44. u. 17. *- aere comparasti] sic Sallust. in Iu-*
gurth. Serui aere parati iniusta imperia dominorum non
perferunt. Et Colum. in. ix. Sequitur, ut examina desidere
mus. ea porro uel aere parata, uel gratuita contingunt,
sed quas pretio comparabimus, studiosius praedictis com-
probemus notis.

Fol. 44. u. 21. *Lecticarios esse docueram fabros lecticarum. Si*
quis autem in eo error est meus, Ciceronis uerbis eo sum
inductus illis in orat. pro Sex. Roscio Am. Familiam uero
quantam, & quam uarijs cum artificijs habeat, quid ego
dicam. mitto hasce artes uulgares, coquos, pictores, lecti-
carios. & ueteri inscriptione Romae in aede D. Caeciliae.

D. M

TIB. CLAUDIO. AVG. LIB
 TIGRANO. EX. CORPORE
 LECTICARIORVM. CAE
 SARIS. &c.

Namq. Corpora non nisi artificum opinor, & fabrum dicun-
tur esse. fieri uero potuit, ut qui portarent, idem lecticas
facerent. Lecticariorum quoq. mentionem facit in prooe-
mio lib. i. Columella.

Fol. 53. u. 12. *Mutari ergo, redimere. Plin. in. xix. Qua*
ternis denarijs stipula eius permutata quodam. frater Pol
lio tua furta uel talento emerit. nam, ut est & lepidus, &
facetus

facetus, tua furta minime celat.

Fol. 58. u. 22. -omnia colligam uenena] sic inepta,
atq. incondita uocabant poemata conuiciantes. Hor. in. 11.

„ epist. ad Aug. Defluxit numerus Saturnius, & graue ui-
„ rus Munditiae pepulere. Et in. 1. Serm. de inepto scurra,
„ Proscripti regis Rupili pus, atq. uenenum.

Fol. 66. u. 7. Et Horat. - ille uirentis & Doctae psallere
„ Chiaae. Florem autem dixit Terentius, de florente aetate,
„ Flos ipse.

Fol. 67. u. 25. Secundus autem pes dactylus. Finalem enim
uocalem prioris uerbi excipiunt duae principes consonan-
tes litterae sequentis uerbi. quod more suo, atq. aliorum
fecit Catullus.

Fol. 70. u. 25. SUFFENVS] dubito legendum ne sit,
„ Suffenz. de quo Plin. Rheatini Trebulani, qui cogno-
„ minantur Mutisci & Suffenates. quae dubitatio tollere-
tur, si de ultimae syllabae in uerbo Suffenas quantitate
constaret. Certe Volcatius Sedigitus in Iambis de comicis
poëtis spondaeum quoq. secundo loco ponere non dubitauit.

Fol. 73. u. 7. - ac poema cum scribit] cum uersus facit.
„ Sic Cic. in Pisonem, Poema porro facit ita festiuium, ita
„ concinnum, ita elegans, nihil ut fieri possit argutius.

Fol. 80. u. 4. Remitte pallium mihi meum, quod in-
uolasti] Inuolare, furari dicebant. Cornelius Fron-
„ to, de nominum, uerborumq. differentiis, Furtim, & fura-
„ citer, & furtiue. furtim cum incipit, furaciter quasi ar-
„ tificiose, a consuetudine inuolandi.

Fol. 82. u. 8. Sic Verg. in 111. Georg. Et stabula a uentis
„ hiberno opponere Soli. Quib. ex uerbis intellegitur, quid eo
dem modo locutus Plinius sibi uoluerit.

Fol. 85. u. 14. legendum, Verbo, pro, Vero.

Fol. 91. u. 17. fefellit hoc loco me illud, Donati non esse
commentarios illos, sed Calphurni Erixienfis.

Fol. 91. u. 26. Paterna primum] Placet Hadriani sen-
tentia, qui legendum putauit, Prima, quo sint omnes iam
bi pedes.

Fol. 92. u. x1. Nam monosyllaba cum sequentib. sic cohae-
rent, ut eius partes esse uideantur. contra hoc praeceptum
fecit Volcatius Sedigitus in Iambis, quos de comicis poë-
tis scripsit, Si quid quarto detur, dabitur Licinnio. Si mo-
do uersus deprauatus non est.

Fol. 93. u. 9. - atq. unanimis false sodalibus,] False,
actiue, qui sefellerit. Sic Verg. in. 1. Georg. Sol tibi signa
dabit. solem quis dicere falsum Audeat. - dulcis
amiculi] Horat. Dulcis amicis occurram in triuijs. Ami-
culus, idem Horat. Pauper amiculum. Et Plaut. in Cistella
ria, Amiculum hoc sustolle saltem.

Fol. 93. u. 25. Et Verg. - quid me caelum sperare iubebas.

Fol. 108. uersus, Tu praeter omnes, &c. & reliqui tres uer-
sus cum eorum interpretatione transferendi sunt suum ad
locum, id est ad epigramma, Egnatius, &c. & legendi
statim post uersum, Quare monendus es mihi bone EGna-
ti. sic enim eos etiam Aldus olim ediderat. Interpretatio
uero suo etiam loco ponenda.

Fol. 110. u. 29. Et Propert. in. 11. Palladis aut oculos au-
sa negare bonos.

Fol. 122. u. 1. Cic. in Pisonem, O tenebrae, o lutum, o sor-
des, o paterni generis oblite, materni nix memor.

Fol. 123. u. 5. Proba, casta, incorrupta. Ouid. in. 1. de rem.
amoris, Et poterit dici rustica, si qua proba est. Et Prop.
in. 11. Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris, Qui
te blanditijs non sinat esse probam. Atq. alibi, Nec proba
Pasiphae.

Fol. 132. u. 24. Auras Zephyri dixit etiam Verg. in. 11.
Georg. - Zephyriq. tepentib. auris. πνοαῖς.

Fol. 133. u. 9. Nam Trepidare, & Trepidum, festinare,
& festinum significare apud Verg. non uno loco Seruius
docet.

Fol. 136. u. 22. Hoc ipso de genere Seruius interpres Verg.
in. VII. in illa, Tam magis illa fremens, & tristib. effera
flāmis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnae.
Legitur, inquit, in Arte, quod tam magis maxime, minus
minime,

» minime,positiuo tantū iunguntur . quod tamen tunc obser-
» uatur, si ponantur ad augmentum istae particulae. tunc
» enim uitiosam faciunt elocutionem . ceterum , si ad ex-
» aequationem positaе sunt, possunt uel comparatiuo, uel su-
» perlatiuo, uel pro ipsis gradibus ipsae inter se iungi. hinc
» ergo est, Tam magis illa fremens , & tristib. effera flam-
» mis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnae. non
» enim ad praelationem positaе sunt , sed ad exaequationē.
» maiores enim nostri non in dicto uitia, sed in significatio-
» ne esse uoluerunt. Hinc est in Sallustio, Itaq. quam quisq.
» pessime fecit, tam maxime tutus est . Nam & haec exae-
» quatio est, non comparatio.

Fol. 142. u. XI. Et Ouid. in. II. de rem. amoris, Manat amor
» tectus, si non ab amante recedas .

Fol. 144. u. 13. Ex hoc genere est illud Cic. in orat. pro Se-
» stio, Hi medentur ciuitati , qui exsecant pestem aliquam
» tamquam strumam ciuitatis .

Fol. 170. u. 1. Seruius in. VII. Aen. in illud, Hi Fescenninas
» acies. Fescenninum, inquit, oppidum est Campaniae, ubi nu-
» ptialia inuenta sunt carmina .

Fol. 174. u. 4. Seruius in. I. Georg. in illud , Iam uarias
» pelagi uolucres , & quae Asia circum Dulcib. in stagnis ri-
» mantur prata Caistri. Item in. VII. in illud, Sonat amnis,
» & Asia longe Pulsa palus , cur prima in uerbo Asia lon-
» ga sit, rationem praecipit utrobique.

Fol. 174. u. 24. transibat enim ad mariti domum noua nu-
» pta. Hom. in. XVI. Iliad.

» Τὸ μὲν Ἑχελῆος κραιπερὸν μένος ἀκτυρίδαο
» ἤγαγετο πρὸς δῶματ', ἐπεὶ πόρε μύρια ἔδνα .

Fol. 177. u. 25. Eodem forte pertineat illud Vergili in. X.
» Tusoceros & gremijs abducere pactas.

Fol. 188. u. 9. Hi sint fortasse, quos in prooemio lib. I. Colu-
» mella Caputumq. & capillorum concinnatores uocat.

Fol. 193. u. 26. Sin alteram sequi lectionem malumus, Vni-
» uiras laudari intellegamus, de quib. Tertullianus libro de
» Monogamia. Fortunae muliebri coronam non inponit nisi
» uniuira.

uniuira.

Fol. 199. u. 23. Interpretari etiam possumus, Splendente.

Sic Verg. in xii. Hoc Venus obscuro faciem circumdata
nimbo Detulit, hoc fuscum labris splendentib. amnē Inficit.

Fol. 209. u. 18. – deflectens pondere corpus,] de uite
quoq. Columella in. i v. Cortex quoq. aridus, fissusq. per
summa trunci dependens corpore tenuis delibrandus est.

Fol. 216. u. 19. At Attis numen coniunctum matri deum,
ut Minervae Erichthonius, Veneri Adonis, Virbius Dia-
nae. Seruius in. vii. in illud, Ibat & Hipollyti pedes pul-
cherrima bello Virbius. –

Fol. 223. u. 25. Et Verg. in. i i i. Georg. – & altum Pelion
hinnitu fugiens inpleuit acuto.

Fol. 257. u. 17. – arboris umbram] ramos cum frondi-
bus. Verg. in. ii. Georg. Tum fortes late ramos, & brac-
chia tendens Huc illuc, media ipsa ingentem sustinet um-
bram. Figura nota.

Fol. 261. u. 13. Eodem modo, quo Theocritus, loquitur post,
Nam, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam.

Fol. 275. u. 20. Et Columella in prooemio lib. i. Iamq. qui
aedificare uelint, fabros, & architectos aduocent, qui na-
uigia mari concedere, gubernandi peritos.

Fol. 284. u. 8. Ouid. in. i i i. de Arte amandi, Quot noua
terra parit flores, cum uere tepenti Vitis agit gemmas, pi-
graq. fugit hiems.

Fol. 292. u. 21. Et Dominus in Euangelio Iohannis, Λύσα-
τε τὸν ναὸν τῆτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀγερῶ αὐτόν.

Fol. 310. u. 23. Cic. in. ii. de finib. Cum tantis classib. tan-
tisq. equestrib. & pedestrib. copijs, Hellesponto iuncto,
Athone perfosso, maria ambulauisset. Classis autem etiam
de nauī una dicitur.

Fol. 321. u. 22. Sic forte Horat. in. iv. Quem tu Melpome
ne lumine uideris Nascentem placido. Et uetus poeta a-
pud Cic. in. vii. epist. ad Att. Si te secundo lumine hic
offendero.

Fol. 336. u. 27. – dona beata] Sic Propert. in. ii. Nec
mih

„ mihi munerib. nox ulla est emptā beatīs.

Fol. 341. u. 24. In eodem genere Apollon. in. III. Argon.

„ Εὐδ' ἄρα οἱ κ' ἀδ' ἰν' ἑνὶ θεῶν πέτρῃ.

Fol. 344. u. 5. Et Proper. in. II. Profilit in laxa nixa pe-
dem solea.

Fol. 366. u. 6. Reducere autem, pro Remouere, positum.

Sic, Vallis reducta, ab Horat. & Verg. dicta, idest, remo-

„ ta. Et Horat. uirtutem diffiniens, Virtus est medium ui-

„ tiorum, & utrimq. reductum. idest, remotum.

Fol. 366. u. 9. - desinis esse miser] Ouid. in. II. de rem.

„ amoris, Nec curandus adest, odio qui finit amorem, Aut

„ amat, aut aegre desinit esse miser. - siue id non pote,

„ siue pote.] sic ante, quod posteritas dixit, Possibile, &

„ Impossibile. Cic. in. X. ad Att. At deplorandi quidem,

„ quod cotidie facimus, sit iam nobis aut finis omnino, si po-

„ te est, aut moderatio quaedam, quod profecto pote est. Sic

enim lego.

Fol. 374. u. 8. Eiusdem prope sententiae est illud eiusdem,

„ in eandem, Lesbia mi dicit semper male. Est autem hic, ut

„ idem ante dixit, fictus questus.

Fol. 386. u. 18. Sic autem & Cic. iunxit in Laelio, Quasi

„ enim ipsos induxi loquentes.

Fol. 388. u. ult. Quintilian. in. X. de emendatione, Nam,

„ quod Cinnae Smyrnam nouem annis accepimus scriptam,

„ & Panegyricum Isocratis qui parcissime, decem annis di-

„ cunt elaboratum, ad oratorem nihil pertinet.

Fol. 390. u. 8. Propert. in. II. canos etiam dixit annos,

„ Quid si iam canis aetas mea candeat annis.

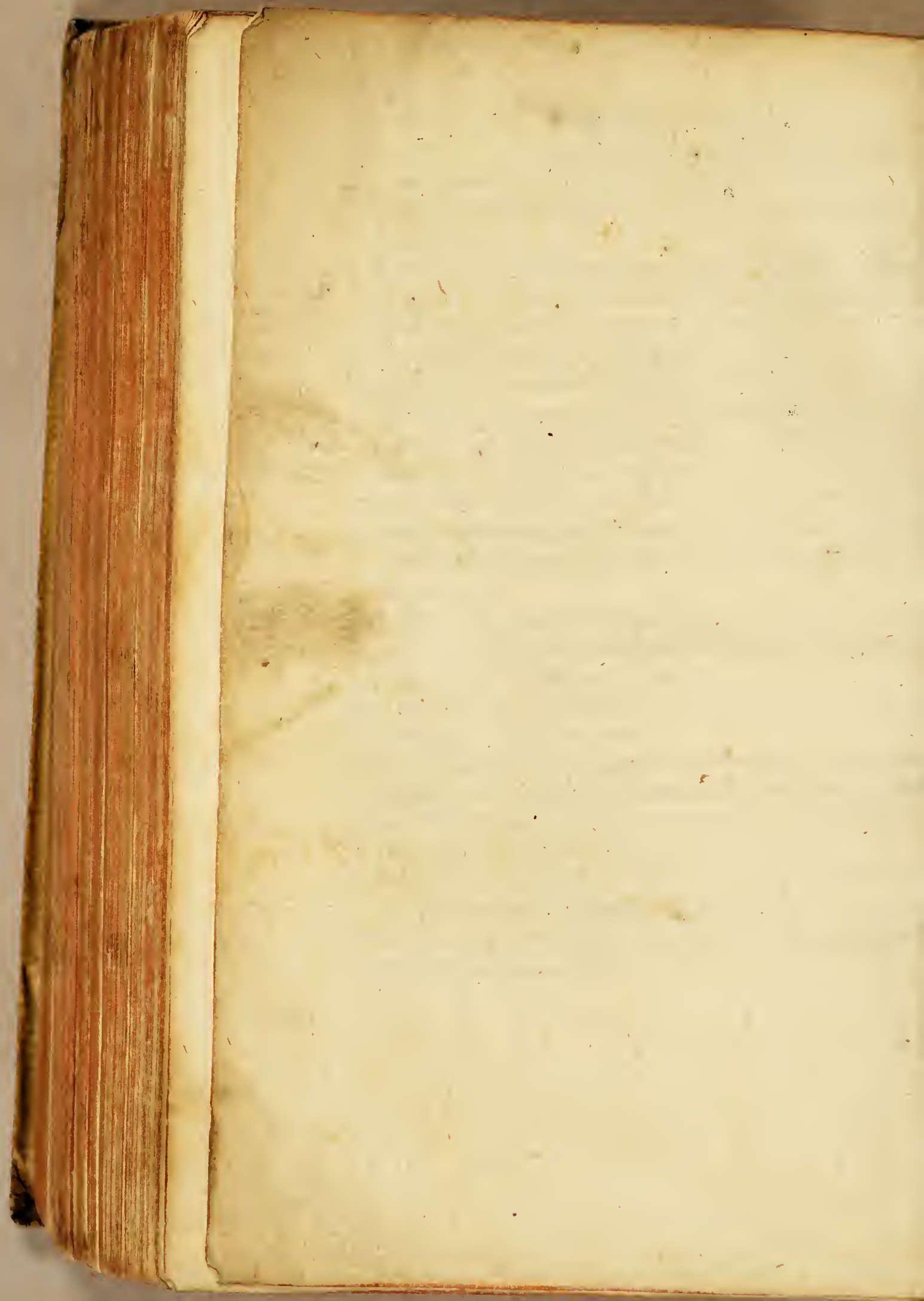
Fol. 408. u. 25. Certe Propertius hoc modo in. III. - heu nul-

„ lis capta Lycinna datis.

Aldine

566

C369c

C.2.

